

ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်မှုနှင့် ကျင့်ဝတ်

တက္ကသိုလ်အဆင့် ရည်ညွှန်းစာစောင်(၁)
၂၀၂၀ မတ်လ

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

- ထုတ်ဝေသူ - အဂတိလိုက်စားမှုတိုက်ဖျက်ရေးကော်မရှင်ရုံး (၀၂၇၈၇) အုပ်စု(၁)၊ အားကစားလေ့ကျင့်ရေးစခန်း၊ ဝဏ္ဏသိဒ္ဓိရပ်ကွက်၊ နေပြည်တော်။
- ပုံနှိပ်သူ - ပေါင်းစည်းညီညာရွှေနိုင်ငံပုံနှိပ်အုပ်စုကုမ္ပဏီလီမိတက် ပုံနှိပ်တိုက် (၀၁၄၁၆) အမှတ်(၁၁၂)၊ ဇုန်(၂)၊ ပြင်စည်မင်းသားကြီးလမ်း၊ ဒဂုံဆိပ်ကမ်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး။
- ပုံနှိပ်ခြင်း - ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်၊ မတ်လ
- အုပ်ရေ - ၃၀၀၀၀
- ဖြန့်ချိရေး - အဂတိလိုက်စားမှုတိုက်ဖျက်ရေးကော်မရှင်ရုံး
- မျက်နှာဖုံး - အဂတိလိုက်စားမှုတိုက်ဖျက်ရေးကော်မရှင်ရုံး

This document is a translation of Education for Justice (E4J) modules, developed by UNODC/E4J initiative. The original modules can be found here: <https://www.unodc.org/e4j/en/tertiary/index.html>

အဂတိလိုက်စားမှုတိုက်ဖျက်ရေးကော်မရှင်၏

ကျေးဇူးတင်လွှာ

၁။ ကော်မရှင်သည် အများပြည်သူတို့၏ဘဝများ သာယာဝပြောလာစေရန်အတွက် နိုင်ငံတစ်ဝန်း အဂတိလိုက်စားမှုများကို အများပြည်သူတို့နှင့်အတူ လက်တွဲ၍ တွန်းလှန်တိုက်ဖျက်လျက်ရှိပါသည်။ အဂတိလိုက်စားမှုတိုက်ဖျက်ရာတွင် အသိပညာပေးခြင်း၊ တားဆီးကာကွယ်ခြင်းနှင့် စုံစမ်းစစ်ဆေး အရေးယူဆောင်ရွက်ခြင်းဟူသည့် နည်းလမ်းသုံးသွယ်ဖြင့် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

၂။ ထိုသို့ ဆောင်ရွက်ရာတွင် အဂတိလိုက်စားမှုတိုက်ဖျက်ရေးဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၁၆ ပုဒ်မခွဲ (ည) အရ အဂတိလိုက်စားမှုတိုက်ဖျက်ရေးဆိုင်ရာ အသိပညာပေးသင်ခန်းစာများအား အခြေခံပညာမူလတန်းအဆင့်မှ စတင်သင်ကြားနိုင်ရေးအတွက် ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့် ပူးပေါင်းပြုစုခဲ့သော ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်မှုမြှင့်တင်ရေး ပညာပေးအစီအစဉ် မူလတန်းအဆင့် (ဆရာကိုင်) စာအုပ်များကို ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလတွင်လည်းကောင်း၊ အလယ်တန်းအဆင့် (ဆရာကိုင်) စာအုပ်များကို ၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လတွင်လည်းကောင်း ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနသို့ လွှဲပြောင်းပေးအပ်ခဲ့ပြီး အထက်တန်းအဆင့် (ရည်ညွှန်း) စာအုပ်ကိုလည်း ပြုစုဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

၃။ တက္ကသိုလ်အဆင့် ကျောင်းသား၊ ကျောင်းသူများ၊ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းများ၊ နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းများ၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များ၊ အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အဂတိလိုက်စားမှုတိုက်ဖျက်ရေးကို စိတ်ပါဝင်စားသူများ ဖတ်ရှုလေ့လာနိုင်ရေးအတွက် ကုလသမဂ္ဂမူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် ပြစ်မှုဆိုင်ရာရုံး (United Nations Office on Drugs and Crime - UNODC) ၏ Education for Justice(E4J) Initiative ၊ University Module Series မှ ၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလတွင် ထုတ်ဝေခဲ့သော Anti-Corruption Module များနှင့် ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ မတ်လတွင် ထုတ်ဝေခဲ့သော Integrity and Ethics Module များကို ဆက်လက်ဘာသာပြန်ဆို ပြုစုခဲ့ပါသည်။ ယခုစာစောင်သည် UNODC ၏ University Module Series မှ အဓိကကျသော အကြောင်းအရာများကို အလွယ်တကူ အဆင်ပြေစွာ လေ့လာနိုင်ရေးအတွက် မြန်မာဘာသာသို့ ဘာသာပြန်ဆိုထားသည့်အပြင် စိတ်ပါဝင်စားသူများအနေဖြင့် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လေ့လာနိုင်ရန်အတွက် မူရင်းအင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေးသားချက် အပြည့်အစုံကိုလည်း Module အလိုက် တစ်ဆက်တည်း ထည့်သွင်းပြုစုထားပါသည်။

၄။ Education for Justice(E4J) Initiative၊ University Module Series သည် ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် ကာတာနိုင်ငံ၊ ဒိုဟာမြို့၌ ကျင်းပခဲ့သည့် ကုလသမဂ္ဂ၏ ပြစ်မှုတားဆီးကာကွယ်ရေးနှင့် ပြစ်မှုတရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ (၁၃) ကြိမ်မြောက် ညီလာခံတွင် အတည်ပြုခဲ့သည့် ဒိုဟာ

ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်ကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရေးအတွက် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ အစီအစဉ်တစ်ခုအနေဖြင့် ကမ္ဘာတစ်လွှားမှ တက္ကသိုလ်အဆင့် ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များက ဖွံ့ဖြိုးဆဲနှင့် ဖွံ့ဖြိုးပြီး နိုင်ငံများ၏ လက်ရှိပကတိ ဖြစ်ပေါ်နေမှုအပေါ် လေ့လာသုံးသပ်၍ စနစ်တကျ ရေးသားပြုစုထားသော စာစောင်ဖြစ်ပါသည်။

၅။ လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်လုံးသည် ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်မှုကို ကိုယ်ပိုင်အသိတရားဖြင့် တန်ဖိုးထားအပ်ပြီး လက်တွေ့လိုက်နာ ကျင့်ကြံအားထုတ်တတ်စေရန်၊ အခြေခံ စည်းကမ်း မူဘောင်များနှင့် ကျင့်ဝတ်များကိုလိုက်နာခြင်းဖြင့် လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်းအတွက် အကျိုးပြု သူများဖြစ်လာစေရန်၊ မိမိတို့ လူ့အဖွဲ့အစည်းအပေါ် မှန်ကန်ကောင်းမွန်သော အတွေးအမြင် များ ရရှိစေရန်၊ လူတိုင်းသည် မိမိတို့၏ လုပ်ဆောင်မှုတိုင်းအတွက် တာဝန်ယူမှုရှိစေရန်နှင့် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းများနှင့် နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းများအတွင်း အများပြည်သူဆိုင်ရာ ဖြောင့်မတ်တည် ကြည်မှု Public Integrity ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရန်အပြင် နိုင်ငံတစ်ဝန်း အဂတိလိုက်စားမှု တိုက်ဖျက်ရေး အသိပညာပေးရန်တို့အတွက် ဤစာစောင်ကို လေ့လာအသုံးပြုသွားရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။

၆။ တက္ကသိုလ်အဆင့် ကျောင်းသား၊ ကျောင်းသူများမှစတင်၍ အများပြည်သူ လွယ်ကူ စွာ အသုံးပြုနိုင်ရေးအတွက် Education for Justice (E4J) Initiative University Module Series ကို ဘာသာပြန်ဆိုခွင့်နှင့် အခမဲ့ထုတ်ဝေဖြန့်ချိခွင့်ပြုသော UNODC ၊ ဘာသာပြန်ဆို တည်းဖြတ်ပေးရန် ပူးပေါင်းကူညီ ဆောင်ရွက်ပေးပါသော ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ စာစောင်များ ဖြစ်မြောက်လာရန် လိုအပ်ချက်များကို စိတ်ရှည်လက်ရှည်ဖြင့် မြန်မာဘာသာပြန်ဆို တည်းဖြတ် ပေးသော ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် နိုင်ငံတကာဆက်ဆံရေးပညာဌာနမှ ပါမောက္ခ (ဌာနမှူး) (ငြိမ်း) ဒေါက်တာမြင့်ကြည်၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် သမိုင်းဌာနမှ ပါမောက္ခ (ဌာနမှူး) ဒေါက်တာမိုးမိုးသန်း၊ မန္တလေးတက္ကသိုလ် ဥပဒေပညာဌာနမှ ပါမောက္ခ ဒေါက်တာသီတာအောင်၊ စာစောင်များကို ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေပေးသော အမေရိကန် နိုင်ငံတကာဖွံ့ဖြိုးရေးအေဂျင်စီ United States Agency for International Development- USAID (တရားဥပဒေစိုးမိုးမှု မြှင့်တင်ရေးအစီအစဉ်- မြန်မာ၊ Promoting the Rule of Law in Myanmar- PRLM) တို့အား အထူးပင် ကျေးဇူးတင်ရှိကြောင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

အဂတိလိုက်စားမှုတိုက်ဖျက်ရေးကော်မရှင်

မာတိကာ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁။	အခန်း(၁) နိဒါန်းနှင့် အယူအဆရေးရာမူဘောင်	
	- နိဒါန်း	၁
	- သင်ယူခြင်းဖြင့် ရရှိမည့်အကျိုးကျေးဇူးများ	၁
	- ဆွေးနွေးသွားမည့် အဓိကအကြောင်းအရာများ	၂
	- လက်တွေ့အသုံးကျမှုဝါဒ	၉
	- တာဝန်ရှိမှုဗေဒ	၁၀
	- မြတ်သောအကျင့်သီလ	၁၁
၂။	Module 1: Introduction and Conceptual Framework	
	- Introduction	၁၄
	- Learning outcomes	၁၄
	- Key issues	၁၅
	- Utilitarianism	၂၀
	- Deontology	၂၁
	- Virtue ethics	၂၂
	- References	၂၄
	- Exercises	၂၅
	- Possible class structure	၃၁
	<ul style="list-style-type: none"> • Conceptual analysis of integrity (15 minutes) • Conceptual analysis of ethics (10 minutes) • Class exercises (30 minutes) • An introduction to ethical theories and major ethical philosophers (60 minutes) • Discussion of ethical dilemmas in small groups (45 minutes) • Plenary discussion (20 minutes) 	

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
	- Core reading	၃၃
	- Advanced reading	၃၄
	- Student assessment	၃၇
	- Additional teaching tools	၃၇
	• PowerPoint presentation	
	• Video material	
	• Case studies	
	- Guidelines to develop a stand-alone course	၃၉
၃။	အခန်း (၂) ကျင့်ဝတ်နှင့် ကမ္ဘာ့စံတန်ဖိုးများ	
	- နိဒါန်း	၄၁
	- သင်ယူခြင်းဖြင့် ရရှိမည့် အကျိုးကျေးဇူးများ	၄၁
	- ဆွေးနွေးသွားမည့် အဓိကအကြောင်းအရာများ	၄၂
၄။	Module 2: Ethics and Universal Values	
	- Introduction	၅၇
	- Learning outcomes	၅၇
	- Key issues	၅၈
	- References	၆၈
	- Exercises	၆၉
	- Possible class structure	၇၂
	• Universal values: definitions (45 minutes)	
	• Universal Declaration on Human Rights (UDHR) (45 minutes)	
	• Enacting universal values (45 minutes)	
	• Universal declaration of human values (45 minutes)	
	• Summary (10 minutes)	

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
	- Core reading	၇၄
	• Universal values	
	• Universal Declaration of Human Rights	
	- Advanced reading	၇၆
	- Student assessment	၇၈
	- Additional teaching tools	၇၉
	• PowerPoint presentation	
	• Video material	
	- Guidelines to develop a stand-alone course	၇၉
၅။	အခန်း (၃) ကျင့်ဝတ်နှင့် လူ့အသိုက်အဝန်း	
	- နိဒါန်း	၈၂
	- သင်ယူခြင်းဖြင့် ရရှိမည့် အကျိုးကျေးဇူးများ	၈၂
	- ဆွေးနွေးသွားမည့် အဓိကအကြောင်းအရာများ	၈၃
၆။	Module 3: Ethics and Society	
	- Introduction	၉၃
	- Learning outcomes	၉၃
	- Key issues	၉၃
	- References	၁၀၂
	- Exercises	၁၀၃
	- Possible class structure	၁၁၃
	• Society and ethics (35 minutes)	
	• Presentation on the importance of ethics to society (30 minutes)	
	• Expedition to Mars exercise (90 minutes)	
	• Plenary discussion (25 minutes)	

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
	- Core reading	၁၁၅
	- Advanced reading	၁၁၆
	- Student assessment	၁၁၈
	- Additional teaching tools	၁၁၈
	• PowerPoint presentation	
	• Video material	
	- Guidelines to develop a stand-alone course	၁၁၉
၇။	အခန်း (၄) ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသော ခေါင်းဆောင်မှု	
	- နိဒါန်း	၁၂၁
	- သင်ယူခြင်းဖြင့် ရရှိမည့် အကျိုးကျေးဇူးများ	၁၂၂
	- ဆွေးနွေးသွားမည့် အဓိကအကြောင်းအရာများ	၁၂၂
	- ခေါင်းဆောင်မှုနှင့် ကျင့်ဝတ်သိက္ခာ	၁၂၃
	- ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသော ခေါင်းဆောင်မှု၏ အရေးပါပုံ	၁၂၄
	- ခေါင်းဆောင်မှု၏ ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ ရှုထောင့်များ	၁၂၈
	- ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသော ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးဖြစ်လာခြင်း	၁၃၁
၈။	Module 4: Ethical Leadership	
	- Introduction	၁၃၆
	- Learning outcomes	၁၃၆
	- Key issues	၁၃၇
	- Leadership and ethics	၁၃၇
	- The importance of ethical leadership	၁၃၈
	- Ethical dimensions of leadership	၁၄၁
	- Becoming an ethical leader	၁၄၃
	- References	၁၄၆
	- Exercises	၁၄၇
	- Possible class structure	၁၅၈
	• Introduction (5 minutes)	

- Leader' s view exercise (20 minutes)
 - Definition of leadership and ethical leadership (5 minutes)
 - Why do leaders have ethical responsibility? (10 minutes)
 - The importance of ethical leadership for effective leadership (25 minutes)
 - Decision cards exercise (20 minutes)
 - Pop- culture examples of ethical leadership (20 minutes)
 - Case studies (20 minutes)
 - Applying ethical theories, principle and models to leadership (30 minutes)
 - Turning knowledge into practice (25 minutes)
- Core reading ၁၆၁
 - Advanced reading ၁၆၂
 - Student assessment ၁၆၃
 - Additional teaching tools ၁၆၄
 - PowerPoint presentation
 - Video material
 - Guidelines to develop a stand-alone course ၁၆၄

၉။ Vocabulary

အခန်း (၁)

နိဒါန်းနှင့်အယူအဆရေးရာမူဘောင်

၂၀၂၀ မတ် လ

နိဒါန်း

၁။ ဤအခန်းတွင် ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်မှုနှင့် ကျင့်ဝတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အယူအဆများကို အကျဉ်းချုပ် ဖော်ပြထားပါသည်။ အယူအဆပိုင်းဆိုင်ရာ တိကျပြတ်သားမှု၊ ကျင့်ဝတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြပ်အတည်းကြုံရမှု၊ ကျင့်ဝတ်နှင့်အညီ ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်မှုတို့ကို ကျောင်းသားများ ထိတွေ့လေ့လာနိုင်စေရန် သင်ကြားပို့ချပေးမည့် ဆရာများအတွက် ဤအခန်းကို ပြုစုထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကျင့်ဝတ်၏ နယ်ပယ်ကိုလည်း ရိုးရာအစဉ်အလာသဘောမှ ပိုမို ကျယ်ပြန့်စွာလေ့လာနိုင်ရန် ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်မှုဆိုင်ရာ အယူအဆပိုင်းကိုပါ ပေါင်းစပ် ထည့်သွင်းထားပါသည်။ ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်မှုနှင့် ကျင့်ဝတ်တို့၏ အယူအဆကို ပေါင်းစပ် လိုက်သည့်အခါ ပိုမိုပြည်စုံသည့် သဘောထားအမြင်တစ်ရပ်ကို ရရှိစေမည် ဖြစ်ပါသည်။ ဤအမြင်မှ လူအချင်းချင်းဆက်ဆံရေးနှင့် ပြုမူဆောင်ရွက်မှုတို့အပေါ် အထူးအလေးအနက် ထား၍ အမှာ၊ အမှန် ဝေဖန်ပိုင်းခြားနိုင်စေမည် ဖြစ်ပါသည်။

၂။ အခန်းတစ်ခုလုံးတွင် ကျောင်းသားများသည် အဆိုပါအယူအဆများကို လေ့လာ သင်ယူရမည်ဖြစ်ပြီး ကျင့်ဝတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြပ်အတည်းနှင့် ရင်ဆိုင်ရသည့် အခြေအနေ တွင် ကျင့်ဝတ်နှင့်အကိုက်ညီဆုံးအဖြေဟု သတ်မှတ်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ကိုယ်တိုင် ဆုံးဖြတ်နိုင်သည်အထိ လေ့လာသင်ယူကြရမည်ဖြစ်သည်။ ကျောင်းသားများအား ကျင့်ဝတ် ပိုင်းဆိုင်ရာ အဓိကသဘောတရား (၃) ရပ်ကို လမ်းညွှန်ပေးမည်ဖြစ်ရာ သဘောတူရေး၊ မတူ ရေးသည် စိန်ခေါ်မှုတစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။ ဤအခန်းကို သင်ကြားရာတွင် သင်ခန်းစာကို နှစ်သက်မှုနှင့် လေ့လာသင်ကြားမှုကို မြှင့်တင်ပေးမည်ဖြစ်၍ ကျောင်းသားများအနေဖြင့် လေ့လာသင်ယူမှုကို ကြောက်ရွံ့တွန့်ဆုတ်နေရန် မလိုအပ်ပေ။

၃။ ဤအခန်းသည် ဆရာလမ်းညွှန်စာအုပ်အဖြစ် ပြုစုထားခြင်းဖြစ်ပြီး (၃) နာရီ သင်တန်း တစ်ခုအတွက် ပြုစုထားခြင်း ဖြစ်သော်လည်း ထိုထက်ပို၍သော်လည်းကောင်း၊ လျော့၍သော် လည်းကောင်း ပို့ချပေးနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ သီးခြားသင်ရိုးတစ်ခုအဖြစ်လည်း သင်ကြားနိုင် ပါသည်။ ([/e4j/integrity-ethics/module-1/guidelines-stand-alone-course.html](http://e4j/integrity-ethics/module-1/guidelines-stand-alone-course.html) ကို ကြည့်ပါ။)

၄။ သင်ယူခြင်းဖြင့် ရရှိမည့် အကျိုးကျေးဇူးများ

- ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်မှုနှင့် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ အယူအဆများကို နားလည်သဘော ပေါက်ပြီး အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုရှင်းလင်းနိုင်ခြင်း၊

- ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်မှုနှင့် ကျင့်ဝတ်တို့၏ သဘောတရားဆိုင်ရာ ချဉ်းကပ်နည်း (၃) ရပ်ကို ဖော်ပြနိုင်ခြင်း၊
- ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ အကြပ်အတည်းများကို ပိုင်းခြားသိမြင်နိုင်ပြီး မတူညီသော သဘောတရားဆိုင်ရာ ချဉ်းကပ်နည်းများကို အသုံးပြုနိုင်ခြင်း၊
- ဤအခန်းနှင့် ဆက်နွယ်၍ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက်ချင်း၏ ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်မှုဆိုင်ရာ အယူအဆသဘောထားအား နားလည်သိမြင်နိုင်ခြင်း။

ဆွေးနွေးသွားမည့် အဓိကအကြောင်းအရာများ

၅။ ဤအခန်းတွင် ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်မှုနှင့် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ အယူအဆများကို ခြုံငုံသုံးသပ် တင်ပြသွားမည်ဖြစ်ပါသည်။ ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်မှုဟူသော ဝေါဟာရသည် အမျိုးမျိုးသော နယ်ပယ်များအလိုက် ဥပမာ- သတင်းအချက်အလက်၊ အနုပညာ၊ ဂီတ စသည်တို့ကို ရည်ညွှန်းကာ အသုံးပြုသော ဝေါဟာရဖြစ်သည်။ စတန်းဖို့ဒ် (Stanford) ဒဿနိကဗေဒ စွယ်စုံကျမ်းအရ ဒဿနအမြင်ဖြင့် ဆွေးနွေးတင်ပြရမည်ဆိုပါက ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်မှုဟူသော စကားရပ်တွင် ကျင့်ဝတ်နှင့် စာရိတ္တပိုင်းဆိုင်ရာ သဘောသဘာဝများ ပါရှိနေသည်ကို အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထားပါသည် (<https://plato.stanford.edu/entries/integrity/>)-

- ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်မှုဟူသော စကားရပ်ကို အကျယ်တဝင့် လေ့လာကြည့်ပါက အခြေခံအားဖြင့် ပင်ကိုအသိနှစ်မျိုး ပါရှိနေသည်ကို တွေ့ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ပထမအချက်မှာ ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်မှုသည် မိမိကိုယ်တိုင်နှင့်သော်လည်းကောင်း၊ မိမိအကျိုးနှင့်ပတ်သက်သည့် သဘောလက္ခဏာများနှင့်သော်လည်းကောင်း အဓိကအားဖြင့် ဆက်နွယ်မှု ဖြစ်ပါသည်။ ဒုတိယအချက်မှာ ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်မှု ဟူသည် ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့်အညီ ပြုမူဆောင်ရွက်ရန် အရေးပါသည့် နည်းလမ်းတစ်ရပ်နှင့် ဆက်စပ်လျက်ရှိပါသည်။ တစ်နည်းအားဖြင့်ဆိုရသော် ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်မှုရှိစွာ ပြုမူဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် ထိရောက်သော သို့မဟုတ် စံထားရမည့် သတ်မှတ်ချက်များ ရှိနေသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည် (Cox, 2017)။

၆။ ချိမ်းဘားစ် ၂၁ ရာစု အဘိဓာန် (Chambers, 1999) တွင် ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်မှုဟူသော စကားရပ်ကို “ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ တန်ဖိုးထားမှုများနှင့် အခြေခံမူ သဘောတရားများကို တိကျစွာလိုက်နာခြင်း” ဟု အနက်အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။ ဖြောင့်မတ်

တည်ကြည်မှုဟူသော စကားရပ်ကို ဆွေးနွေးရာတွင် ယင်းဝေါဟာရ၏ မူလရင်းမြစ်နှင့်တကွ ကွဲပြားခြားနားသည့် သုံးစွဲပုံအမျိုးမျိုးကို အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထားပါသည်-

- ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်မှု၏ အယူအဆသည် လက်တင်ဝေါဟာရ “integritas” (တစ်ပေါင်းတစ်စည်းတည်းရှိမှု) မှ ဆင်းသက်လာခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ယုံကြည်ချက်၊ ဆုံးဖြတ်ချက်နှင့် ပြုမူဆောင်ရွက်ချက်များအကြား လိုက်လျောညီထွေ ရှိပြီး စံသတ်မှတ်ချက်နှင့် အခြေခံမူများကို လိုက်နာမှုရှိခြင်းနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိခြင်းဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုပါသည်။ တစ်စုံတစ်ယောက်အား ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်သူဟု ဆိုပါလျှင် ထိုယုံကြည်လက်ခံသည့် စံသတ်မှတ်ချက်များ၊ အခြေခံမူများ၏ “တစ်ပေါင်းတစ်စည်းတည်း ရှိမှု” နှင့် “ဆက်စပ်နေမှု” တို့ကိုကြည့်၍ ထိုသူသည် အဂတိကင်းလွတ်သူဟု ဆိုလိုရာရောက်ပေသည်။ ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်မှုကို ကျင့်ဝတ်နှင့်အတူ ယှဉ်တွဲသုံးတတ်ကြပါသည်။ လိုက်နာအပ်သည့် အဆိုပါ စံသတ်မှတ်ချက်များနှင့် အခြေခံမူများသည် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ စံသတ်မှတ်ချက်များ ဖြစ်သင့်ပါသည်။ ယေဘုယျ စံသတ်မှတ်ချက်အချို့မှာ ရိုးသားဖြောင့်မတ်မှု၊ ပွင့်လင်းမှု၊ တာဝန်ယူမှု၊ တာဝန်ခံမှု၊ ယုံကြည်စိတ်ချနိုင်မှုတို့ပင် ဖြစ်ပါသည်။ အဖွဲ့အစည်း၏ ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်မှုဆိုသည်မှာ ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်မှုဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲရေး မူဘောင်ကို ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်နိုင်သည့် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုချင်းစီ၏ အရည်အချင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အတူ ဝန်ထမ်းများ၏ ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်မှုမှာ အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ စံသတ်မှတ်ချက်များနှင့်အညီ ၎င်းတို့၏ ပြုမူလုပ်ဆောင်နိုင်မှုကို ခေါ်ပါသည်(Visser, 2007 p. 278)။

၇။ ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်မှုဟူသော စကားရပ် ပုံစံအမျိုးမျိုးကို စတဲန်းဖို့ဒ်ဒဿနိကဗေဒ စွယ်စုံကျမ်းတွင် အောက်ပါအတိုင်းခွဲခြားတင်ပြထားပါသည် (<https://plato.stanford.edu/entries/integrity/>) -

- ပင်ကိုယ်ပေါင်းစည်းခြင်းဆိုသည်မှာ လူတစ်ဦးချင်းစီတွင် ရှိသည့် ကိုယ်ပိုင် အရည်အသွေးအမျိုးမျိုးကို သဟဇာတ မျှတစွာ တစ်စုတစ်စည်းတည်း ပေါင်းစည်းနိုင်သည့် စွမ်းရည်ကို ဆိုလိုပါသည်။
- ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်မှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ထင်ရှားသည့် အမြင်ဆိုသည်မှာ မိမိတို့ကိုယ်တိုင် အလေးအနက် ရွေးချယ်သတ်မှတ်ထားသည့် အရာများကို တာဝန်ယူ

ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်သည်။ (တစ်နည်းအားဖြင့် မိမိတို့သည် မည်သို့သော စိတ်နေ သဘောထားရှိသည်ကို ပေါ်လွင်စေသည့်နည်းဖြင့် လုပ်ဆောင်ခြင်းကို ဆိုလိုသည်။)

- ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်မှု၏ ပင်ကိုကြံ့ခိုင်မှုအမြင်ဆိုသည်မှာ မိမိလုပ်ဆောင်နေဆဲ ကာလတွင်သာမက အနာဂတ်တွင်ဖြစ်လာမည့် အခြေအနေကိုပါ တာဝန်ယူ လုပ်ဆောင်နိုင်မှုကို ဆိုလိုပါသည်။
- ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်မှုသည် တစ်စုံတစ်ရာအတွက် ရပ်တည်ရာတွင် လူမှုရေး ရှုထောင့်တစ်ရပ် ပါဝင်လာတတ်သည်ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုနိုင်ပါသည်။ မိမိ၏ သဘောထားအယူအဆကို အားထားရမည်ဖြစ်သော်လည်း တစ်ပါးသူတို့၏ အယူအဆကိုလည်း အလေးထားရန်လိုအပ်ပါသည်။
- ကိုယ်ကျင့်တရားပိုင်းဆိုင်ရာ သဘောတရားအနေဖြင့် ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်မှု ဆိုသည်မှာ မိမိ၏ဘဝကို လူ့ကျင့်ဝတ်နှင့်အညီ အသက်ရှင်နေထိုင်သွားရန် သန္နိဋ္ဌာန် ချမှတ်၍ နေထိုင်ခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။ ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်သူဖြစ်သည်၊ မဖြစ်သည်ဆိုသည့် အမြင်များမှာ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး တူညီနိုင်ကြမည်လည်း မဟုတ်ပါ (Cox, 2017)။

၈။ ကျင့်ဝတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အယူအဆများနှင့် ပတ်သက်၍ ဆွေးနွေးရမည်ဆိုလျှင် နော်မန် (Norman)(၁၉၉၈) က ကျင့်ဝတ်အား “မိမိတို့ မည်သို့အသက်ရှင်နေထိုင်သင့်သည်၊ မည်သည့် အပြုအမူတို့ကို မှန်မှန်ကန်ကန် ဆောင်ရွက်သင့်သည်တို့နှင့် ပတ်သက်သည့် လူ့တန်ဖိုး သဘောတရားများကို နားလည်သဘောပေါက်သည်အထိ ကြိုးပမ်းခြင်းဖြစ်သည်” ဟု အနက် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။ ချမ်းဘားစ် အဘိဓာန်တွင် ကျင့်ဝတ်၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို “ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ ပညာရပ်ကို လေ့လာခြင်း” ဟု ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။ ထို့အပြင် ကိုယ်ကျင့်တရားကို “အမှား၊ အမှန်ကို ပိုင်းခြားသိမြင်ခြင်း” ဟုလည်းကောင်း၊ ကိုယ်ကျင့်တရား ကောင်းမွန်ခြင်းကို “အမှား၊ အမှန်၊ အဆိုး၊ အကောင်းတို့၏ အခြေခံသဘောတရားများနှင့် ပတ်သက်ဆက်နွှယ်နေခြင်း” ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်ဆိုထားပါသည် (Chambers, 1999)။

၉။ ဤအခန်းသည် အနောက်တိုင်းအတွေးအခေါ်များကို အဓိကအခြေခံထားသော်လည်း အနောက်တိုင်း မဟုတ်သည့် တွေးခေါ်ယူဆချက်များကိုလည်း အသိအမှတ်ပြုရန် အရေးကြီး ပါသည်။ ဥပမာ- တရုတ်တို့၏ ကျင့်ဝတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ တွေးခေါ်ယူဆချက်များကို စတန်းဖို့ဒ်

ဒဿနိကဗေဒ စွယ်စုံကျမ်း (https://plato.stanford.edu/entries/ethics-chinese/) တွင် အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထားပါသည်-

- တရုတ်တို့၏ ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ အစဉ်အလာယူဆချက်တွင် လူတစ်ဦးသည် မိမိ၏ ဘဝကို တန်ဖိုးရှိအောင် မည်ကဲ့သို့ ကျင့်ကြံနေထိုင်သွားမည်၊ မိသားစု တာဝန် ဝတ္တရားများအပြင် အခြားသောတာဝန်ဝတ္တရားများကို မည်ကဲ့သို့ ချင့်ချိန်ဆောင်ရွက်ရမည်၊ လူ့သဘာဝတွင် ကိုယ်ကျင့်တရား ကောင်းခြင်း၊ ဆိုးခြင်းအတွက် ဗီဇပါဝင်ခြင်းရှိ/မရှိ၊ သတ္တလောကနှင့် မည်သို့ဆက်စပ်ပါဝင်သင့်သည်၊ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း လူမှုရေး၊ နိုင်ငံရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများတွင် မည်သည့် အတိုင်းအတာအထိ ပါဝင်ပတ်သက်သင့်သည်၊ သြဇာအာဏာ ရှိသည့်အခါတွင်လည်း မည်သို့ပြုမူနေထိုင်သင့်သည် စသည့်အချက်များနှင့် လူတစ်ဦး တစ်ယောက်အနေဖြင့် မည်ကဲ့သို့ ရပ်တည်သင့်သည်နှင့်ပတ်သက်၍ အဓိကဆန်းစစ်မှုများ ပါဝင်နေပါသည်။ ဤအကြောင်းအရာနှင့် ပတ်သက်သော တရုတ်တို့၏ ချဉ်းကပ်သည့် နည်းလမ်းများတွင် လူတစ်ဦးတစ်ယောက်၏ ပုဂ္ဂိုလ်ရေး၊ လူမှုရေးနှင့် နိုင်ငံရေးတို့သည် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု အမြဲဆက်စပ်နေပါသည်။ ဤအကြောင်းအရာနှင့်ပတ်သက်၍ အရေးကြီးသော တွေးခေါ်ယူဆချက်များကို ကောက်နုတ်လိုသည့် မည်သူမဆို အဆိုပါ တရုတ်အစဉ်အလာ အတွေးအခေါ်များကို အထူးဂရုပြုလေ့လာရန်လိုပါသည် (Wong, 2017)။

၁၀။ တရုတ်ဆိုရိုးတွင် ကျော်ကြားပြီး အရေးပါဆုံးသော ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ကွန်ဖြူးရှပ်ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းသည် ခရစ်တော်မပေါ်မီ ၅၅၁ ခုနှစ်နှင့် ၄၇၉ ခုနှစ်အကြားခန့်က ပေါ်ထွန်းခဲ့သော အတွေးအခေါ်ပညာရှင်တစ်ဦးဖြစ်ပြီး တရုတ်အတွေးအခေါ်ပညာရပ်ဆိုင်ရာ ရူ (Ru) ကျောင်းတော်ကို တည်ထောင်ခဲ့သူ တစ်ဦးလည်းဖြစ်ပါသည်။ ၎င်း၏ အတွေးအခေါ်ဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်သင်ကြားချက်များကို ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်စာအုပ်အဖြစ် စုစည်းပြုစု၍ ထိန်းသိမ်းထားရှိပါသည်။ ၎င်း၏ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ ချဉ်းကပ်နည်းများကို စတန်းဖို့ဒ် ဒဿနိကဗေဒစွယ်စုံကျမ်း (https://plato.stanford.edu/entries/confucius/) တွင် အောက်ပါအတိုင်း အကျဉ်းချုပ်ပြုစုထားပါသည်-

- တရုတ်အတွေးအခေါ်နှင့်ပတ်သက်၍ လူသားများသည် ကောင်းကင်ဘုံမှ ချမှတ်ထားသော သတ်မှတ်ချက်ဘောင်အတွင်းတွင် ရှင်သန်နေထိုင်ရသည်ဟု ကွန်ဖြူးရှပ်

က လက်ခံယုံကြည်သည်။ ၎င်း၏ အလိုအရ ကောင်းကင်ဘုံသည် ကြီးမြတ်သော ဖြစ်တည်မှုတစ်ခုဖြစ်ပြီး သံသရာစက်ဝန်းနှင့် ပုံပန်းသဏ္ဍာန်ကို သတ်မှတ်ပေး သည့် သဘာဝတရားကြီးလည်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆသည်။ ၎င်းက လူများသည် မိမိ တို့၏ ပြုမူဆောင်ရွက်မှုများ၊ အထူးသဖြင့် အခြားသူများအပေါ် ပြုမူဆက်ဆံမှု များအတွက်လည်း တာဝန်ရှိသည်၊ မိမိတို့သည် ဖြစ်တည်နေသော ကံကြမ္မာ သက်တမ်းကို ပြောင်းလဲရန် တတ်စွမ်းနိုင်ခြင်းမရှိပါ။ သို့သော် မည်သည်ကို အလေးထားရမည်၊ မည်သည်ကို ပြီးမြောက်အောင် ဆောင်ရွက်ရမည်ကိုမူ မိမိ ကိုယ်တိုင် ဆုံးဖြတ်စီမံရမည် ဖြစ်သည် (Riegel, 2013)။

၁၁။ မိမိတို့သည် ခက်ခဲသော ဆုံးဖြတ်ချက်များကို ချမှတ်ရသည့်အခါ၌ မှန်ကန်ပြီး ရှင်းလင်းပြတ်သားသည့်အဖြေမျိုး မရှိဟု ထင်မြင်တတ်ကြပါသည်။ သို့သော်လည်း အဆိုပါ ဆုံးဖြတ်ချက်မှာ အမှားနှင့်အမှန်ကြားကခြားနားချက်သာဖြစ်သည်ဟု မိမိတို့စိတ်က အလိုလို သိနေတတ်ပါသည်။ ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်မှုနှင့် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ အယူအဆသဘောတရား များမှာ အမှားနှင့် အမှန်ကြားက ပဓာနကျသော ခြားနားချက်ကို ဖြေရှင်းခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဤဆုံးဖြတ်ချက်မှာ အစားအစာ တစ်မျိုးထက်နောက်တစ်မျိုးကို ပိုကြိုက်သည် သို့မဟုတ် ရိုးရှင်းလွယ်ကူသော သင်္ချာပုစ္ဆာတစ်ပုဒ်၏အဖြေမှာ မှန်သည်၊ မှားသည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရခြင်း မျိုးထက် အဆပေါင်းများစွာ ခက်ခဲနက်နဲပါသည်။

၁၂။ မိမိတို့သည် ကျင့်ဝတ်နှင့်အညီ ပြုမူဆောင်ရွက်မည်/ မဆောင်ရွက်မည်ကို မိမိတို့၌ အမှန်တကယ် ရွေးချယ်ခွင့်မရှိဟု လူအချို့က အငြင်းပွားတတ်ကြပါသည်။ အဆိုပါ ကျင့်ဝတ် ကို “အခြေခံ ကိုယ်ကျင့်သီလ” ဟု ရံဖန်ရံခါ ခေါ်ဆိုလေ့ရှိပါသည်။ ဘလက်ဘန်း (Blackburn, 2002, p.4) ၏ အဆိုအရ “လူသားဆိုသည်မှာ ကျင့်ဝတ်ရှိသော သတ္တဝါများ ဖြစ်သည်” ဟု သိရှိရပါသည်။ ထိုသို့ပြောဆိုခြင်းမှာ မိမိတို့သည် အမြဲတစေ ကောင်းမွန်အောင် ပြုမူနေထိုင် ရမည်ဟူ၍ လည်းကောင်း သို့မဟုတ် မိမိတို့ လိုက်နာရမည့် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များကို အချင်းချင်း အစဉ်အမြဲပြောနေကြရမည်ဟုလည်းကောင်း ဆိုလိုခြင်း မဟုတ်ပါ။ သို့သော် မိမိတို့သည် ခွဲခြားပြီးမှသာ အကဲဖြတ်တတ်ကြသည်၊ နှိုင်းယှဉ်ပြီးမှသာ တန်ဖိုးဖြတ်တတ်ကြ သည်၊ တောင်းဆိုပြီးမှသာ အကျိုးအကြောင်း ရှင်းလင်းတတ်ကြပါသည်။ တစ်စုံတစ်ခုကို “ပိုနှစ်သက်သည်” ဆိုသည့် သီးခြားနှစ်သက်ခြင်းမျိုး ရှိမနေပါ။ မိမိတို့၏ နှစ်သက်လိုလားမှု များသည် တစ်ယောက်နှင့်တစ်ယောက် တောင်းဆိုချက်များအလိုက် ပိုမိုနှစ်သက်လာကြခြင်း

ဖြစ်ပါသည်။ လိမ်ညာသူများပင်လျှင် ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် လိမ်လည်မခံချင်ကြကြောင်း ပြောကြ သည်ဟု စစ်ဆယ်လာဘော့ခ် (Sissela Bok) (1978, p. 23) က ဆိုထားပါသည်။ ဤအဆို၏ သဘောတူညီချက်မှာ ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်မှုဆိုင်ရာ အယူအဆ၏ မူလရှိရင်းစွဲအချက်ကို ထောက်ခံဖော်ပြနေပါသည်။

၁၃။ အခန်းတစ်ခု၏ နိဒါန်းအကြောင်းအရာအတွင်းရှိ စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းပြီး စိန်ခေါ်မှု ရှိသော နမူနာအနည်းငယ်ကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် အကျိုးရှိနိုင်ပါသည်။ ရော်ဘင်ဆန် (Robinson) နှင့် ဂါးရတ် (Garrat) (1997, p . 4) တို့က အောက်ပါမေးခွန်းများကို မေးကြပါ သည်-

- ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ ဥပဒေနှင့် လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်းရှိ ဥပဒေတို့အကြား ကွဲပြားခြားနားချက်များ ရှိပါသလား။
- အမှန်စင်စစ်အားဖြင့် လူသားများသည် တစ်ကိုယ်ကောင်းဆန်ပြီး လောဘကြီး သူများဖြစ်ပါသလား သို့မဟုတ် စိတ်သဘောထားကောင်းပြီး ကြင်နာတတ်သူ များဖြစ်ပါသလား။
- အချို့သောသူများက အခြားသူများထက် ကိုယ်ကျင့်တရားအရာမှာ “သာ” နေကြ ပါသလား။
- မိမိသည် အဘယ့်ကြောင့် လူကောင်းတစ်ယောက် ဖြစ်သင့်ပါသနည်း။

၁၄။ ဤမေးခွန်းများက အကြီးအကျယ် ဆွေးနွေးငြင်းခုံမှုများအထိ ဖြစ်ပေါ်လာစေနိုင်ပါ သည်။ ထို့အပြင် ဤအခန်းတွင် ဖြေရှင်းထားပြီးဖြစ်သော အခြေခံဒဿနိကအပိုင်းနှင့် အယူ အဆပိုင်းဆိုင်ရာ မေးခွန်းအချို့ကိုလည်း ဤမေးခွန်းများဖြင့် ဆွေးနွေးပေးနိုင်ပါလိမ့်မည်။

၁၅။ မိမိတို့သည် တစ်ခုခုဖြစ်သင့်သည့် နည်းလမ်းကို ဖော်ထုတ်လိုချိန်တွင် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ ဘာသာစကားကို အသုံးပြုကြသည်။ တစ်စုံတစ်ခုသည် တစ်မှုထူးခြားသည်ဟု တွေးတော ကြံဆလိုက်သည်နှင့် မိမိတို့သည် ဘလက်ဘန်း (Blackburn) ပြောခဲ့သည့် ခွဲခြားသတ်မှတ် ခြင်း၊ အကဲဖြတ်ခြင်း၊ နှိုင်းယှဉ်ခြင်းတို့ကို လုပ်ဆောင်နေကြပါသည်။ အချို့သောအရာများသည် ပို၍နှစ်လိုဖွယ်ကောင်းသည် သို့မဟုတ် ပို၍လက်ခံချင်စရာကောင်းသည်ဟူသည့် အယူအဆ ကို လက်ခံလိုက်ခြင်းမှတစ်ဆင့် တစ်စုံတစ်ခုသည် ပိုကောင်းလာနိုင်သည်ဟု မိမိတို့ တွေးတော ကြံဆကြပါသည်။

၁၆။ အောက်ဖော်ပြပါ ဂရပ်တွင် ယူဆချက်သဘောတရား (theory) ၏ အခန်းကဏ္ဍကို ရှင်းလင်းပေးထားပါသည်။ အဆိုပါယူဆချက်သဘောတရားသည် လောကကြီးကို နားလည်ရန် မိမိတို့အား အထောက်အပံ့ပေးသော်လည်း လောကကြီးကို အမှန်တကယ် ပြောင်းလဲပေးနိုင်ခြင်း မရှိပါ။ မိမိတို့အနေဖြင့် ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသော လုပ်ဆောင်ချက်မျိုးကို လုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်ပြီး ထိုလုပ်ဆောင်ချက်ကို ယူဆချက်သဘောတရားက ဖော်ပြပေးနိုင်သည်။ အထက်ဖော်ပြပါအတိုင်း လုပ်သင့်လုပ်ထိုက်သောအရာများ လုပ်ဆောင်ရန် နည်းလမ်းများ ပေးသည့် အယူအဆဆိုင်ရာ သဘောတရားတိုင်းကို ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ သဘောတရားအဖြစ် ခွဲခြားသတ်မှတ်နိုင်ပါသည်။

လူ့လောက

လူ့လောကကြီးကို ကျွန်ုပ်တို့ မည်ကဲ့သို့ နားလည်ထားကြသနည်း

ကျွန်ုပ်တို့ မည်ကဲ့သို့ ပြောင်းလဲကြမည်နည်း

လက်တွေ့ဖြစ်ပေါ် နေသော သဘောတရား (ဖြစ်နေတာ)

ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ ယူဆချက် သဘောတရား (ဖြစ်သင့်တာ)

လုပ်ဆောင်ချက် (လုပ်ရပ်)

၁၇။ ဤအခန်းတွင် လက်တွေ့အသုံးကျမှုဝါဒ၊ တာဝန်ရှိမှုဗေဒ၊ မြတ်သော အကျင့်သီလဟူသည့် အနောက်တိုင်းကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ အဓိကမူသဘောတရား (၃) မျိုးကို ဆွေးနွေးပေးသွားမည် ဖြစ်ပါသည်။ အထက်ဖော်ပြပါအတိုင်း အနောက်တိုင်း မဟုတ်သော ဒဿနိကဗေဒ၏ အရေးပါအရာရောက်သော အကြောင်းအချက်များကို အသိအမှတ်ပြု လက်ခံရမည်ဖြစ်သော်လည်း ဤအခန်းတွင် အသေးစိတ်ဆွေးနွေးထားခြင်းမရှိပါ။ အနောက်တိုင်းမဟုတ်သော ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ နည်းလမ်းများကို အခန်း (၂) (</e4j/integrity-ethics/module-2/>)

index.html) (ကျင့်ဝတ်နှင့် ကမ္ဘာ့စံတန်ဖိုးများ)၊ အခန်း (၄) (/e4j/en/integrity-ethics/module-4/index.html) (ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသော ခေါင်းဆောင်မှု)နှင့် အခန်း (၅) (/e4j/en/integrity-ethics/module-5/index.html) (ကျင့်ဝတ်၊ မတူကွဲပြားမှုနှင့် ဗဟုဝါဒ) တို့တွင် ဆွေးနွေးပေးထားပါသည်။ စောင့်ထိန်းမှုဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်အဖြစ် မှတ်ယူသည်။ ထိုချဉ်းကပ်မှု နည်းလမ်းများကို ဤအခန်းတွင် ဆွေးနွေးမထားပါ။

လက်တွေ့အသုံးကျမှုဝါဒ

၁၈။ လက်တွေ့အသုံးကျမှုဝါဒ၏ အခြေခံကျသော အကြောင်းအချက်မှာ အပြုအမူတစ်ရပ် သည် အလုံးစုံသော လူမှုရေး “အသုံးတည့်မှု” သို့မဟုတ် “ပျော်ရွှင်မှု” ကို အမြင့်ဆုံးဖြစ်စေပါက ကျင့်ဝတ်နှင့် ညီသည်ဟု သတ်မှတ်ပါသည်။ ဤလမ်းစဉ်၏ အရေးပါဆုံးသော ဒဿနိကဗေဒ ပညာရှင်နှစ်ဦးမှာ ဂျာမီဘန်သန် (Jeremy Bentham) နှင့် ဂျွန်စတူးဝပ်မေးလ်(John Stuart Mill) တို့ပင်ဖြစ်ပါသည်။ လက်တွေ့အသုံးကျမှုဝါဒသည် လက်ငင်းအကျိုးဆက်ဝါဒ သဘော တရားပင်ဖြစ်ပါသည်။ တစ်ဦးတစ်ယောက်ချင်းသည် မိမိတို့ ပြုလုပ်လိုက်သည့် အပြုအမူ၏ ကောင်းသော၊ ဆိုးသော အကျိုးဆက်တို့ကို ချင့်ချိန်ပြီး ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ မေးခွန်းတစ်ခုအတွက် မှန်ကန်သည့် တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ချက်ကို တွက်ဆရန် လိုအပ်ပါသည်။ မိမိ၏ အပြုအမူသည် လူ အများစုအတွက် စိတ်အချမ်းသာဆုံးဖြစ်နေသမျှ ကျင့်ဝတ်နှင့်အညီဆုံး လုပ်ဆောင်ချက်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ အကျိုးဆက်များအား ဆုံးဖြတ်သူ၏ သဘောထားအတိုင်း တိုင်းတာခြင်းမျိုး မဟုတ်ဘဲ အလုံးစုံသော သက်ရောက်မှုတိုင်းဖြင့် တိုင်းတာသင့်သည်ကို မှတ်သားသိရှိထား ရန် အရေးကြီးပါသည်။ လက်ငင်းအကျိုးဆက်ဝါဒ၏ မူသဘောတရားအားလုံးမှာ ကိုယ်ကျင့် တရားသည် မိမိပြုလုပ်လိုက်သည့် လုပ်ဆောင်ချက်များအပေါ်တွင်သာ မူတည်နေသည်။ လက်ငင်းအကျိုးဆက်ဝါဒတစ်ခုလည်းဖြစ်သည့် လက်တွေ့အသုံးကျမှုဝါဒတွင် မိမိ ပြုလုပ် လိုက်သည့် လုပ်ဆောင်ချက်များသည် မှန်ကန်မှုရှိသည် မရှိသည်ဆိုခြင်းမှာ မိမိ၏ အလုံးစုံ သော လူမှုရေးအကျိုးဆက်တစ်ခုကို အမြင့်ဆုံးအကျိုးဆက်ထိ လုပ်ဆောင်နိုင်ခြင်း၊ မလုပ် ဆောင်နိုင်ခြင်းအပေါ်တွင် မူတည်နေသည်ဆိုသည့် သဘောတရားကို ဆွဲကိုင်ထားပါသည်။

၁၉။ နမူနာအားဖြင့် ဤချဉ်းကပ်နည်းကို ထင်ရှားပေါ်လွင်စေရန် လွယ်ကူသည့် နည်းလမ်း ဖြင့် ပုံဖော်ထားပါသည်။ သင်္ဘောပျက်စီးသည့် အခြေအနေတွင် မိမိပါဝင်နေသည်ဟု တွေး ကြည့်ပါ။ သင်္ဘောမှာ သမုဒ္ဒရာ၏အလယ်တွင် စတင်နစ်မြုပ်နေပြီး အများဆုံး လူ (၁၀) ဦးသာ ဆန့်သော အသက်ကယ်လှေအတွင်းသို့ သင်္ဘောပေါ်မှ လူ (၁၁) ဦး ခုန်ချလိုက်သောကြောင့်

အသက်ကယ်လေ့မှာလည်း သမုဒ္ဒရာအတွင်း စတင်နစ်မြုပ်တော့မည်ဆိုလျှင် အသက်ကယ် လေ့ပေါ်ပါ ခရီးသည်များ ဘာကို လုပ်သင့်ပါသနည်း။ လက်တွေ့အသုံးကျမှု ချဉ်းကပ်နည်းအရ အဖြေမှာ လွယ်ကူပါသည်။ လူမှုရေးအသုံးတည့်ဆုံးကို ဖြစ်စေမည့် လူ (၁၀) ဦး၏ အသက်ကို ကယ်တင်ပြီး လူတစ်ဦးကို အသေခံလိုက်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် လက်တွေ့အသုံးကျမှုဝါဒ အရ လူတစ်ဦးအား အသေခံလိုက်ခြင်းသည် လုပ်ရမည့် လုပ်သင့်သည့် ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသော အလုပ်ပင်ဖြစ်ပါသည်။

တာဝန်ရှိမှုဗေဒ

၂၀။ တာဝန်ရှိမှုဗေဒ၏ အခြေခံအကြောင်းအချက်မှာ လက်တွေ့အသုံးကျမှုဝါဒကဲ့သို့ လက်ငင်းအကျိုးဆက်ဝါဒ သဘောတရားနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ပြီး မိမိပြုလုပ်လိုက်သည့် လုပ်ဆောင်ချက်တစ်ခုသည် အခြေခံမူသဘောတရားများ သို့မဟုတ် တာဝန်ဝတ္တရားများ (ထိုလုပ်ဆောင်ချက်ကြောင့် မည်သည့်အကျိုးဆက်ပဲ ရရှိသည်ဖြစ်စေ)နှင့် ကိုက်ညီပါက ထို လုပ်ဆောင်ချက်သည် ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသည်ဟု သတ်မှတ်ပါသည်။ တာဝန်သိမှုဗေဒ ဆိုသည့် ဝေါဟာရမှာ လုပ်ငန်းတာဝန်ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသော ဂရိစကားရပ် ‘deon’ မှ ဆင်းသက် လာခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဤချဉ်းကပ်မှုနည်းလမ်းဖြင့် အင်မန်နူရယ်လ်ကန်ထ် (Immanuel Kant) မှာ အခြားသူများထက် ပိုမိုထင်ပေါ်ကျော်ကြားသူ တစ်ဦးလည်း ဖြစ်ပါသည်။ ကန်ထ် ၏ ယူဆချက် အကျဉ်းချုပ်ကို စတန်းဖို့ဒ်ဒဿနိကဗေဒ စွယ်စုံကျမ်း (<https://plato.stanford.edu/entries/kant-moral/>) တွင် အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထားပါသည်-

- ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ ထူးကဲသော အခြေခံမူသဘောတရားမှာ “ကိုယ်ကျင့် တရားဆိုင်ရာ အထူးတာဝန်ဝတ္တရား” ဟု ခေါ်တွင်အပ်သော ဆင်ခြင်တုံတရား၏ အဆင့်အတန်းတစ်ခုပင်ဖြစ်သည်ဟု အင်မန်နူရယ်လ်ကန်ထ် (1724-1804) က ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခဲ့ပါသည်။ ကန်ထ်က ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ အထူးတာဝန် ဝတ္တရားသည် မိမိတို့၏ အလိုဆန္ဒ သို့မဟုတ် အထုံဝါသနာနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ် နေသော်လည်း မိမိတို့အနေဖြင့် မဖြစ်မနေ အကြွင်းမဲ့ လိုက်နာကျင့်သုံးရမည့် အခြေခံမူသဘောတရားအဖြစ် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆို တင်ပြထားပါသည်။ ကန်ထ်၏ အဆိုအရ ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ အထူးလုပ်ဆောင်ရမည့် လိုအပ်ချက်အားလုံး ကို ဤအခြေခံမူသဘောတရားဖြင့် လျော်ကန်သင့်မြတ်အောင် လုပ်ဆောင်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့်မညီသော လုပ်ဆောင်ချက်

(ဒုစရိုက်) အားလုံးသည် ဤကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ အထူးတာဝန်ဝတ္တရားကို ချိုးဖောက်လိုက်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာရခြင်း ဖြစ်သည်ကို ဆိုလိုပါသည် (Johnson, 2018)။

၂၁။ သာမန်အားဖြင့်ပြောရလျှင် “ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ အထူးတာဝန်ဝတ္တရား” ကို မတူကွဲပြားသော ယဉ်ကျေးမှုစလေ့များနှင့် ဘာသာအယူဝါဒ အသီးသီးတို့တွင် တွေ့ရှိရသည့် “မိမိအပေါ်တွင် ပြုမူစေချင်သည့်အတိုင်း သူတစ်ပါးအပေါ်တွင်လည်း ပြုမူပါ” ဆိုသော စံထားဥပဒေ (Golden Rule) ဖြင့် နှိုင်းယှဉ်ချိန်ထိုးနိုင်ပါသည်။ ဤသဘောတရားမှာ လက်တွေ့အသုံးဝင်သော ချဉ်းကပ်နည်းလမ်းနှင့် ကွဲလွဲနေသည့် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ ပြဿနာရပ်များ၏ အဖြေကို ထောက်ပံ့ပေးနိုင်သည့် အဓိကအချက်လည်း ဖြစ်ပါသည်။ လောကနိယာမ သဘောအရ “သူတစ်ပါးအသက် မသတ်ရ” ဆိုသည့် ဥပဒေစည်းမျဉ်းရှိခြင်းကြောင့် သဘောပျက်စီးခြင်း နမူနာတွင် လူတစ်ယောက်၏ အသက်ကို သေစေခြင်းကလည်း မျှတမှန်ကန်မှု မရှိသော လုပ်ရပ်ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် မည်သည့်အကျိုးဆက်ကိုပင် ရသည်ဖြစ်စေ ကျင့်ဝတ်အရ မှန်ကန်သော အဖြေမှာ အသက်ကယ်လေ့ထဲရှိ မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်ကိုမှ သတ်ပစ်ခြင်း မပြုရန်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

မြတ်သော အကျင့်သီလ

၂၂။ မြတ်သောအကျင့်သီလ၏ အခြေခံအကြောင်းအချက်မှာ ကိုယ်ကျင့်တရားသည် တစ်ဦးတစ်ယောက်၏ စံထားလောက်သော စရိုက်လက္ခဏာအပေါ်တွင် မူတည်သည် ဆိုသည့် မူသဘောတရားပင် ဖြစ်ပါသည်။ မြတ်သောအကျင့်၏ မူသဘောတရားမှာ လက်တွေ့အသုံးကျမှုဝါဒ (အကျိုးဆက်များ) သို့မဟုတ် တာဝန်ရှိမှုဗေဒ (တာဝန်ဝတ္တရား) တို့နှင့် ကွဲလွဲ၍ တစ်ဦးတစ်ယောက်ချင်းစီ၏ မြတ်သော အကျင့်သီလကို အထူးအလေးထားပါသည်။ အရစ္စတိုတယ် (Aristotle) (၃၈၄-၃၂၂ ဘီစီ) ၏ ရှေးအဆိုအပေါ် အခြေခံပြီး မြတ်သော အကျင့်သဘောတရားသည် လူ့ကျင့်ဝတ်နှင့်ပတ်သက်၍ ပိုမိုပြည့်စုံသော လမ်းစဉ်ချဉ်းကပ်နည်းကို ပေးနိုင်သည်ဟုဆိုသည့် စတီးဝပ် (Stewart) က ကောင်းမြတ်သော အကျင့်သီလနှင့် ပတ်သက်၍ အောက်ပါစရိုက်လက္ခဏာများကို အလေးထားဖော်ပြခဲ့ပါသည်-

- အကျင့်စရိုက်ဆိုသည်မှာ လုပ်ဆောင်ချက်များထက် ထိုလုပ်ဆောင်ချက်များ၏ နောက်ကွယ်မှ ပြုလုပ်သောသူနှင့်သာ ပို၍သက်ဆိုင်နေပါသည်။

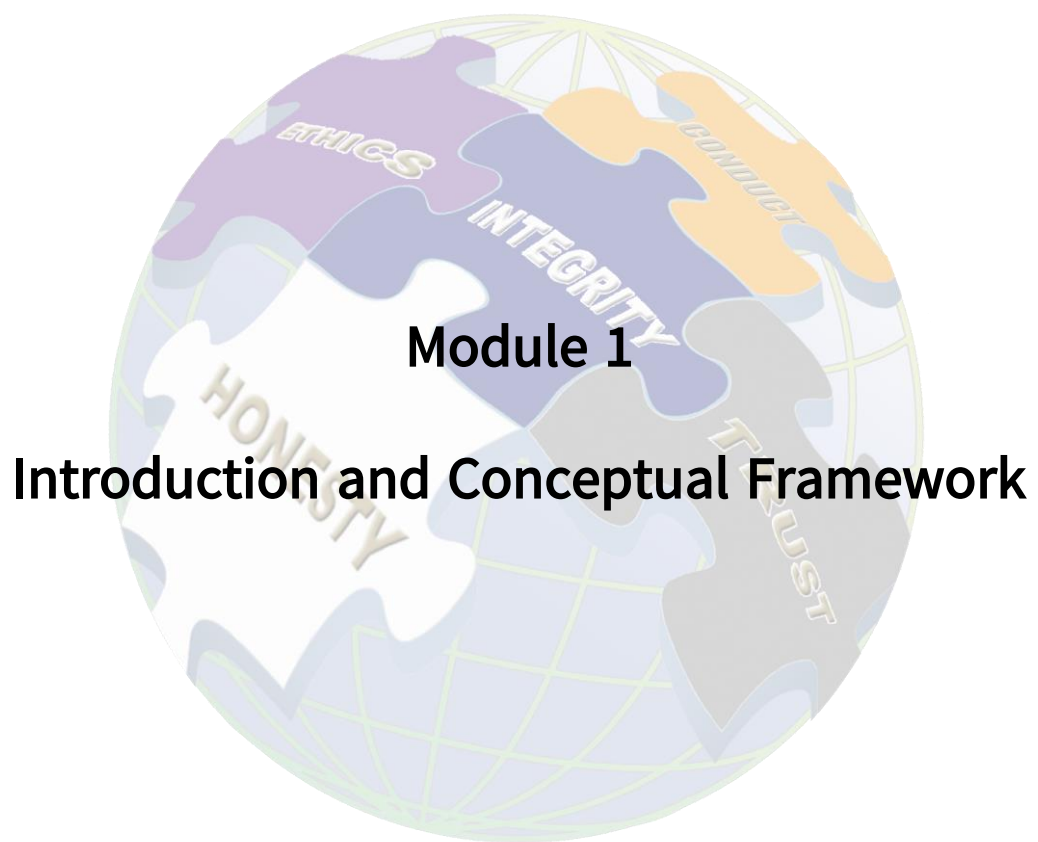
- တစ်ဦးတစ်ယောက်၏ ကျင့်ဝတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ခံစားချက်၊ သဘောထား ရပ်တည်ချက်၊ အလေ့အကျင့်နှင့် လူနေမှုပုံစံများ ဆက်သွယ်လုပ်ဆောင်ချက်အပေါ် မူတည်၍ ကိုယ်ကျင့်တရားကောင်းသည်၊ ဆိုးသည်ကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ်နိုင်ပါသည်။
- ဘဝသည် ခက်ခဲရှုပ်ထွေးလွန်းသည့်အတွက် မိမိတို့ဘဝတွင် မည်သို့ပြုမူနေထိုင်သင့်ကြောင်းနှင့်ပတ်သက်၍ တင်းကြပ်သော စည်းမျဉ်းများချမှတ်ပြီး လမ်းညွှန်ချက်ပေးနိုင်ရန် အလွန်ခက်ခဲပါသည်ဟု စောဒကတက်ကြသည်။
- လူတစ်ဦးတစ်ယောက်ချင်းစီ၏ တဒင်္ဂကိစ္စရပ်များထက် ဘဝ ရည်မှန်းချက်ကို လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။
- သူတော်ကောင်းတရားကို ကျင့်ကြံအားထုတ်ခြင်းအားဖြင့် ကျင့်ကြံသူ၏ အကျိုးပိုမိုဖြစ်ထွန်းစေပါသည်(အကျင့်သီလစင်ကြယ်ခြင်းသည် မိမိအတွက် ကောင်းကျိုးပေးသောကြောင့် ကောင်းမွန်သည့်အရာ ဖြစ်ပါသည်)(Stewart, 2009 p. 56)။

၂၃။ စတဲန်းဖို့ဒ် ဒဿနိကဗေဒ စွယ်စုံကျမ်းအရ မြတ်သောအကျင့် ဆိုသည်မှာ “အထူးကောင်းမွန်သည့် ပင်ကိုလက္ခဏာ” ဖြစ်ပါသည် (<https://plato.stanford.edu/entries/ethics-virtue/#Virt>)။ ၎င်းသည် ပင်ကိုစရိုက်တစ်ခု ဖြစ်ပြီး ခိုင်မာစွာတည်ရှိနေသည့် အကျင့်စရိုက်ကို ဆိုလိုပါသည်။ မိမိတို့ ပြောလေ့ရှိကြသည့်အတိုင်း လက်ဖက်ရည် ကြိုက်သူ၏ အကျင့်စရိုက်နှင့်မတူဘဲ ထူးခြားသော ပင်ကိုလက္ခဏာများ ဖြစ်သည့် သိမှတ်ရန်၊ မျှော်လင့်ရန်၊ တန်ဖိုးထားရန်၊ ခံစားရန်၊ အလိုဆန္ဒရှိရန်၊ ရွေးချယ်ရန်၊ ပြုမူဆောင်ရွက်ရန်နှင့် တုံ့ပြန်ရန် စသည့် စရိုက်လက္ခဏာကို ဆိုလိုပါသည် (Hursthouse, 2016)။ အခြားစကားရပ်အနေဖြင့် မြတ်သောအကျင့်၏ အရေးပါမှုသည် မှန်ကန်သည့်အရာအား မည်သည့်အချိန်တွင်မဆို လုပ်ကိုင်နိုင်စွမ်းရှိသည့် လက်တွေ့ကျသော ဉာဏ်အမြော်အမြင်ရှိမှုဖြစ်သည်။ မြတ်သော ကိုယ်ကျင့်တရားသည် ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ အလုံးစုံသော ချဉ်းကပ်နည်းကို ပံ့ပိုးပေးနိုင်သည့်အတွက်ကြောင့် အလွန်ကောင်းမွန်သည့် သဘောတရားတစ်ခုပင် ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော်လည်း ၎င်းတွင် လက်တွေ့ကျသော လမ်းညွှန်ချက် ရှိမနေသည့်အတွက် ဝေဖန် ပြောကြားမှုများလည်း ရှိကြပါသည်။ အတွေးအခေါ်ပညာရှင် စတီးဝပ် (Stewart) က “မိမိ လုပ်သင့်သည့် အရာကို မိမိကိုယ်တိုင်မေးသည့်အခါ မိမိသည် ကောင်းမွန်ရမည်ဟု ဆိုသည်။ သို့သော် မည်သည့်အရာသည် ကောင်းသောကျင့်ဝတ်ဖြစ်သည်ကို မိမိကိုယ်တိုင်မသိရှိသည့် အခါမျိုးတွင်

အထောက်အကူမဖြစ်နိုင်ပါ။ ဤကဲ့သို့သော အခြေအနေ၌ မည်ကဲ့သို့အထောက်အပံ့ရနိုင် သနည်း။ အကျင့်သီလစင်ကြယ်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်ကသာ မိမိအား အကြံဉာဏ်ပေးနိုင် မည်ဆိုပါက ထိုပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦးတစ်ယောက်ကိုမျှ မသိရှိပါလျှင် မည်ကဲ့သို့ လုပ်ရမည်နည်း” ဟု ဆွေးနွေး ဖော်ပြထားပါသည်(2009 p. 69)။

၂၄။ အချုပ်အားဖြင့် အနောက်တိုင်း ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ အဓိကသဘောတရား (၃) မျိုးလုံး တွင် အားသာချက်များနှင့် အားနည်းချက်များ ရှိကြပါသည်။ “အကောင်းဆုံးသော သဘော တရား” ဟူ၍ ရှိမနေပါ။ တစ်ဦးတစ်ယောက်ချင်းစီအနေဖြင့် ပို၍နှစ်သက်သည့် သဘော တရားကို ကိုယ်တိုင်ရွေးချယ် ကျင့်သုံးကြပါလိမ့်မည်။ သီးခြားရွေးချယ်မှုတစ်ရပ်အနေဖြင့် ဤသဘောတရားအားလုံးကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားနိုင်ပါသည်။ မိမိတို့သည် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ သဘောတရားတစ်ခုကို ကိုးကားခြင်းမရှိဘဲ ရွေးချယ်ကြလေ့လည်းရှိပါသည်။ အန္တရာယ် တစ်ခုမှာ တစ်စုံတစ်ခုကို ပြုမူဆောင်ရွက်ပြီးမှ ထိုဆောင်ရွက်ချက်သည် မည်သည့် ကျင့်ဝတ် ဆိုင်ရာ သဘောတရားနှင့် ကိုက်ညီသည်၊ မညီသည်ကို ဆုံးဖြတ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ သော ရှေ့နောက်မညီသည့် ချဉ်းကပ်နည်းတစ်ခုကြောင့် ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်မှု ကင်းမဲ့ရ ခြင်းလည်း ဖြစ်ပါသည်။

၂၅။ သင်ကြားပို့ချသူ ဆရာများအနေဖြင့် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ ပြဿနာများကို ပိုင်းခြား သိမြင်နိုင်ရန်နှင့် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ သဘောတရားများကို လိုက်နာကျင့်သုံးနိုင်ရန်အတွက် နည်းလမ်းအဆင့်ဆင့်တို့ဖြင့် အောက်ဖော်ပြပါ လေ့ကျင့်ခန်းများအတိုင်း ကျောင်းသားများအား လမ်းညွှန်သင်ကြားပေးနိုင်ပါသည်။ အချို့သော အယူအဆများတွင် တရားမျှတမှု၊ စိတ်ချမ်း သာမှု၊ တာဝန်ဝတ္တရား၊ အခွင့်အရေးနှင့် လူမှုပဋိညာဉ်တို့ကို ဆွေးနွေးဖော်ပြထားပါသည်။ စံထားရမည့် ကျင့်ဝတ်များ (မည်သို့သော လုပ်ဆောင်ချက်များက ကောင်းသော၊ မှန်ကန် သော လုပ်ရပ်ဖြစ်သည်ကို စဉ်းစားသုံးသပ်နိုင်ခြင်း) နှင့် ထူးကဲသာလွန်သည့် ကျင့်ဝတ် (တစ်စုံတစ်ခုသည် ကောင်းသည် သို့မဟုတ် မှန်သည်ဟု ဆိုလိုသည့်အရာ) တို့အကြား ခြားနားချက်ကို ကျောင်းသားများအား သင်ကြားပို့ချပေးနိုင်ပါသည် ([/e4j/tertiary/integrity - ethics.html](http://e4j.tertiary/integrity-ethics.html))။

Module 1

Introduction and Conceptual Framework

2020 March

Introduction

1. This Module provides a brief introduction to the concepts of integrity and ethics. It is designed to be used by lecturers who wish to provide their students with conceptual clarity and expose them to ethical dilemmas and ethical decision-making. The concept of integrity has been added in order to broaden the focus from the more traditional field of ethics. Combined, the concepts of integrity and ethics provide a more comprehensive perspective – they allow us to move beyond discussions about the difference between right and wrong, in order to focus on relationships and behaviour as well.

2. Throughout the Module, students will be introduced to concepts and thrown in at the deep end by being asked to make decisions on what they would regard as the most ethical solutions to dilemmas. Students will be guided through three major ethical theories, and challenged to agree or disagree with them. Students should not be afraid to take a stance, as this will enhance their learning and enjoyment of the Module.

3. The Module is a resource for lecturers. It provides an outline for a three-hour class but can be used for shorter or longer sessions, or extended into a full-fledged course (see: Guidelines to develop a stand-alone course) (</e4j/integrity-ethics/module-1/guidelines-stand-alone-course.html>).

4. Learning outcomes

- Understand and define the concepts of integrity and ethics
- Describe three major theoretical approaches in integrity and ethics
- Identify ethical dilemmas and apply different theoretical approaches
- Understand the concept of personal integrity in the context of this Module

Key issues

5. The Module provides an overview of the concepts of integrity and ethics. Integrity is a term that is used in many different contexts, for example by referring to information, art or music. From a philosophical perspective discussions about integrity usually involve an ethical or moral dimension, according to the Stanford Encyclopedia of Philosophy (<https://plato.stanford.edu/entries/integrity/>):

Ordinary discourse about integrity involves two fundamental intuitions: first, that integrity is primarily a formal relation one has to oneself, or between parts or aspects of one's self; and second, that integrity is connected in an important way to acting morally, in other words, there are some substantive or normative constraints on what it is to act with integrity. (Cox, 2017)

6. Integrity is defined as "strict adherence to moral values and principles" by the *Chambers 21st-Century Dictionary* (Chambers, 1999). The following discussion of integrity mentions the origin of the word and different applications:

The concept of integrity has been derived from the Latin "integritas" (wholeness). It is defined as consistency between beliefs, decisions and actions, and continued adherence to values and principles. When someone is described as a person of integrity, the suggestion is that such a person is not corruptible as a result of the "wholeness" and "connectedness" of the values and principles that such a person subscribes to. Integrity is often used in conjunction with ethics, suggesting that the values and principles that are adhered to should be ethical values. Some of the values that are often mentioned in this regard are honesty, openness, accountability and trustworthiness. Organizational integrity refers to the ability of individual

organizations to develop and implement an integrity management framework, and for employees to act in accordance with the values of the organization. (Visser, 2007 p. 278)

7. Different types of integrity have been identified; the Stanford Encyclopedia of Philosophy (<https://plato.stanford.edu/entries/integrity/>) includes the following:

- Self-integration refers to the ability of individuals to integrate various aspects of their own personality into a harmonious whole.
- The identity view of integrity refers to the way in which individuals make commitments about the things with which they deeply identify (in other words: acting in a way that reflects their sense of who they are).
- The self-constitution view of integrity refers to actions that can be endorsed by oneself at the time of acting as well as by a future self.
- Integrity as "standing for something" brings a social dimension into the definition: it entails making judgement calls but also requires respect for the judgements of others.
- Integrity as moral purpose – this approach describes integrity in terms of a commitment or a clear intent to live a moral life. It makes provision for others to disagree with the views of an individual while acknowledging at the same time that she or he is a person of integrity. (Cox, 2017)

8. Turning to the concept of ethics, Norman (1998, p. 1) has defined ethics as "the attempt to arrive at an understanding of the nature of human values, of how we ought to live, and of what constitutes right conduct." The dictionary definition of ethics is "the study or the science of morals" (Chambers, 1999).

Morality is defined as "a sense of right and wrong", and being moral as "belonging or relating to the principles of good and evil, or right and wrong" (Chambers, 1999).

9. While this Module focuses mostly on Western philosophical thought, it is important to acknowledge the critical contribution of non-Western philosophy. For example, the Stanford Encyclopedia of Philosophy (<https://plato.stanford.edu/entries/ethics-chinese/>) states the following about Chinese ethical thought:

The tradition of Chinese ethical thought is centrally concerned with questions about how one ought to live: what goes into a worthwhile life, how to weigh duties toward family versus duties toward strangers, whether human nature is predisposed to be morally good or bad, how one ought to relate to the non-human world, the extent to which one ought to become involved in reforming the larger social and political structures of one's society, and how one ought to conduct oneself when in a position of influence or power. The personal, social, and political are often intertwined in Chinese approaches to the subject. Anyone who wants to draw from the range of important traditions of thought on this subject needs to look seriously at the Chinese tradition. (Wong, 2017)

10. One of the most important figures in this tradition is Confucius. He lived approximately between 551 and 479 BC and was a philosopher and founder of the Ru School of Chinese thought. His teachings were preserved in the Lunyu or Analects. His approach is summarized as follows by the Stanford Encyclopedia of Philosophy (<https://plato.stanford.edu/entries/confucius/>):

Confucius believes that people live their lives within parameters firmly established by Heaven—which, often, for him means both a purposeful Supreme Being as well as 'nature' and its fixed cycles and patterns—he argues that men are responsible for their actions and especially for their

treatment of others. We can do little or nothing to alter our fated span of existence but we determine what we accomplish and what we are remembered for. (Riegel, 2013)

11. When we deal with difficult decisions we often feel that there is no clear answer that is right, but we sense intuitively that the decision is about the distinction between right and wrong. Discussions about integrity and ethics address the fundamental distinction between right and wrong. This type of decision is much more difficult than deciding whether we prefer one type of food to another, or whether the answer to a simple mathematical equation is right or wrong.

12. Some people argue that we do not really have a choice whether we are ethical or not – this is sometimes called "common morality". According to Blackburn (2002, p. 4): "Human beings are ethical animals. I do not mean that we naturally behave particularly well, nor that we are endlessly telling each other what to do. But we grade and evaluate, and compare and admire, and claim and justify. We do not just 'prefer' this or that, in isolation. We prefer that our preferences are shared; we turn them into demands on each other". Sissela Bok (1978, p. 23) has argued that even liars share with those they deceive the desire not to be deceived. Agreement with this statement indicates inherent support for the concept of integrity.

13. Within the context of an introductory module it would be useful to look at a few interesting and challenging examples. Robinson and Garratt (1997, p. 4) ask the following questions:

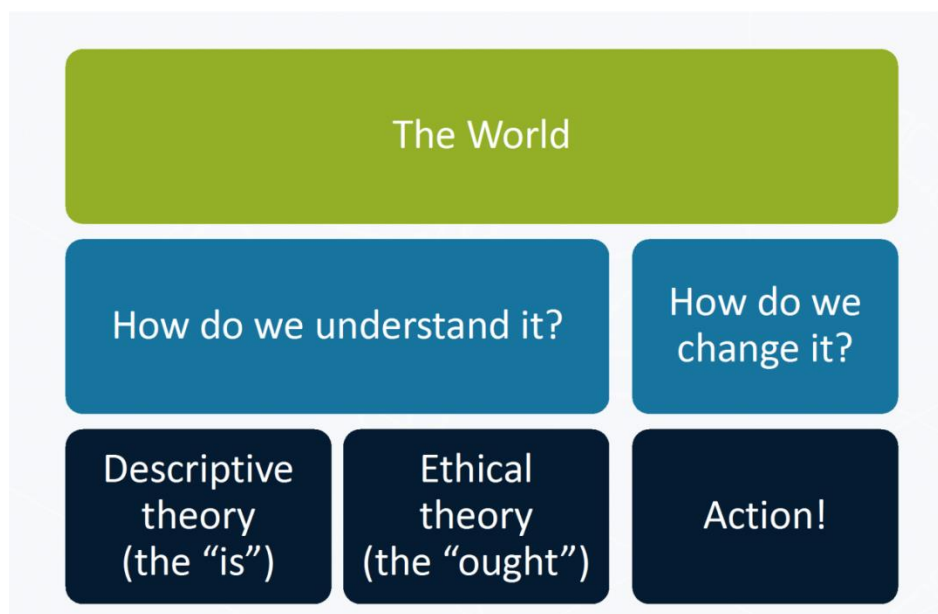
- Are there any differences between moral laws and society's laws? (This question will be addressed in more detail in Module 12 (</e4j/en/integrity-ethics/module-12/index.html>)).

- What are human beings really like: selfish and greedy or generous and kind?
- Are some people "better" at morality than others?
- Why should I be a good person?

14. These questions will inevitably generate vigorous debate, and they also address some of the fundamental philosophical and theoretical questions addressed in this Module.

15. The moment we – as human beings – express a desire about the way something should be, we use ethical language. By suggesting that something should be different, we are doing the grading, evaluating and comparison that Blackburn refers to. We suggest that something could be better, and by implication we support the idea that some things are better, more desirable or more acceptable than others.

16. The graph below explains the role of theory – it helps us to understand the world, but theory by itself cannot change the world; we need action. Action – and hopefully ethical action – will be informed by theory. Any theory that addresses the way things should be or ought to be – as mentioned above – can be classified as an ethical theory.

17. This Module will address three of the major Western ethical theories: utilitarianism, deontology and virtue ethics. As was mentioned above, the critical contribution of non-Western philosophy is acknowledged but not addressed in detail in this Module. Other modules of the present series that discuss non-Western approaches to ethics include Module 2 (Ethics and Universal Values) (</e4j/integrity-ethics/module-2/index.html>), Module 4 (Ethical Leadership) (</en/integrity-ethics/module-4/index.html>), and Module 5 (Ethics, Diversity and Pluralism) (</e4j/en/integrity-ethics/module-5/index.html>). It is noted that the approach known as ethics of care, while not discussed in this Module, is defined and addressed in Module 9 (Gender Dimensions of Ethics) (</e4j/en/integrity-ethics/module-9/index.html>) of the present module series.

Utilitarianism

18. The basic premise of utilitarianism is that an action is moral if it maximizes the overall social 'utility' (or happiness). Two of the most important philosophers in this tradition are Jeremy Bentham and John Stuart Mill. Utilitarianism, a form of consequentialism, requires an individual to calculate the right response to an ethical question by weighing up the positive and the negative consequences of an action. Whatever produces the most happiness for most people will be the most ethical solution. It is important to note that the consequences should be measured in terms of overall impact, not only in terms of the decision maker. All consequentialist theories hold that morality depends on the consequence of actions. Utilitarianism, as a specific case of consequentialism, holds that the rightness of an action depends on whether it maximizes a *particular* consequence, that is, the overall social utility.

19. The shipwreck example (see Exercise 2 (</e4j/en/integrity-ethics/module-1/exercises.html#/module1exercise2>)) provides an easy way to demonstrate this approach. Imagine that you are involved in a shipwreck situation – a ship has

started to sink in the middle of the ocean. Eleven people have jumped into a life-boat that has been designed for a maximum of ten people, and the life-boat is also starting to sink. What should the passengers do? According to the utilitarian approach, the answer is easy: ten lives saved will produce the most social utility, and therefore – according to utilitarianism – killing one person is the ethical thing to do.

Deontology

20. The basic premise of deontology, in contrast to consequentialist theories like utilitarianism, is that an action is moral if it conforms to certain principles or duties (irrespective of the consequences). Deontology is derived from the Greek word *deon*, which means duty. The one name that stands out from all others in terms of this approach is that of Immanuel Kant. The following extract from the Stanford Encyclopedia of Philosophy(<https://plato.stanford.edu/entries/kant-moral/>) provides a good summary of Kant's position:

Immanuel Kant (1724–1804) argued that the supreme principle of morality is a standard of rationality that he dubbed the "Categorical Imperative" (CI). Kant characterized the CI as an objective, rationally necessary and unconditional principle that we must always follow despite any natural desires or inclinations we may have to the contrary. All specific moral requirements, according to Kant, are justified by this principle, which means that all immoral actions are irrational because they violate the CI. (Johnson, 2018)

21. In layperson's terms, the Categorical Imperative can be compared and contrasted with what is often described as the Golden Rule, one that can be found in many different cultural and religious traditions: do unto others as you would want them do unto you. It is immediately evident that this type of

argument will provide solutions to ethical problems that are different from a utilitarian approach. In the shipwreck example it is no longer possible to justify killing someone, because the rule that can be deduced as universal is: do not kill. Therefore, no matter what the consequences are, the morally correct answer would be not to kill anybody on the life-boat.

Virtue Ethics

22. The basic premise of virtue ethics is that morality depends on perfecting one's character. Different from utilitarianism (consequences) or deontology (duty), the emphasis is on the virtues of the individual. Based on the ancient contribution of Aristotle (384 to 322 BC), virtue ethics provides a more holistic approach to ethics. Stewart highlights the following characteristics of virtue ethics:

- It is concerned with the person or agent behind the actions, rather than the actions themselves.
- It considers aspects like emotions, attitudes, habits and lifestyle as morally relevant – the way you *are*, rather than simply what you do, can be classified as good or bad.
- It argues that life is too complex to be guided by strict rules that dictate how we should act.
- It is holistic – it examines the purpose of life rather than individual moments.
- It promotes the virtues as being beneficial to the owner: "Being virtuous is good because it's good for *you*" (Stewart, 2009 p. 56).

23. According to the Stanford Encyclopedia of Philosophy (<https://plato.stanford.edu/entries/ethics-virtue/#Virt>), a virtue is "an excellent trait of character. It is a disposition, well entrenched in its possessor – something that,

as we say, goes all the way down, unlike a habit such as being a tea-drinker – to notice, expect, value, feel, desire, choose, act, and react in certain characteristic ways" (Hursthouse, 2016). Another term that is important in virtue ethics is practical wisdom, the ability to do the right thing no matter what the circumstance. Virtue ethics is very attractive because it provides a holistic approach, but it has been criticized because of a lack of practical guidance. As Stewart explains, "When I ask what I should do, virtue ethics tell me I should be virtuous. This is no help unless I know what the virtues are and which one to apply in my situation. How can I get help with this? I'm told that a virtuous person would be able to advise me ... But *what if I don't know any virtuous people?*" (2009, p. 69).

24. In summary, all three major Western ethical theories have strengths and shortcomings. There is no confirmed "best theory" and individuals will have preferences and make their own choices. All theories can be considered together to provide assistance to make a specific choice. Often instinctive choices are made without reference to an ethical theory, although this could perhaps be best explained by virtue ethics. One risk is to make a predetermined choice about a preferred action, and then to find an ethical theory to justify a decision. Such an approach lacks consistency, and hence also lacks integrity.

25. The lecturer can use the PowerPoint presentation provided with this Module to present these theories in class. The exercises below can be used to guide the students through the steps required to identify ethical problems and to apply ethical theories. Some of the concepts that will be explored include justice, happiness, duty, rights, and the social contract. The distinction between substantive ethics (what kinds of actions could be considered as good and right?) and meta-ethics (what does it mean to say something is good or right?) could be introduced for more advanced students. Finally, different applications

of integrity and ethics will be addressed, which will serve as an early introduction to other modules that form part of the E4J Integrity and Ethics Module Series (</e4j/tertiary/integrity-ethics.html>).

References

- Blackburn, Simon (2002). *Being Good*. Oxford: Oxford University Press.
- Bok, Sissela (1978). *Lying: Moral Choice in Public and Private Life*. Hassocks: The Harvester Press Limited.
- Cox, Damian and others (2017). Integrity (<https://plato.stanford.edu/archives/spr2017/entries/integrity/>). *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*. Edward N. Zalta, ed.
- *Chambers 21st Century Dictionary* (1999). Edinburgh, Chambers.
- Hursthouse, Rosalind and Glen Pettigrove (2016). Virtue ethics (<https://plato.stanford.edu/archives/win2016/entries/ethics-virtue/>). *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*. Edward N. Zalta, ed.
- Johnson, Robert and Adam Cureton (2018). Kant's moral philosophy (<https://plato.stanford.edu/archives/spr2018/entries/kant-moral/>). *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*. Edward N. Zalta, ed.
- Norman, Richard (1998). *The Moral Philosophers*. Oxford: Oxford University Press.
- Riegel, Jeffrey (2013). Confucius (<https://plato.stanford.edu/archives/sum2013/entries/confucius/>). *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*. Edward N. Zalta, ed.
- Robinson, Dave and Chris Garratt (1997). *Ethics for Beginners*. Cambridge: Icon Books.

- Stewart, Noel (2009). *Ethics: An Introduction to Moral Philosophy*. Cambridge: Polity Press.
- Visser, Wayne and others, eds. (2007). *The A to Z of Corporate Social Responsibility*. Chichester: John Wiley & Sons Ltd.
- Wong, David (2017). Chinese ethics (<https://plato.stanford.edu/archives/spr2017/entries/ethics-chinese/>). *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*. Edward N. Zalta, ed.

Exercises

26. This section contains suggestions for in-class and pre-class educational exercises, while a post-class assignment for assessing student understanding of the Module is suggested in a separate section.

27. The exercises in this section are most appropriate for classes of up to 50 students, where students can be easily organized into small groups in which they discuss cases or conduct activities before group representatives provide feedback to the entire class. Although it is possible to have the same small group structure in large classes comprising a few hundred students, it is more challenging and the lecturer might wish to adapt facilitation techniques to ensure sufficient time for group discussions as well as providing feedback to the entire class. The easiest way to deal with the requirement for small group discussion in a large class is to ask students to discuss the issues with the four or five students sitting close to them. Given time limitations, not all groups will be able to provide feedback in each exercise. It is recommended that the lecturer makes random selections and tries to ensure that all groups get the opportunity to provide feedback at least once during the session. If time permits, the lecturer could facilitate a discussion in plenary after each group has provided feedback.

28. All exercises in this section are appropriate for both graduate and undergraduate students. However, as students' prior knowledge and exposure to these issues vary widely, decisions about appropriateness of exercises should be based on their educational and social context. The lecturer is encouraged to relate and connect each exercise to the key issues of the Module.

Exercise 1: Personal values

29. View the video (https://www.mindtools.com/pages/article/newTED_85.htm); review the Mindtools website list of personal values(https://www.mindtools.com/pages/article/newTED_85.htm): Think about the values and morals that you live by. List your top ten personal ethical rules.

Lecturer guidelines

30. The video is self-explanatory and provides clear and practical guidelines on how to conduct the exercise. The lecturer can screen the video and then allow time in class for students to develop the list. If time allows, they can read the article and discuss in small groups.

Exercise 2: Shipwreck situation

31. This is a classic case in ethics theory. Give the following information to the students: Imagine that you are involved in a shipwreck situation – a ship has started to sink in the middle of the ocean. Eleven people have jumped into a life-boat that has been designed for a maximum of ten people only, and the life-boat is also starting to sink. What should the passengers do? Throw one person overboard and save ten lives? Or stick to the principle of "do not kill", which means that everybody will drown? The lecturer can invite contributions from the class and even take a vote, and then illustrate how different theoretical approaches (e.g. utilitarianism and deontology) will lead to different solutions that are both valid in terms of the particular approach.

Lecturer guidelines

32. This exercise can be used in different contexts, either to precede a presentation on ethical theories, or as an exercise in which students can apply newly acquired knowledge about such theories. The most effective use is probably to do the exercise *before* the ethical theories are discussed in detail. This will lead to lively discussion and debate, and the lecturer can illustrate how our decision-making processes can be explained by ethical theories. The lecturer can then revisit the example afterwards with a more formal approach, by clearly indicating what specific solutions the different theories will offer.

Exercise 3: Case study (Baby Theresa)

33. This full case is included in *The Elements of Moral Philosophy* (Rachels and Rachels, 2012). The following is a summary of the case:

(Summary: Baby Theresa was born in Florida (United States of America) in 1992 with anencephaly, one of the worst genetic disorders. Sometimes referred to as "babies without brains", infants with this disease are born without important parts of the brain and the top of the skull is also missing. Most cases are detected during pregnancy and usually aborted. About half of those not aborted are stillborn. In the United States, about 350 babies are born alive each year and usually die within days. Baby Theresa was born alive. Her parents decided to donate her organs for transplant. Her parents and her physicians agreed that the organs should be removed while she was alive (thus causing her inevitable death to take place sooner), but this was not allowed by Florida law. When she died after nine days the organs had deteriorated too much and could not be used.

Lecturer guidelines

34. The lecturer facilitates a group discussion by posing one or more of the following questions:

- How do we put a value on human life?
- What should one do when there is a conflict between the law and one's own moral position about an issue?
- If you were in a position to make the final decision in this case, what would it be and why?

35. As a variation, students could be asked to assume different roles, e.g. parents, physicians and lawmakers, and have a class debate.

Exercise 4: Case study (emails exposed)

36. The case and questions, authored by Akshay Vyas, appear on the website of the Markkula Center for Applied Ethics at the University of Santa Clara (<https://www.scu.edu/the-big-q/the-big-q-blog/emails-exposed.html>).

37. Robert is on the baseball team at a small college in Texas. He's a high profile player on the team, and as a result he has a lot of followers on Twitter and a large network on Facebook. For this reason, the members of the athletic board at his college think it's necessary to monitor his social media accounts. In Texas, there is no law to prevent schools from requiring individuals to give up their personal social media login and password information, so Robert is forced to hand over his social media account information.

38. University officials say that the intent of monitoring is to identify potential compliance and behavioral issues early on, enabling athletic departments to educate athletes on how to present themselves online. They regularly check what Robert posts and flag certain postings with which they have issues.

39. One day Robert tweets "Skipping class to break bad #schoolsucks #bettercallsaul #breakingbad." Since Robert publicly admits to skipping class, school officials flag the post and decide to also start monitoring Robert's email account without informing him.

40. Since the school provides an email account as a service to its students and faculty, it reserves the right to search its own system's stored data. According to the college's student handbook, administrators may access student email accounts in order to safeguard the system or "to ensure compliance with other University rules." The policy does not mention whether or not account owners have to be notified that their emails are searched.

41. When searching Robert's email account, university officials find several questionable emails between Robert and his tutor. It seems that Robert's tutor has been sending him all answers to homework assignments and quizzes. As a result of the investigation, Robert is placed on athletic probation and his tutor is fired.

Lecturer guidelines

42. The lecturer facilitates a group discussion by posing one or more of the following questions:

- Should universities be allowed to monitor student email and social media accounts? If so, under what circumstances?
- What crosses the line between campus safety and invasion of privacy?
- Are university rules regarding email and social media monitoring too vague? If so, how can these rules be changed for more clarity?
- Should Robert have been punished for cheating in class if he did not know his email was being monitored? What about his tutor?

- As a variation, students could be asked to assume different roles, e.g. Robert, his tutor, university officials, and have a class debate.

Exercise 5: Case study (The Parable of the Sadhu)

43. The following summary is available here (<https://hbr.org/1997/05/the-parable-of-the-sadhu>):

In 1982, [Bowen McCoy] spent several months hiking through Nepal. Midway through the difficult trek, as he and several others were preparing to attain the highest point of their climb, they encountered the body of an Indian holy man, or sadhu. Wearing little clothing and shivering in the bitter cold, he was barely alive. McCoy and the other travelers – who included individuals from Japan, New Zealand, and Switzerland, as well as local Nepali guides and porters – immediately wrapped him in warm clothing and gave him food and drink. A few members of the group broke off to help move the sadhu down toward a village two days' journey away, but they soon left him in order to continue their way up the slope. What happened to the sadhu? In his retrospective commentary, McCoy notes that he never learned the answer to that question. Instead, the sadhu's story only raises more questions. On the Himalayan slope, a collection of individuals was unprepared for a sudden dilemma. They all 'did their bit', but the group was not organized enough to take ultimate responsibility for a life. How, asks McCoy in a broader context, do we prepare our organizations and institutions so they will respond appropriately to ethical crises?

44. The full case study is available here(<https://hbsp.harvard.edu/product/97307-PDF-ENG?E=60513&R=97307-PDF-ENG&conversationId=806381>).

Lecturer guidelines

45. The lecturer facilitates a group discussion by posing one or more of the following questions:

- Can you identify the ethical issues in this case?
- If you were in the position of the travelers, how would you respond?
- What is the relevance of this case in contemporary society?

Possible class structure

46. This section contains recommendations for a teaching sequence and timing intended to achieve learning outcomes through a three-hour class. The lecturer may wish to disregard or shorten some of the segments below in order to give more time to other elements, including introduction, icebreakers, conclusion or short breaks. The structure could also be adapted for shorter or longer classes, given that the class durations vary across countries.

Conceptual analysis of integrity (15 minutes)

- The lecturer asks students to divide into groups of three or four, and to provide their definition of integrity.
- A few groups provide feedback to the class.
- The lecturer shares a textbook definition of integrity (e.g. the one provided in this Module), and discusses the differences and similarities between this definition and the student suggestions.

Conceptual analysis of ethics (10 minutes)

- The lecturer asks students to divide into groups of three or four, to reflect on their understandings of the concept of ethics, and together

to synthesize their understandings into a short, clear and precise formulation.

- A few groups provide feedback to the class, by sharing their ideas about the nature of ethics.
- The lecturer shares a textbook definition of ethics, (e.g. the one provided in this Module), and discusses the differences and similarities between this definition and the student suggestions.

Class exercises (30 minutes)

- The lecturer selects one or more of the proposed exercises.
- Students get the opportunity to work in small groups.
- The lecturer selects a few random groups to provide feedback to the class by sharing their views and findings, and concludes the discussion with his / her own views on the exercises.

An introduction to ethical theories and major ethical philosophers (60 minutes)

- The lecturer presents the three major Western ethical theories and philosophers (he or she can use the PowerPoint presentation provided with this Module).
- The lecturer can use the slides as a point of departure and update them based on his / her own material.
- The following are the main focus areas:
 - Utilitarianism: morality depends on consequences
 - Deontology: morality depends on conformity to moral principles
 - Virtue: morality depends on the virtues of one's character.

Discussion of ethical dilemmas in small groups (45 minutes)

- Students break into small groups: for the first five minutes each student works individually by writing down an example of an ethical dilemma that he / she has faced in their own personal environment. For the next 20 minutes the students get the opportunity to share their dilemmas in the small group – this is not compulsory and not everyone has to share. Students are requested to respect privacy issues and to acknowledge the stress that might be involved when sharing something very personal.
- The final 20 minutes are spent on feedback from the groups: again – on an entirely voluntary basis – groups are invited to share one example with the class as a whole. The lecturer uses the board or a flip-chart to capture keywords from the example, leads discussion and wraps up with his / her own views on the examples that have been shared.

Plenary discussion (20 minutes)

- The lecturer re-caps the main points from the class and explains the links with other modules from the E4J University Module Series on Integrity and Ethics ([/e4j/tertiary/integrity-ethics.html](http://e4j/tertiary/integrity-ethics.html)).

Core reading

47. This section provides a list of (mostly) open access materials that the lecturer could ask the students to read before taking a class based on this Module.

- Deigh, John (2010). *An Introduction to Ethics* (<http://www.cambridge.org/at/academic/subjects/philosophy/ethics/introduction-ethics?format=PB&isbn=9780521775977#jYFWRR4utxRSvqzF.97>). Cambridge: Cambridge

University Press. » Chapter one of this introductory text is available as an open access text.

- *Internet Encyclopedia of Philosophy* (<http://www.iep.utm.edu/ethics/#H2>) (section on ethics, more specifically subsection on normative ethics) » The Internet Encyclopediadia of Philosophy is an open access resource that provides peer-reviewed scholarly information on all aspects of philosophy. Articles are targeted at advanced undergraduates in philosophy as well as those who are not working in the field covered by the articles. The relevant section gives an overview of virtue theories, duty theories and consequentialist theories.
- *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (<https://plato.stanford.edu>). » Since 1995, the Stanford Encyclopedia of Philosophy has been an open access resource that provides detailed information on philosophical topics, maintained and updated by either an expert or a group of experts. The entry that traces the history of early Greek philosophy, with specific reference to concepts such as virtue, happiness and the soul is available here (<https://plato.stanford.edu/archives/fall2014/entries/ethics-ancient/>).

Advanced reading

48. The following readings are recommended for students interested in exploring the topics of this Module in more detail, and for lecturers teaching the Module:

- Annas, Julia (1995). *The Morality of Happiness* (<https://global.oup.com/academic/product/the-morality-of-happiness-9780195096521?cc=us&lang=en&>). Oxford: Oxford University Press. » An overview of ancient ethical philosophy by this prominent female scholar.

- Blackburn, Simon (2001). *Ethics: A Very Short Introduction*. Oxford: Oxford University Press. » This is an accessible and short book on the topic of ethics that can be read in a couple of hours – an ideal introduction to the topic.
- Blackburn, Simon (2002). *Being Good* (<https://global.oup.com/ushe/product/being-good-9780192853776?cc=us&lang=en&>). Oxford: Oxford University Press. » A little bit more comprehensive than his very short introduction (see above), this text traces various aspects of ethics with examples from history, politics, religion and everyday life.
- Gurzawska, Agata (2015). *Institutional Integrity* (<http://satoriproject.eu/media/1.e-Institutional-Integrity.pdf>). » This work examines different aspects of integrity, with specific reference to the distinction between individual and institutional integrity.
- Kreeft, Peter (1983). *The Unaborted Socrates* (<https://www.ivpress.com/the-unaborted-socrates>). Illinois: InterVarsity Press. » This text examines the ethical issues around abortion. It imagines what would happen if Socrates would re-appear in modern Athens, and presents a dialogue between a doctor, a philosopher and a psychologist.
- MacIntyre, Alasdair (2002). *A Short History of Ethics* (<https://www.routledge.com/A-Short-History-of-Ethics-A-History-of-Moral-Philosophy-from-the-Homeric/MacIntyre/p/book/9780415287494>). London: Routledge Classics. » This work, written by one of the most important contemporary ethicists and philosophers, is challenging but rewarding. There is a specific emphasis on the historical context.

- Norman, Richard (1998). *The Moral Philosophers* (<https://global.oup.com/academic/product/the-moral-philosophers-9780198752165?cc=us&lang=en&>). Oxford: Oxford University Press. » This very accessible book provides an introduction to ethics by looking at the contributions of major Western philosophers, including ancient (Plato and Aristotle) and modern (Hume, Kant, Mill and Hegel) contributions.
- Rachels, James and Stuart Rachels (2012). *The Elements of Moral Philosophy* (<https://www.mheducation.co.uk/9780077147983-emea-the-elements-of-moral-philosophy-7e>). New York: McGraw-Hill. » A classic text book for undergraduate classes. See especially: Chapters 1, 6, 7, 8, 9, 10, 12.
- Robinson, Dave and Chris Garratt (1997). *Ethics for Beginners*. Cambridge: Icon Books. » This introductory book introduces complex ethical dilemmas across a wide spectrum, including topics such as individual choice, genocide, free markets and genetic engineering. The style is informal with frequent use of cartoons.
- Singer, Peter (2011). *Practical Ethics* (http://assets.cambridge.org/97805218/81418/frontmatter/9780521881418_frontmatter.pdf). Cambridge: Cambridge University Press. » A classic introduction to applied ethics, with topics ranging from luxury items and terrorism to euthanasia and the natural environment. The preface is available online.
- Stewart, Noel (2009). *Ethics: An Introduction to Moral Philosophy*. Cambridge: Polity Press. » This is a very accessible text with sections on normative ethics, practical ethics and meta-ethics.

Student assessment

49. This section provides a suggestion for a post-class assignment for the purpose of assessing student understanding of the Module. Suggestions for pre-class or in-class assignments are provided in the Exercises section.

50. The following assignment is proposed to be completed within two weeks after the Module:

Select a media article that addresses an issue related to integrity and/ or ethics. Examples might include migration, inequality or privacy, or any topic that would be deemed appropriate and relevant within the specific context. Describe the issue in your own words and clearly demonstrate what the relevant integrity / ethical issues are. Select an ethical theory (e.g. utilitarianism or deontology) and apply this theory to the issue in order to identify a preferred way to guide decision-making. Maximum length: 1,500 words.

Additional teaching tools

51. This section includes links to relevant teaching aides such as PowerPoint slides, video material and case studies, that could help the lecturer teach the issues covered by the Module. Lecturers can adapt the slides and other resources to their needs.

PowerPoint presentation

- Presentation on Module 1: Introduction and Conceptual Framework (/documents/e4j/powerpoints/M1_Integrity_and_Ethics_PPT_20181001.pptx)

Video material

- Richard, T. Thomas Hobbes and John Locke: Two Philosophers Compared (<https://www.youtube.com/watch?v=N2LVcu01QEU>) (for more advanced students only).
- The Significance of Ethics and Ethics Education in Daily Life (https://www.youtube.com/watch?v=_8juebyo_Z4).
- Shefali Roy on compliance and ethics (and why ethics matter) (<https://www.youtube.com/watch?v=yesE4mcv4CM>).
- Chris Robichaux (Harvard) on the use of Dungeons & Dragons (and other innovative means) of teaching ethics (https://www.youtube.com/watch?v=gn_d0oHYVCw).
- Morals Defined. A very brief animated video to define morals, produced by the University of Texas McCombs School of Business (<https://www.youtube.com/watch?v=oJXP63lvOeA>).
- Ethics Defined. A very brief animated video to define ethics, produced by the University of Texas McCombs School of Business (<https://www.youtube.com/watch?v=rNiNb9rfC64>).
- The Moral Side of Murder (<https://www.youtube.com/watch?v=kBdfcR-8hEY>). This is a one-hour lecture that introduces some of the fundamental ways to think about ethics and ethical decision-making. It forms part of the famous course on justice presented by Prof Michael Sandel of Harvard University.

Case studies

- "The Parable of the Sadhu" (<https://hbr.org/1997/05/the-parable-of-the-sadhu>). Summary available online.

- Engineering case studies (<http://www.engineering.com/Library/Articles/Article/ArticleId/85/articleType/CategoryView/categoryId/7/Ethics-Case-Studies.aspx>).
- Ethics in the professions (http://ethics.iit.edu/eb/REGIONAL_ETHICS_BOWL_CASES_2015).
- General applied ethics case studies (<https://www.scu.edu/ethics/ethics-resources/ethics-cases/>).
- Journalism case studies (<http://www.spj.org/ethicscasestudies.asp>).
- Variation on the trolley case, applied to driverless cars (<https://www.scientificamerican.com/article/driverless-cars-will-face-moral-dilemmas/>). Also see here (<https://www.bbc.com/news/technology-45991093>).

Guidelines to develop a stand-alone course

52. This Module provides an outline for a three-hour class, but there is potential to develop its topics further into a stand-alone course. The scope and structure of such a course will be determined by the specific needs of each context, but a possible structure is presented here as a suggestion. It is based on the textbook of Rachels & Rachels (2012).

Session	Topic	Brief description
1	Introduction	Dealing with ethical dilemmas and introducing the concept of integrity
2	Substantive versus meta-ethics	Distinction between substantive and meta-ethics

Session	Topic	Brief description
3	Cultural relativism	Dealing with the issue of different cultures and different moral codes
4	Subjectivism and egoism	Subjectivism, emotivism and reason
5	Social contract theory	Hobbes, the prisoner's dilemma
6	Utilitarianism	Overview of theory and main philosophers, with examples of application to specific cases
7	Deontology	Overview of theory and main philosophers, with examples of application to specific cases
8	Virtue ethics	Overview of theory and main philosophers, with examples of application to specific cases

အခန်း(၂)

ကျင့်ဝတ်နှင့်ကမ္ဘာ့စံတန်ဖိုးများ

၂၀၂၀ မတ် လ

နိဒါန်း

၁။ ဤအခန်းသည် လူသားအားလုံးနှင့် အကျိုးဝင်သည့် စံတန်ဖိုးများအဖြစ် မြှင့်တင် အားပေးရန် လိုအပ်သည်ဟု လက်ခံယုံကြည်ထားသော အရာများနှင့် အမူအကျင့်များကို လေ့လာရန်ဖြစ်ပါသည်။ စံတန်ဖိုးဆိုသည်မှာ အခြေအနေကိစ္စတစ်ရပ်ရပ် သို့မဟုတ် အမူအကျင့်တစ်ခုခုနှင့်ပတ်သက်၍ မိမိတို့ အရေးတကြီးလက်ကိုင်ထားရမည့် ယုံကြည်မှုများ အနက်မှ တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ အချို့သော စံတန်ဖိုးများသည် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ စံတန်ဖိုးများ ဖြစ်သော်လည်း ဘာသာရေးယုံကြည်ချက်၊ လူမှုရေးခံယူချက်နှင့် နိုင်ငံရေးအခင်းအကျင်း တစ်ရပ်ရပ်မှ ဆင်းသက်ပေါက်ဖွားလာကြပါသည်။ ဤအချက်ကို ကောင်းစွာနားလည်ရန် အတွက် ကျောင်းသားများအနေဖြင့် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂမှ ပြဋ္ဌာန်းထားသော ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ စံတန်ဖိုးတစ်ခုဖြစ်သည့် လူ့အခွင့်အရေးရှုထောင့်မှ ချဉ်းကပ်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ကျောင်းသား များအား အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေး ကြေညာစာတမ်းပါ အကြောင်းအရာများနှင့် ဤလူ့အခွင့်အရေး ကြေညာစာတမ်းသည် ယဉ်ကျေးမှုမတူညီသော အဖွဲ့အစည်း အသီးသီးမှ ဒဿနိကပညာရှင်များ၊ သံတမန်များနှင့် နိုင်ငံရေးသမားများ အချေအတင် ဆွေးနွေး၍ ပေါ်ထွက်လာသည်ကို သိရှိစေရန် ဖြစ်ပါသည်။ ကျောင်းသားများအနေဖြင့် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ လူ့စံတန်ဖိုး ဖန်တီးမှု ပိုမိုအားကောင်းလာစေရန်အတွက် ကြေညာချက်စာတမ်း တစ်ရပ် ပေါ်ပေါက်လာစေရန် တက်ကြွစွာ သင်ယူလေ့ကျင့်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။

၂။ ဤအခန်းသည် ဆရာလမ်းညွှန်စာအုပ်အဖြစ် ပြုစုထားခြင်းဖြစ်ပြီး (၃)နာရီ သင်တန်း တစ်ခုအတွက် ပြုစုထားခြင်းဖြစ်သော်လည်း ထိုထက်ပို၍သော်လည်းကောင်း၊ လျော့၍သော် လည်းကောင်း ပို့ချပေးနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ သီးခြားသင်ရိုးတစ်ခုအဖြစ်လည်း သင်ကြားနိုင်ပါ သည်။ ([/e4j/integrity-ethics/module-2/guidelines-stand-alone-course.html](http://e4j/integrity-ethics/module-2/guidelines-stand-alone-course.html) ကို ကြည့်ပါ။)

၃။ သင်ယူခြင်းဖြင့်ရရှိမည့် အကျိုးကျေးဇူးများ

- ယဉ်ကျေးမှုနယ်ပယ် ပေါင်းစုံတွင် လူ့တန်ဖိုးဆိုင်ရာ အယူအဆများ၊ ကျင့်ဝတ်နှင့် ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာတို့ကို သဘောပေါက် နားလည်စေရန်၊

- ကမ္ဘာလုံးအတိုင်းအတာဖြင့် လူ့စံတန်ဖိုးများကို လေ့လာရှာဖွေရာတွင် သိပ္ပံနည်းကျစူးစမ်းရှာဖွေခြင်း၊ သမိုင်းဆိုင်ရာသုတေသနပြုခြင်း၊ အများပြည်သူအကြား ဆွေးနွေးငြင်းခုံခြင်း၊ ကျိုးကြောင်းဆင်ခြင်ခြင်း (အတွေးအခေါ်ပညာရှင် အချို့က ယုတ္တိဗေဒနည်းဖြင့် ကျိုးကြောင်းဆင်ခြင်၍ အမှန်တရားကို ရှာဖွေသည့်နည်းဟုဆိုသည်) ကို သဘောပေါက်နားလည်စေရန် ၊
- ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ စံတန်ဖိုးများအပေါ်စိန်ခေါ်မှုများနှင့် ကိုယ့်ကျင့်သိက္ခာဆိုင်ရာ အယူအဆ ကွဲပြားမှုများကို သဘောပေါက်နားလည်ပြီး ဆွေးနွေးနိုင်စေရန်၊
- စံတန်ဖိုးများ ဖော်ထုတ်ရာတွင် လက်တွေ့အခြေအနေနှင့် သီအိုရီများကြားရှိ အဆက်အစပ်များကို မှန်မှန်ကန်ကန် ဆင်ခြင်သုံးသပ်နိုင်စေရန်၊
- ဘဝအတွေ့အကြုံ ဖြတ်သန်းမှုကိုအခြေခံ၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော တန်ဖိုးထားမှုများကို သဘောပေါက်နားလည်ပြီး ယင်းတန်ဖိုးထားမှုတို့ကို အခြားသူများနှင့်နှိုင်းယှဉ် ချိန်ဆရန် လိုအပ်ပုံကို သဘောပေါက်နားလည်စေရန်၊
- ထိုသို့ စံတန်ဖိုးများ ဖော်ထုတ်နိုင်ရန်အတွက် ကျိုးကြောင်းဆင်ခြင်ခြင်းနှင့် ဆွေးနွေးငြင်းခုံခြင်း အခန်းကဏ္ဍကို သဘောပေါက် နားလည်စေရန်၊
- အထက်ပါနည်းလမ်းများကို အသုံးပြုပြီး လက်တွေ့အသုံးချနိုင်မည့် စာတမ်း တစ်ခုမည်သို့ ပြုစုရမည်ကို သိရှိနားလည်စေရန်။

ဆွေးနွေးသွားမည့် အဓိကအကြောင်းအရာများ

၄။ ဤအခန်းမှ ကမ္ဘာတစ်လွှားရှိ လူသားတို့၏ တန်ဖိုးများကို လေ့လာဖော်ပြသွားမည် ဖြစ်ပါသည်။ လူတိုင်းတွင် ၎င်းတို့၏ မိသားစုအခြေအနေ၊ လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုများ၊ ဘာသာရေးနှင့် နိုင်ငံရေးအခင်းအကျင်းများအရ ပေါ်ပေါက်လာသော တန်ဖိုးများ ကိုယ်စီ ရှိကြပါသည်။ ၎င်းတို့အနက် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ အချို့စံတန်ဖိုးများသည် မူဘောင်များနှင့် ပိုမိုဆက်စပ်မှုရှိ နေကြပါသည်။ ဤအခန်းသည် ကျောင်းသားများအား ၎င်းတို့၏တန်ဖိုးများကို ထုတ်ဖော် ပြောဆိုရန်နှင့် မတူညီသော အခင်းအကျင်းမှ တန်ဖိုးများအကြောင်း ဆက်နွှယ်ပြောဆိုရန် တိုက်တွန်းထားပါသည်။ ဤအခန်း၏ အဓိကရည်မှန်းချက်မှာ တစ်ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ တန်ဖိုးများကို ရှင်းလင်းဖော်ပြရန်နှင့် လူသိနည်းနေသေးသော စံတန်ဖိုးများကိုလက်ခံရန် အမြဲတမ်း လမ်းဖွင့်ထားသည်ကို သိရှိစေရန်ဖြစ်ပါသည်။ ဤအခန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်တစ်ခုမှာ ကမ္ဘာလုံး

ဆိုင်ရာ စံတန်ဖိုး ကျင့်ဝတ်များနှင့် သီးခြားအခြေအနေတွင် ဖန်တီးပေးသော ကျင့်ဝတ်နှင့် ကိုယ်ကျင့်တရား စာရိတ္တတို့အကြား အားပြိုင်မှုကို အလေးထားဖော်ပြရန်ဖြစ်သည်။ ဤအခန်းတွင် ကျင့်ဝတ်၊ စာရိတ္တ၊ တန်ဖိုး၊ နှိုင်းယှဉ်မှုပုံစံ၊ အခွင့်အရေးနှင့် တာဝန်ဝတ္တရားများ အကြောင်းကို အရေးပါသည့် အကြောင်းအရာအဖြစ် ဖော်ပြမည်ဖြစ်သည်။

၅။ “တန်ဖိုး” ဟူသော အသုံးအနှုန်းသည် လူတစ်ဦးချင်းစီ သို့မဟုတ် လူ့အသိုင်းအဝိုင်း တစ်ခုခုမှ လိုက်နာဆောင်ရွက်သင့်သော၊ မြှင့်တင်အားပေးထိုက်သော၊ အထူးအခွင့်အရေး ပေးခံထိုက်သောအရာဟု တစ်ညီတစ်ညွတ်တည်း လက်ခံယုံကြည်ထားခြင်းကို ဆိုလိုသည်။ ၎င်းတို့မှာ (ငွေကြေး၊ ဥစ္စာဓန၊ အစားအစာ၊ အနုပညာ) စသည့် အရာဝတ္ထုများ၊ (ငြိမ်းချမ်းမှု၊ လုံခြုံမှု၊ သေချာမှု) စသည့် စိတ်အခြေအနေ တစ်ခုခုတို့ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ထိုသို့ တန်ဖိုးထားသောအရာများ သို့မဟုတ် စိတ်အခြေအနေများကို အကြောင်းပြုပြီး ဖြစ်ပေါ်လာသည့် အပြုအမူများ (အပြစ်မဲ့သူများကို ကာကွယ်ခြင်း၊ အမှန်တရားကိုပြောဆိုခြင်း၊ ဖန်တီးပုံဖော်ခြင်း) လည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

၆။ တန်ဖိုးထားမှုနှင့် တပ်မက်မှုသည် တစ်ထပ်တည်း တူနိုင်မည်မဟုတ်ပါ။ တပ်မက်မှုဆိုသည်မှာ ဆင်ခြင်တုံတရားမပါပဲ အရာဝတ္ထုတစ်ခုခုကို အလိုရှိခြင်းသက်သက်သာဖြစ်ပြီး ထိုတပ်မက်မှုသည် ပင်ကိုဗီဇစိတ်အရလည်းကောင်း၊ စေ့ဆော်မှုကြောင့် လည်းကောင်း သို့မဟုတ် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်တစ်ခုခုအရလည်းကောင်း ပေါ်ပေါက်လာခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ တန်ဖိုးထားမှုတစ်ခုသည် တပ်မက်မှုတစ်ခု သို့မဟုတ် တပ်မက်မှုများမှ စတင်ပေါ်ပေါက်နိုင်သည်။ သို့သော် ထိုတပ်မက်မှု စိတ်ဆန္ဒများသည် သင့်လျော်မှု ရှိ၊ မရှိ အလေးအနက် စဉ်းစားချင့်ချိန်ပြီးမှ ပေါ်ပေါက်လာသော စံတန်ဖိုးတစ်ခုသည်သာ အမှန်တကယ်ကောင်းသည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ အတွေးအခေါ်ပညာရှင်များသည် မိမိတို့၏ အလိုဆန္ဒများမှ တန်ဖိုးများ မည်ကဲ့သို့ရရှိသည်ကို ကောင်းခြင်းဟူသော စကားရပ်ဖြင့် အလေးထားကာ ဆန်းစစ်ကြသည်။ အတွေးအခေါ်ပညာရှင် ဂျီအီးမိုး (G. E. Moore) (၁၈၇၃-၁၉၅၈) က “ကောင်းခြင်း” ဟူသော စကားရပ်၏ အဓိပ္ပါယ်အား သတ်မှတ်ရန် မဖြစ်နိုင်ဟု ငြင်းဆိုထားပါသည်။ သူ၏ အကြောင်းပြချက်မှာ “ကောင်းခြင်း” ၏ ဆိုလိုရင်းကို တိတိကျကျ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုထားသည့် စံသတ်မှတ်ချက် မရှိသောကြောင့်ပင်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ မပြည့်စုံမှုအား သဘာဝတရားနှင့် ဆက်စပ်သော အတွေးမှား (naturalistic fallacy) ဟူသော အခေါ်အဝေါ်

အဖြစ် အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုရန် ၎င်းမှသတ်မှတ်ခဲ့ပြီး သိပ္ပံနည်းကျသက်သေပြနိုင်ခြင်း မရှိ၍ “ကောင်းခြင်း” ဆိုသည်မှာ သဘာဝတရားတွင် မရှိသော အရည်အသွေးတစ်ခု (non-naturalistic quality) ဖြစ်သည်ဟု ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခဲ့သည်(Baldwin, 2010)။

၇။ စိတ်ခံစားချက်နှင့် အပြုအမူများသည် ဘဝတစ်လျှောက် ဖြတ်သန်းကြီးပြင်းလာခဲ့သောနောက်ခံအခြေအနေများ၊ ကြုံတွေ့ခဲ့ရသော လူမှုရေးအကြောင်းတရားများနှင့် ဆက်စပ်နေသည့်အတွက် လူတစ်ဦးချင်းစီတွင် မတူညီသော တန်ဖိုးထားမှုများ ကိုယ်စီရှိကြပါသည်။ လူ့အဖွဲ့အစည်းအသီးသီးသည် ၎င်းတို့၏ ပထဝီဝင်အနေအထား၊ သမိုင်းကြောင်းဆိုင်ရာ ဖြတ်သန်းမှုလမ်းကြောင်း၊ နောက်ခံအတွေးအခေါ်နှင့် ခံယူချက်တို့အပေါ်မူတည်၍ အချို့သော အကြောင်းအရာ၊ အခြေအနေနှင့် အပြုအမူများကို အထူးအလေးထားလေ့ရှိကြသည်။ မည်သို့ပင်ဆိုစေ လူအားလုံးနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းအားလုံးတွင် စံတန်ဖိုးတစ်ခုအဖြစ် အသုံးပြုနိုင်မည့် တစ်စုံတစ်ရာကို ကြိုးစားရှာဖွေဖော်ထုတ်ရင်းဖြင့် လူသားဆန်မှု၏ ရလဒ်အဖြစ် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာစံတန်ဖိုးတစ်ခုကို အခိုင်အမာပြဆိုရန်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့သော ကမ္ဘာတစ်လွှား လက်ခံကျင့်သုံးနိုင်သော စံတန်ဖိုးများသည် သိပ္ပံနည်းကျ စူးစမ်းလေ့လာမှု၊ လူမှုရေးသိပ္ပံဆိုင်ရာ စမ်းသပ်မှုများ သို့မဟုတ် အတွေးအခေါ်ပညာရပ်ဆိုင်ရာ အလေးထား စုံစမ်းလေ့လာမှုများမှ ပေါ်ထွက်လာခြင်းဖြစ်နိုင်ပါသည်။ အချို့သော စံတန်ဖိုးများသည် နယ်မြေချဲ့ထွင်ခြင်း သဘောတရားရေးရာနှင့် ဘာသာရေးဆိုင်ရာအယူဝါဒများကို အဓမ္မသိမ်းသွင်းခြင်း၊ စီးပွားရေးအရ ခေါင်းပုံဖြတ်အမြတ်ထုတ်ခြင်း စသည့် နည်းလမ်းများမှလည်း ပေါ်ပေါက်လာခြင်း ဖြစ်နိုင်သည်။ ကမ္ဘာတစ်လွှား လက်ခံကျင့်သုံးနိုင်သော စံတန်ဖိုးများကို စူးစမ်းလေ့လာ ဖော်ထုတ်ရာတွင် လက်ရှိအချိန်၌ လက်ခံကျင့်သုံးနေသော စံတန်ဖိုးများသက်သက်ကိုသာမက ယင်းစံတန်ဖိုးများ မည်ကဲ့သို့ဖြစ်ပေါ်လာသည်ကိုလည်း အလေးအနက်ထား လေ့လာရန် လိုအပ်မည်ဖြစ်ပါသည်။

၈။ စံတန်ဖိုးဆိုသည်မှာ ကျင့်ဝတ်နှင့်သက်ဆိုင်သော အကြောင်းအရာများအား လေ့လာဆန်းစစ်သော ဘာသာရပ်တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် ကျင့်ဝတ်၊ ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာနှင့် စံတန်ဖိုးများဟူသော အခေါ်အဝေါ်များသည် အကြောင်းအရာတစ်ခုတည်းအဖြစ် မှတ်ယူစဉ်းစားကြသည်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားတွင် ယင်းအခေါ်အဝေါ်များကို ယေဘုယျအားဖြင့် ဖလှယ်သုံးနှုန်းလေ့ရှိသော်လည်း အတွေးအခေါ်ပညာရှင်များကမူ ယင်းအခေါ်အဝေါ်များကို

အောက်ပါအတိုင်း ခွဲခြားကြပါသည်။ လူတစ်ဦး၏ စံတန်ဖိုးများသည် ၎င်း၏ လူမှုရေး အခြေအနေနှင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ပင်ကိုစရိုက်လက္ခဏာ သို့မဟုတ် ဆင်ခြင်တုံတရားတို့မှ ပေါက်ဖွားလာခြင်းဖြစ်ပြီး ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့် ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာသည် ဆင်ခြင်တုံတရားမှ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ဟု အတွေးအခေါ်ပညာရှင် အများစုမှ ပြောကြသော်လည်း စံတန်ဖိုးများနှင့် ကိုယ်ကျင့်တရားတို့သည် နီးကပ်စွာဆက်နွှယ်မှု ရှိပါသည်။ အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့် အတိုင်း စံတန်ဖိုးဆိုသည်မှာ ကျွန်ုပ်တို့ လိုချင်သောအရာတစ်ခုခုသည် အမှန်တကယ် ကောင်းမွန်သောအရာတစ်ခု ဟုတ်/မဟုတ် အလေးအနက်ထား စဉ်းစားပြီးမှ ဆင်ခြင်တုံတရားနှင့် အတူ ဖြစ်လာသော စိတ်ခံစားချက်ဖြစ်၍ သာမန်ရိုးရိုးစိတ်ဆန္ဒနှင့် ကွဲပြားပါသည်။ အခြားတစ်ဖက်မှကြည့်လျှင် ကျင့်ဝတ်ဆိုသည်မှာ လူသားတို့၏ မူလဇစ်မြစ်၊ ကျင့်သုံးပုံ၊ ကျိုးကြောင်း ပြဆိုညှိနှိုင်းနိုင်မှုနှင့် ဆက်ဆံရေး စသော ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ လေ့လာမှု ဖြစ်ပါသည်။

၉။ ကမ္ဘာတစ်လွှားတွင် လက်ခံကျင့်သုံးနေသော လူသားဆိုင်ရာ စံတန်ဖိုးများအား ရှင်းလင်းစွာ ဖော်ထုတ်နိုင်ရန်အတွက် ကြိုးစားအားထုတ်မှုများစွာ ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။ ဂျာမနီ နိုင်ငံရှိ University of Tubingen တွင် စာသင်ကြားပေးသော ကက်သလစ် ဘာသာရေးဆိုင်ရာ ကျမ်းကျင်သူ ပါမောက္ခ ဟန်းစ်ခန် (Professor Hans Kung) သည် “ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်ကြေညာစာတမ်း” ကို ထုတ်ပြန်ပေးခဲ့သော ကမ္ဘာ့ဘာသာရေးဆိုင်ရာ ပါလီမန် တည်ထောင်ရာတွင် အကူအညီပေးခဲ့သည် (https://parliamentofreligions.org/pwr_resources/_includes/FCKcontent/File/TowardsAGlobalEthic.pdf) ။ ဟိန္ဒူဘာသာရေး ခေါင်းဆောင်ဖြစ်သူ ဆီရီဆီရီရာဗီရှန်ကာ (Sri Sri Ravi Shankor) ကလည်း လူ့စံတန်ဖိုးများ အကြောင်း အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကြေညာချက်အား ထုတ်ပြန်ခဲ့သည် (<http://www.iahv.org/us-en/wp-content/themes/IAHV/PDF/Universal-Declaration-of-Human-Values.pdf>)။ ယင်းကြေညာချက် (၂) ခုသည် စံတန်ဖိုးများအကြောင်း အလေးအနက်ထားဖော်ပြပြီး အရေးကြီးသော အကြောင်းအရာများတွင် ထပ်တူကျလျက်ရှိသည်။ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ လက်ခံကျင့်သုံးသော စံတန်ဖိုးများအား မည်ကဲ့သို့ ရှာဖွေမည်နည်း။ ထိုကဲ့သို့သော စံတန်ဖိုးများ ဖြစ်တည်နေခြင်းအား စုံစမ်းလေ့လာရန်အတွက် နည်းလမ်းများစွာရှိပါသည်။ ယင်းနည်းလမ်းများမှာ သိပ္ပံနည်းကျလေ့လာခြင်း၊ သမိုင်းကြောင်းအရ လေ့လာခြင်းနှင့် ကျိုးကြောင်းဆင်ခြင်၍ လေ့လာခြင်းဟူသော နည်းလမ်း (၃) သွယ်ဖြင့် ယေဘုယျခွဲခြားနိုင်ပါသည်။ ယင်း

နည်းလမ်းများသည် အတွေးအခေါ်ပညာရှင် (၃) ဦး ဖြစ်သော အရစ္စတိုတယ် (Aristotle)၊ မင်စီးယပ် (Mencius) နှင့် ဂျာဂင်ဟာဘာမက် (Jurgen Habermas) တို့၏ အတွေးအခေါ် များအား ကိုယ်စားပြုကြပါသည်။

၁၀။ အရစ္စတိုတယ်(Aristotle) (၃၈၄-၃၂၂ ဘီစီ) သည် ရှေးခေတ်ဂရိနိုင်ငံ၏ ကျော်ကြား သော ပညာရှင် (၃) ဦးတွင် တစ်ဦးအပါအဝင် ဖြစ်သည်။ ရှေးခေတ်ဂရိနိုင်ငံ၏ အကျော်ကြား ဆုံး အတွေးအခေါ်ပညာရှင်ဟု ခေါ်ဆိုနိုင်သော ဆိုကရေးတီး (Socrates) (၄၇၀-၃၉၉ ဘီစီ) ၏ တပည့်တစ်ဦးဖြစ်သူ ကျော်ကြားသော အတွေးအခေါ်ပညာရှင်ဖြစ်သည့် ပလေတို (Plato) (၄၂၈- ၃၄၈ဘီစီ) ထံတွင် ပညာသင်ယူရန်အတွက် အရစ္စတိုတယ်သည် ငယ်ရွယ်စဉ်အချိန်က မက်ဆီဒိုးနီးယားမှ အေသင်မြို့သို့ ပြောင်းရွှေ့လာခဲ့သည်။ ဆိုကရေးတီးသည် မည်သည့် အကြောင်းအရာကိုမျှ ချပြရေးသားခဲ့ခြင်းမရှိသော်လည်း အေသင်မြို့သူမြို့သားများအား ၎င်းတို့တန်ဖိုးထားသည့် အရာများအကြောင်း အပြန်ပြန်အလှန်လှန် မေးမြန်းဆွေးနွေးခဲ့ သည်။ ထိုကဲ့သို့ အပြန်ပြန်အလှန်လှန် မေးမြန်းဆွေးနွေးပွဲများတွင် ဆိုကရေးတီးက ရှိပြီးဖြစ် သော ဓလေ့ထုံးတမ်းများသည် လူသားများကောင်းကျိုးအတွက် အမှန်တကယ် သက်ရောက် မှု မရှိကြောင်းကို တိုက်ရိုက်အဖြေပေးခြင်းထက် မေးခွန်းများ မေးမြန်းခြင်းဖြင့် သိသာ ထင်ရှားစေခဲ့ပါသည်။

၁၁။ ဆိုကရေးတီးအား အဓိကဇာတ်ကောင်နေရာတွင်ထား၍ အပြန်အလှန် ဆွေးနွေးခြင်း ဆိုင်ရာ စာအုပ်များစွာ ရေးသားခဲ့သူ ပလေတိုမှ ကျင့်ဝတ်နှင့် စံတန်ဖိုးများသည် မြတ်သော အကျင့်သီလဆိုင်ရာအယူအဆများမှတစ်ဆင့် နားလည်သင့်သကဲ့သို့ မည်ကဲ့သို့ ပြုမူရမည် ဆိုသော လမ်းညွှန်အနေဖြင့် အကောင်းဆုံးဆောင်ရွက်နိုင်သည့် အပြုအမူတစ်ခုခုအပေါ် မူတည်၍လည်း နားလည်နိုင်သည်ဟု ပြောကြားခဲ့သည်။ ဥပမာအားဖြင့် သင်္ဘော ကပ္ပတိန် ကောင်းတစ်ယောက် ဆိုသည်မှာ သင်္ဘောမနစ်မြုပ်အောင် ဆောင်ရွက်သူ၊ ကုန်စည်နှင့် ခရီး သည်များအား ဆိပ်ကမ်းသို့ ဘေးကင်းစွာ ပို့ဆောင်ပေးသူ၊ သင်္ဘောအား လေဒဏ်၊ လှိုင်းဒဏ် ခံနိုင်စေရန် အသေအချာဆောင်ရွက်ပေးသောသူကို ဆိုလိုသည်။ သို့သော် ဤအချက်သည် စံတန်ဖိုးအနေဖြင့်ကြည့်သည့်အခါ ၎င်းအား ကပ္ပတိန်ကောင်းတစ်ယောက် အဖြစ်သာမက လူသားဆန်သည့် လူတစ်ဦးအဖြစ်လည်းပြောဆိုလာကြသည်။

၁၂။ အရစ္စတိုတယ်သည် ပလေတို၏စင်ကြယ်သော ကိုယ်ကျင့်သီလဆိုင်ရာ အယူအဆများကို လက်ကိုင်ပြု၍ ယင်းအယူအဆများကို လက်တွေ့ကွင်းဆင်း လေ့လာမှုတွင် အခြေခံရန်လည်း ကြိုးစားအားထုတ်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် မည်သည်က ကောင်းသည်၊ မည်သည်က ကမ္ဘာ့စံတန်ဖိုးဖြစ်သည် ဆိုသည်ကို အဖြေထုတ်နိုင်ရန်အတွက် သိပ္ပံနည်းကျချဉ်းကပ်မှု တစ်ခုလုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ ထိုကဲ့သို့ သိပ္ပံနည်းကျချဉ်းကပ်မှုများကို လူနှင့်အခြားသတ္တဝါများအကြား၊ နိုင်ငံရေးစနစ် မတူညီသော လူမှုအဖွဲ့အစည်းများအကြား နှိုင်းယှဉ်လေ့လာခြင်းတို့ကို လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် အရစ္စတိုတယ်က လူပုဂ္ဂိုလ်ဆိုင်ရာ ကိုယ်ကျင့်သီလစင်ကြယ်မှုကို နားလည်ခြင်းဆိုသည်မှာ အမြတ်ဆုံးလူသားများ ပြုလုပ်ကြသည့်အရာများနှင့် လူသားတို့ကို ပျော်ရွှင်စေသည့် လုပ်ရပ်များကို ရှာဖွေခြင်းပင်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။

၁၃။ နိုင်ငံရေးစနစ်ရှိသော အသိုက်အဝန်းဖြင့် နေထိုင်ခြင်းနှင့် စဉ်းစားတွေးခေါ်ခြင်း ဟူသော လုပ်ဆောင်မှု (၂)ခုသည် လူသားများအား အခြားသတ္တဝါများနှင့် ကွဲပြားစေသည့် အချက်(၂)ချက်ဖြစ်ကြောင်း ၎င်းမှ ပြောကြားခဲ့သည်။ လင်းပိုင်နှင့် အခြားနို့တိုက်သတ္တဝါများသည် အရေးပေါ်တုံ့ပြန်နိုင်စွမ်းရှိကြသည်ကို မိမိတို့ သိပြီးဖြစ်သကဲ့သို့ လင်းပိုင်ကဲ့သို့ အချို့သော နို့တိုက်သတ္တဝါများနှင့် ပုရွက်ဆိတ်တို့ပင်လျှင် နိုင်ငံရေးစနစ်ရှိသော အဖွဲ့အစည်းကဲ့သို့ စုဖွဲ့နေကြကြောင်း မိမိတို့သိရှိကြပါသည်။ တိရိစ္ဆာန်များတွင် ဘာသာစကားသုံးစွဲနိုင်ခြင်း မရှိဘဲ လူသားတို့တွင်မူ ၎င်းတို့၏ အတွေးများနှင့် လုပ်ဆောင်မှုများကို ထင်ဟပ်ဖော်ပြရန် စကားပြောနိုင်သည့် စွမ်းရည် ပေးအပ်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဂရိဘာသာစကား လိုဂို (logos) သည် “ဘာသာစကား” နှင့် “အကြောင်းပြချက်” ဟု အဓိပ္ပါယ်ရပြီး အဆိုပါစကားရပ်သည် အရစ္စတိုတယ်အဖို့ ကောင်းမွန်ခြင်းနှင့် စံတန်ဖိုးများကို ရှာဖွေရာတွင် အဓိကအထောက်အပံ့ ဖြစ်စေခဲ့သည်။ လူများအား ဤလုပ်ဆောင်ချက်နှစ်ခုလုံးဖြင့် အကဲဖြတ် သတ်မှတ်ရမည်ဖြစ်သည်။ အရစ္စတိုတယ်က ဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရာ အမြတ်ဆုံး လူသားဆိုသည်မှာ အလေးအနက် စဉ်းစားဆင်ခြင်ခြင်းနှင့် နိုင်ငံရေးကိစ္စများတွင် မပြတ်ပါဝင်သူဟု ကောက်ချက်ချခဲ့ပါသည်။ အရစ္စတိုတယ်က အလေးအနက် စဉ်းစားဆင်ခြင်ခြင်း ပထမအစုကို ဉာဏ်ပညာဆိုင်ရာ မြင့်မြတ်စင်ကြယ်မှုဟု သတ်မှတ်ခဲ့ပြီး နိုင်ငံရေးကိစ္စများတွင် ပါဝင်ခြင်း ဆိုသည့် ဒုတိယအစုအဖွဲ့ကို လက်တွေ့မြင့်မြတ်စင်ကြယ်မှုဟု ဆိုခဲ့သည်။

၁၄။ အရစ္စတိုတယ်က လူအများ ကိုယ်ကျင့်သီလကောင်းမွန်စေရေးအတွက် ပညာတတ်ရန် လိုအပ်သည်ဟု ယုံကြည်ခဲ့သည်။ လူတိုင်းသည် ၎င်းတို့အား ပျော်ရွှင်စေနိုင်သည်ဟု ယုံကြည်သော ချမ်းသာကြွယ်ဝမှု၊ အစားအသောက်၊ ဖိုမကိစ္စ သို့မဟုတ် အာဏာ စသော အရာများကို အလိုရှိကြမည်ဖြစ်သည်။ အရစ္စတိုတယ်၏ အလိုအရ ယင်းအရာတိုင်းသည် အရေးကြီးသော်လည်း ဤအရာအားလုံးကို အမှန်တကယ်တန်ဖိုးရှိလာစေရန် ချင့်ချိန်စဉ်းစားရန် လိုအပ်သည်။ တွေးတောဆင်ခြင်မှုကို အားပေးသော၊ ပညာရေးကို တန်ဖိုးထားသော လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုအား ဖန်တီးပုံဖော်ရန်အတွက် မိမိတို့၏ ဆင်ခြင်တုံတရားကို အသုံးပြုခြင်းကသာ ကမ္ဘာ့စံတန်ဖိုးများကို ရှင်သန်စေနိုင်မည့် တစ်ခုတည်းသော နည်းလမ်းဖြစ်သည် (Shields, 2016)။

၁၅။ ကမ္ဘာ့စံတန်ဖိုးများကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ရန်အတွက် ဒုတိယချဉ်းကပ်နည်းမှာ သမိုင်းနှင့် ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းများကို အဓိကထားလေ့လာခြင်းဖြစ်သည်။ မင်စီးယပ် (Mencius) (၃၇၂-၂၈၉ ဘီစီ) သည် အကြမ်းဖျင်းအားဖြင့် အရစ္စတိုတယ်နှင့် ခေတ်ပြိုင်ရှိခဲ့သော တရုတ်ဒဿနိကပညာရှင်တစ်ဦး ဖြစ်သည်။ ဆိုကရေးတီးထံတွင် ပညာဆည်းပူးခဲ့သည့် ပလေတို၏ တပည့်ဖြစ်သူ အရစ္စတိုတယ်ကဲ့သို့ပင် မင်စီးယပ်သည်လည်း ဒဿနိကဆရာကြီး ကွန်ဖြူးရှပ် (Confucius) (၅၅၁-၄၇၉ ဘီစီ) ၏ နောက်လိုက်တပည့်တစ်ဦးဖြစ်သည်။ မင်စီးယပ်သည် ကွန်ဖြူးရှပ်၏ မြေးဖြစ်သူထံတွင် ပညာဆည်းပူးခဲ့သည်ဟု တစ်ချို့အယူ ရှိကြသော်လည်း ယင်းကိစ္စမှာ အငြင်းပွားဖွယ် ဖြစ်သည်။ ကွန်ဖြူးရှပ်၏ အတွေးအမြင်အယူအဆများကို စနစ်တကျစုစည်းပြီး တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးအောင် မြှင့်တင်ပေးနိုင်ခြင်းကြောင့် တစ်ခါတစ်ရံ မင်စီးယပ်အား ဒုတိယအကျော်ကြားဆုံး ကွန်ဖြူးရှပ်ပညာရှင်အဖြစ် သတ်မှတ်ကြသည်။

၁၆။ အကျော်ကြားဆုံး တရုတ်ဒဿနိကပညာရှင်အဖြစ် မှတ်ယူရမည့် ကွန်ဖြူးရှပ်သည် ကောင်းမြတ်သောအကျင့်သီလများအပေါ်အခြေခံသည့် ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ အယူအဆသဘောတရားတစ်ခုကို အဆိုပြုတင်ပြခဲ့သည်။ ယင်းမှာ တရုတ်ဘာသာဖြင့် “ရင်” (Ren) ဟုခေါ်ဆိုသော “သူတစ်ပါးအပေါ် သဒ္ဓါတရား ထားရှိရေး” ဆိုသည့် အရေးကြီးဆုံး အထူးကိုယ်ကျင့်သီလတစ်ရပ် ဖြစ်သည်။ သို့သော် ၎င်းတို့ ထားအပ်သော သဒ္ဓါတရားသည် မိသားစုအတွင်းနှင့် ၎င်းတို့နေထိုင်ကျင်လည်ရာ အဝန်းအဝိုင်းအတွက်သာဖြစ်ပြီး လူသားအားလုံးအတွက် ဦးတည်ဖြန့်ကျက်ခြင်းမရှိပါ။ ထို့ကြောင့် ကွန်ဖြူးရှပ်၏ အယူအဆသဘောတရားဖြင့် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်မည်ဆိုပါက “လူကောင်းတစ်ယောက်ဆိုသည်မှာ နေထိုင်ကျင်လည်ရာ

လူ့အသိုက်အဝန်းတွင် မိမိ၏အနေအထားကို နားလည်ခြင်းနှင့် လူ့အသိုက်အဝန်းက လက်ခံထားသော စည်းမျဉ်းများနှင့် ဓလေ့ထုံးစံများကို သဘောပေါက်ခြင်း” ပင်ဖြစ်ပါသည်။ ကွန်ဖြူးရှပ်၏ အဓိကအခြေခံမူမှာ လူကြီးသူမများနှင့် အကြီးအကဲများကို လေးစားခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့လူကြီးသူမများအား လေးစားခြင်းမှအစပြု၍ နောင်တွင် လူမှုအဖွဲ့အစည်းခေါင်းဆောင်များကို လေးစားမှုများအထိ ဖြန့်ကျက်လာပါသည်။ ထိုသို့ ကျင်လည်ရာ အသိုင်းအဝိုင်းတွင် မိမိ၏ရပ်တည်မှုအခြေအနေနှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းများအား နားလည်ခြင်းနှင့် လူကြီးသူမများနှင့် မိမိနေထိုင်ရာ အသိုင်းအဝိုင်း၏ ခေါင်းဆောင်အကြီးအကဲများအား လေးစားမှုရှိသော အစဉ်အလာ ဆက်ဆံရေးများသည် ကွန်ဖြူးရှပ်၏ အဓိကကိုယ်ကျင့်သီလနှင့် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ အတွေးအခေါ်များ၏ အချက်အချာပင် ဖြစ်သည်။

၁၇။ အရစ္စတိုတယ်နေထိုင်ကြီးပြင်းရာ ဂရိနိုင်ငံကဲ့သို့ပင် မင်စီးယပ် နေထိုင်ရာ တရုတ်နိုင်ငံတွင်လည်း လူမှုရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် နိုင်ငံရေးအဆောက်အဦများ ကောင်းစွာ ထွန်းကားသော ယဉ်ကျေးမှုများရှိခဲ့သည်။ ရှေးဟောင်းတရုတ်နိုင်ငံ အခြေအနေမှာ ပြဿနာ လုံးဝမရှိဟု မဆိုသာသော်လည်း နိုင်ငံရေးစနစ်ကောင်းများ ထွန်းကားခဲ့ပါသည်။ တကယ့် လက်တွေ့တွင် မင်စီးယပ်သည် တရုတ်နိုင်ငံသမိုင်း၌ ထီးနန်းလှပွဲများနှင့် နိုင်ငံရေးပဋိပက္ခများဖြင့် စစ်မက်ထူပြောသောအချိန်တွင် နေထိုင်ကြီးပြင်းခဲ့ရသည်။ အရစ္စတိုတယ်ကဲ့သို့ပင် မင်စီးယပ်သည်လည်း တရုတ်နိုင်ငံအရှေ့ပိုင်း ယနေ့အခေါ် ဇောင်ချန်းမြို့တွင် မွေးဖွားပြီးနောက် အစိုးရမင်းမှုထမ်းအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ရန် ကျီ (Qi) မြို့သို့ ကာလအတော်ကြာ ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ခဲ့သည်။ မင်စီးယပ်သည် တရုတ်အစိုးရက အခြားပြည်နယ်တစ်ခုဖြစ်သော ယန် (Yan) ပြည်နယ်ကို ကျူးကျော်တိုက်ခိုက်ရာတွင် အကြံပေးခဲ့သည်။ သို့သော် မင်စီးယပ် အကြံပြုသည့်အတိုင်း အုပ်စိုးသူများက ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးများ မဆောင်ရွက်ခဲ့သည့်အတွက် ရာထူးမှ နှုတ်ထွက်ခဲ့သည်။

၁၈။ မင်စီးယပ်သည် ကွန်ဖြူးရှပ်အဆုံးအမများကို အထိုက်အလျောက် မွမ်းမံပြီး ကိုယ်ကျင့်သီလ(၄)ရပ်ကို အဆိုပြုခဲ့သည်။ ၎င်းတို့မှာ သဒ္ဓါတရား၊ တရားနည်းလမ်းကျမှု၊ သင့်တင့်လျောက်ပတ်မှု၊ ဉာဏ်ပညာရှိမှုတို့ဖြစ်သည်။ ယင်းကိုယ်ကျင့်သီလများမှာ ကွန်ဖြူးရှပ်၏ သူတစ်ပါးအပေါ် စေတနာသဒ္ဓါတရားထားရန်ဟူသည် ဗဟိုချက်မ ကိုယ်ကျင့်သီလမှ ဆင်းသက်လာခြင်းဖြစ်ပြီး ပိုမိုကျယ်ပြန့်၍ ပြီးပြည့်စုံသော ကိုယ်ကျင့်သီလ သဘောတရားများ

ရရှိလာစေပါသည်။ သို့သော် မင်စီးယပ်သည်လည်း ကွန်ဖြူးရှပ်ကဲ့သို့ပင် အဆိုပါ ကိုယ်ကျင့် သီလအခြေခံကောင်းများရရှိစေရန် မိသားစုဝင်များနှင့် ကျင်လည်ရာ လူ့အဖွဲ့အစည်းက ပေး အပ်သည်ဟု ယုံကြည်ခဲ့သည်။ အဆိုပါ ကိုယ်ကျင့်သီလကောင်းများကို ရရှိရန် ကျင်လည်ရာ အသိုင်းအဝိုင်းအတွင်း မိမိ၏ အခြေအနေနှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းများကို လေးစားမှုရှိရန် လိုအပ်ပုံ ကို နားလည်သဘောပေါက်ရန် လိုပါသည်။ “သဒ္ဓါတရား” သည် အရေးကြီးဆုံးဟု ဆိုသော် လည်း မင်စီးယပ်က ထိုသဒ္ဓါတရားကို နားလည်သိရှိရန် ဉာဏ်ပညာ ပြုစုပျိုးထောင်မှုသည် လည်း အရေးကြီးပြန်သည်ဟု ဆိုထားပါသည်။ ထို့ကြောင့် မင်စီးယပ်သည်လည်း အရစ္စတိုတယ် ကဲ့သို့ပင် ပညာရေးအပေါ် အထူးအလေးထားမှုရှိသည်ကို တွေ့ရသည် (Van Norden, 2017)။

၁၉။ စံတန်ဖိုးများနှင့်ပတ်သက်၍ အရစ္စတိုတယ်နှင့် မင်စီးယပ်တို့အကြားတွင် တူညီမှု အချို့ရှိသော်လည်း အရေးကြီးသော ကွဲပြားချက်များလည်းရှိနေသည်။ အရစ္စတိုတယ်နှင့် မင်စီးယပ်တို့ နှစ်ဦးစလုံးက လူ့ဘဝအပေါ် ဗဟိုပြုစဉ်းစားရန် အဓိကကျသည်ဟု ရှုမြင်ကြ သည်။ အရစ္စတိုတယ်က လူ့ဘဝကို ဗဟိုပြု၍ ဝေဖန်ပိုင်းခြား ဆင်ခြင်သုံးသပ်ခြင်းကို ပညာရှင် တို့၏ ကောင်းမြတ်သော အသိဉာဏ်ဆိုင်ရာကောင်းမြတ်ခြင်း အကျင့်သီလဟုလည်းကောင်း၊ မင်စီးယပ်က ဉာဏ်နှင့်ယှဉ်သော ကောင်းမြတ်မှုဟုလည်းကောင်း အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ခဲ့ကြသည်။ ၎င်းတို့နှစ်ဦးသည် ကိုယ်ကျင့်သီလနှင့်ပတ်သက်၍ အမြင်ချင်း တူညီသော်လည်း နိုင်ငံရေး၏ အရေးပါပုံနှင့်ပတ်သက်၍ မတူညီသော သဘောထားများ ရှိကြသည်။ အရစ္စတိုတယ်က လက်တွေ့ကျသော ကိုယ်ကျင့်သီလဆိုသည်မှာ နိုင်ငံရေးတွင် တိုက်ရိုက်ပါဝင်နိုင်သော ဘဝ တစ်ခုကို တည်ဆောက်ခြင်းဟုဆိုသည်။ အရစ္စတိုတယ်တွင် ထိုအယူအဆမျိုး ရှိနေခြင်းမှာ ၎င်းကိုယ်တိုင်က ဒီမိုကရေစီထွန်းကားသော ရှေးခေတ်ဂရိတွင် နေထိုင်ခဲ့ခြင်းကြောင့် ဖြစ်နိုင် ပါသည်။ မင်စီးယပ်သည် သူကိုယ်တိုင်က နိုင်ငံရေးတွင် သေချာပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သော်လည်း လူအားလုံး နိုင်ငံရေးတွင် ပါဝင်လှုပ်ရှားသူများ ဖြစ်ရမည်ဟူသော အချက်ကိုမူ အရစ္စတိုတယ် ကဲ့သို့ အလေးမထားခဲ့ပေ။ အကြောင်းမှာမူ လူမှုရေး၊ နိုင်ငံရေးနှင့်ပတ်သက်၍ မင်စီးယပ်၏ ပြောစကားများက ကွန်ဖြူးရှပ်ကဲ့သို့ပင် လူကြီးသူမများနှင့် အုပ်ချုပ်သူအကြီးအကဲများကို လေးစားခြင်းနှင့် မိသားစုနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း မိမိ၏ နေရာကို လက်ခံအသိအမှတ်ပြု ခြင်းအပေါ်တွင်သာ ပိုမိုအလေးထားခဲ့သည်။ သို့သော် နှစ်ဦးလုံးက လူသားများသည် ပညာ တတ်မှသာ ကြီးပွားတိုးတက်သည်ဟု လက်ခံကြသည်။

၂၀။ ထိုဒဿနိကဗေဒဆရာကြီးနှစ်ဦးကို နှိုင်းယှဉ်ကြည့်မည်ဆိုပါက ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ စံတန်ဖိုးများ (ပညာရေးနှင့် ဉာဏ်ပညာ၏တန်ဖိုး) နှင့်စပ်လျဉ်း၍တူညီသော ကောက်ချက်များကို မိမိတို့ မြင်နိုင်ပါသည်။ မတူညီသော ကိစ္စများအဖြစ် နိုင်ငံရေးတွင် တိုက်ရိုက် ပါဝင်ပတ်သက်ခြင်းဆိုသော အရစ္စတိုတယ်၏ တန်ဖိုးနှင့် ဉာဏ်ကြီးသူများက အုပ်ချုပ်မှုကို လက်ခံခြင်းဆိုသည့် မင်စီးယပ်၏ တန်ဖိုးတို့ကိုတွေ့ရသည်။ ကောက်ချက်များဆွဲရာတွင်လည်း ဒဿနိကဗေဒဆရာကြီးနှစ်ဦး၏ နည်းလမ်းများ ကွဲပြားပုံကို မိမိတို့ မြင်တွေ့နိုင်ပါသည်။ အရစ္စတိုတယ်က လောကသဘာဝကို စူးစမ်းလေ့လာ၍ ကောက်ချက်ချခဲ့သော်လည်း မင်စီးယပ်ကမူ လူမှုရေးအခြေအနေကို စူးစမ်းလေ့လာ၍ ကောက်ချက်ချလေ့ရှိပါသည်။ ယဉ်ကျေးမှုအမျိုးမျိုး ကွဲပြားသော်လည်း ကောက်ချက်ချမှု ဆင်တူခဲ့ကြသည့် အခြားဒဿနိကဗေဒဆရာများလည်း ရှိကြပါသည်။ ဥပမာ- အာရပ် ဒဿနိကဗေဒဆရာ အယ်ဖာရာဘီ (al-Farabi) (၈၇၂-၉၅၁) သည်လည်း အရစ္စတိုတယ်ကဲ့သို့ပင် လောကသဘာဝနှင့် ကျင့်ဝတ်တို့၏ ဆက်စပ်မှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အလားတူကောက်ချက်မျိုးချခဲ့ပါသည်။

၂၁။ အပြန်အလှန်ချိတ်ဆက်နေသော ယနေ့ကမ္ဘာတွင် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ စံတန်ဖိုးများကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ရန် အခြားနည်းလမ်းတစ်ခု ရှိလာခဲ့ပါသည်။ ယင်းမှာ ယုတ္တိတန်သော (dialectic) အဆိုပြုချက်များကို အပြန်အလှန်ဆွေးနွေးစေခြင်းမှ အားလုံးလက်ခံနိုင်သည့် ကမ္ဘာ့စံတန်ဖိုးများကို ရှာဖွေရန်ဖြစ်သည်။ မိမိတို့အားလုံး လက်ခံအတည်ပြုထားသော ယေဘုယျ သဘောတူညီချက်အချို့ ရရှိလာစေရန် သဘောထားအမြင် အမျိုးမျိုးရှိသူများနှင့် အချေအတင်ငြင်းခုံခြင်းနှင့် အပြန်အလှန်ဆွေးနွေးခြင်းတို့ ပါဝင်သော နည်းလမ်းဖြစ်ပါသည်။ ဤနည်းလမ်းကို အဆိုပြုလာသည့် ခေတ်သစ်ဒဿနိကဗေဒဆရာမှာ ဂျာမန်လူမျိုး ဂျာဂင်ဟောဘာမက် (Jurgen Habermas) (၁၉၂၉) ပင်ဖြစ်သည်။ ဂျာဂင်ဟောဘာမက်သည် အစောပိုင်းတွင် မာ့ခ်ဝါဒကို သက်ဝင်ယုံကြည်သူတစ်ဦး ဖြစ်သော်လည်း နောက်ပိုင်းတွင် ဝေဖန်ပိုင်းခြားနိုင်မည့် သီအိုရီများကို နှစ်သက်လာချိန်တွင် တရားသေဆန်သည့် မာ့ခ်ဝါဒကို စွန့်ခွာခဲ့သည်။ ဂျာဂင်ဟောဘာမက်သည် ဖရန်ဖတ်မြို့ (Frankfurt) တွင် နေထိုင်သော ဒဿနိကဗေဒ ဆရာတစ်ဖွဲ့နှင့် အပေါင်းအဖော်ဖြစ်ရာမှ ဖရန်ဖတ်ကျောင်းတော်နှင့်လည်း အကျွမ်းတဝင်ရှိလာခဲ့ပြီး လူမှုရေးနှင့်စီးပွားရေးကိစ္စများကို ဝေဖန်ပိုင်းခြားဆင်ခြင် သုံးသပ်ရာတွင် ဒီမိုကရေစီအခြေခံမှုများကိုပါ နေရာပေးထည့်သွင်း စဉ်းစားလာခဲ့သည်။

၂၂။ ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာနှင့် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာတို့နှင့်ပတ်သက်၍ အပြန်အလှန်ပြောဆို ဆွေးနွေးမှုများပြုလုပ်ခြင်းကို ဆွဲဆောင်မှုရှိစေရန် ဟောဘာမက် (Habermas) က ၎င်းအခေါ် “စံပြစကားဝိုင်း” တစ်ခုကို အသုံးပြုရန် အဆိုပြုခဲ့သည်။ ဤနည်းလမ်းမှာ ရှုပ်ထွေးနက်နဲသည့် ကိစ္စရပ်များအား အချေအတင်ဆွေးနွေး ငြင်းခုံရာတွင် ပါဝင်ဆွေးနွေးသူတိုင်းမှ မိမိတို့၏ ရပ်တည်မှုကို တန်းတူညီမျှ ဆွေးနွေးခွင့်ရရှိစေမည့် စိတ်ကူးယဉ်စံပြနည်းလမ်းတစ်ရပ်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ အချေအတင်ဆွေးနွေးငြင်းခုံခြင်းဖြင့် ယေဘုယျ သဘောတူညီချက် အချို့ ရရှိလာပြီး နောက်တစ်ဆင့်တွင် ၎င်းတို့၏ သဘောထားနှင့် တန်ဖိုးများ ဖော်ထုတ်လာနိုင်စေ ရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။ ခေတ်မီသော ဒီမိုကရေစီစနစ်တွင် ဥပဒေပြုသူများနှင့် တရားသူကြီးများ ၏ အခန်းကဏ္ဍကို ပေါင်းစပ်လိုက်ခြင်းဖြင့် ဤနည်းလမ်းအား အသုံးပြုနိုင်ပုံကို ဟောဘာမက် က ရေးသားခဲ့ဖူးသည်။ ဥပဒေပြုသူများက ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းခြင်းများနှင့်ပတ်သက်၍ အကျေ အလည်ပြောဆိုနိုင်မည့် နေရာ/အခွင့်အရေးတစ်ခု ဖန်တီးပေးသကဲ့သို့ပင်/တရားစီရင်ရေးသမား များကလည်း ဥပဒေရေးရာနှင့်ပတ်သက်သည့် သဘောထားကွဲလွဲမှုများကို အချေအတင်ငြင်း ဆိုနိုင်မည့် နေရာတစ်ခုဖန်တီးပေးခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများနှင့် နိုင်ငံသားများ အကြား ခိုင်မာသည့် စံတန်ဖိုးများရရှိစေရန် ငြိမ်းချမ်းစွာ အပြန်အလှန် ဆက်သွယ်နိုင်သော နိုင်ငံတကာအစီအစဉ်တစ်ခုကို မည်သို့မည်ပုံတည်ဆောက်ယူနိုင်သည်ကို ဥရောပသမဂ္ဂမှ လမ်းပြလျက်ရှိကြောင်း ၎င်းမှ အခိုင်အမာသက်သေပြု ပြောထားပါသည်။

၂၃။ ဤနည်းလမ်းသည် သိပ္ပံနည်းကျမဟုတ်သကဲ့သို့ သမိုင်းအစဉ်အလာနှင့်လည်း သွေဖည်နေပြီး သဘောထားကွဲလွဲမှုနှင့် နိုင်ငံရေးအမြင် မတူညီမှုများကို ဖွင့်ဟပြောဆို နိုင်မည့် နေရာတစ်ခု ဖန်တီးပေးပြီး အချေအတင်ဆွေးနွေးငြင်းခုံရာမှ သဘောတူညီချက် အချို့ ရရှိလာစေမည့် ချဉ်းကပ်မှုနည်းလမ်းပင်ဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာစံတန်ဖိုးများ အမှန်တကယ်ရှိနေသည်ဟူသော အယူအဆမှာ ထင်ရှားသော်လည်း ကွဲပြားခြားနားမှုများအား အချေအတင်ငြင်းခုံဆွေးနွေးနိုင်သည့်နေရာတစ်ခု ဖန်တီးပေးနိုင်မှသာ အဆိုပါစံတန်ဖိုးများ ပေါ်ထွက်လာနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် အနာဂတ်တွင်လည်း ကြုံတွေ့လာမည့် သဘော ထားကွဲလွဲမှုများကို အဖြေရှာရန်အတွက် အဆိုပါနေရာများ ဆက်တိုက်ဖန်တီး ပေးထားရ မည်ဖြစ်ပါသည် (Bohman & Reig 2017)။

၂၄။ အများသဘောဆန္ဒများ ပါဝင်သော စာချုပ်စာတမ်းပုံစံတစ်ခု ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ပုံကို သာဓကအဖြစ် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်း (UDHR) အား ဖန်တီးခဲ့သည့် နည်းလမ်းတွင် တွေ့နိုင်ပါသည်။ အခွင့်အရေးဆိုသည်မှာ စံတန်ဖိုးများနှင့် တစ်ထပ်တည်း တူညီနိုင်မည်မဟုတ်ပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် လွတ်လပ်မှုကို အလေးပေးသော လစ်ဘရယ်ဝါဒမှ ပေါက်ဖွားလာသည့် တစ်မှုထူးခြားသော အယူအဆများအား စံပြုထိုက်သည်ဟု ဖော်ပြနေခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။ သို့သော် လူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်းတွင် လူသားများ လုံခြုံမှု၊ လွတ်လပ်စွာပြောဆိုမှု၊ တန်းတူညီမျှမှု စသည့် အရေးကြီးသော စံတန်ဖိုးများ ပါဝင်နေပါသည်။ အဆိုပါတန်ဖိုးများသည် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ စံတန်ဖိုးများနှင့် နီးကပ်စွာ ကိုယ်စားပြုနေသော်လည်း ၎င်းတို့ကို အခွင့်အရေးအဖြစ် မသတ်မှတ်ဘဲ ဘာသာစကားဖြင့်သာ ဖော်ပြထားသည်။

၂၅။ ထိုထက်ပိုအရေးကြီးသည်မှာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်း ထွက်ပေါ်လာစေသည့် လုပ်ငန်းစဉ်သည် အထက်ဖော်ပြခဲ့သည့် အများသဘောဆန္ဒပါသော သဘောတူညီမှု နမူနာပုံစံများ ထင်ဟပ်နေပါသည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်းကို ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ပါရီမြို့၌ ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံက ထုတ်ပြန်ကြေညာခဲ့သည်။ ၁၉၄၆ ခုနှစ်တွင် ဤကြေညာစာတမ်းကဲ့သို့ အဆိုတစ်ခုကို အထွေထွေညီလာခံသို့ အဆိုပြုတင်ပြခဲ့ကြသည်။ ၁၉၄၆ ခုနှစ် ကုလသမဂ္ဂ ပဋိညာဉ်အရ ဖွဲ့စည်းထားသော အဓိကအဖွဲ့ (၆) ဖွဲ့အနက်မှ တစ်ဖွဲ့ဖြစ်သော စီးပွားရေးနှင့်လူမှုရေးကောင်စီ (ECOSOC) အား အဆိုပါ ကြေညာစာတမ်းအတွက် မူကြမ်းရေးဆွဲရန် တာဝန်ပေးခဲ့သည်။ အလီနာရုစမ့် (Eleanor Roosevelt) ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ခေါင်းဆောင်သော မူကြမ်းရေးဆွဲရေးကော်မတီဖွဲ့စည်းပြီး ဆောင်ရွက်စေခဲ့ပါသည်။ မူကြမ်းရေးဆွဲရေးကော်မတီတွင် နိုင်ငံရေးအယူအဆ၊ ဘာသာရေးနှင့် သဘောတရားရေးရာ ယုံကြည်ချက်အမျိုးမျိုးရှိကြသော ကမ္ဘာ့အရပ်ရပ်မှ လူပုဂ္ဂိုလ်များဖြင့် ပါဝင်ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါသည်။ မူကြမ်းရေးသားရန် အားထုတ်မှုများကို ကုလသမဂ္ဂ ပညာရေး၊ သိပ္ပံနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအဖွဲ့ (UNESCO)မှ ဖွဲ့စည်းပေးထားသည့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာကော်မတီက ကူညီပံ့ပိုးပေးခဲ့သည်။ ယူနက်စကိုမှ အခွင့်အရေးများနှင့်ပတ်သက်၍ အမြင်ချင်း တူညီမှုများ ရှိ/မရှိ ဆန်းစစ်ရန်အတွက် ကမ္ဘာတစ်လွှားမှ ပညာရှင်များနှင့် ခေါင်းဆောင်များ ရေးသားသော စာတမ်းပေါင်း ၂၀ ပါဝင်သည့် စာအုပ်

တစ်အုပ်ကို ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ အဆိုပါစာအုပ်တွင် မဟတ္တမဂန္ဓိ အပါအဝင် ထိုခေတ်အခါက အကျော်ကြားဆုံးဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များနှင့် ဒဿနိကဗေဒပညာရှင်များ၏ အတွေးအမြင်စာစုများ ပါဝင်ပါသည်။ ၎င်းတို့အနက် တစ်ဦးဖြစ်သည့် ပြင်သစ် ကက်သလစ် အတွေးအခေါ်ပညာရှင် ဒဿနိကဗေဒဆရာ ဂျက်မာရီတိန်း (Jacques Maritain) က ကော်မရှင်၏ သုံးသပ်စဉ်းစားမှုများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပြောကြားခဲ့ပါသည်-

- လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အကြောင်းအရာများကို ဆွေးနွေးသည့် ယူနက်စကို၏ အမျိုးသားကော်မရှင်အစည်းအဝေးပွဲတစ်ခုတွင် တင်းမာသော သဘောထားရှိကြသည့် အုပ်စုများကပင်လျှင် ၎င်းအခွင့်အရေးများအား သဘောတူခဲ့ကြသည်ကို အံ့ဩဖွယ်တွေ့ခဲ့ရသည်ဟု အစည်းအဝေးတက်ရောက်သူတစ်ဦးက သူ၏အတွေ့အကြုံကို ပြန်လည်ပြောကြားခဲ့ဖူးသည်။ “ဟုတ်တယ်၊ ကျွန်တော်တို့ သဘောတူတယ်လို့ သူတို့ပြောခဲ့တယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီတုန်းက ဘယ်သူကမှ ကျွန်တော်တို့ကို ဘာကြောင့်လဲလို့ မမေးခဲ့ကြပါ။” “ဘာကြောင့်လဲ” ဆိုတဲ့ အမေးက အငြင်းအခုံ ဖြစ်ခြင်းရဲ့တကယ့်အစပဲဖြစ်ပါတယ် (Ackerly, 2017, p.135)။

၂၆။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်းသည် ရှည်လျားသော စာတမ်းတစ်စောင်မဟုတ်ဘဲ နိဒါန်းနှင့် အပိုဒ်ပေါင်း (၃၀) ပါဝင်သည့် စာတမ်းတစ်စောင်သာ ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းကြေညာစာတမ်းသည် ကမ္ဘာပေါ်ရှိ နိုင်ငံအားလုံးနီးပါး သဘောတူလက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ပြီး ၁၉၆၀ ပြည့်လွန်နှစ်များတွင် ပေါ်ထွက်လာခဲ့သော လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ပဋိညာဉ်စာချုပ်(၂)ခုပါ အချက်အလက်များကို မှီငြမ်းပြုစုထားသော်လည်း ဥပဒေကြောင်းအရ မဖြစ်မနေ လိုက်နာဆောင်ရွက်ရန် သတ်မှတ်ထားခြင်းမရှိပါ။ ကြေညာစာတမ်းသည် အခွင့်အရေးများအပေါ် အဓိကထားသော်လည်း လူတစ်ဦးချင်းစီ၏ စံတန်ဖိုးများနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာ၏ အရေးပါမှုကိုလည်း အသားပေးဖော်ပြထားသည်။ ယနေ့ခေတ်တွင် ကုလသမဂ္ဂ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ မဟာမင်းကြီးရုံးသည် ၎င်း၏ အဓိကအလုပ်ဖြစ်သော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်းနှင့် ပတ်သက်သည့် စည်းရုံးလှုပ်ရှားမှုများကို ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ (<https://www.youtube.com/watch?v=5RR4VXNX3jA> ကို ကြည့်ပါ။)

၂၇။ အခွင့်အရေးသည်စံတန်ဖိုးများနှင့်မတူညီကြောင်းကိုထပ်မံပြောလိုပါသည်။ သို့သော် ယခုကိစ္စတွင် အခွင့်အရေးဟူသော စကားရပ်ဖြင့် ကျယ်ပြောသော လူ့စံတန်ဖိုးများနှင့် ပတ်သက်၍ သဘောတူညီမှုအချို့ ရှာတွေ့နိုင်ကြောင်းကို မိမိတို့အား သိမြင်စေပါသည်။

၂၈။ လူ့အခွင့်အရေး ကြေညာစာတမ်းနှင့် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ စံတန်ဖိုးပြဿနာများနှင့် ပတ်သက်သည့် ဆက်နွယ်မှုများ၊ လက်ရှိကျင့်သုံးနေမှုများ ပါဝင်သည့် သင်ရိုးအား ကျောင်းသားများထံ ဝေငှပေးထားသော်လည်း ကျောင်းသားများအနေဖြင့် အပြည်ပြည် ဆိုင်ရာလူ့အခွင့်အရေး ကြေညာစာတမ်းအပေါ် ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင်အတွေ့အကြုံများနှင့် ဆက်နွယ်စဉ်းစားရန် လိုအပ်မည်ဖြစ်သည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးကြေညာ စာတမ်းတွင် တာဝန်ယူမှု၊ တာဝန်ခံမှုထက် အခွင့်အရေးများကိုသာ ရှေ့တန်းတင်ထားခြင်း၊ ကျား/မ သရုပ်လက္ခဏာများ ထည့်သွင်းစဉ်းစားမှု မရှိခြင်းနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အရေးကြီးအကြောင်းအရာများအား ချန်လှပ်ထားခြင်း၊ ကမ္ဘာတစ်လွှားမှ လူသားတို့၏ နေထိုင်ဖြတ်သန်းမှု အတွေ့အကြုံများအား ထင်ဟပ်မှုမရှိနိုင်ပုံ စသည့်အချက်များအား ထောက်ပြ ဆန်းစစ်ဝေဖန်ရန် စာသင်သားများအား တိုက်တွန်းထားပါသည်။ ထို့အပြင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်း မူကြမ်းရေးဆွဲမှုအပေါ်တွင် လည်းကောင်း၊ ကမ္ဘာတစ်လွှားမှ လူပုဂ္ဂိုလ်အသီးသီး၏ အခန်းကဏ္ဍအပေါ်တွင်လည်းကောင်း အလေးထား အာရုံစူးစိုက်ခြင်းဖြင့် စာသင်သားများသည် မိမိတို့၏ အမျိုးသားရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ဘာသာရေးဆိုင်ရာ ဓလေ့ထုံးတမ်းများ ထက်ကျော်လွန်နေသော ကမ္ဘာ့စံတန်ဖိုးများကို ခွဲခြား သတ်မှတ် အကဲဖြတ်ပြီး လက်တွေ့ကျင့်သုံးလာနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

၂၉။ ဤအခန်းသည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့စံတန်ဖိုးများနှင့် လူမှုရေးနှင့် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ လက်တွေ့ဖြစ်တည်မှုတို့အကြား ဆက်နွယ်မှုကို မြင်သာစေရန်အတွက် ကျောင်းသားများ အား အထောက်အကူဖြစ်စေမည်ဖြစ်ပါသည်။ လက်တွေ့ဘဝတွင် ဆုံးဖြတ်ချက်ချရာ၌ မည်သို့အသုံးဝင်နိုင်သည်ကို စဉ်းစားခြင်းမရှိဘဲ စံတန်ဖိုးများအကြောင်း ငြင်းခုံဆွေးနွေးပွဲ များကို မကြာခဏကျင်းပနေကြသည်။ သီအိုရီသဘောတရားအရ ဆန်းစစ်လေ့လာပြီး သဘောပေါက်နားလည်ခြင်းသည် ကနဦးအဆင့် ကျောင်းသားများအတွက် ကောင်းမွန် သော်လည်း စံတန်ဖိုးများကို မြှင့်တင်သည့် လက်တွေ့လုပ်ငန်းများ၌ ပါဝင်ပတ်သက်ခြင်းကို တားဆီးပိတ်ပင်သကဲ့သို့ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ စံတန်ဖိုးများနှင့်ပတ်သက်၍ သဘောတူညီမှုရရှိရန်

အတွက် အခြေခံနိုင်ငံရေးကျင့်ထုံးအဖြစ် တချို့သဘောထားကြသည့် ဘက်ပေါင်းစုံမှ နှိုင်းချိန် စဉ်းစားခြင်းနှင့် အပေးအယူအလျော့အတင်းများဖြင့် ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးခြင်းတို့ လိုအပ်ကြောင်းကို စာသင်သားများ နားလည်ခွင့်ရရှိမည်ဖြစ်ပါသည်။ ဤနေရာတွင် လမ်းနှစ်သွယ် ရှိပါသည်။ စံတန်ဖိုးများက လက်တွေ့အလေ့အထများကို သတိပြုမိစေသည့်လမ်းနှင့် လက်တွေ့အလေ့အကျင့်များက စံတန်ဖိုးများကို သိရှိလာစေသည့် လမ်းတို့ဖြစ်ပါသည်။ ကမ္ဘာ့စံတန်ဖိုးများကို ဖန်တီးရာတွင် လက်တွေ့အလေ့အထများနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိစေရေး နည်းလမ်းတစ်ခုကို စဉ်းစားရာတွင် လူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်းကို လက်ကိုင်ပြုခြင်းက ကျောင်းသားများအတွက် ထူးခြားသောအခြေအနေ အခင်းအကျင်းအမျိုးမျိုးမှ ပေါ်ပေါက်လာသည့် ကမ္ဘာ့စံတန်ဖိုးများအကြောင်းကို လက်တွေ့ကျကျ ပိုမိုသဘောပေါက်နားလည်စေမည်ဖြစ်ပါသည်။

၃၀။ ဤအခန်းတွင် သင်တန်းကာလတစ်လျှောက် ဆွေးနွေးပို့ချချိန်၌ အသုံးပြုရမည့် ဝေါဟာရအချို့၏ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုခြင်း သင်ခန်းစာဖြင့် စတင်ပါမည်။

၃၁။ သီအိုရီဆိုင်ရာ ဆွေးနွေးချက်အပေါ်အခြေခံ၍ ကျောင်းသားများသည် စိတ်ကူးယဉ် ဇာတ်လမ်းတစ်ပုဒ်တွင် သရုပ်ဖော်ဖန်တီးမှု ပြုလုပ်ရမည်ဖြစ်ပြီး ထိုဇာတ်လမ်းတွင် ၎င်းတို့သည် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ လူ့စံတန်ဖိုးများ ကြေညာစာတမ်းရေးဆွဲပေးရန် တာဝန်ပေးခြင်း ခံရသူများအဖြစ် ပါဝင်ရမည်။ ထိုစိတ်ကူးယဉ်ဇာတ်လမ်းထဲတွင် ၎င်းတို့သည် မတူကွဲပြားသော ဓလေ့ထုံးတမ်းများအား ကိုယ်စားပြုသူများအဖြစ် ပါဝင်သရုပ်ဆောင်ရမည်ဖြစ်ပြီး အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်းကဲ့သို့သော စာတမ်းများအား ပြုစုရေးသားရမည်ဖြစ်သည်။ ယခုကဲ့သို့ ပြုလုပ်ခြင်းအားဖြင့် စံတန်ဖိုးများသည် အခွင့်အရေးနှင့် မည်သို့ ကွဲပြားခြားနားသည်ကို ၎င်းတို့မှ စဉ်းစားတွေးခေါ်ရမည် ဖြစ်သည်။

၃၂။ ဤအခန်း၏ နောက်ဆုံးအပိုင်းက လေ့လာမှတ်သားသင်ယူခဲ့သည်များကို ပြန်လည် အနှစ်ချုပ်ပြီး ပိုမိုကျယ်ပြန့်သည့် စံတန်ဖိုးဆိုင်ရာ အရေးကိစ္စများနှင့် ချိတ်ဆက်သွားပါမည်။

Module 2

Ethics and Universal Values

2020 March

Introduction

1. This Module explores the existence of universal human values, which are those things or behaviours that we believe should be privileged and promoted in the lives of all human beings. A value is one of our most important and enduring beliefs, whether that be about a thing or a behaviour. Even though some values may be universal, they often arise from particular religious, social and political contexts. To understand this, students will examine one of the "universal values" within the United Nations system, i.e. human rights. Students will be introduced to the formation of the Universal Declaration of Human Rights (UDHR) and understand how it originated from debates among a multicultural group of individual philosophers, diplomats, and politicians. Students will undertake an active learning exercise to create a Universal Declaration of Human Values (UDHV) to reinforce these ideas.

2. The Module is a resource for lecturers. It provides an outline for a three-hour class but can be used for shorter or longer sessions, or extended into a full-fledged course (see: Guidelines to develop a stand-alone course) (</e4j/integrity-ethics/module-2/guidelines-stand-alone-course.html>).

3. Learning outcomes

- Understand the ideas of values, ethics, and morality in a multicultural context
- Understand how universal values can be uncovered by different means, including scientific investigation, historical research, or public debate and deliberation (what some philosophers call a dialectic method)
- Understand and discuss the idea of moral relativism and the challenges it poses to universal values

- Critically assess the relationship between theory and practice in the formulation of values
- Understand that values arise from lived experiences, but need to be justified to others
- Understand the role of deliberation and debate in framing such values
- Understand how to create an actionable document through such a process

Key issues

4. This Module explores the existence of universal human values. Everyone has a set of values that arise from their family, social, cultural, religious, and political contexts, some of which correspond to more "global" and "universal" frameworks. The Module encourages students to articulate their values and put them into conversation with values from other contexts. The overarching goal is to demonstrate that it is possible to articulate universal values and yet to recognize that such standards are always open to contestation. One of the goals of this Module is to highlight this tension between the universal nature of values, ethics and morality and the particular contexts that create those values, ethics, and morals. Important themes to be addressed include ethics, morality, values, relativism, rights, and responsibilities.

5. The term "value" means something that an individual or community believes has a worth that merits it being pursued, promoted, or privileged. This can be a thing (money, food, art), a state of mind (peace, security, certainty) or a behaviour that results from those things or states of mind (protecting innocents, telling the truth, being creative).

6. A value is not the same as a desire. To desire something means wanting a thing without much reflection on it; that is, a desire might come from an instinct,

urge, or physical need. A value may originate in a desire or a series of desires, but a value arises after reflection on whether or not the thing I desire is good. Philosophers focus on how we get from our desires to our values often by focusing on the word good. One philosopher, G. E. Moore (1873–1958), argued that the word "good" cannot really be defined because there is no standard against which we can discover what goodness means. He called this inability to define evaluative terms "the naturalistic fallacy" because it assumes that there is something in nature or in reality that evaluative terms can match. He argued that good was a non-naturalistic quality, because it cannot be verified by science (Baldwin, 2010).

7. Every individual will value certain things, states of minds or behaviours as these relate to his or her upbringing and social context. Every community will privilege certain things, states and behaviours as a result of its geographical location, historical trajectory, or ideational background. To claim that there are universal values, however, means seeking to uncover something that applies across all persons and communities as a result of their very humanity. Such universal values might be derived from scientific investigation, social science testing, or philosophical reflection. They might also arise from more nefarious methods, such as imperial practices, ideological and religious proselytizing, or economic exploitation. To explore universal values, then, requires attention not only to the values themselves but the ways in which they have appeared in the current global order.

8. Values are the subject of ethical investigation. Sometimes the terms ethics, morality and values are conflated into one subject. In English, it is common to use these terms interchangeably, but philosophers distinguish them in the following way. Values and morals are closely related, though morals and morality, according to most philosophers, result from rationality, while values

might arise from social contexts, emotional dispositions, or rationality. As noted above, a value is different from a simple desire, for the former is something that we want after some reflection upon whether it is actually a good thing. Ethics, on the other hand, is the study of morals, including their origins, their uses, their justifications, and their relationships.

9. There have been efforts to articulate universal human values. Professor Hans Kung, a Catholic theologian who teaches at the University of Tübingen in Germany, helped to create a Parliament of World Religions which issued a Declaration Toward a Global Ethic (https://parliamentofreligions.org/pwr_resources/_includes/FCKcontent/File/TowardsAGlobalEthic.pdf). The Hindu spiritual leader Sri Sri Ravi Shankar also issued a Universal Declaration of Human Values (<http://www.iahv.org/us-en/wp-content/themes/IAHV/PDF/Universal-Declaration-of-Human-Values.pdf>). Both of these documents emphasize values, and overlap in many important ways. How can we find universal values? There are many ways to investigate the existence of such values. Those approaches can perhaps be organized into three broad categories: scientific, historical, and dialectic. These categories can be represented by three different philosophers: Aristotle, Mencius, and Jürgen Habermas.

10. Aristotle (384–322 B.C.) is considered one of the three great philosophers of Ancient Greece. From Macedonia, he moved to Athens as a young man where he became a student of Plato, another great philosopher (428–348 B.C.), who himself was a student of Socrates (470–399 B.C.), perhaps the greatest Greek philosopher of antiquity. Socrates did not write anything down, but interrogated the people of Athens about what they valued. In those interrogations, he would often raise more questions than answers, pointing out how established traditions do not really reflect what is good for the human person.

11. Plato, who wrote many dialogues using the person of Socrates as his main character, argued that ethics and values should be understood through the idea of virtues, or the standard of excellence within particular activities as a guide for how to act. For example, being a good captain means ensuring that a ship does not crash, that its goods and people arrive safely at port, and that a ship remains seaworthy. When it comes to universal values, however, we are talking about what it means to be not just a good pilot but a good human being.

12. Aristotle took Plato's main idea about the virtues and tried to ground it in empirical observations; hence, he took a scientific approach to finding out what is good and what is a universal value. Aristotle did this by comparing people to other non-human animals and comparing different political communities. So, for Aristotle, to understand the virtue of the human person means looking for those activities which the best people do and which make them happy.

13. He argued that there are two activities that differentiate human beings from all other animals: humans think and humans live in political communities. We do know that other animals have some ability for critical reflection, such as other primates and dolphins. And, we know that some other animals live in what look like organized political communities, such as primates, dolphins, and even ants. But no other animals use language, giving humans the ability to reflect critically on what they are thinking and doing. The Greek word *logos* means both language and reason, and it is that word that provides Aristotle the key to finding the good and value for the human person. Humans are defined by the combination of these two sets of activities. Aristotle concluded that the best possible person is one who engages in two types of activity: critical reflection and political activity. He called the first set of activities the intellectual virtues and the second set of activities the practical virtues.

14. Aristotle believed that people need to be educated into the virtues. Individuals might desire many things which they believe will make them happy, such as wealth, food, drink, sex, or power. Each of these is important, according to Aristotle, but all of them, on reflection, need to be enjoyed in moderation in order to become truly valued. Only by using our rationality for thinking and creating a community in which thinking is encouraged, and in which education is valued, can universal values flourish (Shields, 2016).

15. A second approach to discovering universal values is to focus on history and tradition. The Chinese philosopher Mencius (372–289 B.C.) lived at roughly the same time as Aristotle. Just as Aristotle was a student of Plato who studied under Socrates, so Mencius was a disciple of the great Chinese philosopher, Confucius (551– 479 B.C.). Some believe that Mencius studied under the grandson of Confucius, though this is disputed. Mencius is sometimes called the "second great Confucian scholar", as he developed and improved upon the ideas of Confucius in important ways.

16. Confucius, perhaps the most famous Chinese philosopher, argued for a moral theory based on virtues. One virtue in particular was the most important; *ren*, or benevolence to others. But this compassion was not directed at all people, but rather to those within certain social systems, beginning with the family. This means that being a good person means understanding one's place in society and understanding the traditions and rules that arise from that place. A central principle of Confucius is respect for one's elders, a respect that would then radiate outward to respect for the leaders of a society. These relationships are the focus of Confucian ethical and political thought.

17. Like Aristotle's Greece, the culture in which Mencius lived had well-developed social, cultural and political structures. Ancient China was a flourishing political system, though not without its problems. Indeed, Mencius

lived during what is sometimes called the "warring states" period in Chinese history when dynastic and political conflict was rife. Like Aristotle, Mencius was born in one place (modern day Zoucheng, a city in eastern China) and moved about, serving for a time as a government official in Qi. In this role, he advised the government on their invasion of another province, Yan, which they undertook, though Mencius resigned from his role because the ruler would not implement changes he advocated.

18. Mencius adapted the teachings of Confucius, proposing four virtues: benevolence, righteousness, propriety, and wisdom. Together, these virtues expand upon Confucius' central one of benevolence, resulting in a fuller and more comprehensive moral theory. But, like Confucius, Mencius believed that the family and the society provide the basis for these virtues. To find these virtues, one needs to understand one's place in a society and one's respect for tradition. Mencius argued that benevolence was most important, but he also believed that cultivating wisdom to know just how to orient that benevolence was important as well. Because of this, he placed a great deal of emphasis on education, as did Aristotle (Van Norden, 2017).

19. There are some parallels with Aristotle in terms of what counts as values but also some important differences. Both Aristotle and Mencius see critical reflection on human life to be central; for Aristotle this translates into the intellectual virtues, and for Mencius this translates into the virtue of wisdom. They differ, however, in how they see the importance of politics. For Aristotle, the practical virtues mean cultivating a life in which one can participate directly in politics; this perhaps arises from the fact that Aristotle lived in Ancient Greece which was a democracy. Mencius does not place as much emphasis on all humans being political actors, though he himself certainly participated in politics. Rather, because of the social and political contexts of his world,

Mencius, like Confucius, placed more emphasis on respecting one's elders and rulers and recognizing one's place in society and the family. Both, though, believed that the human person flourishes when educated.

20. Comparing these two philosophers, we can see how we might come to the same conclusions about universal values (the value of education and wisdom) and yet disagree about others (the value of participating directly in politics or being ruled by wise rulers). We can also see how the methods of the two philosophers differ in coming to their conclusions; Aristotle sought to observe the natural world to come to his conclusions while Mencius observed the social context to come to his conclusions. There are other philosophers from different cultures who come to similar conclusions. For instance, the Arab philosopher, al-Farabi (872–951) came to similar conclusions as Aristotle concerning the relationship of the natural world to ethics.

21. In today's interconnected world, there is another way of seeking to find universal values, which we might call the dialectic. This method involves engaging in debate and dialogue with others who come from different perspectives in order to come to some consensus about what we all agree upon. One modern day philosopher who advocates for this approach is the German Jürgen Habermas (1929–). In his early life, Habermas was a Marxist thinker, but he moved away from strict Marxism to embrace a more nuanced critical theory. His association with a group of philosophers living in Frankfurt led him to be associated with the Frankfurt School, which sought to combine critical reflection on social and economic matters with an appreciation for democratic principles.

22. Habermas proposed what he called "an ideal speech situation" as a way to capture how ethical and political dialogue took place. This is an imagined approach to dialoguing about complex issues in which all persons are equally able to discuss and debate their positions. The goal of such a situation is to find

some consensus by which the community can advance its ideas and values. Habermas has written about how modern democracies can capture this approach through combining the roles of legislators and judges; the legislatures provide a space to debate making laws while judiciaries provide a space for debate about legal disagreement. He has also argued that the European Union provides an example of how an international order might be designed that will lead states and their peoples to peacefully interact in order to advance certain values.

23. This method differs from both the scientific and the historical. Rather than relying on abstract scientific observation or respect for historical traditions, the dialectic approach points to the creation of spaces in which disagreements and differing political views can be aired in order to reach some consensus. Underlying it is the presumption that universal values do exist, but that they can only come about through finding the space to debate differences. Furthermore, there is the need to continually recreate those spaces to ensure that future disagreements can be resolved (Bohman and Reig, 2017).

24. One example of how the consensus model might work can be found in the way in which the Universal Declaration of Human Rights (UDHR) was created. Rights are not the same as values, for they express a particular normative ideal that arose out of liberalism. Underlying the UDHR, however, are important values, such as the values of human security, free speech, and equality. These values could be expressed in language other than rights, but they do represent something close to a body of universal values.

25. More importantly, the process by which the UDHR came into existence mirrors the consensus model described above. The UDHR was proclaimed by the United Nations General Assembly in Paris on 10 December 1948. The idea for such a document was proposed in the General Assembly in 1946. The United

Nations Economic and Social Council (ECOSOC), one of the six main organs of the United Nations established by the United Nations Charter in 1946, was tasked with developing the document, and to do this it created a drafting committee chaired by Eleanor Roosevelt. The drafting committee included individuals from around the world, representing very different political, religious and ideological beliefs. The drafting efforts were aided by an international commission organized by the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO), which published a book compiling 20 essays on whether or not there existed any shared rights authored by intellectual leaders from around the world. The book included contributions from some of the most famous religious and philosophical figures of the day, including Mahatma Gandhi. As one of the contributors, the French Catholic philosopher Jacques Maritain, said about the deliberations of the Commission:

It is related that at one of the meetings of a UNESCO National Commission where Human Rights were being discussed, someone expressed astonishment that certain champions of violently opposed ideologies had agreed on a list of those rights. Yes, they said, we agree about the rights, but on condition that no one asks us why. That "why" is where the argument begins. (Ackerly, 2017, p.135)

26. The UDHR is not a long document, with a preamble and 30 articles. The Declaration is not legally binding, though it did inform the language of the two binding covenants on human rights which came into existence in the 1960s and have been signed by almost every country in the world. The Declaration focuses on rights but it also emphasizes the importance of dignity and the value of the individual person. Today, the United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights (UNHCR) has made the promotion of the Universal Declaration of

Human Rights a central element of its work (see the video here) (<https://www.youtube.com/watch?v=5RR4VXNX3jA>).

27. Again, rights are not the same as values. But what this shows us is that it is possible to find some consensus on broad human values, in this case expressed in terms of rights.

28. The Module will require students to consider the Universal Declaration of Human Rights in relation to their own experiences, while also giving them the context of the document, its applications today, and its relationship to wider issues concerning universal values. The Module will also encourage students to critique the UDHR in the way it gives rights greater importance than responsibilities, leaves out important questions of sexuality and the environment, and may not reflect the lived experiences of all people around the world. In addition, by focusing on the drafting of the UDHR, and the role of individuals from around the world, students can identify, assess and put into practice universal values that transcend their particular national, cultural, and religious traditions.

29. The Module will enable students to see the relationship between universal human values and concrete social and political realities. Debates about such values often take place without considering how they apply in real life decision making. While theoretical analysis and understanding is good as a starting point, it can prevent students from appreciating how they can engage in practices that promote values. Students will have a chance to understand how coming to agreement about values requires engaging in deliberation and compromise, an activity that some would regard as a fundamentally political exercise. There is a two way street here, in which practice informs values and values inform practices. Using the UDHR as a way to think about this intersection of practice

and value creation provides students with a more hands-on understanding of universal values as the result of particular contexts.

30. The Module will begin with the lecturer defining some of the terms that will be used throughout the discussion.

31. Based on this theoretical discussion, students then undertake a simulation, this one a more fictional one in which they are asked to create a Universal Declaration of Human Values. In this simulation, they act as representatives of different traditions and seek to create a document like the UDHR. In so doing, they should also think about how values differ from rights (something discussed in the lecture and discussion prior to this).

32. The final section of the Module sums up what was learned and connects it to the wider issue of values.

References

- Ackerly, Brooke (2017). Interpreting the political theory in the practice of human rights. *Law and Philosophy* vol. 36, No. 2.
- Baldwin, Tom (2010). George Edward Moore (<https://plato.stanford.edu/archives/sum2010/entries/moore/>). *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*. Edward N. Zalta, ed.
- Bohman, James and William Reig (2017). Jürgen Habermas (<https://plato.stanford.edu/archives/fall2017/entries/habermas/>). *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*. Edward N. Zalta, ed.
- Shields, Christopher (2016). Aristotle (<https://plato.stanford.edu/archives/win2016/entries/aristotle/>). *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*. Edward N. Zalta, ed.

- Van Norden, Bryan (2017). Mencius (<https://plato.stanford.edu/archives/spr2017/entries/mencius/>). *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*. Edward N. Zalta, ed.

Exercises

33. This section contains suggestions for in-class and pre-class educational exercises, while a post-class assignment for assessing student understanding of the Module is suggested in a separate section.

34. The exercises in this section are most appropriate for classes of up to 50 students, where students can be easily organized into small groups in which they discuss cases or conduct activities before group representatives provide feedback to the entire class. Although it is possible to have the same small group structure in large classes comprising a few hundred students, it is more challenging and the lecturer might wish to adapt facilitation techniques to ensure sufficient time for group discussions as well as providing feedback to the entire class. The easiest way to deal with the requirement for small group discussion in a large class is to ask students to discuss the issues with the four or five students sitting close to them. Given time limitations, not all groups will be able to provide feedback in each exercise. It is recommended that the lecturer makes random selections and tries to ensure that all groups get the opportunity to provide feedback at least once during the session.

35. If time permits, the lecturer could facilitate a discussion in plenary after each group has provided feedback.

36. All exercises in this section are appropriate for both graduate and undergraduate students. However, as students' prior knowledge and exposure to these issues vary widely, decisions about appropriateness of exercises should be

based on their educational and social context. The lecturer is encouraged to relate and connect each exercise to the key issues of the Module.

Exercise 1: Performance: Enacting universal values

37. Ask the students to read this speech (<https://www.un.org/press/en/2003/sgsm9076.doc.htm>) by former United Nations Secretary General Kofi Annan:

38. The speech was given at the University of Tübingen, Germany in honour of Professor Hans Kung, the Catholic theologian who helped drafted the Declaration Toward a Global Ethic (see section on Key Issues (<http://www.unodc.org/e4j/en/integrity-ethics/module-2/key-issues.html#/module2keyissues>)). United Nations Secretary General Annan argues in this document that Kung's ideas about universal values are captured in the United Nations Charter, Universal Declaration of Human Rights, and other United Nations activities. He argues further that those values need to be defended by all people and should not be a point of division between peoples.

Lecturer guidelines

39. Five values mentioned in the speech are: peace, freedom, social progress, equal rights, and human dignity. Create five teams of students and assign one of the values to each team. Each team must then write a short performance in which they act out their value. Each play should be 2–3 minutes long, and students should be allowed 15–30 minutes to develop it. The plays can be based on real life events or fictional scenarios. If they cannot finish the task in the time allotted, encourage them to develop this further outside of the classroom.

Exercise 2: Simulation: Creating a Universal Declaration of Human Values

40. In this exercise, students are asked to create a Universal Declaration of Human Values (UDHV). This is modelled on the Universal Declaration of Human Rights (UDHR), though its focus is on values rather than rights. Students will be

organized into groups of at least five and no more than eight to create a 10–15 article declaration.

Lecturer guidelines

41. Students should have read the UDHR along with selections from the edited volume from UNESCO, " Human rights: comments and interpretations" (<http://unesdoc.unesco.org/ark:/images/0015/001550/155042eb.pdf>) (UNESCO/PHS/3). They will have listened to two 15-minute lectures on universal values and the UDHR, along with discussing their own ideas about values and ethics.

42. Students should be reminded that they are doing something different from what the drafters of the UDHR did, since they are focusing on values rather than rights. This might provide an opportunity for the lecturer to discuss the differences between rights and values. The idea of the exercise is to use the same format as the UDHR and try to create a document which they can all agree to.

43. Students should be divided into groups of 5–8 students each. They have 45 minutes to complete the assignment. On the screen or board, the lecturer should post the following questions:

- What do you value?
- How can what you value be turned into a rule of behaviour?
- What areas of life are most important to delimit in such a document, i.e., politics, law, economics, society, family, etc.?

44. The lecturer should encourage students to use the first 15 minutes to discuss these questions and have a rapporteur write down some of their answers. After this, the lecturer should intervene and suggest that they start working toward a document of no more than 15 articles. This can be written in a formal language (similar to what they have read in United Nations documents)

or in a language with which they are more comfortable. This should take them the next 30 minutes.

45. The last 15 minutes should be set aside for students to read out their answers and then have some summary discussion by the class and lecturer. The differences between values and rights should again be emphasized. This exercise works for large and small classes as it suggests students should be broken up into groups for the exercise.

46. By the end of the exercise, each group should have produced a 10–15 article declaration. These should be typed up at the end of the Module and put onto a shared drive which all students can access. Students should then be asked to read through and reflect upon the different outcomes.

Possible class structure

47. This section contains recommendations for a teaching sequence and timing intended to achieve learning outcomes through a three-hour class. The lecturer may wish to disregard or shorten some of the segments below in order to give more time to other elements, including introduction, icebreakers, conclusion or short breaks. The structure could also be adapted for shorter or longer classes, given that the class durations vary across countries.

Universal Values: Definitions (45 minutes)

- Lecturer gives PowerPoint presentation (PPT) on universal values (15 minutes) [see PPT 1 in Additional Teaching Tools section (<http://www.unodc.org/e4j/en/integrity-ethics/module-2/additional-teaching-tools.html>)]. Alternatively, lecturer can provide his/her own explanation of universal values, drawing on background provided above.
- Discussion about values (questions on last slide of PPT) (15 minutes)
 - Ask the four questions listed and write answers on screen.

- See if it is possible to group answers about students' values into categories.
- Be sure to conclude discussion with a reminder of what was discussed by lecturer but also emphasize what students discussed and that their values are to be taken seriously.

Universal Declaration on Human Rights (UDHR) (45 minutes)

- Watch this video (<https://www.youtube.com/watch?v=5RR4VXNX3jA>) from the United Nations High Commissioner for Human Rights on the Universal Declaration of Human Rights.
- Lecturer gives PPT on UDHR (15 minutes) [see PPT 2 in Additional Teaching Tools section (<http://www.unodc.org/e4j/en/integrity-ethics/module-2/additional-teaching-tools.html>). Alternatively, lecturer can provide his/her own explanation of universal values, drawing on background provided above.
- Discussion about the difference between values and rights (question on last slide of PPT):
 - What is a right? How does it compare to a value?
 - Does the UDHR represent any values? Are these values universal?
 - What are the possible negative elements of rights? Do they unite or separate people?
 - Would a Universal Declaration of Human Values function better than the UDHR?

Enacting universal values (45 minutes)

- Student activity of performing universal values [see performance description in Exercises section (<http://www.unodc.org/e4j/integrity-ethics/module-2/exercises.html#module2exercise1>)].

Universal Declaration of Human Values (45 minutes)

- Student activity to create a Universal Declaration of Human Values (UDHV) [see simulation description in Exercises section (<http://www.unodc.org/e4j/integrity-ethics/module-2/exercises.html#module2exercise2>)].

Summary (10 minutes)

- Spend time discussing the exercises and what was learned from them.
- Conclude with an emphasis on the possibility of turning ideas into realities, as the UDHR demonstrates. However, also conclude that we should start with an acceptance of values, but move toward spaces in which values must be defended and rationalized by participants in dialogue with each other.

Core reading

48. This section provides a list of (mostly) open access materials that the lecturer could ask the students to read before taking a class based on this Module. The readings from the Stanford Encyclopedia come from philosophers with great expertise in these areas. The resources from the Carnegie Council for Ethics in International Affairs are written by both political scientists and philosophers who focus on the role of ethics and values in international affairs. The edited collection on the Universal Declaration of Human Rights is mentioned above; it is the result of UNESCO's efforts to organize a group of leading

intellectuals in the post-World War II period who reflected on the shared values that underlie human rights. The chapters mentioned highlight certain important statements, though the entire book is well worth reading. The book edited by former United Kingdom Prime Minister Gordon Brown is a contemporary collection of essays which update the UDHR for today's world. The speech by former United Nations Secretary General Kofi Annan is his attempt to articulate universal values based on his experiences in the United Nations. The final core reading is a declaration by a group of contemporary religious leaders to articulate what they see as shared universal values.

Universal values

- The following entries in the *Stanford Encyclopedia of Philosophy*:
 - The Definition of Morality (<https://plato.stanford.edu/entries/morality-definition/>)
 - Moral Particularism and Moral Generalism (<https://plato.stanford.edu/entries/moral-particularism-generalism/>)
 - Aristotle (<https://plato.stanford.edu/entries/aristotle/>)
 - Mencius (<https://plato.stanford.edu/entries/mencius/>)
 - Habermas (<https://plato.stanford.edu/entries/habermas/>)
- The following resources from the *Carnegie Council for Ethics in International Affairs*:
 - Norms, Morals and Ethics (<https://www.carnegiecouncil.org/education/002/normsmoralsethics>)
 - Global Ethics Corner (<https://www.carnegiecouncil.org/education/008/GEC>)

Universal Declaration of Human Rights

- Universal Declaration of Human Rights (<http://www.un.org/en/universal-declaration-human-rights/index.html>)(including the historical background on this page)
- UNESCO. *Human rights: comments and interpretations* (<http://unesdoc.unesco.org/images/0015/001550/155042eb.pdf>)
 - Mahatma Gandhi, "Letter to the Director General of UNESCO", pp. 3–5
 - Jacques Maritain, "Philosophic examination of human rights", pp. 59–64
 - Chung Sho-Lo, "Human rights in the Chinese tradition", pp. 185–190
 - Humayan Kabir, "The rights of Man and the Islamic tradition", pp. 191–196
- Brown, Gordon, ed. (2016). *The Universal Declaration of Human Rights in the 21st Century*. Open Book Publishers.
- Annan, Kofi. *Speech on Universal Values* (<https://www.un.org/press/en/2003/sgsm9076.doc.htm>)
- Parliament of World Religions. *Declaration toward a Global Ethic* (https://parliamentofreligions.org/pwr_resources/_includes/FCKcontent/File/TowardsAGlobalEthic.pdf)

Advanced reading

49. The following readings are recommended for students interested in exploring the topics of this Module in more detail, and for lecturers teaching the Module:

- Deign, John (2002). *An Introduction to Ethics*. Cambridge: Cambridge University Press. » An easy to read introduction to ethics.

- Kung, Hans (1991). *Global Responsibility: In Search of a New World Ethic*. London: SCM. » The efforts of a Christian theologian to articulate a universal ethic based on responsibility.
- MacIntyre, Alasdair (1989). *A Short History of Ethics*. London: Routledge. » A good short history of ethics from within the Western tradition.
- Rosenthal, Joel H. and Christian Barry, eds. (2009). *Ethics and International Affairs: A Reader*. Washington DC: Georgetown University Press. » A series of essays by scholars from the Carnegie Council for Ethics in International Affairs treating different moral dilemmas such as poverty, war, and the environment.
- Sterba, James P., ed. (1998). *Ethics: The Big Questions*. Malden, MA: Wiley-Blackwell. » An easy to read introduction to ethics that focuses on questions students have.
- Arat, Zehra F. Kabaskal (2006). "Forging a global culture of human rights: origins and prospects of the international bill of rights." *Human Rights Quarterly*, vol. 28, No. 2, pp. 416-437. » A philosophical reflection on the cultural power of human rights.
- Del Valle, Fernando Berdion and Kathryn Sikkink (2017). "(Re)Discovering duties: individual responsibilities in the age of rights." *Minnesota Journal of International Law*, vol. 26, Nos. 1-2, pp. 189-245. » An important article on the idea of responsibility and how it relates to values.
- Buergenthal, Thomas (1997). "The normative and institutional evolution of international human rights." *Human Rights Quarterly*, vol. 19, No. 4, pp. 703-723. » A historical study of human rights.

- Lauren, Paul Gordon (2003). *The Evolution of International Human Rights: Visions Seen*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press. » A historical and conceptual study of human rights.
- Maritain, Jacques (2007). "The grounds for an international declaration of human rights." In Micheline R. Ishay, ed. *The Human Rights Reader: Major Political Essays, Speeches, and Documents from Ancient Times to the Present*. New York and London: Routledge. » A short article by the editor of the UNESCO volume with a focus on the shared origins of human rights.
- Morsink, Johannes (1999). *The Universal Declaration of Human Rights: Origins, Drafting, and Intent*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press. » A detailed study of the drafting and acceptance of the UDHR.
- Waltz, Susan (2004). "Universal human rights: the contribution of Muslim states." *Human Rights Quarterly*, vol. 26, No. 4, pp. 799–844. » An interesting study of how Muslim states, such as Saudi Arabia, played an important role in the UDHR.
- Waltz, Susan (2001). "Universalizing human rights: the role of small states in the construction of the Universal Declaration of Human Rights." *Human Rights Quarterly*, vol. 23, No. 1, pp. 44–72. » A focus on the role of small states in the formation of the UDHR.

Student assessment

50. This section provides a suggestion for a post-class assignment for the purpose of assessing student understanding of the Module. Suggestions for pre-class or in-class assignments are provided in the Exercises section.

51. The following assignment is proposed to be completed within two weeks after the Module: Write a follow-up essay of approximately 1,000 words in answer to the following question:

You have read Kofi Annan's speech arguing that the United Nations system embodies human rights. Is this true? Can the United Nations embody those rights? Does the United Nations system provide the space in which we might work out these differences and create universal values that can help us advance as a human species?

Additional teaching tools

52. This section includes links to relevant teaching aides such as PowerPoint slides and video material, that could help the lecturer teach the issues covered by the Module. Lecturers can adapt the slides and other resources to their needs.

PowerPoint presentation

- Module 2 Presentation on Universal Values (/documents/e4j/powerpoints/ M2_Universal_Values_PPT_20181001.ppsx)

Video material

- Video from the United Nations High Commissioner for Human Rights on the UDHR (<https://www.youtube.com/watch?v=5RR4VXNX3jA>)
- Gordon Brown's TED Talk on global ethic versus national interest (https://www.ted.com/talks/gordon_brown_on_global_ethic_vs_national_interest)

Guidelines to develop a stand-alone course

53. This Module provides an outline for a three-hour class, but there is potential to develop its topics further into a stand-alone course. The scope and

structure of such a course will be determined by the specific needs of each context, but a possible structure is presented here as a suggestion.

Session	Topic	Brief description
1	Introduction	Introduce students to core terms and ideas
2	What are values?	Introduces students to the idea of values, valuing and how this relates to ethics
3	Universalism	What is universalism? Are all ethical ideas universal?
4	Aristotle	Introduces Aristotle's ideas of deriving virtue and ethics from nature as he understood it
5	Mencius	Introduces Mencius' ideas about deriving virtue and ethics from history and tradition
6	Habermas	Introduces students to Habermas, ideal speech theory and ethics
7	Kung	Introduces the work of theologian Hans Kung and his attempt to create universal values through religious dialogue
8	Human Rights 1	Introduces students to the idea of human rights and how they emerged from various cultural and political ideas

Session	Topic	Brief description
9	Human Rights 2	Examines human rights within the UN system, particularly the passage of the UDHR
10	Simulation on Human Values	Conduct simulation
11	Simulation on Human Values (cont.)	Conduct simulation
12	Conclusions	

အခန်း(၃)

ကျင့်ဝတ်နှင့်လူ့အသိုက်အဝန်း

၂၀၂၀ မတ် လ

နိဒါန်း

၁။ ဤအခန်းသည် လူ့အသိုက်အဝန်းဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်၏ အရေးပါမှု၊ ကျင့်ဝတ်နှင့် လူ့အသိုက်အဝန်းတို့အကြား ဆက်နွှယ်မှုတို့ကို သုတေသနပြုလေ့လာထားသည့် အခန်း ဖြစ်ပါသည်။ လူ့အသိုက်အဝန်း၏ သဘောသဘာဝအား ကျောင်းသားများ ပိုမိုနားလည် သဘောပေါက်လာစေရန်အတွက် ဤအခန်းကို ရေးဆွဲထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ လူ့အသိုက်အဝန်း ဟူသော စကားရပ်အား တစ်ခါတစ်ရံလူသားမျိုးနွယ်တစ်ရပ်လုံးဟူ၍ လည်းကောင်း၊ တစ်ခါတစ်ရံ သီးသန့်နေရာတစ်ခုဟူ၍လည်းကောင်း အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုနိုင်ပါသည်။ အဆိုပါစကားရပ်အား ပိုမိုသိရှိနားလည်စေရန်အတွက် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ နည်းလမ်းများအား အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။ ကျင့်ဝတ်သည် လူ့အသိုက်အဝန်း၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ဤအကြောင်းအရာများကို ဘက်မလိုက်မှုနှင့် တရားမျှတမှုဆိုင်ရာ သဘောတရားများကို အထူးကိုးကားရေးသားသည့် ဂျွန်ရော့လ် (John Rawls) ၏ စာပေများတွင်လည်းကောင်း၊ လူမှုပဋိညာဉ် သီအိုရီတွင်လည်းကောင်း သီးသန့်လေ့လာဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။

၂။ ဤအခန်းသည် ဆရာလမ်းညွှန်စာအုပ်အဖြစ် ပြုစုထားခြင်းဖြစ်ပြီး (၃) နာရီ သင်တန်းတစ်ခုအတွက် ပြုစုထားခြင်းဖြစ်သော်လည်း ထိုထက်ပို၍သော်လည်းကောင်း၊ လျော့၍သော်လည်းကောင်း ပိုချပေးနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ သီးခြားသင်ရိုးတစ်ခုအဖြစ်လည်း သင်ကြားနိုင်ပါသည်။ ([/e4j/integrity-ethics/module-3/guidelines-stand-alone-course.html](http://e4j/integrity-ethics/module-3/guidelines-stand-alone-course.html) ကို ကြည့်ပါ။)

၃။ သင်ယူခြင်းဖြင့်ရရှိမည့် အကျိုးကျေးဇူးများ

- လူ့အသိုက်အဝန်းဟူသော စကားရပ်အား အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုနိုင်ခြင်း၊
- ကျင့်ဝတ်နှင့် လူ့အသိုက်အဝန်းအကြား ဆက်နွှယ်မှုကို နားလည်စေခြင်း၊
- လူမှုပဋိညာဉ်သီအိုရီအား ကိုးကားလျက်မတူကွဲပြားသည့် သီအိုရီသဘောတရားများအား ရှင်းလင်းခြင်း၊
- ကန့်သတ်ချက်များကို အလေးထားလျက် ကျင့်ဝတ်များနှင့် လူ့အသိုက်အဝန်းအကြား ဆက်နွှယ်မှုကို တိကျသေချာစွာ ရှင်းလင်းဖော်ပြခြင်း။

ဆွေးနွေးသွားမည့် အဓိကအကြောင်းအရာများ

၄။ လူ့အသိုက်အဝန်းတွင် ကျင့်ဝတ်လိုအပ်ပါသလား။ ကျင့်ဝတ်မရှိသည့် လူ့အသိုက်အဝန်း တစ်ခုကို တွေးဆမျှော်မှန်းကြည့်နိုင်ပါသလား။ အောက်ဖော်ပြပါမေးခွန်းများသည် ကျင့်ဝတ် နှင့် လူ့အသိုက်အဝန်းအကြား ဆက်နွှယ်မှု၏ အရေးပါမှုကို ဖော်ပြသည့်မေးခွန်းများဖြစ်ပါ သည်-

- ကျင့်ဝတ်သည် လူသားများအတွက် မွေးရာပါဗီဇတစ်ခု ဖြစ်ပါသလား။ လူ့အသိုက် အဝန်းတွင် တစ်ပါတည်းစွဲမြဲနေခြင်းဖြစ်ပါသလား။ (သဘာဝနိယာမတရားများ သည် ထာဝရအမှန်တရားဖြစ်ပါသလား၊ ထာဝရဖြစ်တည်နေပါသလား၊ ကျိုးကြောင်း ဆက်စပ်မှုကို ရှာဖွေနိုင်ပါသလား။)
- ကျင့်ဝတ်ဆိုသည်မှာ လူကဖန်တီးရယူနိုင်သည့်အရာဖြစ်သောကြောင့် ဖန်တီးသူ များအပေါ်တွင်သာ မူတည်နေပါသလား။ (လူမှုရေးဆိုင်ရာ ဆက်စပ်အခြေအနေ များနှင့် စဉ်ဆက်မပြတ် ပြောင်းလဲမှုတို့နှင့် နှိုင်းနှိုင်းဆက်စပ်မှု)
- လူသားများနှင့် လူ့အသိုက်အဝန်းအတွက် ကျင့်ဝတ်၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် ကျင့်ဝတ် များကို လေ့လာခြင်းသည် အရေးပါသည့်ကဏ္ဍတစ်ရပ် ဖြစ်ပါသလား။

၅။ “လူ့အသိုက်အဝန်း” ဟူသော သဘောတရားသည် နေရာအနှံ့တွင် ပျံ့နှံ့တည်ရှိနေပါ သည်။ ဤအခန်းတွင် လူ့အသိုက်အဝန်းဆိုင်ရာ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်အမျိုးမျိုးကို ရှင်းလင်း တင်ပြသွားမည်ဖြစ်ပါသည်။ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက် များစွာရှိသည့်အနက် (Merriam-Webster) အဘိဓာန်တွင် လူ့အသိုက်အဝန်းအား လူမှုအဖွဲ့အစည်း၊ နိုင်ငံ သို့မဟုတ် တူညီသော ထုံးတမ်းစဉ်လာများကျင့်သုံးကာ၊ တူညီသောအဖွဲ့အစည်းများ စုပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများနှင့် တူညီသော အကျိုးစီးပွားရှိသည့် ပုဂ္ဂိုလ်များဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသော အဖွဲ့ဟု ဖွင့်ဆိုထားပါ သည်(<https://www.merriam-webster.com/dictionary/society>)။ မိမိတို့သည် တစ်ခါ တစ်ရံတွင် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ လူ့အသိုက်အဝန်း (Global Society) ဟု ရည်ညွှန်းဖော်ပြကြ သော်လည်း ပထဝီအနေအထား၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် အခြားနယ်နိမိတ်ပိုင်းခြားမှုများအပေါ် အခြေခံ၍ လူ့အသိုက်အဝန်းကို အဓိပ္ပာယ်အမျိုးမျိုး ဖွင့်ဆိုကြသည်များလည်း ရှိပါသည်။ လူ့အသိုက်အဝန်းဆိုင်ရာ သဘောတရားအပေါ်အခြေခံ၍ လေ့လာရာတွင် အများလက်ခံ သည့် နည်းလမ်းများထဲမှတစ်ခုမှာ အများပြည်သူဆိုင်ရာကဏ္ဍ (အစိုးရ)၊ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ (စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ) နှင့် အရပ်ဖက်လူ့အဖွဲ့အစည်း (အကျိုးအမြတ်မယူသော အဖွဲ့

အစည်းများ) စသည့် ကဏ္ဍများအကြားတွင် မတူညီသည့် အခြေအနေများကို လေ့လာရန် ပင်ဖြစ်ပါသည်။

၆။ ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာသဘောတရားနှင့်ပတ်သက်၍ ဤအခန်းမှ ရရှိနိုင်သည့်အဓိက အချက်မှာ ကျင့်ဝတ် အမှန်တကယ်ရှိ /မရှိ ဆိုသည့်အကြောင်းအရာကို ဆွေးနွေးခြင်းမပြုဘဲ အဓိက အရေးပါသည့် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ သီအိုရီများကို လက်ခံရန်နှင့် ပြန်လည်ဆွေးနွေးရန်တို့ဖြစ်ပါသည်။

၇။ ဤအခန်းသည် အနောက်တိုင်းလူ့အသိုက်အဝန်းနှင့်ပတ်သက်သည့် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ သဘောတရားများကို အဓိကတင်ပြထားသော်လည်း အနောက်တိုင်းနိုင်ငံများ မဟုတ်သည့် အရှေ့တိုင်းနိုင်ငံများ၊ အာဖရိက သို့မဟုတ် လက်တင်အမေရိကနိုင်ငံများမှ အတွေးအခေါ်၊ ရှုထောင့်အမြင်များကိုလည်း အသိအမှတ်ပြုလက်ခံပါသည်။ အရှေ့တိုင်း အတွေးအခေါ် အယူအဆများကို ပိုမိုလေ့လာလိုသော ဆရာများအနေဖြင့် ဂျိမ်းစ်ဖီဆာ (James Fieser, 2017) ၏ မိတ်ဆက်ဆွေးနွေးမှုကို လေ့လာရန် အကြံပြုလိုပါသည်။ လောကီဆိုင်ရာကို ပိုမို ချဉ်းကပ်သည့် အနောက်တိုင်းအတွေးအခေါ် အယူအဆများကို ဆန့်ကျင်လျက် ဟိန္ဒူဘာသာ၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ ကွန်ဖြူးရှပ်ဝါဒနှင့် တာအိုဝါဒ (Daoism) များသည် လူ့အသိုက်အဝန်းဆိုင်ရာ သဘောတရားနှင့်ပတ်သက်၍ အခြားသော နည်းလမ်းများကို ပေးနိုင်ပါသည်။ အဆိုပါကိစ္စ ရပ်သည် ယေဘုယျအားဖြင့် ကောက်ချက်ချရန် ခက်ခဲသော်လည်း ဤနည်းလမ်းများသည် ဘာသာရေးဆိုင်ရာ ထုံးတမ်းစဉ်လာများနှင့် ပိုမိုဆက်နွှယ်မှုရှိပါသည်။ ထို့အပြင် ရှေးဦးဂရိအတွေး အခေါ်နှင့် အလားသဏ္ဍာန်တူသည်မှာ ၎င်းတို့သည် ပုဂ္ဂိုလ်ရေး၊ လူမှုရေးနှင့် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို ရှင်းလင်းစွာ ခွဲခြားသတ်မှတ်ထားခြင်းပင်ဖြစ်ပါသည်။ စတန်းဖို့ဒ်ဒဿနိကဗေဒစွယ်စုံကျမ်းတွင် တရုတ်လူမျိုးများ၏ ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ ရိုးရာဓလေ့အတွေးအခေါ်များကို အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထားပါသည် (<https://plato.stanford.edu/entries/ethics-chinese/>) -

- လူတစ်ယောက်သည် ကောင်းမွန်စွာဖြင့် မည်သို့ အသက်ရှင်နေထိုင်ရမည်၊ ဘဝကို အကျိုးရှိအောင် မည်ကဲ့သို့ဆောင်ရွက်ရမည်၊ မိသားစုနှင့်ပတ်သက်၍ ထားရှိရမည့် တာဝန်ဝတ္တရားနှင့် အခြားသူများအပေါ်ထားရမည့် တာဝန်ဝတ္တရားများကို မည်ကဲ့သို့ ချိန်ဆရမည်၊ လူ့သဘာဝအရ ကောင်းခြင်း၊ ဆိုးခြင်း၊ ဗီဇကို ဖန်တီးပေးခြင်း ရှိ/မရှိ၊ သတ္တလောကနှင့် မည်ကဲ့သို့ ဆက်ဆံရမည်၊ လူ့အသိုက်အဝန်းတွင် လူမှုရေး

နှင့် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်မှုများကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု၌ မည်သည့် အတိုင်းအတာအထိ ပါဝင်သင့်သည်၊ သြဇာအာဏာရှိသည့်အချိန်တွင် မိမိကိုယ်ကို မည်ကဲ့သို့ ပြုမူနေထိုင်ရမည် စသည့် အကြောင်းအရာများနှင့် ပတ်သက်သည့် မေးခွန်းများသည် ကျင့်ဝတ်နှင့် သက်ဆိုင်သည့်ကိစ္စရပ်များဖြစ်ပါသည် (Wong, 2017)။

၈။ အနောက်တိုင်း၏ ရှုထောင့်အမြင်တွင် ဂရိနိုင်ငံသည် လူ့အသိုက်အဝန်းဆိုင်ရာ အယူအဆများကို စတင်ဆွေးနွေးရန် ကောင်းမွန်သောနေရာတစ်ခုဖြစ်သည် (Frisby and Sayer, 1986)။ ဂရိလူမျိုးများတွင် လူ့အသိုက်အဝန်းနှင့်ပတ်သက်၍ သီးခြားစကားလုံးမရှိခဲ့သော်လည်း လူ့အသိုက်အဝန်းနှင့် အသင်းအဖွဲ့များကို ပေါင်းစပ်ရည်ညွှန်းသည့်ပုံစံ (koinonia) စကားရပ်ဖြင့် ဖော်ညွှန်းကြပါသည်။ ဤစကားရပ်ကို နိုင်ငံရေးအခြေအနေတွင်သာမက မိသားစုနှင့်သက်ဆိုင်သည့် ကိစ္စရပ်များတွင်လည်း အသုံးပြုကြပါသည်။ အဆိုပါစကားရပ်သည် တရားမျှတမှုနှင့်သက်ဆိုင်သည့် သဘောသဘာဝကိုပြဆိုသည့် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ ရှုထောင့်အမြင်တစ်ခုလည်း ပါဝင်ပါသည်။ ကျေးကျွန်မဟုတ်သည့် သူများသည်သာလျှင် အဆိုပါစကားရပ်များကို ဆွေးနွေးရန် အရည်အချင်းပြည့်မီသည်ဟု ယူဆချက်သည် ထိုအချိန်က လွတ်လပ်ခွင့်မရှိသည့် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာရှုထောင့်များကို ဖော်ပြနေခြင်းပင်ဖြစ်ပါသည်။

၉။ နှစ်ပေါင်း သုံး-လေးရာခန့် ပြန်လည်ခန့်မှန်းကြည့်မည်ဆိုလျှင် ခရစ်ယာန်ဘာသာ၏ လွှမ်းမိုးမှုကြောင့် ဂရိတို့၏ လူ့အသိုက်အဝန်းနှင့်ဆိုင်သော အယူအဆသဘောတရားမှာ ရပ်တန့်သွားခဲ့ပါသည်။ ဥပမာအနေဖြင့် သောမတ်စ်အက္ခီနပ်စ် (Thomas Aquinas)က ကမ္ဘာမြေကြီး၏ ပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် ဘုရားသခင်၏ ပိုင်ဆိုင်မှုကို ခွဲခြားပြခဲ့သော်လည်း လောကီဥပဒေသ (civitas terrena)များနှင့် ဘုရားသခင်ပညတ်ချက်များ (civitas Dei) နှစ်ခုလုံးကို အတူတကွ လိုက်နာရန် တာဝန်များရှိသည်ဟု အဆိုအမိန့်ပြုခဲ့ပါသည် (Frisby and Sayer, 1986, p.16)။

၁၀။ ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာသီအိုရီသဘောတရားအားလုံးကို လူ့အသိုက်အဝန်း၏ ရှုထောင့်အမြင်အတွက်ဖြစ်စေ၊ မတူညီသည့်လုပ်ဆောင်ချက်များအတွက်ဖြစ်စေ အသုံးပြုနိုင်သည်။ လူကြိုက်အများဆုံးနှင့်အကျော်ကြားဆုံးအဖြစ် စံသတ်မှတ်ထားသောသီအိုရီအချို့မှာ လက်တွေ့အသုံးကျမှုဝါဒ (Utilitarianism- လုပ်ဆောင်ချက်၏ အကျိုးဆက်ရလဒ်အပေါ်တွင်သာ အခြေခံ၍ ဆုံးဖြတ်ချက် ချခြင်း)၊ တာဝန်အဓိကဝါဒ သို့မဟုတ် မူအဓိကဝါဒ (Deontology- တာဝန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များပေါ်တွင်သာ အခြေခံ၍ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်း)၊ ကျင့်ဝတ်ပဓာနဝါဒ (Ethic of

care - အများကောင်းကျိုးအတွက်သာ အလေးပေးဆောင်ရွက်ခြင်း)နှင့် ကြီးမြတ်သည့် ကိုယ်ကျင့် တရား (Virtue ethics- ဆောင်ရွက်ချက်များအပေါ်တွင်သာ အကဲဖြတ်ခြင်းမျိုး မဟုတ်ဘဲ ပါဝင် ပတ်သက်သူ တစ်ယောက်ချင်းစီအပေါ်တွင်သာ အလေးထားခြင်း) တို့ဖြစ်ပါသည်။

၁၁။ လူမှုပဋိညာဉ်၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ လောကီရေးရာနှင့်ခေလေ့ရိုးရာ ထုံးတမ်းစဉ်လာများ အတွင်းတွင် လူ့အသိုက်အဝန်းဆိုင်ရာအယူအဆများကို နားလည်သဘောပေါက်ရန်ပင် ဖြစ် သည်။ အနှစ်သာရအားဖြင့်ဆိုလျှင် လူမှုပဋိညာဉ်တွင် တရားမျှတမှုနှင့် ဘက်လိုက်မှုမရှိသည့် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ သဘောတရားများအပေါ်အခြေခံပြီး လူတစ်ယောက်ချင်းစီနှင့် လူ့အသိုက် အဝန်းအတွက် ကောင်းကျိုးဖြစ်ထွန်းစေရန် မိမိတို့၏ ဆန္ဒအလျောက် ပြုလုပ်သည့် သဘော တူညီချက်များပါဝင်ပါသည်။ လူမှုပဋိညာဉ်ကို အောက်ပါအတိုင်း အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုထားသည်- “လူသားများသည် ထားရှိရမည့် ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့် ချမှတ်ထားသည့် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့်အညီ အတူတကွနေထိုင်ကြပြီး ထိုသို့ လူမှုပဋိညာဉ်နှင့်အညီ နေထိုင်မည်ဆိုပါက ဘုရားသခင်၏ ဆိုဆုံးမမှုကြောင့်မဟုတ်ဘဲ မိမိတို့၏ ကိုယ်ပိုင်ရွေးချယ်မှု ဖြင့် ကိုယ်ကျင့်တရားကောင်းမွန်စွာ နေထိုင်နိုင်မည်ဟု အချို့သောသူများက ယုံကြည်ကြ သည်” ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည် (Ethics Unwrapped, 2018)။

၁၂။ စတန်းဖို့ဒ် ဒဿနိကဗေဒစွယ်စုံကျမ်းတွင် လူမှုပဋိညာဉ်၏ သဘောတရားကို အကျဉ်းချုပ်ဖော်ပြထားသည် (<https://plato.stanford.edu/entries/contractarianism-contemporary/>)။ အဆိုပါဝေါဟာရကို ဂရိအတွေးအခေါ်ပညာရှင်များမှစတင်ပြီး ဟော့ (စ်) (Hobbes)၊ လော့ခ် (Locke)၊ ရူးဆိုး (Rousseau)၊ ကန့်ထ် (Kant) နှင့် ရော့လ်စ် (Rawls) (D'Agostino, 2017) အထိအသုံးပြုခဲ့ပါသည်။ အောက်ပါဇယားသည် အဆိုပါ အတွေးအခေါ် ပညာရှင်အချို့၏ စတန်းဖို့ဒ်စွယ်စုံကျမ်းပါ ကောက်နုတ်ချက်များကို ဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်ပါ သည်-

<p>သောမတ်စ် ဟော့ခ်စ်စ် (Thomas Hobbes) (https://plato.stanford.edu/entries/hobbes-moral/)</p> <p>၁၇ ရာစု အင်္ဂလိပ်အတွေးအခေါ်ပညာရှင် သောမတ်စ်ဟော့ခ်စ်စ်သည် လက်တစ်ဆုပ်စာမျှ</p>	<p>ဂျွန်လော့ခ်စ်စ် (John Locke) (https://plato.stanford.edu/entries/locke-political/)</p> <p>ဂျွန်လော့ခ်စ်စ် (၁၆၃၂-၁၇၀၄) သည် ခေတ် သစ်ကာလတွင် ထင်ရှားသည့် နိုင်ငံရေး</p>
--	---

သာရှိသော အစစ်အမှန်နိုင်ငံရေးအတွေးအခေါ် ပညာရှင်ကြီးများထဲမှ တစ်ဦးဟု သတ်မှတ်ခြင်း ခံရသည်။ ၎င်း၏ အပြောင်မြောက်ဆုံး လက်ရာ ဖြစ်သည့် Leviathan ပြိုင်ဘက်များ ဟူသည့် အရေးအသားသည် ပလေတို၊ အရစ္စတိုတယ်၊ လော့ခ်၊ ရူးဆိုး၊ ကန့်ထံနှင့် ရော့လ်စ်တို့၏ နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာအရေးအသားများကဲ့သို့ ကျော်ကြား ခဲ့ပါသည်။ ဟော့ဗ်စ်၏ အစောပိုင်းကာလတွင် ရေးသားခဲ့သည့် “လူမှုပဋိညာဉ်သီအိုရီ” သည် လူသိများပြီး ကျော်ကြားခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါ သီအိုရီမှာနိုင်ငံရေးဆိုင်ရာစည်းမျဉ်းစည်းကမ်း ကို ချိန်ညှိသည့်နည်းလမ်း သို့မဟုတ် လွတ်လပ်မှုနှင့် တရားမျှတမှုရှိပြီး တူညီသော ပုဂ္ဂိုလ်များ အကြား သဘောတူညီချက် ရယူရန်အတွက် ဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းတို့နှင့် သက်ဆိုင်သည့် နည်းလမ်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။ ဟော့ဗ်စ်သည် လူမှုပဋိညာဉ်သီအိုရီကို သုံးကာ အာဏာပိုင်များအား အကန့်အသတ် မရှိသော အကြွင်းမဲ့အချုပ်အခြာအာဏာကို ပေးအပ်သင့်သည်ဟု ကောက်ချက်ချခဲ့သဖြင့် သတင်းဆိုးဖြင့် ကျော်ကြားခဲ့ပါသည် (Lloyd, 2014)။

အတွေးအခေါ်ပညာရှင်တစ်ဦး ဖြစ်ပါသည်။ ဂျွန်လော့ခ်သည် အစိုးရနှင့်ပတ်သက်သော ကျမ်းနှစ်စောင်တွင် လူများသည် သဘာဝအားဖြင့် ဘုရင်ဧကရာဇ်၏ လက်အောက်ခံအဖြစ် ဘုရားသခင် စေခိုင်းသည် ဟူသော သဘောထားကို ဆန့်ကျင်ပြီးနောက် အဆိုတစ်ရပ်ဖြစ်သည့် အမျိုးသားများသည် သဘာဝအားဖြင့် လွတ်လပ်ပြီး တန်းတူဖြစ်သည်ဟူသော အဆိုကိုမူ အခိုင်အမာ ခုခံကာကွယ်ပြောဆိုရေးသားခဲ့သည်။ ဂျွန်လော့ခ်က လူတို့သည် အသက်ရှင်နေထိုင်ခွင့်၊ လွတ်လပ်စွာ လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် ပစ္စည်းဥစ္စာပိုင်ဆိုင်ခွင့်စသည့် လူ့အခွင့်အရေးများကို ရရှိရမည်ဖြစ်ပြီး မည်သည့် လူ့အသိုက်အဝန်းတွင်မဆို ဥပဒေဆိုင်ရာ လွတ်လပ်သော အခြေခံမူများရှိရမည်ဖြစ်သည်ဟု ပြောဆိုရေးသားခဲ့ပါသည်။ ဂျွန်လော့ခ်က လူသားများသည် သဘာဝတရားအရ လွတ်လပ်ခြင်းနှင့် တန်းတူညီမျှမှု ရှိသည်ဟူသော အဆိုကို အသုံးပြုခဲ့ပါသည်။ တရားဝင်နိုင်ငံရေးအရ လုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိသည့် အစိုးရကို နားလည်သဘောပေါက်ရန်အတွက် လူမှုပဋိညာဉ်အရ ပြည်သူတို့သည် မိမိတို့၏ နေထိုင်မှုဘဝများ တည်ငြိမ်အေးချမ်းပြီး လွတ်လပ်စွာ လုပ်ပိုင်ခွင့်၊ ပစ္စည်း ဥစ္စာတို့အား ကောင်းမွန်စွာ ခံစားခွင့်များ ရရှိစေရန်အတွက် ၎င်းတို့၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အချို့ကို

	<p>အစိုးရထံသို့ လွှဲပြောင်းပေးခြင်း ဖြစ်သည်ဟု လော့ခ်က တင်ပြခဲ့သည်။ ပြည်သူလူထု၏ အခွင့်အရေးကို ကာကွယ်ရန်နှင့် အများပြည်သူ အကျိုးစီးပွားကို ကာကွယ်ရန် အတွက် ပြည်သူလူထု ထောက်ခံမှုဖြင့် အစိုးရများရပ်တည်နေရသည့်အတွက် အဆိုပါ လုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်ရန်ပျက်ကွက်သော အစိုးရများကို အတိုက်အခံလုပ်ပြီး အစိုးရသစ်အား တင်မြှောက်နိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် လော့ခ်၏ တော်လှန်ရေး လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့်ပတ်သက်၍ ကာကွယ်မှုမှာလည်း အရေးပါပါသည် (Tuckness, 2016)။</p>
<p>ဂျိန်း-ဂျက်စ်ရူးဆိုး (Jean- Jacques Rousseau) (https://plato.stanford.edu/entries/rousseau/)</p> <p>ရူးဆိုး၏နိုင်ငံရေးအတွေးအခေါ်နှင့် ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ စိတ်ပညာနှင့် ပတ်သက်သည့် တင်ပြချက်များသည် နောင်လာနောက်သား အတွေးအခေါ် ပညာရှင်များအပေါ် သြဇာလွှမ်းမိုးမှုရှိခြင်းကြောင့် ဒဿနိကဗေဒ၏ သမိုင်းတွင် အရေးပါသော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးအဖြစ် ဆက်လက်ရပ်တည်ခဲ့သည်။ ရူးဆိုး၏ အတွေးအခေါ်နှင့် အတွေးအခေါ် ပညာရှင်များအပေါ် ရှုမြင်ပုံမှာ အနှုတ်သဘောဆောင်သည်။ အတွေးအခေါ် ပညာရှင်များသည်</p>	<p>အီမန်နူရယ်ကန်ထ် (Immanuel Kant) (https://plato.stanford.edu/entries/kant/)</p> <p>အီမန်နူရယ်ကန်ထ် (၁၇၂၄-၁၈၀၄) သည် ခေတ်သစ် ဒဿနိကဗေဒတွင် အဓိက အရေးပါသည့် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်ဖြစ်သည်။ သူသည် အစောပိုင်းခေတ်သစ် ဆင်ခြင်တုံတရားဆိုင်ရာဝါဒနှင့် ပင်ကို လက်တွေ့ဆန်သည့် အတွေးအခေါ်ဝါဒကို ပေါင်းစပ်ဖန်တီးထားပြီး (၁၉) ရာစု နှင့် (၂၀) ရာစု အတွေးအခေါ် အများစုအတွက် မူဝါဒများကိုချမှတ်၍ ရုပ်လွန်ပညာ၊ အတွေးအခေါ်ပညာ၊ ကိုယ်ကျင့်တရား၊ နိုင်ငံရေး အတွေး</p>

<p>မိမိကိုယ်ကျိုးစီးပွားအတွက်သာ အဓိကထား သူများ၊ အာဏာရှင်စနစ်ပုံစံအမျိုးမျိုးအတွက် ကာကွယ်ပေးသူများ၊ ခေတ်သစ်လူတစ်ဦးချင်း စီ၏ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု မရှိရန် ပြုလုပ်သူများ ပါဝင်သည်ဟု ထင်မြင်ယူဆကြ သည်။ ရူးဆို၏ အဓိကလုပ်ဆောင်မှုမှာ ကမ္ဘာ ပေါ်ရှိ လူသားများသည် အချင်းချင်း လိုအပ် ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းနိုင်ရန် တစ်ဦးအပေါ် တစ်ဦး မှီခိုမှု ကြီးထွားလာသောကမ္ဘာကြီးတွင် လူသားများ၏ လွတ်လပ်မှုကို ကြာရှည်စွာ ထိန်းသိမ်းနိုင်ရေး နည်းလမ်းကို ရှာဖွေခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည် (Bertram, 2017)။</p>	<p>အခေါ်၊ အနုသုခုမနှင့် အခြားနယ်ပယ်များ တွင် သိသာစွာ လွှမ်းမိုးနိုင်ရန် ဆက်လက် လုပ်ဆောင်ခဲ့ပါသည်။ ကန့်ထံ ၏ "ဝေဖန်မှု ဆိုင်ရာ အတွေးအခေါ်" နှင့်ပတ်သက်၍ အခြေခံသဘောတရားများမှာ အထူးသဖြင့် သူ၏ဝေဖန်မှုဆိုင်ရာ အနုပညာပြုချက် သုံးခု ဖြစ်သော စင်ကြယ်သော ဆင်ခြင်တုံတရား (၁၇၈၁၊ ၁၇၈၇)၊ လက်တွေ့ကျသော ကျိုး ကြောင်း ဆင်ခြင်ဝေဖန်မှု (၁၇၈၈) နှင့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ တရားစီရင်ပိုင် ခွင့် (၁၇၉၀) တို့ဖြစ်ပါသည်။ လူသားတို့ သည် ကိုယ်ပိုင်အတွေ့အကြုံများမှ ရရှိလာ သည့် သဘာဝနိယာမတရားများ အပေါ် နားလည်မှုသည် ဘုရားသခင်အား ယုံကြည် မှု၊ လွတ်လပ်မှုနှင့် ရှင်သန်မှုများ အပေါ် အခြေခံသည့် လူ့ကျင့်ဝတ်မှ ပေးအပ်သော ဆင်ခြင်တုံတရားများ၏ အရင်းအမြစ် ဖြစ် သည်ဟူ၍ ကန့်ထံက မိန့်ဆိုခဲ့သည် (Rohlf, 2016)။</p>
--	--

ဇယား ၁ - စတန်းဖို့ဒ် ဒဿနိကဗေဒစွယ်စုံကျမ်းမှကောက်နုတ်ချက်များ

၁၃။ ဂျန်ရောလ်စ် (၁၉၂၁ - ၂၀၀၂) သည် အမေရိကန်နိုင်ငံရေးအတွေးအခေါ်ပညာရှင်ဖြစ်ပြီး ၎င်း၏ အကျော်ကြားဆုံးသီအိုရီမှာ တရားမျှတမှုသီအိုရီ (Wenar, 2017) ဖြစ်သည် (<https://plato.stanford.edu/entries/raws/>)။ ဂျန်ရောလ်စ်၏ အရေးအသားလက်ရာကို ဤအခန်း၏ လေ့ကျင့်ခန်း (၃) တွင် ဖော်ပြထားသည် (</e4j/en/integrity-ethics/module-3/exercise.html#module3exercise3>)။ အောက်ပါကိုးကားချက်တွင် ဂျန်ရောလ်စ်သည် လူ့အသိုက်အဝန်း

၏ အရေးပါဆုံးကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ ဝိသေသလက္ခဏာများဖြစ်သည့် အများအကျိုးစီးပွားနှင့် တစ်ဦးချင်းစီ၏ အကျိုးစီးပွားများအကြား အားပြိုင်မှုကို တင်ပြဆွေးနွေးထားပါသည်-

- လူ့အသိုက်အဝန်းသည် ပုံမှန်အားဖြင့် ပဋိပက္ခနှင့် အကျိုးစီးပွားဆိုင်ရာ အမှတ်အသား တစ်ခုဖြစ်သည်။ လူတစ်ဦးချင်းစီသည် မိမိ၏ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှု တစ်ခုတည်းဖြင့်သာ နေထိုင်ခြင်းထက် လူမှုရေးဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် ပိုမိုကောင်းမွန်သောဘဝကို ဖန်တီးပေးနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ အကျိုးစီးပွားချင်း ပဋိပက္ခဖြစ်ပေါ်ရခြင်းသည် လူ့သဘောသဘာဝအရ အကျိုးအမြတ်နည်းသည်ထက် များသည်ကိုသာ ပိုင်ဆိုင်လိုမှုရှိကြသည်ဖြစ်ရာ လူပုဂ္ဂိုလ်များသည် ၎င်းတို့၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုဖြင့်ရရှိလာသော အကျိုးအမြတ်များအား ဝေစုခွဲရာတွင် အကျိုးအမြတ်အများဆုံးကိုသာ ရယူလိုသောကြောင့်ဖြစ်ပါသည် (Rawls, 1971, p .4)။

၁၄။ ဒဿနိကဗေဒသည် လူ့အသိုက်အဝန်းနှင့်ပတ်သက်၍ နည်းလမ်းတစ်ခုတည်းဖြင့် ဆွေးနွေးမှုပြုလုပ်ရန် မဟုတ်ပါ။ လူမှုဗေဒ-ဘက်စုံပညာရေးဆိုင်ရာ ဘာသာရပ်တစ်ခုလုံးသည် လူ့အသိုက်အဝန်းအတွင်း ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံ၊ ဖြစ်စဉ်များနှင့် ဆက်ဆံရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များအား သိပ္ပံနည်းကျလေ့လာခြင်းကို အဓိကဖော်ပြထားပါသည်။ လူမှုဗေဒသည် ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်မှုနှင့် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ သဘောတရားများကို ကွဲပြားခြားနားသော နည်းလမ်းများဖြင့် ဆက်သွယ်ထားပါသည်။ လူမှုဗေဒ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ လူ့အသိုက်အဝန်းနှင့်ပတ်သက်သည့် သွင်ပြင်လက္ခဏာကို "ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်နည်းကျ" လေ့လာရန်ဖြစ်သည်ဟု အနက်အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုထားသော်လည်း အဆိုပါသွင်ပြင်လက္ခဏာ အများအပြားတွင် (ဥပမာ- လူတန်းစားအလွှာ သို့မဟုတ် လူ့အသိုက်အဝန်းနှင့်ပတ်သက်သည့် ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာမကောင်းမှု) ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ အယူအဆသဘောတရားများ တိကျသေချာစွာ ပါဝင်ပါသည်။ ထို့အပြင် လူမှုဗေဒကို သာမန်အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုရမည်ဆိုလျှင် လူမှုဗေဒ၏ ရည်ရွယ်ချက်သည် သိပ္ပံနည်းကျ လေ့လာမှုမှတစ်ဆင့် လူ့အသိုက်အဝန်းတိုးတက်စေရန် ဖြစ်ပြီး စံသတ်မှတ်ထားသော သဘောတရားများနှင့်လည်း ဆက်စပ်ပတ်သက်မှုရှိပါသည်။

၁၅။ လူမှုဗေဒဆိုင်ရာ အစဉ်အလာတစ်ရပ်ကို တည်ထောင်ခဲ့သည့် ဩဇာအရှိဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးမှာ မက်(ခ်)(စ်) ဝေဘာ (Max Weber) (၁၈၆၄ - ၁၉၂၀) ဖြစ်ပါသည် (<https://plato.stanford.edu/entries/weber/>)။ ဝေဘာသည် အရင်းရှင်စနစ်အကြောင်းကို အကျယ်တဝင့် ရေးသားခဲ့သော ဂျာမန်လူမှုဗေဒပညာရှင်၊ နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ ဘောဂဗေဒ ပညာရှင်တစ်ဦး

ဖြစ်ပြီး သူ၏အရေးအသားလက်ရာကို ကားလ်မာ့ခ်စ် (Karl Marx) ၏ အရေးအသားလက်ရာ နှင့် မကြာခဏယှဉ်တွဲဖော်ပြလေ့ရှိပါသည် (Kim, 2017)။ အရင်းရှင်စနစ်အပေါ် အောက် ဖော်ပြပါရှုထောင့်အမြင်များသည် ပရိုတက်စတင့်အသင်းတော် ကျင့်ဝတ်နှင့် အရင်းရှင်စနစ် ၏ အနှစ်သာရ မိတ်ဆက်နိဒါန်းမှ ဖြစ်ပါသည်-

- အရင်းရှင်စနစ်ကိုကျင့်သုံးပါက ငွေကြေးများစွာရယူရန်၊ အကျိုးအမြတ်ရရှိရန်၊ ငွေနောက်လိုက်ရန်၊ ဥစ္စာရှာဖွေရန်ကိစ္စတို့မှာ ခက်ခဲမှုရှိနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။ အလို အလျောက်လိုက်ပါလာမည် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ ပြုလုပ်ရန် စေ့ဆော်မှုများအား စားပွဲထိုးများ၊ သမားတော်များ၊ နည်းပြများ၊ အနုပညာရှင်များ၊ ပြည့်တန်ဆာများ၊ မရိုးသားသောအရာရှိများ၊ စစ်သားများ၊ လူကုံထံအသိုင်းအဝိုင်း၊ ခရူးဆိတ် စစ်သားများ၊ ဓါးပြများနှင့် သူတောင်းစားများအကြားတွင် တွေ့ရှိနိုင်ပါသည်။ အဆိုပါကိစ္စရပ်သည် မမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျပြီး ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသော အခြေအနေမျိုးတွင် ကမ္ဘာပေါ်ရှိနိုင်ငံများ အားလုံး၊ လူသားအားလုံးတို့၏ အခြေအနေအရပ်ရပ်နှင့် လည်း အကျိုးဝင်ပတ်သက်နေသည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ အရင်းရှင်စနစ်သည် လူသားအားလုံး မကျင့်သုံးသင့်သည့် သဘောတရားတစ်ခု ဖြစ်ကြောင်းကို မူကြို အဆင့်မှစ၍ သင်ကြားပြသပေးသင့်သည်။ အရင်းရှင်စနစ်သည် အကျိုးအမြတ် များကို အလွန်အကျွံရယူလိုခြင်းဖြစ်သည်ဟူ၍လည်း မဆိုနိုင်ချေ။ အရင်းရှင်စနစ် သည် အကန့်အသတ်နှင့်သာ တည်ရှိနေခြင်းဖြစ်သော်လည်း တစ်ခါတစ်ရံတွင် ထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်းရှိပြီး ရံဖန်ရံခါတွင် ထိန်းချုပ်မှု ကင်းမဲ့စွာဖြင့် ပြုလုပ်နိုင်ပါသည်။ သို့သော် အရင်းရှင်စနစ်ဟူသည် အကျိုးအမြတ် ရယူလိုခြင်းဖြစ်ပြီး ထိုအကျိုး အမြတ်အား ပျောက်ပျက်မသွားစေရန်အတွက် စဉ်ဆက်မပြတ် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းအဖြစ် စဉ်းစားချင့်ချိန် လုပ်ဆောင်ခြင်းပင်ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်ပေရာ အရင်းရှင်စီးပွားရေးစနစ်ကို လက်ခံထားသော လူ့အသိုင်းအဝိုင်းတွင် အကျိုး အမြတ် ရရှိရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အလမ်းများအပေါ် ထိန်းသိမ်းဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း မရှိသော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းမှာ တိမ်ကောသွားမည်ဖြစ်ပါသည် (Weber, 2001, pp. xxxi-xxxii)။

၁၆။ ၁၉၁၈ ခုနှစ်တွင် ဝေဘာသည် ယုံကြည်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်နှင့် တာဝန်ခံမှုဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်များအကြား မတူညီမှုကို မိတ်ဆက်ခဲ့သည့် ထင်ရှားသော ပို့ချချက်တစ်ခုဖြစ်သည့် မွေးရာပါတာဝန်တစ်ခု ဖြစ်သော နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ ခံယူချက်အား ဂျာမနီနိုင်ငံရှိ တော်လှန်ရေး

ဝါဒရှိသော ကျောင်းသားများအား ပို့ချခဲ့သည်။ ယင်းပို့ချချက်တွင် မတူညီသော ကမ္ဘာ့အမြင် နှစ်ခုအား တင်ပြခဲ့သည်။ ယုံကြည်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်သည် တစ်ခါတစ်ရံတွင် လူသားများ၏ ကိုးကွယ်မှုအရ ယုံကြည်သက်ဝင်မှုအပေါ် အခြေခံသည့် လုပ်ဆောင်ချက်များကို စံနမူနာအဖြစ် ကောင်းမွန်သော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် လုပ်ဆောင်ခြင်းပင်ဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာ- ခရစ်ယာန် ဘာသာဝင်တစ်ဦးသည် မှန်ရာကို ပြုလုပ်ပြီး ရလဒ်များကို ဘုရားသခင်ထံ တိုင်တည်ခြင်း ပြုကြပါသည်။ သို့သော် တာဝန်ခံမှုဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်သည် ခံယူချက်နှင့် ရည်ရွယ်ချက်တို့ကို ကျော်လွန်၍ လုပ်ဆောင်ချက်၏ အကျိုးဆက်များ (သို့မဟုတ် အရေးယူရန် ပျက်ကွက်မှု) ကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားထားပါသည်။ ဝေဘာ၏ အဆိုအရ လူတို့သည် မကောင်းမှုကို အင်တိုက် အားတိုက် ခုခံတွန်းလှန်ရန် တာဝန်ရှိပါသည်။ ဝေဘာ၏ ညွှန်းဆိုမှုမှာ ခရစ်ယာန် ထုံးတမ်း စဉ်လာဖြစ်သော်လည်း ယုံကြည်မှုနှင့်တာဝန်ခံမှုတို့အကြား အားပြိုင်မှုများသည် အခြားသော ဘာသာရေးဆိုင်ရာ ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းစဉ်လာများနှင့်လည်း သက်ဆိုင်နိုင်ပါသည်။

၁၇။ ဒုတိယတစ်နည်းမှာ လူ့အသိုက်အဝန်းအတွင်း မိမိ၏ ရပ်တည်ချက်ကို ရှုမြင်ပုံနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ တာဝန်ဝတ္တရားများပင် ဖြစ်ပါသည်။ ကျင့်ဝတ်၊ လူ့အသိုက် အဝန်းတို့နှင့်စပ်လျဉ်းသည့် ဆွေးနွေးချက်များတွင် လုပ်ငန်းကျင့်ဝတ်နှင့် အသင်းအဖွဲ့တာဝန်၊ မီဒီယာ ကျင့်ဝတ်နှင့် ဆေးဘက်ဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်အစရှိသည့် အထူးကျင့်ဝတ်များကျင့်သုံးမှုတို့ ပါဝင်ပါသည်။ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု၊ ဘာသာရေးဆိုင်ရာ သည်းမခံမှု၊ နိုင်ငံရေး ဒုက္ခသည်၊ လူသားဉာဏ်ရည်ကို ကွန်ပျူတာဖြင့် စီစဉ်တုပမှု၊ ငြီးငွေ့ဖွယ်ပဋိပက္ခများ၊ လူမှုရေးမညီမျှမှု များနှင့် သတင်းမှားများအပေါ် တုံ့ပြန်ပုံနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် မေးခွန်းများအားလုံးသည် လူ့ အသိုက်အဝန်းနှင့် လွန်စွာဆက်စပ်မှုရှိပါသည်။ အသုံးချရမည့် နယ်ပယ်များကို ဤအခန်း တွင် အသေးစိတ်မဖော်ပြဘဲ ဘက်မလိုက်မှု၊ တရားမျှတမှု၊ ယုံကြည်မှု အစရှိသည့် သဘော တရားများကို ကိုးကား၍ ကျင့်ဝတ်နှင့် လူ့အသိုက်အဝန်းတို့အကြား ဆက်နွှယ်ချက်ကိုသာ အလေးပေးဖော်ပြသွားမည်ဖြစ်ပါသည်။ ဖူကူယားမား (Fukuyama) (1996, p.7) က “နိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံ၏ သာယာဝပြောမှုနှင့် ပြီးပြည့်စုံအောင်လုပ်ဆောင်နိုင်စွမ်းကို ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ သွင်ပြင်လက္ခဏာရပ် တစ်ခုတည်းဖြင့် (လူ့အသိုက်အဝန်းတွင် ရှိရင်းစွဲယုံကြည်မှုတစ်ခု တည်းဖြင့်) ပြုပြင်ဖန်တီးနိုင်သည်” ဟု ဆိုပါသည်။ အဆိုပါအကြောင်းအရင်းအချို့ကို E4J (Education for Justice) ၏ ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်မှုနှင့် ကျင့်ဝတ်အခန်းများတွင် အသေးစိတ်ဖော်ပြထားပါသည်။

Module 3
Ethics and Society

2020 March

Introduction

1. This Module explores the importance of ethics to society and the relationship between these two concepts. It is designed to be used by lecturers to help their students understand the concept of society– sometime defined as humankind as a whole, sometimes in relation to a particular place and to investigate the ways in which ethical approaches can be applied to increase our understanding of society, and ultimately our attempts to improve it. It also aims to illustrate that ethics is part of the fabric of any dimension of society. Particular attention is given to social contract theory and the work of John Rawls, with specific reference to the concepts of justice and fairness.

2. The Module is a resource for lecturers. It provides an outline for a three-hours class but can be used for shorter or longer sessions, or extended into a full-fledged course. (</e4j/integrity-ethics/module-3/guidelines-stand-alone-course.html>)

3. Learning outcomes

- Define the concept of society
- Understand the relationship between ethics and society
- Describe different theoretical approaches that inform this issue, with specific reference to social contract theory
- Articulate and defend a preferred position on the relationship between ethics and society while appreciating its limitations

Key issues

4. Does society need ethics? Can we envision a society without ethics? These questions address the very important relationship *between* ethics and society, and are informed by more fundamental questions such as:

- Is ethics inherent in human beings and therefore embedded within society (which would imply that the laws of nature are universal and eternal, and can be discovered by reason)?

- Is ethics a human construct and therefore dependent on its creators (and by implication subject to both societal context and constant change)?
- Is the study of ethics and its role in society important for humans?

5. The concept of "society" is one of the most pervasive of all, and this Module investigates different definitions of society. One of the many dictionary (<https://www.merriam-webster.com/dictionary/society>) definitions of society is that it is "a community, nation, or broad grouping of people having common traditions, institutions, and collective activities and interests" (Merriam-Webster). Although we sometimes refer to the global society, there are many different societies that are defined in different ways (sometimes controversially) based on geographical, cultural and other boundaries. One of the most popular ways to dissect society conceptually is to make the distinction between three sectors: the public sector (government), private sector (business enterprises) and civil society (non-profit organizations).

6. Although the concept of ethics can also be questioned, the point of departure in this Module is to acknowledge and recap the main ethical theories without asking the meta-question: Is there such a thing as ethics?

7. This Module focuses mostly on the Western concepts of society and ethics, but also acknowledges the relevance of non-Western perspectives, such as Eastern, African or Latin American philosophies. Lecturers who wish to explore Eastern philosophy in more detail are referred to an introductory discussion of by James Fieser (2017). As opposed to the more secular approach of Western philosophy, Hinduism, Buddhism, Confucianism and Daoism offer alternative approaches to and explanations for the concept of society. Although it is difficult to generalize, these approaches tend to be more closely associated with religious traditions. Moreover, similarly to early Greek philosophy, they often do not

clearly distinguish between personal, social and political elements. The Stanford Encyclopedia of Philosophy (<https://plato.stanford.edu/entries/ethics-chinese/>) describes the tradition of Chinese ethical thought as follows:

[It] is centrally concerned with questions about how one ought to live: what goes into a worthwhile life, how to weigh duties toward family versus duties toward strangers, whether human nature is predisposed to be morally good or bad, how one ought to relate to the non-human world, the extent to which one ought to become involved in reforming the larger social and political structures of one's society, and how one ought to conduct oneself when in a position of influence or power. (Wong, 2017)

8. As is often the case with a Western perspective, Greece is a good place to start a discussion of the concept of society (Frisby and Sayer, 1986). The Greeks did not have a separate word for society, but referred to society in combination with references to community and association (*koinonia*). This word was used both within the political as well as a household context and already contains an ethical dimension since a relationship with the concept of justice is implied. Of course, the fact that only those who were not slaves were deemed qualified to discuss these matters also illustrates some interesting ethical dimensions about freedom which were not apparent at the time.

9. Fast forward a few hundred years, and due mostly to the influence of Christianity, the Greeks' unified concept of society was discontinued. The work of Thomas Aquinas, for example, makes a distinction between what belongs on earth (*civitas terrena*) and what belongs with God (*civitas Dei*), with concomitant responsibilities to obey secular as well as divine laws (Frisby and Sayer, 1986, p. 16).

10. All the main ethical theories can be applied to different actions within or dimensions of society. Some of the most popular and well-known normative theories are utilitarianism, where ethical decisions are made based on an

assessment of the likely consequences of an action; deontology, where decisions are made based on rights and duties; ethics of care, where morality depends on care for the well-being of others; and virtue ethics, where the focus is not on assessing the action, but rather the individual involved. These theories are discussed in further detail in Module 1 (<http://www.unodc.org/e4j/integrity-ethics/module-1/index.html>) and 9 ([/e4j/en/integrity-ethics/module-9/index.html](http://www.unodc.org/e4j/en/integrity-ethics/module-9/index.html)) of the present Module Series.

11. Within the secular tradition, the idea of a social contract is critical to understanding the concept of society. In essence, a social contract comprises the voluntary agreement of individuals for society to be regulated in a way that would benefit both society and individuals, based on the ethical dimensions of justice and fairness. The social contract has been defined as follows: "people live together in society in accordance with an agreement that establishes moral and political rules of behavior. Some people believe that if we live according to a social contract, we can live morally by our own choice and not because a divine being requires it" (Ethics Unwrapped, 2018).

12. A brief summary of the concept of the social contract is provided by the Stanford Encyclopedia of Philosophy (<https://plato.stanford.edu/entries/contractarianism-contemporary/>): it traces the history of the term, starting with the Greek philosophers to Hobbes, Locke, Rousseau, Kant and Rawls (D'Agostino, 2017). The table below provides extracts from the Stanford Encyclopedia's discussion of a few of these philosophers.

Thomas Hobbes	John Locke
<p>(https://plato.stanford.edu/entries/hobbes-moral/)</p>	<p>(https://plato.stanford.edu/entries/locke-political/)</p>
<p>The 17th Century English philosopher Thomas Hobbes is now widely regarded</p>	<p>John Locke (1632-1704) is among the most influential political</p>

as one of a handful of truly great political philosophers, whose master-work Leviathan rivals in significance the political writings of Plato, Aristotle, Locke, Rousseau, Kant, and Rawls. Hobbes is famous for his early and elaborate development of what has come to be known as "social contract theory", the method of justifying political principles or arrangements by appeal to the agreement that would be made among suitably situated rational, free, and equal persons. He is infamous for having used the social contract method to arrive at the astonishing conclusion that we ought to submit to the authority of an absolute-undivided and unlimited-sovereign power. (Lloyd, 2014)

philosophers of the modern period. In the Two Treatises of Government, he defended the claim that men are by nature free and equal against claims that God had made all people naturally subject to a monarch. He argued that people have rights, such as the right to life, liberty, and property, that have a foundation independent of the laws of any particular society. Locke used the claim that men are naturally free and equal as part of the justification for understanding legitimate political government as the result of a social contract where people in the state of nature conditionally transfer some of their rights to the government in order to better ensure the stable, comfortable enjoyment of their lives, liberty, and property. Since governments exist by the consent of the people in order to protect the rights of the people and promote the public good, governments that fail to do so can be resisted and replaced with new

	<p>governments. Locke is thus also important for his defense of the right of revolution. (Tuckness, 2016)</p>
<p style="text-align: center;">Jean-Jacques Rousseau (https://plato.stanford.edu/entries/rousseau/)</p> <p>Jean-Jacques Rousseau remains an important figure in the history of philosophy, both because of his contributions to political philosophy and moral psychology and because of his influence on later thinkers. Rousseau's own view of philosophy and philosophers was firmly negative, seeing philosophers as the post-hoc rationalizers of self-interest, as apologists for various forms of tyranny, and as playing a role in the alienation of the modern individual from humanity's natural impulse to compassion. The concern that dominates Rousseau's work is to find a way of preserving human freedom in a world where human beings are increasingly dependent on one another for the satisfaction of their needs.</p>	<p style="text-align: center;">Immanuel Kant (https://plato.stanford.edu/entries/kant/)</p> <p>Immanuel Kant (1724–1804) is the central figure in modern philosophy. He synthesized early modern rationalism and empiricism, set the terms for much of nineteenth and twentieth century philosophy, and continues to exercise a significant influence today in metaphysics, epistemology, ethics, political philosophy, aesthetics, and other fields. The fundamental idea of Kant's "critical philosophy" – especially in his three Critiques: the Critique of Pure Reason (1781, 1787), the Critique of Practical Reason (1788), and the Critique of the Power of Judgment (1790) – is human autonomy. He argues that the human understanding is the source of the general laws of nature</p>

(Bertram, 2017)	that structure all our experience; and that human reason gives itself the moral law, which is our basis for belief in God, freedom, and immortality. (Rohlf, 2016)
-----------------	--

Table 1: Extracts from Stanford Encyclopedia of Philosophy

13. John Rawls (<https://plato.stanford.edu/entries/rawls/>) (1921 - 2002) was an American political philosopher whose most famous contribution was his theory of justice as fairness (Wenar, 2017). The work of Rawls is addressed in Exercise 3 (</e4j/en/integrity-ethics/module-3/exercise.html#module3exercise3>) of this Module. In the following quote he discusses one of the most critical ethical characteristics of society - the tension between the common interest and the individual's interest:

Society ... is typically marked by a conflict as well as by an identity of interest. There is an identity of interest since social cooperation makes possible a better life for all than any would have if each were to live solely by his own efforts. There is a conflict of interests since persons are not indifferent as to how the greater benefits produced by their collaboration are distributed, for in order to pursue their ends they each prefer a larger to a lesser share. (Rawls, 1971, p. 4)

14. Of course, philosophy does not offer the only entry point for discussions about society. In fact, an entire academic discipline - sociology - focuses on the scientific study of structures, processes and relationships within society. Sociology can be linked to the concepts of integrity and ethics in different ways. Even if the purpose of sociology is defined narrowly as an "objective" study of

aspects of society, many of those aspects (e.g. class structure or societal deviance) have strong ethical dimensions. In addition, the less neutral definition of sociology would imply a normative dimension, i.e. that the purpose of sociology is to *improve* society through scientific study.

15. One of the most influential figures in the establishment of the sociological tradition is Max Weber (<https://plato.stanford.edu/entries/weber/>) (1864 – 1920). Weber was a German sociologist and political economist who wrote extensively about capitalism, and his work has often been juxtaposed with the work of Karl Marx (Kim, 2017). The following view on capitalism comes from his introduction to *The Protestant Ethic and the Spirit of Capitalism*:

The impulse to acquisition, pursuit of gain, of money, of the greatest possible amount of money, has in itself nothing to do with capitalism. This impulse exists and has existed among waiters, physicians, coachmen, artists, prostitutes, dishonest officials, soldiers, nobles, crusaders, gamblers, and beggars. One may say that it has been common to all sorts and conditions of men at all times and in all countries of the earth, wherever the objective possibility of it is or has been given. It should be taught in the kindergarten of cultural history that this naïve idea of capitalism must be given up once and for all. Unlimited greed for gain is not in the least identical with capitalism, and is still less its spirit. Capitalism may even be identical with the restraint, or at least a rational tempering, of this irrational impulse. But capitalism is identical with the pursuit of profit, and forever renewed profit, by means of continuous, rational, capitalistic enterprise. For it must be so: in a wholly capitalistic order of society, an individual capitalistic enterprise which did not take advantage of its opportunities for profit-making would be doomed to extinction. (Weber, 2001, pp. xxxi–xxxii)

16. Weber introduced the distinction between the ethics of conviction and the ethics of responsibility in a famous lecture, *Politics as a Vocation*, which he delivered to radical students in Germany in 1918. In the lecture, Weber describes two different world views. The ethics of conviction presents the world of good intentions, sometimes exemplified by people acting on the basis of religious beliefs. For example: a Christian does what is right and leaves the outcomes to God. But the ethics of responsibility looks beyond conviction and intention, and takes the consequences of action (or inaction) into account. According to Weber, humans should resist evil with force, otherwise they will be responsible for its getting out of hand. Although Weber's frame of reference was the Christian tradition, it could be argued that the same tension between conviction and responsibility would also apply in other religious traditions.

17. It is the second approach (ethics of responsibility) that implies ethical responsibilities in terms of how we understand our position in society. Discussions about ethics and society include many specialized applications of ethics: business ethics and corporate responsibility, media ethics and medical ethics, to mention a few. Questions about how to respond to fake news, social inequality, drone warfare, artificial intelligence, political refugees, religious intolerance or climate change all have substantial links to society. This Module does not address any of the applied areas in detail, but focuses on the higher level issue of the relationship between ethics and society, with specific reference to the concepts of justice, fairness and trust. Fukuyama (1996, p. 7) states that "a nation's well-being, as well as its ability to compete, is conditioned by a single, pervasive cultural characteristic: the level of trust inherent in the society". Some of these topics will be addressed in more detail in other Modules of the E4J Integrity and Ethics Module Series (</e4j/tertiary/integrity-ethics.html>), for example religious intolerance in Module 5 (</e4j/en/integrity-ethics/module->

5/index.html) (Ethics, Diversity and Pluralism) and fake news in Module 10 (/e4j/en/integrity-ethics/module-10/index.html) (Media Ethics).

References

- Bertram, Christopher (2017). Jean Jacques Rousseau (<https://plato.stanford.edu/archives/sum2017/entries/rousseau/>). *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*. Edward N. Zalta, ed.
- D'Agostino, Fred and others (2017). Contemporary approaches to the Social Contract (<https://plato.stanford.edu/archives/win2017/entries/contractarianism-contemporary/>). *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*. Edward N. Zalta, ed.
- Ethics Unwrapped – McCombs School of Business (2018). Social contract theory (<http://ethicsunwrapped.utexas.edu/glossary/social-contract-theory/>).
- Fieser, James (2017). Classical Eastern Philosophy (<https://www.utm.edu/staff/jfieser/class/110/4-eastern.htm>). 1 September.
- Frisby, David and Derek Sayer (1986). *Society*. Chichester: Ellis Horwood.
- Fukuyama, Francis (1996). *Trust: The Social Virtues and Creation of Prosperity*. New York: Free Press.
- Kim, Sung Ho (2017). Max Weber (<https://plato.stanford.edu/archives/win2017/entries/weber/>). *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*. Edward N. Zalta, ed.
- Lloyd, Sharon A. and Susanne Sreedhar (2014). Hobbes's moral and political philosophy (<https://plato.stanford.edu/archives/spr2014/entries/hobbes-moral/>). *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*. Edward N. Zalta, ed.

- Rawls, John (1971). *A Theory of Justice*. Cambridge: Harvard University Press.
- Rohlf, Michael (2016). Immanuel Kant (<https://plato.stanford.edu/archives/spr2016/entries/kant/>). *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*. Edward N. Zalta, ed.
- Society (<https://www.merriam-webster.com/dictionary/society>). Merriam-Webster .com . Merriam-Webster.
- Tuckness, Alex (2016). Locke's political philosophy (<https://plato.stanford.edu/archives/spr2016/entries/locke-political/>). *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*. Edward N. Zalta, ed.
- Weber, Max (2001). *The Protestant Ethic and the Spirit of Capitalism*. London: Routledge Classics.
- Wenar, Leif (2017). John Rawls (<https://plato.stanford.edu/archives/spr2017/entries/rawls/>). *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*. Edward N. Zalta, ed.
- Wong, David (2017). Chinese ethics (<https://plato.stanford.edu/archives/spr2017/entries/ethics-chinese/>). *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*. Edward N. Zalta, ed.

Exercises

18. This section contains suggestions for in-class and pre-class educational exercises, while a post-class assignment for assessing student understanding of the Module is suggested in a separate section.
19. The exercises in this section are most appropriate for classes of up to 50 students, where students can be easily organized into small groups in which they discuss cases or conduct activities before group representatives provide feedback

to the entire class. Although it is possible to have the same small group structure in large classes comprising a few hundred students, it is more challenging and the lecturer might wish to adapt facilitation techniques to ensure sufficient time for group discussions as well as providing feedback to the entire class. The easiest way to deal with the requirement for small group discussion in a large class is to ask students to discuss the issues with the four or five students sitting close to them. Given time limitations, not all groups will be able to provide feedback in each exercise. It is recommended that the lecturer makes random selections and tries to ensure that all groups get the opportunity to provide feedback at least once during the session. If time permits, the lecturer could facilitate a discussion in plenary after each group has provided feedback.

20. All exercises in this section are appropriate for both graduate and undergraduate students. However, as students' prior knowledge and exposure to these issues vary widely, decisions about appropriateness of exercises should be based on their educational and social context. The lecturer is encouraged to relate and connect each exercise to the key issues of the Module.

Exercise 1: Today's News

21. Students are encouraged to bring a daily newspaper to class or to access any news-related web site. They are given five minutes for individual preparation –the task is to explore the front page or headlines and to identify three to five stories with a clear ethical component. After five minutes, small groups are formed (existing syndicate groups, if applicable) to discuss and share examples (10 minutes). Each group is required to select one example to present to the class as a whole (15 minutes).

Lecturer guidelines

- Have one example ready to illustrate what is required (articles about legislation to protect consumers or the environment and measures to accommodate refugees or to promote anti-corruption are a few examples that could be useful).
- Demonstrate clearly what the ethical component is in the example and instruct groups to look for similar relationships when they select examples to share with the class.
- When groups present to the class, the lecturer should use a flip-chart or board to capture the main issues.

Exercise 2: The Everyday Ethicist

22. Watch the following talk: The Significance of Ethics and Ethics Education in Daily Life (https://www.youtube.com/watch?v=_8juebyo_Z4).
23. This is a TEDx talk in which Michael Burroughs discusses different kinds of ethical issues we face in our daily life. Because we all have to make ethical decisions on a daily basis he describes the concept of "everyday ethicists".
24. Students are paired in groups of two and three to discuss the video and in particular the following questions: What is the relationship between ethics and society? What is the origin of our own ethical standards and the ethical standards of society? The lecturer should invite some students to provide feedback.

Lecturer guidelines

- Have one example ready to illustrate what is required (for example, ask students whether they believe that they would have had the same

ethical standards if they had been born in a different part of the world).

- Refer to one or more of the ethical theories discussed in Module 1 (<http://www.unodc.org/e4j/integrity-ethics/module-1/index.html>), and refer to the material addressed in the Key issues (</e4j/en/integrity-ethics/module-3/key-issues.html>) section of this Module.
- When groups present to the class, the lecturer should use a flip-chart or board to capture the main issues.

Exercise 3: Expedition to Mars [1]

25. This exercise comprises a simulation of John Rawls' Veil of Ignorance thought experiment. It includes the following components (the time allocation is a guideline only and can be adapted by the lecturer according to the circumstances):

- Initial information provided to students via presentation and handout, as well as video (10 minutes)
- Small groups discuss and come up with recommendations (20 minutes)
- Presentations by small groups on recommendations (10 minutes)
- Students vote on best recommendation (5 minutes)
- Individual membership of roles revealed (5 minutes)
- Students meet in groups defined by roles (20 minutes)
- Presentations by five different roles (20 minutes)
- Debrief by facilitator (10 minutes)

26. The lecturer starts this session with the one or both of the following videos to set the scene:

- This clip(<https://www.youtube.com/watch?v=SMTLBhoCM8k>) provides an animated overview of the technology that might enable the colonization of Mars, as well as the typical activities that might characterize a Martian colony.
- This clip (<https://www.youtube.com/watch?v=TnY23KEkZPY>) shows SpaceX CEO Elon Musk unveiling his plan for colonizing Mars. It was delivered in 2016 at the 67th International Astronautical Congress in Guadalajara, Mexico. The purpose of using the video is to show to students that this case study is no longer simply science fiction, but could soon be a reality.

27. Each student receives the following message in the form of a printed handout:

Dear Student,

Congratulations! You have been selected to be a member of the first human colony that will be established on Mars. You will stay on Mars for five years and then return to Earth. You have been preassigned to one of the following roles, but you will only be informed what this role is at a later stage: builder, administrator, entertainer, scientist or caterer. No transfers will be allowed from one role to another – you will have to fulfill this role for the duration of your stay. You will receive your allocated role only once you reach your destination.

The roles are defined as follows:

- The builders have to build a house for each member of the

colony. They will have to work 14 hours a day for the first year in order to complete all the houses (basic temporary shelter is available while construction takes place). For the final four years they only need to do minor maintenance and are not expected to work more than two hours per day. Builders will comprise 60% of the members of the colony.

- The administrators will be responsible for law and order and the general administration of the colony. They will have sole authority to resolve all disputes and to decide on appropriate punishment in the case of transgression of rules. They will be expected to work eight hours per day for the duration of the five years. Administrators will comprise 10% of the members of the colony.
- The entertainers will be responsible for all social and educational events in the colony. They will have to arrange regular events such as plays, musical events, art classes, discussion groups, etc. The entertainers will be expected to work four hours per day for the duration of the five years, but mostly in the evenings. Entertainers will comprise 10% of the members of the colony.
- Scientists will only be responsible for scientific research, which is the core objective of the entire expedition. They need to develop interventions to improve the quality of life of all members of the Mars community, but they are also conducting highly confidential research which they are not allowed to share with anyone. Scientists can determine their own working

hours and will comprise only 5% of the colony.

- The caterers are responsible for feeding the whole colony. This involves planting crops, harvesting, and preparing food. They will need to work eight hours per day for the duration of the five years. Caterers will comprise 15% of the members of the colony.

As mentioned, you will receive your allocated role only once you reach your destination. Your task as a group is to agree on a few rules of engagement (a social contract) for your colony before your arrival. You have to reach agreement on the following issues:

- How will you determine the order in which completed houses will be allocated? Who will move in first and who will move in last?
- Should the houses all be the same or should they be different? For example, will the first houses be smaller than the later houses, in order to reward the people who have to wait longer? Will your status be taken into account in terms of the house that you will receive?
- You have to determine the salaries that will be paid to all members of the colony. You have an average of \$10,000 per month per person to spend, but you can determine how much each position will earn, and whether you want to create a mechanism whereby bonuses will be paid. Money will be paid into earth accounts, since no money is required on Mars.

28. Afterwards, students are presented with the following summary (or an alternative presentation) of the concept of the Veil of Ignorance (<https://plato.stanford.edu/entries/original-position>):

The original position is a central feature of John Rawls' social contract account of justice, "justice as fairness," set forth in *A Theory of Justice* ... It is designed to be a fair and impartial point of view that is to be adopted in our reasoning about fundamental principles of justice. In taking up this point of view, we are to imagine ourselves in the position of free and equal persons who jointly agree upon and commit themselves to principles of social and political justice. The main distinguishing feature of the original position is "the veil of ignorance": to insure impartiality of judgment, the parties are deprived of all knowledge of their personal characteristics and social and historical circumstances. They do know of certain fundamental interests they all have, plus general facts about psychology, economics, biology, and other social and natural sciences. The parties in the original position are presented with a list of the main conceptions of justice drawn from the tradition of social and political philosophy, and are assigned the task of choosing from among these alternatives the conception of justice that best advances their interests in establishing conditions that enable them to effectively pursue their final ends and fundamental interests. Rawls contends that the most rational choice for the parties in the original position are two principles of justice: The first guarantees the equal basic rights and liberties needed to secure the fundamental interests of free and equal citizens and to pursue a wide range of conceptions of the good. The second principle provides fair equality of educational and employment opportunities enabling all to fairly compete for powers and positions of office; and it secures for all a guaranteed minimum of all-purpose means

(including income and wealth) individuals need to pursue their interests and to maintain their self-respect as free and equal persons.

Lecturer guidelines

29. Depending on the time available, the lecturer can decide to make the two videos compulsory preparatory work. Use the first part of the class to give clear instructions, and – whenever small groups are engaged in discussion – move from group to group to answer any questions they might have. The general flow of the session is as follows:

- The groups should come up with recommendations on the three issues: order of the houses, size of the houses and salaries. Inevitably the discussions on salaries will dominate. The lecturer can provide a spreadsheet template to facilitate discussion, where different salaries can be tested – remember that the average has to be \$10,000 per person, therefore differences between the roles will have an impact in proportion to the size of the group. For example, it is much easier to accommodate a very high salary for the scientists than it would be for the builders.
- The lecturer should capture the feedback from the groups in a table in order to facilitate the voting process. It is advised to vote on each aspect separately, e.g. one group can receive the most votes for their view on the houses while another can win the salary vote. The final "social contract" should be displayed to the class before the roles are revealed.
- There are different ways in which the roles can be revealed, and this would depend on the size of the class. If hard copy handouts of the instructions are handed out to a small class, an individual code can be

added at the bottom of each copy. The lecturer can then indicate the meaning of the code, e.g. 1 = builders, 2 = administrators, and so on. Alternatively, the lecturer can determine other ways to do the allocation, e.g. if your birthday is in January you are a builder, or if your surname starts with an A, B or C you are an administrator, and so on. The actual proportions of the roles in class do not have to reflect the percentages as they are described in the handout.

- When students meet in groups defined by roles, they should be instructed to discuss the fairness of the allocation. For example, it is likely that the builders – when they meet as a group – will not be satisfied with their salaries compared to some of the other roles. All the groups (defined by role) should prepare a short presentation in which they assess their own position and make some recommendations on changes. The idea is not to enter into debate about actual changes to the original social contract, but simply to experience the difference between discussing something when you do not know your role, and then to discuss the same issues once you know what your role will be.
- The lecturer wraps up the session with a brief explanation of the original description by Rawls, and then explains to students that they have just had a personal experience of one of the most famous thought experiments in philosophy.

Exercise 4: What do I owe society?

30. The lecturer explains to the students that the university environment forms part of society. The different sectors of society and the roles that they play are discussed: e.g. the public sector is involved through funding and regulation of university and degree requirements, the private sector is involved through the

production and sale of text books and other support material or through the creation of infrastructure, and the students themselves – especially once qualified and working in a professional environment – will be in a position to make a contribution to society. The lecturer then introduces the question: What do I owe society? The question can be discussed in two distinct ways:

- Given the investment that society has made to educate me, how should I behave while I am a student? Is it acceptable to get involved in activities such as buying or selling exam papers or written assignments, or plagiarism?
- What do I owe society once I graduate? Should I consider societal needs when I make a decision on where I want to work?

Lecturer guidelines

- Depending on the time available, the lecturer can ask students to discuss in small groups first, or simply solicit individual responses from the floor.
- Be prepared to let the students engage in debate. While there may be broad consensus on undesirable behavior such as plagiarism, the degree to which societal needs should influence career choices will be controversial.

Possible class structure

31. This section contains recommendations for a teaching sequence and timing intended to achieve learning outcomes through a three-hour class. The lecturer may wish to disregard or shorten some of the segments below in order to give more time to other elements, including introduction, icebreakers, conclusion or short breaks. The structure could also be adapted for shorter or longer classes, given that the class durations vary across countries.

Society and ethics (35 minutes)

- The students engage in Exercise 1 (</e4j/en/integrity-ethics/module-3/exercises.html#module3exercise1>): they are given five minutes for individual preparation – the task is to explore the front page of a newspaper or online headlines of a news site and to identify three to five stories with a clear ethical component. After five minutes small groups are formed to discuss and share examples (10 minutes). Each group is required to select one example to present to the class as a whole (15 minutes).

Presentation on the importance of ethics to society (30 minutes)

- The lecturer presents on the definition of society as well as the main ethical theories.
- Depending on whether the students have completed Module 1 (</e4j/en/integrity-ethics/module-1/index.html>), this session could be shortened.
- Exercise 2 is completed: Students are paired in groups of two and three to discuss the video and in particular the following questions: What is the relationship between ethics and society? What is the origin of our own ethical standards and the ethical standards of society?

Expedition to Mars exercise (90 minutes)

32. This exercise comprises a simulation of John Rawls' Veil of Ignorance thought experiment. It includes the following components (timing can be adjusted if required):

- Initial information provided to students via presentation and handout (10 minutes)

- Small groups discuss and come up with recommendations (20 minutes)
- Presentations by small groups on recommendations (10 minutes)
- Students vote on best recommendation (5 minutes)
- Individual membership of roles revealed (5 minutes)
- Students meet in groups defined by roles (20 minutes)
- Presentations by five different roles (20 minutes)
- Debrief by facilitator (10 minutes)

33. See more detailed guidelines in Exercise 3 (</e4j/en/integrity-ethics/module-3/exercises.html#module3exercise3>) of this Module.

Plenary discussion (25 minutes)

- The lecturer facilitates a detailed Q&A session with students in which the main theoretical issues as well as practical applications are summarized.
- Specific links to other modules of the E4J University Module Series on Integrity and Ethics (</e4j/tertiary/integrity-ethics.html>) should also pointed out.

Core reading

34. This section provides a list of (mostly) open access materials that the lecturer could ask the students to read before taking a class based on this Module.

- The Significance of Ethics and Ethics Education in Daily Life (https://www.youtube.com/watch?v=_8juebyo_Z4). » This is a TEDx talk in which Dr Michael Burroughs discusses different kinds of ethical issues we face in our daily life. Because we all have to make ethical

decisions on a daily basis he describes the concept of "everyday ethicists".

- Contemporary Approaches to the Social Contract (<https://plato.stanford.edu/entries/contractarianism-contemporary/>). » In this discussion by the Stanford Encyclopedia of Philosophy, the following components of the social contract concept are discussed: the role of the social contract, the parties that are involved, agreement between parties, the object of agreement and the content of the agreement
- Civil Society, United Nations (<http://www.un.org/en/sections/resources-different-audiences/civil-society/index.html>). » A brief discussion of the concept of civil society, and how this sector is served by the United Nations.

Advanced reading

35. The following readings are recommended for students interested in exploring the topics of this Module in more detail, and for lecturers teaching the Module:

- Blackburn, Simon (2009). *Ethics: A Very Short Introduction*. Oxford University Press. » A readable and short introduction to different topics, including his views on threats to ethics, a discussion on ideas like pleasure and happiness as well as some foundational ethical ideas, for example Kant's categorical imperative.
- Blackburn, Simon (2016). *What Do We Really Know?* London: Quercus. » A continued exploration of ethics; important chapters within the context of this Module are Chapter 7, "Is there such a thing as society?" and Chapter 10, "Why be good?"

- Fukuyama, Francis (1996). *Trust: the Social Virtues and the Creation of Prosperity*. New York: Free Press Paperbacks.
- Handy, Charles (1995). *The Empty Raincoat: Making Sense of the Future*. Arrow Business Books. » Ways to make sense of discussions about the future.
- McIntosh, Malcolm (2018). *In Search of the Good Society*. Abingdon: Routledge. » Practical advice from a corporate responsibility perspective.
- Norman, Richard (1998). *The Moral Philosophers*. Oxford: Oxford University Press. » An extremely accessible overview of both ancient and modern moral philosophers. Final chapter, "The ethical world", especially recommended.
- Rachels, James (2014). *The Elements of Moral Philosophy*, 8th edition. McGraw-Hill. » Explores justice and fairness in more detail, and also writes about the moral community. See especially Chapter 13.5, "The moral community" and Chapter 13.6, "Justice and fairness".
- Rawls, John (1971). *A Theory of Justice*. Cambridge: Harvard University Press. » Challenging but important.
- Sandel, Michael (2010). *Justice: What's the Right Thing to Do?* New York: Penguin.
- Sandel, Michael (2004). *Liberalism and the Limits of Justice*. Cambridge: Cambridge University Press. » Sandel's books provide an important contribution to our understanding of justice. For a more accessible contribution, his TED talk (https://www.ted.com/talks/michael_sandel_what_s_the_right_thing_to_do) is available online.

- Williams, Bernard (2006). *Ethics and the Limits of Philosophy* (https://butterflyweeds.files.wordpress.com/2014/01/bernard_williams_ethics_and_the_limits_of_philosbookos-org.pdf). Abingdon: Taylor & Francis. » Some challenging philosophical arguments.

Student assessment

36. This section provides a suggestion for a post-class assignment for the purpose of assessing student understanding of the Module. Suggestions for pre-class or in-class assignments are provided in the Exercises section.

37. The following assignment is proposed to be completed within two weeks after the Module:

Select any media article that addresses the relationship between ethics and society. Examples might include fake news, social inequality, drone warfare, artificial intelligence, refugees, religious intolerance, climate change, or *any* topic that would be deemed appropriate and relevant within the specific context. Describe the example in your own words and clearly demonstrate what the relevant issues are. Select an ethical theory (e.g. utilitarianism or deontology) and apply this theory to the issue in order to identify a preferred way to guide decision making and possibly regulation. Maximum length: 1 500 words.

Additional teaching tools

38. This section includes links to relevant teaching aides such as PowerPoint slides and video material, that could help the lecturer teach the issues covered by the Module. Lecturers can adapt the slides and other resources to their needs.

PowerPoint presentation

- Presentation on Module 3: Ethics & Society (/documents/e4j/powerpoints/M3_Ethics_and_Society_PPT_20181001.pptx)

Video material

- The Significance of Ethics and Ethics Education in Daily Life (https://www.youtube.com/watch?v=_8juebyo_Z4)
- The McCoy Family Center for Ethics in Society at Stanford University (<https://ethicsinsociety.stanford.edu/>)
- A short video of the Centre and its resources (<https://www.youtube.com/watch?v=spG4C5v3NXo>)

Guidelines to develop a stand-alone course

39. This Module provides an outline for a three-hour class, but there is potential to develop its topics further into a stand-alone course. The scope of such a course will be determined by the specific needs of each context, but a possible structure is presented here as a suggestion, using Simon Blackburn's *What do we really know* (2016) as a reference point.

Session	Topic	Brief description
1	Is there such a thing as society?	Based on Blackburn's chapter that addresses the individual and the group and the relationship between them
2	Am I free?	Based on Blackburn's chapter of choice and responsibility
3	Is there such a thing as ethics?	A meta-ethical discussion about the existence of ethics and morality, based on Norman's chapter "The Ethical World"

Session	Topic	Brief description
4	Natural law	An overview of the concept of natural law and the Blackburn chapter on "What is Human Nature?"
5	Ethics theory	An overview of core ethical theories: consequentialism, deontology, virtue ethics
6	Nasty, brutish and short	An overview of the contribution of Thomas Hobbes
7	The Social Contract	An overview of the contribution of John Rawls
8	Trust	Based on the work of Francis Fukuyama, with reference to the concepts of social virtues and prosperity
9	Why be good?	A concluding session based on Blackburn's chapter on annoying behavior and annoying questions

အခန်း(၄)

ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသောခေါင်းဆောင်မှု

၂၀၂၀ မတ် လ

နိဒါန်း

၁။ ကျွန်ုပ်တို့နေထိုင်သော ကမ္ဘာကြီးတွင် လူပုဂ္ဂိုလ်များ၊ လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၊ နိုင်ငံများနှင့် လူ့အသိုက်အဝန်းတို့သည် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မှုများ ပို၍များပြားလာလျက်ရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့် leadership ဟူသော ခေါင်းဆောင်မှု၏အကျိုးသက်ရောက်မှုမှာလည်း အကောင်းနှင့်အဆိုး ဒွန်တွဲလျက် နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေးစနစ် တစ်ရပ်လုံးအပေါ် လွှမ်းမိုးလာလျက်ရှိပါသည်။ ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်မှု အားကောင်းလေ လွှမ်းမိုးနိုင်စွမ်းမြင့်မားလာလေဖြစ်ပြီး ခေါင်းဆောင်မှု၏ သဘောသဘာဝကိုလည်း ပြောင်းလဲလာစေနိုင်ပါသည်။ Leader ဟူသော ခေါင်းဆောင်များသည် မိမိတို့၏ အဖွဲ့အစည်းများအပေါ်တွင် လွှမ်းမိုးနိုင်စွမ်းရှိရမည်ဖြစ်ပြီး ကောင်းမွန်သော ခေါင်းဆောင်မှုနှင့် ကိုယ်ကျင့်တရားကိုလည်း လက်ကိုင်ပြုထားရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ဤအခန်းသည် တက္ကသိုလ်ကျောင်းများရှိ ဆရာများနှင့် ကျောင်းသားများအနေဖြင့် ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသော ခေါင်းဆောင်မှုအား လက်တွေ့အသုံးပြုနိုင်စေရန်နှင့် သီအိုရီပိုင်းဆိုင်ရာ ကျောထောက်နောက်ခံပြုပေးနိုင်စေရန် ရည်ရွယ်ရေးဆွဲထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းအပြင် မျက်မှောက်ခေတ် လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၏ မတူညီကွဲပြားသည့် ယဉ်ကျေးမှု ဓလေ့ထုံးတမ်းများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစား၍ ရေးဆွဲထားခြင်းလည်းဖြစ်ပါသည်။ ဤအခန်းတွင် အောက်ပါမေးခွန်း (၃) ခုအား အဓိကထား၍ ရှင်းလင်းသွားမည်ဖြစ်ပါသည်-

- ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသော ခေါင်းဆောင်မှုဟူသည် အဘယ်နည်း။
- ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသော ခေါင်းဆောင်မှုသည် မည်သည့်အတွက် အရေးကြီးပါသနည်း။
- ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသော ခေါင်းဆောင်မှုဖြစ်အောင် မည်သို့ လုပ်ဆောင်မည်နည်း။

၂။ ဤအခန်းသည် ဆရာလမ်းညွှန်စာအုပ်အဖြစ် ပြုစုထားခြင်းဖြစ်ပြီး (၃) နာရီ သင်တန်းတစ်ခုအတွက် ပြုစုထားခြင်းဖြစ်သော်လည်း ထိုထက်ပို၍သော်လည်းကောင်း၊ လျော့၍သော်လည်းကောင်း ပို့ချပေးနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ သီးခြားသင်ရိုးတစ်ခုအဖြစ်လည်း သင်ကြားနိုင်ပါသည်။ ([/e4j/integrity-ethics/module-4/guidelines-stand-alone-course.html](http://e4j/integrity-ethics/module-4/guidelines-stand-alone-course.html) ကို ကြည့်ပါ။)

၃။ သင်ယူခြင်းဖြင့် ရရှိမည့် အကျိုးကျေးဇူးများ

- ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသောခေါင်းဆောင်မှုပုံစံများအား အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုလာနိုင်ခြင်း၊
- ခေါင်းဆောင်များ၏ ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသော တာဝန်ဝတ္တရားများအား နားလည်စေခြင်း၊
- ထိရောက်မှုရှိ၍ ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသော ခေါင်းဆောင်မှုအား ရှင်းလင်းခြင်း၊
- ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသော ခေါင်းဆောင်မှုအား အကဲဖြတ်သုံးသပ်ခြင်း၊
- ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသော ခေါင်းဆောင်မှုဖြစ်လာစေရန် နည်းလမ်းများ သတ်မှတ်ခြင်း။

ဆွေးနွေးသွားမည့် အဓိကအကြောင်းအရာများ

၄။ ဤအခန်းသည် ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသော ခေါင်းဆောင်မှုအား လက်တွေ့အသုံးပြုနိုင်စေရန်နှင့် သီအိုရီပိုင်းဆိုင်ရာ ကျောထောက်နောက်ခံပြုပေးနိုင်စေရန် ရည်ရွယ်ရေးဆွဲထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းအပြင် မျက်မှောက်ခေတ် လူ့အဖွဲ့အစည်းများ၏ မတူညီကွဲပြားသည့် ယဉ်ကျေးမှုမလေ့ထုံးတမ်းများကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစား၍ ရေးဆွဲထားခြင်းလည်းဖြစ်ပါသည်။ ဤအခန်းတွင် အောက်ပါ မေးခွန်း (၃) ခုအား အဓိကထား၍ ရှင်းလင်းသွားမည်ဖြစ်ပါသည်-

- ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသော ခေါင်းဆောင်မှုဟူသည် အဘယ်နည်း။
- ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသော ခေါင်းဆောင်မှုသည် မည်သည့်အတွက် အရေးကြီးပါသနည်း။
- ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသော ခေါင်းဆောင်မှုဖြစ်အောင် မည်သို့ လုပ်ဆောင်မည်နည်း။

၅။ ခေါင်းဆောင်မှုဟူသည် ရံဖန်ရံခါတွင် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုမှတစ်ဆင့် စုပေါင်း၍ လေ့ကျင့်ပျိုးထောင်ယူရသည်မျိုးလည်း ရှိပါသည်။ သို့သော်လည်း ဤအခန်းသည် လူတစ်ဦးတစ်ယောက်ချင်း၏ ခေါင်းဆောင်မှုစွမ်းရည်အား အဓိကထား တင်ပြသွားမည်ဖြစ်ပြီး တရားဝင်ခန့်အပ်ထားခြင်းခံရသည့် ခေါင်းဆောင်မှု (Formal Leadership) နှင့် အလွတ်သဘောလက်ခံနိုင်သည့် ခေါင်းဆောင်မှု (Informal Leadership) များကိုလည်း တင်ပြသွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

ခေါင်းဆောင်မှုနှင့် ကျင့်ဝတ်သိက္ခာ

၆။ ခေါင်းဆောင်မှုအား အဓိပ္ပါယ်အမျိုးမျိုး ဖွင့်ဆိုကြပါသည် (Fleishman and others, 1991)။ ယေဘုယျအားဖြင့် ခေါင်းဆောင်မှုဆိုသည်မှာ "မျှော်မှန်းထားသည့် ပန်းတိုင်တစ်ရပ် ရောက်ရှိရန်အတွက် လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက်မှ လူတစ်စုအား ဩဇာလွှမ်းမိုး၍ဦးဆောင် ဦးရွက်ပြု လုပ်ဆောင်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ်" ဟု သတ်မှတ်ကြပါသည် (Northouse, 2016, p.16)။ အဆိုပါ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်တွင် အောက်ပါအစိတ်အပိုင်းများ အဓိကပါဝင်ပါ သည်- (က) ခေါင်းဆောင်မှုသည် လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ်ဖြစ်သည်၊ (ခ) ခေါင်းဆောင်မှုတွင် ဩဇာလွှမ်းမိုးမှု ပါဝင်သည်၊ (ဂ) ခေါင်းဆောင်မှုကို အစုအဖွဲ့အတွင်း၌သာ တွေ့နိုင်သည်၊ (ဃ) ခေါင်းဆောင်မှုတွင် ယေဘုယျ ရည်မှန်းချက်များ ပါဝင်သည်။

၇။ ဤအခန်းတွင် ပါဝင်သည့် အကြောင်းအရာများမှာ နောက်လိုက်များအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ခေါင်းဆောင်များအဖြစ်လည်းကောင်း အားထုတ်ကြိုးပမ်းလိုသည့် လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး တစ်ယောက်ချင်းစီတိုင်းအတွက် ရည်ရွယ်ပါသည်။ ခေါင်းဆောင်များနှင့် နောက်လိုက်များ၏ ကွဲပြားခြားနားချက်အား သာဓကများဖြင့် တင်ပြသွားမည်ဖြစ်ပါသည်။ လူတစ်ဦးတစ်ယောက် သည် ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးဖြစ်နေသည့် တစ်ချိန်တည်း နောက်လိုက်တစ်ဦးလည်း ဖြစ်နေနိုင် ပါသည်။ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံရသော ဝန်ကြီးချုပ် (သို့မဟုတ်) ကုမ္ပဏီတစ်ခု၏ အမှုဆောင်အရာရှိ (CEO) များသည် တရားဝင်ခန့်အပ်ထားခြင်းခံရသည့် ခေါင်းဆောင်မှု (Formal Leadership) ဖြစ်သည်ဟု မှတ်သားထားသင့်ပါသည်။ သို့သော်လည်း စည်းမျဉ်း၊ စည်းကမ်း၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့်အညီ တာဝန်ပေးအပ်ထားသည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ မှတစ်ဆင့် ဆင်းသက်လာခြင်းမဟုတ်လျှင် အဆိုပါ ခေါင်းဆောင်မှုမျိုး အား အလွတ်သဘော လက်ခံနိုင်သည့် ခေါင်းဆောင်မှု (Informal Leadership) ဟု ယူဆနိုင်ပါသည်။ နောက်ဆုံး ထောက်ပြလိုသည့်အချက်မှာ ခေါင်းဆောင်များသည် စီးပွားရေး၊ နိုင်ငံရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် အခြားသော လူမှုဘဝနယ်ပယ်များနှင့်ပါ ဆက်စပ်နေသည် ဟူသော အချက်ပင်ဖြစ်ပါသည်။

၈။ ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသော ခေါင်းဆောင်မှုဟူသည် "ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသော ရည်မှန်းချက် ပန်းတိုင်များ ချမှတ်လုပ်ဆောင်ခြင်းနှင့် အခြားသူများအပေါ် ကျင့်ဝတ်နှင့်အညီ လွှမ်းမိုးခြင်း" ဖြစ်သည်ဟု အိုက်ဆင်(န်) ဘိုက်(စ်) (Eisenbeiss) (၂၀၁၂) က ဆိုထားပါသည်။ အလားတူ ပင် ဒီဟူး(Ded Hoogh) နှင့် ဒယ်(န်) ဟားတော့(ဂ်)(Den Hartog) (၂၀၀၉) တို့ကလည်း

ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသော ခေါင်းဆောင်မှုအား "ရင်းနှီးပွင့်လင်း၍ တာဝန်ခံမှုရှိသော နည်းလမ်း ဖြင့် မျှော်မှန်းထားသည့် ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်သို့ရောက်ရှိအောင် ကြိုးပမ်း ဆောင်ရွက်ရာ တွင် လူအုပ်စုတစ်စု၏ စုပေါင်းလုပ်ဆောင်မှုအား ဦးဆောင်ဦးရွက်ပြုခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်" အဖြစ် အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။ ခေါင်းဆောင်များသည် ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင် ရောက်ရှိ အောင် ကြိုးစားရုံသာမက ထိုရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင် ဆုံးခန်းတိုင်သည်အထိ အောင်မြင်ရန် အတွက်ပါ ကြိုးပမ်းအားထုတ်ကြသည့် နည်းလမ်းများကို ၎င်းပညာရှင် (၂) ဦးက အလေးပေး တင်ပြထားပါသည်။

၉။ ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်မှုနှင့် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ အခန်း(၁) တွင် အသေးစိတ် ဆွေးနွေး ခဲ့သည့်အတိုင်း ကျင့်ဝတ်အား လေ့လာရာ၌ ယေဘုယျအားဖြင့် အမှား၊ အမှန်၊ အကျင့်သီလ၊ တာဝန်၊ တရားမျှတမှု၊ ဘက်မလိုက်မှုနှင့် အခြားသူများအပေါ် တာဝန်ခံမှု အစရှိသည် တို့နှင့်ပတ်သက်သည့် မေးခွန်းများအား အဖြေရှာခြင်းတို့ပါဝင်သည် (</e4j/en/integrity-ethics/module-1/index.html>)။ ခေါင်းဆောင်မှုအား ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသော ရှုထောင့်မှ လေ့လာလျှင် ခေါင်းဆောင်မှုကို လေ့လာရခြင်း၏ အဓိကအချက်မှာ “ကောင်းမွန်သော ခေါင်းဆောင်မှု (good leadership) ဟူသည် အဘယ်နည်း” ဟူသော မေးခွန်းအား အဖြေ ရှာခြင်းပင်ဖြစ်သည်ဟု အမေရိကန်အတွေးအခေါ်ပညာရှင် စီရူလာ (Ciulla) (2014 p.16) က ဆိုပါသည်။ "ကောင်းခြင်း" ဟူသော စကားရပ်တွင် နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ ကောင်းခြင်းနှင့် ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာဆိုင်ရာ ကောင်းခြင်းဟူ၍ အဓိပ္ပါယ် (၂) မျိုး ရှိပါသည်။ ဤအခန်းသည် “ခေါင်းဆောင်မှုအား လေ့လာရာတွင် ကျင့်ဝတ်သည် အဓိကအရေးကြီးသည်” ဟူသော အချက်ကို ဖော်ညွှန်းသည့် "ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာဆိုင်ရာကောင်းခြင်း" ဟူသော သဘောတရား အား အဓိကထား တင်ပြသွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသော ခေါင်းဆောင်မှု၏ အရေးပါပုံ

၁၀။ ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသောခေါင်းဆောင်မှုတွင် အဓိကအရေးပါသည့် အကြောင်းအရင်း (၂) ရပ် ရှိပါသည်။ ပထမတစ်ရပ်မှာ ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသော တာဝန်ခံမှုများရှိခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ခေါင်းဆောင်များသည် သိသာထင်ရှားသည့်နည်းလမ်းများ အသုံးပြု ၍ ရလဒ်ကောင်းများ ထွက်ပေါ်လာအောင် ကြိုးပမ်းရာ၌ အထူးအခွင့်အာဏာရှိ ပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်ပြီး အခြားသောသူများ အပေါ်တွင်လည်း လွှမ်းမိုးနိုင်စွမ်းရှိသည့် အထူးအခွင့်အလမ်း တစ်ရပ်ကို ပိုင်ဆိုင်ထားခြင်းကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ မိမိတို့အားလုံးတွင် ကျင့်ဝတ်နှင့်အညီ

ပြုမူလုပ်ဆောင်ရမည့် တာဝန်ရှိသည်ဟု လူအများစုက လက်ခံထားကြပါသည်။ သို့သော် လည်း ခေါင်းဆောင်များမှာမူ နောက်လိုက်တပည့်များထက် သာလွန်မြင့်မားသည့် ကျင့်ဝတ် ဆိုင်ရာ စံနှုန်းများ ထားရှိရပါမည်။

၁၁။ ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသည်ဖြစ်စေ၊ မညီသည်ဖြစ်စေ ခေါင်းဆောင်များသည် အဖွဲ့အစည်း တစ်ခု သို့မဟုတ် လူ့အသိုက်အဝန်းအား လွှမ်းမိုးနိုင်စွမ်းရှိပေသည်။ ခေါင်းဆောင်များသည် အခြေအနေတစ်ရပ်၏ အဆိုးအကောင်း၊ အတိမ်အနက်အား သတ်မှတ်ပေးရသည်။ မျှော်မှန်း ချက်သို့ ရောက်ရှိအောင်ကြိုးစားရသည်။ မိမိတို့၏ စံတန်ဖိုး၊ အပြုအမူများဖြင့် အဖွဲ့အစည်း တစ်ခု (သို့မဟုတ်) လူ့အသိုက်အဝန်းတစ်ခုအား ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်လာအောင် ဖန်တီး ယူရသည်။ ဤအချက်များကို ထောက်ရှုခြင်းအားဖြင့် ခေါင်းဆောင်များသည် လူသားများနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းများအပေါ်တွင် များစွာသက်ရောက်မှုရှိသည်မှာ ထင်ရှားပေါ်လွင်ပါသည်။ ကမ္ဘာ့အရပ်ရပ်ရှိ တရားဝင်ခန့်အပ်ထားခြင်းခံရသည့် ခေါင်းဆောင်များနှင့် အလွတ်သဘော လက်ခံနိုင်သည့်ခေါင်းဆောင်များအား ဥပမာပေးရလျှင် နယ်(လ်)ဆင်(န်)မယ်(န်)ဒဲလား (Nelson Mandela)၊ မဟတ္တမဂန္ဒီ (Mahatma Gandhi)၊ မာလာလာယူဆာ(ဖ်)ဇိုင်း(Malala Yousafzai)၊ ပင်းလိယွမ် (Peng Liyuan) (တရုတ်သမ္မတ၏ ဇနီး)၊ ရှိတ်(မ်)ဟာဆီနာ ဝါဂျစ်(Sheikh Hasina Wajed) (ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်ဝန်ကြီးချုပ်)၊ အီဗန်ရှီအီနာ(ဒ်) (Yvon Chouinard)(ပါတာဂိုနီယာ တည်ထောင်သူ)၊ မလင်ဒါဂိတ်(စ်) (Melinda Gates) နှင့် အယ်(န်)ဂျလီနာဂျီလီ (Angelina Jolie)တို့ ပါဝင်ပါသည်။ သို့သော်လည်း ဂျာမနီမှ ဟစ်တလာ (Hitler) ၏ ခေါင်းဆောင်မှုအား ရှုမြင်သုံးသပ်ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် ခေါင်းဆောင်တစ်ဦး၏ သက်ရောက်မှုမှာ အစဉ်အမြဲ အပြုသဘောဆောင်နေသည် မဟုတ်ကြောင်း ထင်ရှားပေ သည်။ ဟစ်တလာ၏ ခေါင်းဆောင်မှုသည် ကမ္ဘာ့အရပ်ရပ်ရှိ လူသန်းပေါင်း များစွာအား အလွန်ဆိုးရွားစွာ ဒုက္ခရောက်စေခဲ့ပါသည်။

၁၂။ အသင်းအဖွဲ့ခေါင်းဆောင်များသည် ၎င်းတို့၏အဖွဲ့အစည်းနှင့် အဖွဲ့ဝင်များအပေါ်တွင် အလွန်နက်နဲသိမ်မွေ့သည့် အကျိုးသက်ရောက်မှုများ ဖြစ်စေနိုင်ပါသည်။ ခေါင်းဆောင်များ အားလုံးသည် နောက်လိုက်တပည့် များသည်ဖြစ်စေ၊ နည်းသည်ဖြစ်စေ ဩဇာအာဏာ သုံးကြ ရပေသည်။ အခြားသူများအပေါ် ဩဇာအာဏာ အသုံးပြုရာတွင် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ တာဝန် တစ်ရပ်ကလည်း ပါရှိလာပါသည်။ ဩဇာအာဏာဆိုသည်မှာ "မိမိတို့မျှော်မှန်းထားသည့် ရလဒ် များ ရရှိလာစေရန်အတွက် အခြားသူများအပေါ် ဦးဆောင်လွှမ်းမိုးနိုင်သည့် အဖွဲ့အစည်း

အတွင်းရှိ လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက် (ဌာနတစ်ခု) ၏ အစွမ်းအစ" ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ခေါင်းဆောင်၏ ဩဇာအာဏာကြီးမားလေ တာဝန်ခံမှု ကြီးမားလေ ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်ပေ ရာ နယ်ပယ်စုံမှ ခေါင်းဆောင်များအနေဖြင့် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ စံနှုန်းများချမှတ်ပြီး အခြားသူ များ၏ စံပြုပုဂ္ဂိုလ်များဖြစ်အောင် တာဝန်ခံ ကြိုးစားကြရမည်ဖြစ်ပါသည်။

၁၃။ ခေတ်ပြိုင်စာပေနှင့် အလေ့အကျင့်များကလည်း သမားရိုးကျခေါင်းဆောင်မှုပုံစံများမှ ဩဇာတိက္ကမနှင့်ပြည့်စုံသော ခေါင်းဆောင်မှုပုံစံ၊ နောက်လိုက်များအား ဆုပေး၊ ဒဏ်ပေးစနစ် ဖြင့် စည်းရုံးသော ခေါင်းဆောင်မှုပုံစံမျိုးဆီသို့ အလေးပေးဖော်ပြ၍ ရေးသားလာကြသည်။ အထူးသဖြင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲလိုစိတ်ရှိခြင်း၊ အနစ်နာခံခြင်း၊ တန်ဖိုးထားမှုရှိခြင်း၊ စစ်မှန်ခြင်း အစရှိသော ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာရှုထောင့်များအပေါ်တွင် အလေးထားသည့် ခေါင်းဆောင်မှုပုံစံ များအား ပိုမိုရေးသားလာကြပါသည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ယနေ့ခေတ်တွင် ခေါင်းဆောင် ကောင်း (good leader) အား အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုကြပုံမှာ “ခေါင်းဆောင်ရာတွင်သာ တော်နေသူ မဟုတ်ဘဲ (အများသဘောကျအောင် ပြောဆိုလှုံ့ဆော်သူမျိုးမဟုတ်) ကျင့်ဝတ်နှင့် လျော်ညီ သော ရလဒ်များ ရရှိရန်အတွက် ထိထိရောက်ရောက် ဦးဆောင်ဦးရွက်ပြုနိုင်သူ” ဟူ၍ ယူဆ ထားကြပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ ပြောင်းလဲတိုးတက်လာမှုသည် ကျင့်ဝတ်နှင့် ထိရောက်သော ခေါင်းဆောင်မှုတို့၏အကြား ဆက်နွယ်ချက်များကို ခိုင်မာအားကောင်းလာစေသည်ဟု ညွှန်းဆို ထားကြပါသည်။

၁၄။ ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသော ခေါင်းဆောင်မှုနှင့် ထိရောက်မှုရှိသော ခေါင်းဆောင်မှုတို့၏ ဆက်နွယ်ချက်အား ပုဂ္ဂိုလ်ရေးယုံကြည်မှု (Interpersonal trust) နှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ ဩဇာ အာဏာ (Social Power) ဟူသည့် ပုံစံ (၂)မျိုးဖြင့် ရှုမြင်နိုင်ပါသည်။ ရှင်းဒလား (Schindler) နှင့် သောမတ်(စ်) (Thomas) (၁၉၃၃) တို့က ပုဂ္ဂိုလ်ရေးယုံကြည်မှုသည် ဖြောင့်မတ်တည် ကြည်မှု၊ ကျွမ်းကျင်မှု၊ တစ်သမတ်တည်းဖြစ်မှု၊ သစ္စာရှိမှုနှင့် ပွင့်လင်းမှု ဟူသော အချက် (၅) ချက်အပေါ်တွင် အခြေခံသည်ဟု ဆိုထားကြပါသည်။ ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်မှု ဟူသည် ရိုးသားမှုနှင့် မှန်ကန်မှုကို ရည်ညွှန်းပါသည်။ ကျွမ်းကျင်မှုသည် နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်မှုနှင့် ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေးစွမ်းရည်တို့နှင့် ဆက်စပ်ပါသည်။ တစ်သမတ်တည်း ဖြစ်မှုအား ယုံကြည်အားထားရမှု၊ ကြိုတင်တွက်ဆနိုင်မှု၊ မှန်ကန်စွာ ဆုံးဖြတ်နိုင်မှုဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုပါသည်။ သစ္စာရှိမှုဟူသည် လူတစ်ဦးတစ်ယောက်အတွက် ကာကွယ်လိုစိတ် ရှိမှု၊ ရင်ဆိုင်နိုင်စွမ်းရှိမှုတို့ကို ရည်ညွှန်းပါသည်။ ပွင့်လင်းမှုသည် မိမိ၏အယူအဆများနှင့်

သတင်းအချက်အလက်များကို လွတ်လပ်စွာမျှဝေလိုစိတ်ရှိမှု ဖြစ်ပါသည်။ ခေါင်းဆောင်အား ယုံကြည်သည့် နောက်လိုက်များအနေဖြင့် မိမိတို့၏ အခွင့်အရေး၊ အကျိုးစီးပွားတို့ကို အလွဲ သုံးစား ပြုလိမ့်မည်မဟုတ်ဟု ယုံကြည်စိတ်ချကြသည့်အတွက် ခေါင်းဆောင်၏ ဆောင်ရွက် ချက်များကြောင့် ထိခိုက်လာလျှင်လည်း ခံယူရန် အသင့်ရှိနေတတ်ကြကြောင်း ဤပုံစံက ပြဆိုနေပါသည်။

၁၅။ ဖရင့် (ချ်)(French)နှင့် ရေဗင်(န်)(Raven) (၁၉၅၉) တို့က လူမှုရေးဆိုင်ရာ သြဇာ အာဏာ (social power)ကို "တရားဝင်ဖြစ်ခြင်း၊ အကြပ်ကိုင်ခြင်း၊ ဆုချီးမြှင့်ခြင်း၊ ကျွမ်းကျင် မှုရှိခြင်း၊ ကြည်ညိုဖွယ်ကောင်းခြင်း" ဟူသော အခြေခံအချက်(၅) ချက်အပေါ်တွင် မူတည်၍ သတ်မှတ်ထားကြပါသည်။ တရားဝင် သြဇာအာဏာ ဆိုသည်မှာ လူတစ်ယောက်အပေါ် အခြားသူတစ်ယောက်က သြဇာလွှမ်းမိုးပိုင်ခွင့်ကိုဆိုလိုပြီး လွှမ်းမိုးခံရသူမှာ အဆိုပါ သြဇာ လွှမ်းမိုးမှုကို လက်ခံရမည့်တာဝန်နှင့်တွဲနေသည်ဟု ဆိုလိုပါသည်။ အကြပ်ကိုင်ခြင်း သြဇာ အာဏာသည် အခြားသူများအား ပြစ်ဒဏ်ပေးနိုင်စွမ်း ရှိခြင်းဖြစ်ပြီး ဆုလာဒ်ပေးသြဇာ အာဏာမှာ အခြားသူများအား ဆုချီးမြှင့်ပေးနိုင်စွမ်းရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကျွမ်းကျင်မှု အခြေခံ သည့် သြဇာအာဏာသည် ခေါင်းဆောင်၏ အရည်အချင်းအပေါ် နောက်လိုက်များ၏ ခံယူ ချက်သဘောထားပင် ဖြစ်ပါသည်။ ကြည်ညိုဖွယ်ရာ သြဇာအာဏာသည် ခေါင်းဆောင်အပေါ် နောက်လိုက်များ၏ နှစ်သက်မှုနှင့် အသိအမှတ်ပြုမှုတို့မှ ရရှိခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါ သြဇာ အာဏာတစ်ခုချင်းစီသည် အခြားသူများ၏ တန်ဖိုးထားမှုများ၊ သဘောထားများ၊ အမှုအကျင့် များအပေါ် ခေါင်းဆောင်တစ်ဦး၏ လွှမ်းမိုးနိုင်စွမ်းအား တိုးပွားစေပါသည်။

၁၆။ ဖရင့် (ချ်) နှင့် ရေဗင် (န်) (၁၉၅၉) တို့၏ အဆိုအရ အထက်ဖော်ပြပါ သြဇာအာဏာ ပုံစံများအပေါ် နောက်လိုက်များ၏ တုံ့ပြန်နိုင်မှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ နည်းလမ်း (၃) သွယ် ရှိပေသည်။ ပထမနည်းလမ်းမှာ ခေါင်းဆောင်များအနေဖြင့် ရာထူးအာဏာဟု ခေါ်ဆိုနိုင်သော တရားဝင် သြဇာအာဏာကိုဖြစ်စေ၊ အနိုင်အထက် သြဇာအာဏာကိုဖြစ်စေ၊ ဆုချီးမြှင့်ခြင်း သြဇာအာဏာ ကိုဖြစ်စေ ထိထိရောက်ရောက် အသုံးပြုနိုင်လျှင် လေးစားလိုက်နာမှု ရရှိနိုင်လိမ့်မည်ဟုဆို ပါသည်။ လေးစားလိုက်နာမှုဆိုသည်မှာ လူတစ်ဦးတစ်ယောက်၏ သြဇာအာဏာဖြင့် လမ်းညွှန် စေခိုင်းချက်များအပေါ် သဘောတူသည်ဖြစ်စေ၊ မတူသည်ဖြစ်စေ လိုက်နာဆောင်ရွက်ခြင်း ကို ဆိုလိုပါသည်။ ဒုတိယနည်းလမ်းမှာ ခေါင်းဆောင်များအနေဖြင့် သြဇာအာဏာအား

လိုအပ်သည်ထက် ပိုမိုအသုံးပြုလျှင် နောက်လိုက်များအနေဖြင့် အတိုက်အခံလုပ် ဆန့်ကျင်မှု ပြုလာနိုင်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ "အတိုက်အခံလုပ် ဆန့်ကျင်ခြင်း" ဆိုသည်မှာ ခေါင်းဆောင်၏ စေခိုင်းချက်များကို နောက်လိုက်များက တမင်တကာ ဆောင်ရွက်မှုမပြုခြင်း (သို့မဟုတ်) အမိန့်အား မနာခံခြင်းပင်ဖြစ်ပါသည်။ တတိယနည်းလမ်းမှာ ကြည်ညိုလေးစားဖွယ် ဩဇာအာဏာဖြင့် စေခိုင်းမှုအား စိတ်ရောကိုယ်ပါနှစ်၍ လုပ်ဆောင်ခြင်းပင်ဖြစ်ပါသည်။ "စိတ်ရောကိုယ်ပါ လုပ်ဆောင်ခြင်း" ဆိုသည်မှာ ခေါင်းဆောင်၏ သဘောထားအမြင်များအား လေးစားလိုက်နာ၍ ညွှန်ကြားချက်များအား စိတ်အားထက်သန်စွာ ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သာမန်ကိစ္စရပ်များတွင် လေးစားလိုက်နာမှုရှိရုံဖြင့် အဆင်ပြေနိုင်သော်လည်း အပြောင်းအလဲ လုပ်ဆောင်လိုသည့် ခေါင်းဆောင်များမှာမူ စိတ်ရောကိုယ်ပါနှစ်၍ လုပ်ဆောင်ရန် လွန်စွာအရေးကြီးပေသည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် လူသားများသည် ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသော ခေါင်းဆောင်များဖြစ်လိုကြပေသည်။ ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသော ခေါင်းဆောင်မှုသည် လွမ်းမိုးမှုရှိသော ဩဇာအာဏာ၏ တစ်ခုတည်းသော အရင်းအမြစ်မဟုတ်သော်လည်း တိုးတက်ပြောင်းလဲနေသည့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိသော ကမ္ဘာ့ရွာဖြစ်စဉ်တွင် အရေးပါသည့် ခေါင်းဆောင်မှုတစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။

ခေါင်းဆောင်မှု၏ ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာရှုထောင့်များ

၁၇။ ခေါင်းဆောင်မှုအား ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ ရှုထောင့်မှ အကဲဖြတ်သုံးသပ်လျှင် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာသီအိုရီများ၊ ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသော ခေါင်းဆောင်မှု၏ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ၊ လက်တွေ့ကျသော မေးခွန်းများဖြင့် သုံးသပ်အကဲဖြတ်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ သီအိုရီများသည် အခြေအနေတစ်ရပ်၏ အမှား၊ အမှန်၊ အဆိုး၊ အကောင်းတို့အား ဝေဖန်ပိုင်းခြားနိုင်စေရန် လမ်းညွှန်ပြသပေးသော စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများပင် ဖြစ်ပါသည်။ ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသော ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်မှုများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သီအိုရီပိုင်းဆိုင်ရာ နည်းလမ်းများစွာ ရှိပါသည်။ အဓိကကျသည့် အနောက်တိုင်းသီအိုရီများအနက်မှ (၃) ခုအား အခန်း(၁)တွင် ဆွေးနွေးခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည် (</e4j/en/integrity-ethics/module-1/index.html>)။ ၎င်းတို့မှာ လက်တွေ့အသုံးကျမှုဝါဒ (Utilitarianism-လူသားအားလုံးအတွက် အသားတင်အကျိုးကျေးဇူးများများ ရရှိရေးသည်သာ ပဓာန၊ စိတ်ကျေနပ်မှုအများဆုံးပေးနိုင်ခြင်းသည်သာ ပဓာန) တာဝန်ပဓာနဝါဒ သို့မဟုတ် မူအဓိကဝါဒ (Deontology-မည်သည့် အခြေအနေမျိုးတွင်မဆို ကိုယ်ကျင့်

တရားဆိုင်ရာနိယာမများကို လိုက်နာပြီး တာဝန်သိစိတ်စည်းမျဉ်းဖြင့် ပြုလုပ်ခြင်း)၊ ကြီးမြတ်သည့် ကိုယ်ကျင့်တရား (Virtue Ethics- အကျင့်စာရိတ္တ၊ စရိုက်လက္ခဏာ ပြည့်စုံကောင်းမွန်ခြင်း) တို့ဖြစ်ပါသည်။ ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသော ခေါင်းဆောင်မှုအား ကျင့်သုံးနိုင်ရန်အတွက် လက်တွေ့ကျသည့် လမ်းညွှန်ချက်များကို ပညာရှင်များက ဖန်တီးပေးထားပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် အိုင်ဆင်(န်) ဘိုက်(စ်) (Eisenbeiss) (၂၀၁၂) က ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသော ခေါင်းဆောင်မှု၏ အခြေခံမူ (၄)ရပ်အား အလေးပေးဖော်ပြထားပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ လူသားဆန်ရေး၊ တရားမျှတရေး၊ တာဝန်ခံမှုနှင့် ရေရှည်တည်တံ့ရေးနှင့် ချင့်ချိန်ရေးတို့အား အလေးထားမှုဖြစ်ပါသည်။ ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသော ခေါင်းဆောင်မှု၏ အခြေခံမူ(၅)ချက်ကို နေ့(သ်)ဟောက်(စ်) (Northouse) (၂၀၁၆) က အခြားရှုထောင့်တစ်ခုမှ အကြံပြုထားပါသည်။ ယင်းအခြေခံမူ (၅) ချက်မှာ လေးစားမှု၊ ကူညီစောင့်မမှု၊ တရားမျှတမှု၊ ရိုးသားမှုနှင့် အဖွဲ့အစည်းစိတ်ဓာတ်ရှိမှုတို့ဖြစ်ပါသည်။

၁၈။ သီအိုရီသဘောတရားများနှင့် အခြေခံမူများသည် ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသော ခေါင်းဆောင်မှုနှင့် အကျုံးဝင်သက်ဆိုင်သကဲ့သို့ လက်တွေ့ကျသည့် မေးခွန်းများမှာလည်း ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ အကြပ်အတည်းများအတွက် အရေးကြီးပေသည်။ အထူးသဖြင့် ဆုံးဖြတ်ချက်မချမီ သီအိုရီသဘောတရားပိုင်း ဆန်းစစ်မှုကို ပြုလုပ်ရန် အမြဲတစေ မလွယ်ကူခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ဆောင်ရွက်ရန်စာရင်း(Checklist) အသုံးပြုခြင်းသည် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ရာတွင် လမ်းညွှန်ပေးမည့် အထောက်အပံ့ဖြစ်စေပါသည်။ ၎င်းကို "ကျင့်ဝတ်အလျင်အမြန် စစ်ဆေးမှု" သို့မဟုတ် "ကျင့်ဝတ်နှင့်အညီ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်မှုပုံစံ" ဟူ၍ ခေါ်ဆိုကြပါသည်။ ယင်းစကားရပ်နှစ်ခုလုံးကို အဖွဲ့အစည်းကြီးများ၏ ကျင့်ဝတ်စည်းမျဉ်းများကဲ့သို့ အသွင်အမျိုးမျိုးဖြင့် ခေါ်ဆိုသုံးနှုန်းကြပါသည်။ ဟော့ဂျက်(စ်)(Hodges) နှင့် စတိုင်းဟို့ (လ်)(ထ်)(ဇ်) (Steinholtz) (၂၀၁၈) တို့က ကျင့်ဝတ်နှင့်အညီ ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်မှုပုံစံကို အောက်ပါအတိုင်း ရေးဆွဲထားပါသည်-

ကျင့်ဝတ်နှင့်အညီ ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်မှုပုံစံ

၁၉။ ကျင့်ဝတ်အလျင်အမြန်စစ်ဆေးမှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဩစတြေးလျအခြေစိုက် အကျိုးအမြတ် မယူသော အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်သည့် The Ethics Center မှ တစ်ဖက်ဖော်ပြပါ မေးခွန်း (၆) ခု အား ဆုံးဖြတ်ချက်မချမီ မေးမြန်းသင့်ကြောင်း အကြံပြုထားပါသည် (<http://www.ethics.org.au/about/what-is-ethics>) -

- (က) မိမိ၏ဆုံးဖြတ်ချက်သည် မနက်ဖြန်ထုတ်မည့် သတင်းတွင် ခေါင်းကြီးပိုင်းအနေ ဖြင့် ပါဝင်လာပါက မိမိပျော်ရွှင်နိုင်မည်လား။
- (ခ) ဤနေရာတွင် အများ လက်ခံကျင့်သုံးနိုင်သည့် စည်းမျဉ်းတစ်ရပ် ရှိပါသလား။
- (ဂ) ကြံရွယ်ထားသည့် ဆောင်ရွက်ရန်နည်းလမ်းသည် ရလဒ်ကောင်းများ ဖြစ်ထွန်း စေမည်လား။
- (ဃ) လူတိုင်း ဤအရာကို ပြုလုပ်ပါက မည်ကဲ့သို့ ဖြစ်လာမည်နည်း။
- (င) ကြံရွယ်ထားသည့် ဆောင်ရွက်ချက်သည် မိမိနှင့် မိမိအဖွဲ့အစည်း၏ ဂုဏ်သိက္ခာ အပေါ် မည်ကဲ့သို့ရှိမည်နည်း။
- (စ) ကြံရွယ်ထားသည့် ဆောင်ရွက်ရန် နည်းလမ်းသည် မိမိ၏ တန်ဖိုးထားမှုများ၊ အခြေခံမူများနှင့်ကိုက်ညီမှုရှိပါသလား။

၂၀။ ထိရောက်မှုရှိသော ခေါင်းဆောင်များသည် လျော်ကန်သင့်မြတ်သည့် အဖြေရလဒ် မရရှိ နိုင်သည့် အကြပ်အတည်းများကိုလည်း ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းရတတ်ပါသည်။ ဤအခြေအနေမျိုး တွင် ခေါင်းဆောင်များသည် အခြားသူများကောင်းစားရေးအတွက် စွန့်လွှတ်အနစ်နာခံမှုများဖြင့် ခက်ခက်ခဲခဲဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ ဥပမာ-အရပ်သားများအပါအဝင် လူများစွာ သေဆုံးလိမ့်မည်ဟု သိရှိထားသော စစ်ပွဲသို့ သွားရောက်ရန်ဆုံးဖြတ်ခြင်း။ အဆိုပါ အကြပ် အတည်းမျိုးအား ရံဖန်ရံခါတွင် Dirty Hands Problem - လူအများစု ကောင်းကျိုးအတွက် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ ချိုးဖောက်ခြင်းဟုလည်း ခေါ်ဆိုကြပါသည် (<https://plato.stanford.edu/entries/dirty-hands/>)။

ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသော ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးဖြစ်လာခြင်း

၂၁။ ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသော ခေါင်းဆောင်မှု အကြောင်းရပ်သည် ရှေးယခင်ကပင် ရှိခဲ့သော အကြောင်းအရာတစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာ-အရစ္စတိုတယ်က ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသော ခေါင်းဆောင်မှု

တွင် သတ္တိရှိခြင်း၊ ခြိုးခြံချွေတာခြင်း၊ ရက်ရောခြင်း၊ မိမိကိုယ်ကို ထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်းရှိခြင်း၊ ရိုးသားခြင်း၊ လူ့ထုံးတမ်းများအား လိုက်နာခြင်း၊ သိက္ခာသမာဓိရှိခြင်း၊ ဘက်မလိုက်ခြင်း၊ တရားမျှတခြင်းစသည့် ဂုဏ်အင်္ဂါရပ်များနှင့် ပြည့်စုံရသည်ဟု ဆိုခဲ့ပါသည်။ ကွန်ဖြူးရှပ်ကလည်း အသိဉာဏ်ပညာရှိခြင်း၊ စေတနာတရားထက်သန်ခြင်းနှင့် သတ္တိရှိခြင်းတို့သည် ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသော ခေါင်းဆောင်မှု၏ အဓိက ဂုဏ်အင်္ဂါရပ်များ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုခဲ့ပါသည်။ ခေါင်းဆောင်မှုနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်များ ကျင့်သုံးခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဗီလာစ်ကုဇ် (Velasquez) (၁၉၉၂) က “စီမံခန့်ခွဲသူများသည် ဇွဲလုံ့လရှိခြင်း၊ အများပြည်သူအကျိုး လိုလားခြင်း၊ ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်ခြင်း၊ မှန်ကန်ခြင်း၊ သစ္စာရှိခြင်း၊ စေတနာ ထက်သန်ခြင်း၊ နိဝါတ တရားရှိခြင်း(မိမိကိုယ်ကိုမိမိ နှိမ့်ချဆက်ဆံခြင်း)” စသည့် ဂုဏ်အင်္ဂါရပ်များနှင့် ပြည့်စုံရမည်ဟု အကြံပြုခဲ့ပါသည်။ ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသော ခေါင်းဆောင်မှုသည် အာဖရိကန် သဘောတရား တစ်ခုဖြစ်သည့် "ပညာရှိ၊ ပဏ္ဍိတ"ဟူသော စကားရပ်နှင့်လည်း ဆက်စပ်နေပါသည်။ ကင်ညာနိုင်ငံမှ ဟင်နရီအိုဒီရာ အိုရူကာ (Henry Odera Oruka) (၁၉၄၄-၁၉၉၅) က အာဖရိကတောင်ပိုင်း ဆာဟာရန်ဒေသ၏ ပညာရှင်ဆိုင်ရာ ဓလေ့ထုံးတမ်းများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သုတေသနပြုခဲ့ပြီး ထိုဓလေ့သည် အာဖရိကဓလေ့ထုံးတမ်းတွင် ထင်ရှားကြောင်း ထောက်ပြခဲ့ပါသည်။ အာဖရိကတောင်ပိုင်းမှ ခေတ်ပြိုင်စာရေးဆရာတစ်ဦးဖြစ်သည့် ရား(လ်)ခိုဇော (Reul Khoza) ကလည်း ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသော ခေါင်းဆောင်မှုကို အာဖရိကတွင် အစပြုခဲ့သည့် အတွေးအခေါ်ပညာရှင် အူဘန်တူ (Ubuntu) ၏ “လူမှုအဖွဲ့အစည်းနှင့်ဆိုင်သော ကောင်းမြတ်သော အကျင့်ဖြစ်စဉ်တစ်ခု” ဟူသောအမြင်မှ ထောက်ပြခဲ့ပါသည်။ အတွေးအခေါ်ပညာရှင် အယ်(လ်)ဖာရာဘီ (Al-farabi) (၈၇၂-၉၅၀) ကလည်း ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသော ခေါင်းဆောင်မှု ဆိုင်ရာ သဘောတရားများအား အစ္စလာမ်မစ်ရှုထောင့်မှ တင်ပြထားပါသည်။ ရာဘီသည် အာရှတိုက် အလယ်ပိုင်းတစ်နေရာတွင် မွေးဖွားကြီးပြင်းခဲ့ပြီး အစ္စလာမ်မစ်ကမ္ဘာ၏ မဟာမြို့တော်ကြီးများဖြစ်သည့် ဘဂ္ဂဒက်နှင့် ဒမက်စကပ်ကဲ့သို့သော မြို့တော်ကြီးများတွင်လည်း ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ခဲ့ပါသည်။ သူ၏အတွေးအခေါ်ဒဿနများမှာ အလွန်ကျယ်ပြောလှသော်လည်း ခေါင်းဆောင်မှုနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် သဘောထားအမြင်များကိုမူ ၎င်း၏ ကျင့်ဝတ်နှင့် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ စာပေများတွင် တွေ့နိုင်ပါသည်။ ၎င်း၏စာပေများအနက် မြင့်မြတ်သော မြို့တော် (The Virtuous City) မှာ ကျော်ကြားသည့် စာအုပ်တစ်အုပ်ဖြစ်

ပါသည်။ ရှေးခေတ် ဂရိအတွေးအခေါ်ပညာရှင်ဖြစ်သော ပလေတို၏ အယူအဆတစ်ခုဖြစ်သည့် “ခေါင်းဆောင်များသည် အတွေးအခေါ်ပညာရှင်များ ဖြစ်သင့်သည်” ဟူသောအဆိုကို ရာဘီကလည်း အဆိုပြုထောက်ခံထားပါသည်။ ရာဘီက “ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးသည် ဩဇာအာဏာနှင့် လုပ်ဆောင်နိုင်စွမ်းရှိရုံသာမက မိမိအုပ်ချုပ်သော အဖွဲ့အစည်းအတွက်လည်း အကောင်းဆုံးဖြစ်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်းရှိရမည်” ဟု ဆိုပါသည်။ ပလေတိုနှင့် ကွဲလွဲသည့် အယူအဆတစ်ခုမှာ “အကောင်းဆုံးမြို့တော် ဟူသည် ယဉ်ကျေးမှုတစ်မျိုးတည်းရှိသော အရာသာမဟုတ်ဘဲ မတူကွဲပြားမှုကိုလည်း လက်သင့်ခံသော အရာဖြစ်သည်” ဟု ၎င်းက ဆိုခဲ့ပါသည်။ ဉာဏ်ပညာ အမြော်အမြင်ကြီးသော ခေါင်းဆောင်များသည် မတူကွဲပြားသည့် ယုံကြည်မှုများနှင့် မတူကွဲပြားသည့် လူမျိုးများအား အတူတကွ ယှဉ်တွဲနေထိုင်နိုင်မည့် နည်းလမ်းကို ရှာဖွေကြသူများဖြစ်သည်ဟု ရာဘီက ဆိုပါသည်။ ပညာရှင်အသီးသီးက အဓိပ္ပာယ်အမျိုးမျိုး ဖွင့်ဆိုထားကြသော်လည်း သိသိသာသာ ကွဲပြားခြားနားသွားခြင်းမျိုး မရှိပေ။ အမှန်စင်စစ်မှာမူ မရှိမဖြစ်သော အကျင့်သီလများနှင့်ပတ်သက်၍ ယဉ်ကျေးမှု မတူညီသည့် လူသားများတွင်လည်း တူညီသည့်အမြင်များစွာ ရှိနေနိုင်ပါသည်။

၂၂။ အရစ္စတိုတယ်နည်းအရ ကိုယ်ကျင့်သီလ တိုးတက်ကောင်းမွန်လာရန်အတွက် လူငယ်ဘဝမှသည် အရွယ်ရောက်လာသည့် အချိန်အထိ အကျင့်သီလအား လေ့ကျင့်ပျိုးထောင်ခဲ့ပါက ကောင်းမွန်သည့်စံနှုန်းများသည် အလေ့အထဖြစ်လာပြီး မိမိတို့၏ ကိုယ်တွင်း၌ပါ ကိန်းအောင်းလာမည်ဖြစ်ပါသည်။ လူသားများသည် အမှန်ကိုပြောခြင်းဖြင့် ဖြောင့်မတ်လာမည်။ နွမ်းပါးသူများအား ပေးကမ်းခြင်းဖြင့် သဒ္ဓါတရား ထက်သန်လာမည်။ အခြားသူများအပေါ် တရားမျှတစွာ ဆက်ဆံခြင်းဖြင့် မိမိကိုယ်တိုင် တရားမျှတမှု ရှိလာမည်ဖြစ်သည်။ ကွန်ဖြူးရှပ်နည်းအရ မိမိကိုယ်မိမိ ပြုစုပျိုးထောင်ခြင်းမှာ ကမ္ဘာလောကကြီး မည်သို့မည်ပုံလုပ်ဆောင်နေသည်နှင့် မျှော်မှန်းချက်ပန်းတိုင်သို့ မည်သို့မည်ပုံ ရောက်ရှိလာခြင်းကို နက်ရှိုင်းစွာ သိမြင်နားလည်ခြင်းဖြင့် အစပြုရသည်ဟု ဆိုပါသည်။ ဤသဘောတရားသည် “သိခြင်း”၊ “ပြုခြင်း”၊ “ဖြစ်ခြင်း” ဟူသော သဘောတရား (၃) ရပ်နှင့်လည်း အပြန်အလှန် ဆက်နွှယ်နေပါသည်။ ကွန်ဖြူးရှပ်ဝါဒဆိုင်ရာအခြေခံ မိတ်ဆက်တစ်ခုအနေဖြင့် ၅၀၀ ဘီစီခန့်က ရေးသားခဲ့ပြီး ဆွန်မင်းဆက်အုပ်စိုးစဉ်က ဇူရှီ (Zhu Xi) ရွေးချယ်ခဲ့သည့် စာအုပ် (၄) အုပ်အနက် ပထမဆုံး

စာအုပ်ဖြစ်သော “The Great Learning” တွင် ကွန်ဖြူးရှပ်က အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြခဲ့ပါသည် (<http://classics.mit.edu/Confucius/learning.html>) -

- မိမိ၏ တိုင်းပြည်အတွင်း ကောင်းမြတ်သည့် ကိုယ်ကျင့်သီလများ ပြန့်ပွားနေစေရန်အတွက် ပထမဦးစွာ မိမိတို့၏ ကိုယ်ပိုင်ပြည်နယ်များကို ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲနိုင်ရမည်။ မိမိတို့၏ ပြည်နယ်များကို ကောင်းစွာကွပ်ကဲလိုလျှင် မိမိတို့၏ မိသားစုဝင်များကို ဦးစွာစည်းကမ်းထိန်းနိုင်ရမည်။ မိမိတို့၏ မိသားစုဝင်များကို စည်းကမ်းထိန်းလိုလျှင် မိမိတို့ကိုယ်ကို ဦးစွာပြုစုပျိုးထောင်နိုင်ရမည်။ မိမိတို့ကိုယ်ကို ပြုစုပျိုးထောင်လိုလျှင် မိမိတို့၏ နှလုံးသားအား ဦးစွာပြုပြင်နိုင်ရမည်။ မိမိတို့၏ နှလုံးသားအား ပြုပြင်လိုလျှင် မိမိတို့၏ အတွေးများအား ရိုးသားဖြူစင်အောင် ကြိုးစားအားထုတ်ရမည်။ မိမိတို့၏ အတွေးများ ရိုးသားဖြူစင်လိုပါက မိမိတို့၏ အသိဉာဏ်ပညာကို တိုးချဲ့ရမည်။ အသိဉာဏ်ပညာကို တိုးချဲ့ပါက အရာရာကို စူးစမ်းလေ့လာနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

၂၃။ ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသောခေါင်းဆောင်မှုတွင် “ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသောသူ” နှင့် “ကျင့်ဝတ်ကို စီမံခန့်ခွဲသူ” ဟူ၍ ကဏ္ဍနှစ်ရပ်ပါဝင်သည်ဟု ထရစ်ဗီညို (Trevino)၊ ဟာ့(ထ်)မန် (Hartman) နှင့် ဘရောင်းန် (Brown) (၂၀၀၀) တို့က ဆိုခဲ့ကြပါသည်။ ကျင့်ဝတ်ကို စီမံခန့်ခွဲသူဖြစ်ရန် ကျင့်ဝတ်နှင့် ညီသောသူဖြစ်ရမည်။ စီမံခန့်ခွဲမှုကဏ္ဍဟူသည်မှာ “ကျင့်ဝတ်နှင့်အညီ ပြုမူဆောင်ရွက်ရန် နောက်လိုက်များအား လမ်းညွှန်ခြင်းနှင့် အခြားသူများအပေါ် လွှမ်းမိုးနိုင်ရန် ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ ကြိုးစားအားထုတ်ခြင်း” ဖြစ်သည်။ ဥပမာ-ကျင့်ဝတ်မလိုက်နာသည့် ဝန်ထမ်းများအား စည်းကမ်းကြပ်မတ်ခြင်း၊ ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသော စံနှုန်းများနှင့်အညီ ပြုမူဆက်ဆံခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။ ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသော ခေါင်းဆောင်မှုသည် အဖွဲ့အစည်းအတွင်းရှိ ဝန်ထမ်းများအားလုံး၏ လုပ်ဆောင်ချက်များကို လမ်းညွှန်ပေးနိုင်မည့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများအား အသက်သွင်းပေးနိုင်ရန်နှင့် အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ကျင့်ဝတ် နှင့် တန်ဖိုးထားမှုများအပေါ် အာရုံစိုက်လာစေရန်မှာ ခေါင်းဆောင်တစ်ဦး၏ လုပ်ဆောင်နိုင်စွမ်းအပေါ်တွင်သာ မူတည်ပါသည်။ ထိရောက်မှုရှိပြီး ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသော စီမံခန့်ခွဲသူများအတွက် လက်ကိုင်ပြုရမည့် နည်းလမ်း (၃)ရပ်ကို ထရစ်ဗီညိုနှင့် အခြားသော ပညာရှင်များက ရှာဖွေဖော်ထုတ်ခဲ့ပါသည်။ ပထမနည်းလမ်းမှာ ဝန်ထမ်းများမြင်သာစေသော နည်းဖြင့် ကျင့်ဝတ်နှင့်အညီ စံပြုနေထိုင်ခြင်းဖြစ်ပြီး ဒုတိယနည်းလမ်းမှာ ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ စံသတ်မှတ်

ချက်များ၊ အခြေခံမူများနှင့် တန်ဖိုးထားမှုများအား ဝန်ထမ်းများအားလုံး လက်ခံကျင့်သုံးလာ
အောင် ပုံမှန်အသိပေးပြောကြားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ တတိယနည်းလမ်းမှာ ဝန်ထမ်းများအားလုံး
ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ စံသတ်မှတ်ချက်များအား လက်ခံကျင့်သုံးလာစေရန် ကိုက်ညီသော ဆုချီး
မြှင့်ခြင်းစနစ်ကို အသုံးပြုခြင်းဖြစ်ပါသည်။

၂၄။ ကျင့်ဝတ်နှင့်အညီ နေထိုင်သော ခေါင်းဆောင်၏ ဆောင်ရွက်ချက်များတွင် ကျင့်ဝတ်
နှင့်အညီ ဆက်စပ်စဉ်းစားရမည့် အကြောင်းအရာများကို ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးသည် လျစ်လျူ
မရှုသင့်ပေ။ ကျင့်ဝတ်နှင့်အညီနေထိုင်သော ခေါင်းဆောင်ပင်လျှင် ဖိအားများကြောင့် ကျင့်ဝတ်
နှင့် မလျော်ညီသော အပြုအမူများကို ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။ ဤအကြောင်းအရာများကို
အခန်း(၆) (</e4j/en/integrity-ethics/module-6/index.html>)၊ အခန်း(၇) (</e4j/en/integrity-ethics/module-7/index.html>) နှင့် အခန်း(၈) (</e4j/en/integrity-ethics/module-8/index.html>) တို့တွင် အကျယ်တဝင့် ရှင်းပြသွားမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင်
ကျင့်ဝတ်နှင့်ညီသော ခေါင်းဆောင်မှုသည် ပုံစံများနှင့် တန်ဖိုးထားမှုများ အပါအဝင် မတူညီ
သော ယဉ်ကျေးမှုများအရလည်းကောင်း၊ နောက်လိုက်များအပေါ် လွှမ်းမိုးသော ခေါင်းဆောင်
များ၏ အပြုအမူများအရလည်းကောင်း အမျိုးမျိုး ကွဲပြားခြားနားပါသည်။

Module 4
Ethical Leadership

2020 March

Introduction

1. We live in a world in which individuals, organizations, countries and societies are increasingly connected. Therefore, the impact of leadership – both good and bad – reverberates throughout entire political and economic systems. Greater connection equals greater influence, and this has changed the nature of leadership. Leaders have influence beyond their organizations, increasing the interconnection between ethics and good leadership. This Module is designed to help lecturers acquaint students with the theoretical underpinnings and practical applications of ethical leadership, taking into account the cultural diversity of contemporary organizations. The Module is structured around three major questions:

- What is ethical leadership?
- Why is ethical leadership important?
- How can ethical leadership be promoted?

2. The Module is a resource for lecturers. It provides an outline for a three-hour class but can be used for shorter or longer sessions, or extended into a full-fledged course (see: [Guidelines to develop a stand-alone course \(/e4j/integrity-ethics/module-4/guidelines-stand-alone-course.html\)](#)).

3. Learning outcomes

- Define and give examples of ethical leadership
- Understand leaders' ethical responsibilities
- Explain effective ethical leadership
- Assess ethical leadership
- Identify ways to promote ethical leadership

Key issues

4. This Module is designed to help lecturers acquaint students with the theoretical underpinnings and practical applications of ethical leadership, taking into account the cultural diversity of contemporary organizations. The Module is structured around three major questions:

- What is ethical leadership?
- Why is ethical leadership important?
- How can ethical leadership be promoted?

5. It is noted that leadership is sometimes exercised collectively, for example, through an organization. However, this Module focuses on individual leadership. The Module applies to both formal and informal leadership.

Leadership and ethics

6. Leadership has been defined in various ways (Fleishman and others, 1991). One common definition regards leadership as a process whereby an individual influences a group of individuals to achieve a common goal (Northouse, 2016, p. 16). The following components are central to this definition: (a) leadership is a process, (b) leadership involves influence, (c) leadership occurs in groups, and (d) leadership involves common goals.

7. For present purposes, the Module refers to the individuals exerting influence as 'leaders', and to those being influenced as 'followers'. While the distinction between leaders and followers is helpful for illustrative purposes, it should be noted that one can simultaneously be a leader in one context and a follower in another context. It should also be noted that leadership can be formal, such as in the case of an elected prime minister or a company's CEO. But there are also cases of informal leadership, when the influence does not derive from a formal authority conferred through rules and procedures. Finally, it is

useful to highlight that leaders can be associated with the world of business, politics, popular culture, and other areas of life.

8. Turning to the concept of ethical leadership, Eisenbeiss (2012) argues that this concept involves setting and pursuing ethical goals and influencing others in an ethical manner. Similarly, De Hoogh and Den Hartog (2009) define ethical leadership as the process of influencing the activities of a group toward goal achievement in a socially responsible way. They focus both on the means through which leaders attempt to achieve goals as well as on the ends themselves.

9. As discussed in detail in Integrity and Ethics Module 1 (</e4j/en/integrity-ethics/module-1/index.html>) (Introduction and Conceptual Framework), the study of ethics generally consists of examining questions about right and wrong, virtue, duty, justice, fairness, and responsibility towards others. From an ethical perspective, according to Ciulla (2014, p. 16), the ultimate point of studying leadership is to answer the question: What is good leadership? The word "good" has two meanings in this context: technically good (or effective) and morally good. This focus on the concept of 'morally good' demonstrates that ethics lies at the heart of leadership studies.

The importance of ethical leadership

10. Ethical leadership is important for two main reasons. First, leaders have ethical responsibilities because they have a special position in which they have a greater opportunity to influence others and, therefore, outcomes in significant ways. Most people would agree that all of us have a responsibility to behave ethically, but it is clear that leaders are held to higher ethical standards than followers.

11. The values of leaders influence the culture of an organization or society, and whether it behaves ethically or not. Leaders set the tone, develop the vision, and their values and behaviours shape the behaviour those involved in the organization or society. Therefore, leaders have a significant impact on people and societies. Examples of formal and informal leaders from around the world include Nelson Mandela, Mahatma Gandhi, Malala Yousafzai, Peng Liyuan (First Lady of China), Sheikh Hasina Wajed (Prime Minister of Bangladesh), Yvon Chouinard (the founder of Patagonia), Melinda Gates and Angelina Jolie. However, the impact of a leader is not always positive, as illustrated by Hitler's leadership of Nazi Germany. The impact of his leadership was disastrous for millions of individuals and the world in general.

12. On a smaller scale, even team leaders can have profound effects on their team members and the organization. All leaders, no matter how many followers they have, exert power. To exert power over other people carries an ethical responsibility. Power is the ability of one person (or department) in an organization to influence other people to bring about desired outcomes. The greater the power, the more responsibility a leader has. Therefore, leaders at all levels carry a responsibility for setting the ethical tone and for acting as role models for others.

13. Contemporary practice and literature is shifting the focus away from traditional leadership styles, such as charismatic and transactional leadership, and is increasingly focusing on leadership styles that emphasize an ethical dimension, such as transformative, servant, value-based or authentic leadership. In other words, what is regarded today as a 'good leader' is someone who effectively leads towards ethical results and not someone who is simply good at leading (as many ill meaning demagogues can be). It has been argued that this

development emphasizes the strong links between ethics and effective leadership (Ng and Feldman, 2015).

14. Two models can be used to explain the relationship between ethical leadership and effective leadership - the 'interpersonal trust' model and the 'social power' model. The former is attributed to Schindler and Thomas (1993), who argue that interpersonal trust is based on five components: integrity, competence, consistency, loyalty, and openness. Integrity refers to honesty and truthfulness; competence is associated with technical and interpersonal knowledge and skills; consistency is defined as reliability, predictability, and good judgment; loyalty refers to willingness to protect and save face for a person; and openness is the willingness to share ideas and information freely. This model reflects the idea that followers who trust a leader are willing to be vulnerable to the leader's actions because they are confident that their rights and interests will not be abused.

15. The 'social power' model was developed by French and Raven (1959), who identified five common and important bases of power: legitimate, coercive, reward, expert, and referent. Legitimate power refers to a person's right to influence another person coupled with the latter's obligation to accept this influence; coercive power derives from having the capacity to penalize or punish others; reward power is about having the capacity to provide rewards to others; expert power is based on the followers' perceptions of the leader's competence; and referent power derives from the followers' identification with and liking of the leader. Each of these bases of power increases a leader's capacity to influence the attitudes, values, or behaviours of others.

16. There are three ways in which a follower may react to these forms of power, according to French and Raven (1959). First, when leaders successfully use legitimate or coercive or reward power (collectively referred to as position

power) they will generate compliance. Compliance means that people follow the directions of the person with power, whether or not they agree with those directions. The second way in which followers may react to the use of power, especially the use of coercion that exceeds a level people consider legitimate, is to resist the leader's attempt to influence. Resistance means that employees will deliberately try to avoid carrying out instructions or they will attempt to disobey orders. The third type of reaction to power is commitment, which is the response most often generated by expert or referent power (collectively referred to as personal power). Commitment means that followers adopt the leader's viewpoint and enthusiastically carry out instructions. Although compliance alone may be enough for routine matters, commitment is particularly important when the leader is promoting change (Daft, 2008, p. 365). In general, people tend to identify with an ethical leader. Ethical leadership is not the sole source of referent power, but it is an important one, particularly in an increasingly changing, globalizing, and transparent world.

Ethical dimensions of leadership

17. The evaluation of leadership from an ethical point of view is influenced by ethical theories and principles of ethical leadership, as well as by practical questions. Ethical theories provide a system of rules or principles that guide us in making decisions about what is right or wrong and good or bad in a particular situation (Northouse, 2016). There are various theoretical approaches to ethical decision-making. Three of the major Western theories were discussed in Module 1([/e4j/en/integrity-ethics/module-1/index.html](#)): utilitarianism (morality depends on whether the action maximizes the overall social 'utility' or happiness), deontology (morality depends on conformity to moral principles or duties irrespective of the consequences) and virtue ethics (morality depends on perfecting one's character). Practical guidelines for exercising ethical leadership

have been created by various scholars. For example, Eisenbeiss (2012) highlights four principles of ethical leadership: humane orientation, justice orientation, responsibility and sustainability orientation, and moderation orientation. Another approach is that of Northouse (2016), who suggests five principles of ethical leadership: respect, service, justice, honesty, and community. These principles are the focus of Exercise 5 (/e4j/en/integrity-ethics/module-4/exercise.html#module4exercise5) of the Module.

18. While theories and principles of ethical leadership are pertinent, practical questions are also important for ethical dilemmas, especially since it is not always feasible to apply a detailed theoretical analysis before making a decision. In this regard, it is helpful to use a checklist to guide decision-making. This is sometimes referred to as "ethics quick tests" or ethical decision-making models, both of which have made their appearance in various guises such as codes of conduct of large corporations. The following example of an ethical decision-making model is provided by Hodges and Steinholtz (2018):

ETHICAL DECISION MAKING MODEL

19. Another example is the ethics quick test (<http://www.ethics.org.au/about/what-is-ethics>) that is provided by The Ethics Center, an Australian-based non-profit organization. The Ethics Center suggests that we ask the following six questions before we make a decision:

- (a) Would I be happy for this decision to be headlining the news tomorrow?
- (b) Is there a universal rule that applies here?
- (c) Will the proposed course of action bring about a good result?
- (d) What would happen if everybody did this?
- (e) What will this proposed action do to my character or the character of my organization?
- (f) Is the proposed course of action consistent with my values and principles?

20. Effective leaders are often confronted with impossible dilemmas, where no ideal resolution exists. In such situation leaders need to make difficult decisions that involve sacrificing some goods for the sake of promoting others. A classical example is the decision to go to war, knowing that many people, including civilians, will die. Sometimes this dilemma is known as the dirty hands problem (<https://plato.stanford.edu/entries/dirty-hands/>).

Becoming an ethical leader

21. The issue of ethical leadership is an ancient one. For example, Aristotle argued that the ethical person in a position of leadership embodies the virtues of courage, temperance, generosity, self-control, honesty, sociability, modesty, fairness, and justice. To Confucius, wisdom, benevolence and courage are the core virtues. Applying ethics to leadership and management, Velasquez (1992) has suggested that managers develop virtues such as perseverance, public-

spiritedness, integrity, truthfulness, fidelity, benevolence, and humility. Ethical leadership is also associated with the African concept of the sage. Henry Odera Orika (1944–1995), from Kenya, researched sage traditions of Sub-Saharan Africa and provided an account of wisdom that is distinctly African. The contemporary South African author Reul Khoza provided accounts of ethical leadership from the perspective of Ubuntu which, among other things, feature a communitarian account of virtue originating in Africa. The philosopher Al-Farabi (872–950) provides us insights into ethical leadership from an Islamic perspective. He was born somewhere in modern day Central Asia, and moved throughout the great cities of the Islamic world, such as Baghdad and Damascus. His philosophy was wide ranging, but his insights on leadership can be found in his writings on ethics and politics. In those works, including his famous book *The Virtuous City*, Al-Farabi argued that leaders should also be philosophers, an idea he drew from the Ancient Greek philosopher Plato. For Al-Farabi, this meant that a leader must not just be a person of action and power, but one who reflects upon what is best for the community which he or she governs. Unlike Plato, he argued that the best city was not a monocultural one, but one which embraced diversity, and the wisest leaders found ways in which peoples of different races and beliefs could live together. Other thinkers have emphasized other sets of virtues, but the differences are not as big as one might think. In fact, people from various cultures may have quite similar views on essential virtues.

22. Regarding the development of virtues, according to the Aristotelian way, when virtues are practiced over time, from youth to adulthood, good values become habitual, and part of the people themselves. By telling the truth, people become truthful; by giving to the poor, people become benevolent; by being fair to others, people become just. The Confucian way of cultivating oneself begins with obtaining a deep knowledge of how the world works, moves through taking

certain actions and ends with one's most ambitious goal – to illustrate virtue throughout the world. This is strongly connected to the idea that 'knowing', 'doing' and 'being' are three interrelated components of an ethical person. In *The Great Learning*, written around 500 B.C., and the first of four books selected by Zhu Xi during the Song Dynasty as a foundational introduction to Confucianism, Confucius (<http://classics.mit.edu/confucius/learning.html>) described the process as follows:

The ancients who wished to illustrate illustrious virtue throughout the kingdom first ordered well their own states. Wishing to order well their states, they first regulated their families. Wishing to regulate their families, they first cultivated their persons. Wishing to cultivate their persons, they first rectified their hearts. Wishing to rectify their hearts, they first sought to be sincere in their thoughts. Wishing to be sincere in their thoughts, they first extended to the utmost their knowledge. Such extension of knowledge lay in the investigation of things.

23. Treviño, Hartman and Brown (2000) argue that ethical leadership comprises two aspects: the "ethical person" and the "ethical manager". One must first be an ethical person in order to become an ethical manager. The managerial aspect refers to a leader's intentional efforts to influence others and guide the ethical behaviour of followers – such as communicating ethical standards and disciplining employees who behave unethically. Ethical leadership relies on a leader's ability to focus the organization's attention on ethics and values and to infuse the organization with principles that will guide the actions of all employees. Treviño and others also identify three measures that effective ethical managers usually take. First, they serve as a role model for ethical conduct in a way that is visible to employees. Second, they communicate regularly and persuasively with employees about ethical standards, principles

and values. Third, they use the reward system consistently to hold all employees accountable to ethical standards.

24. The context in which leaders operate should not be ignored. Even an ethical person with ethical intentions can behave unethically due to behavioural dimensions and or systemic pressures. These issues are explored in depth in Modules 6 (</e4j/en/integrity-ethics/module-6/index.html>), 7 (</e4j/en/integrity-ethics/module-7/index.html>) and 8 (</e4j/en/integrity-ethics/module-8/index.html>). Moreover, ethical leadership may vary in different cultures, including in terms of style and values as well as the manners in which the leader influences followers.

References

- Ciulla, Joanne B. (2014). *Ethics, the Heart of Leadership*. 3rd ed. Santa Barbara, California: Praeger.
- Daft, Richard L. (2008). *The Leadership Experience*. 4th ed. Stamford, CT: Cengage.
- de Hoogh, Annebel H.D., and Deanne N. den Hartog (2009). Ethical leadership: the positive and responsible use of power. In *Power and Interdependence in Organizations*, Dean Tjosvold and Barbara Wisse, eds. Cambridge: Cambridge University Press.
- Eisenbeiss, Silke Astrid (2012). Re-thinking ethical leadership: an interdisciplinary integrative approach. *The Leadership Quarterly*, vol. 23, No. 5, pp. 791-808.
- Fleishman, Edwin A. and others (1991). Taxonomic efforts in the description of leader behavior: a synthesis and functional interpretation. *The Leadership Quarterly*, vol. 2, No. 4, pp. 245-287.

- French, John R. P., Jr. and Bertram Raven (1959). The bases of social power. In *Studies in social power*, ed. Dorwin Cartwright. Ann Arbor, MI: Institute for Social Research.
- Hodges, Christopher and Ruth Steinholtz (2018). *Ethical Business Practice and Regulation: A Behavioural and Values-Based Approach to Compliance and Enforcement*. Oxford: Hart Publishing.
- Ng, Thomas W. H., and Daniel C. Feldman (2015). Ethical leadership: meta-analytic evidence of criterion-related and incremental validity. *Journal of Applied Psychology*, vol. 100, No. 3, pp. 948–965.
- Northouse, Peter G. (2016). *Leadership: Theory and practice*. 7th ed. Los Angeles: SAGE.
- Schindler, Paul L., and Cher C. Thomas (1993). The structure of interpersonal trust in the workplace. *Psychological Reports*, vol. 73, No. 2, pp. 563–573.
- Treviño, Linda Klebe, Laura Pincus Hartman and Michael E. Brown (2000). Moral person and moral manager: how executives develop a reputation for ethical leadership. *California Management Review*, vol. 42, No. 4, pp. 128–142.
- Velasquez, Manuel G. (1992). *Business Ethics: Concepts and Cases*. 3rd ed. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Exercises

25. This section contains suggestions for in-class and pre-class educational exercises, while a post-class assignment for assessing student understanding of the Module is suggested in a separate section.

26. The exercises in this section are most appropriate for classes of up to 50 students, where students can be easily organized into small groups in which they discuss cases or conduct activities before group representatives provide feedback to the entire class. Although it is possible to have the same small group structure in large classes comprising a few hundred students, it is more challenging and the lecturer might wish to adapt facilitation techniques to ensure sufficient time for group discussions as well as providing feedback to the entire class. The easiest way to deal with the requirement for small group discussion in a large class is to ask students to discuss the issues with the four or five students sitting close to them. Given time limitations, not all groups will be able to provide feedback in each exercise. It is recommended that the lecturer makes random selections and tries to ensure that all groups get the opportunity to provide feedback at least once during the session. If time permits, the lecturer could facilitate a discussion in plenary after each group has provided feedback.

27. All exercises in this section are appropriate for both graduate and undergraduate students. However, as students' prior knowledge and exposure to these issues vary widely, decisions about appropriateness of exercises should be based on their educational and social context. The lecturer is encouraged to relate and connect each exercise to the key issues of the Module.

Exercise 1: Leader's view

28. Leaders differ in how they view human nature and the tactics they use to get things done through others. This exercise is intended to encourage students to reflect carefully on their current views on leadership and to stimulate their interest in learning more about ethical leadership. The lecturer asks the student to complete the following questionnaire, either in class or before they arrive to class, and facilitates a discussion in class around the questions. The questionnaire is adapted from Richard Daft's *The Leadership Experience* (p. 166;

see References in Key issues (</e4j/en/integrity-ethics/module-4/key-issues.html>) section of the Module).

29. Think carefully about each item below and indicate whether you agree or disagree with it. Also indicate whether you think your class mates would agree or disagree with each item.

	Me (Agree / Disagree)	My class mates (Agree / Disagree)
1. Overall, it is better to be humble and honest than to be successful and dishonest.		
2. If you trust someone completely, you are asking for trouble		
3. A leader should take action only when it is morally right.		
4. A good way to handle people is to tell them what they like to hear.		
5. There is no excuse for telling a white lie to someone.		
6. It makes sense to flatter important people.		
7. Most people who get ahead as leaders have led very moral lives.		
8. It is better not to tell people the real reason you did something unless it benefits you to do so.		

9. The majority of people are brave, good, and kind.		
10. It is hard to get to the top without sometimes cutting corners.		

Lecturer guidelines

30. Lecturers should encourage students to share their answers and the reasons behind their choices. Students can do this in small groups or simply by turning to the student next to them. Lecturers should not evaluate or criticize students' answers; rather they should encourage students to share what they really believe, and direct them to think deeply. Ambiguity and differences are expected to appear in students' arguments. Lecturers could summarize the discussion, and explain to the students that in order to resolve the ambiguity and differences that were expressed, they could obtain more knowledge about ethical leadership, including the leader's ethical responsibility, the importance of ethical leadership in making a leader effective, how to make ethical decisions and ways to promote ethical leadership.

Exercise 2: Decision cards

31. This exercise involves distributing cards to students, asking them to decide in which "box" to place the cards, and to consider the choices made by their fellow students.

32. The lecturer could provide students with the following instructions:

- (1) Please read the decision cards distributed to you and decide in which of the four boxes you would like to place each card. The boxes are titled as follows: "in all cases", "in most cases", "in some cases" and "never".

- (2) Once you have decided in which box to place each decision card, write the number of the card in the selected box.
- (3) After you complete the task, compare the selections of the student sitting next to you with your own selections and identify any differences.
- (4) Focusing on the differences in your selections, discuss with your fellow student the reasons for your respective selection decisions.
- (5) Following the discussion, feel free to change your selections. Please show your changes by drawing an arrow to the new box.
- (6) Take note of the number of cards you changed.

Decision cards

Decision Card 1	Decision Card 2	Decision Card 3
It is wrong for leaders to accept gifts from followers.	Leaders must consider the consequences of their actions and the effects they will have.	Leaders must always be role models for all followers.
Decision Card 4	Decision Card 5	Decision Card 6
Under all conditions, leaders must ensure that all followers participate in the decision making.	It is enough for leaders to become an expert, as human relationships do not matter.	Leaders must act in accordance with the principle of equality.

Boxes

	Box 1: never	Box 2: in some cases	Box 3: in most cases	Box 4: in all cases
Decision Card 1				
Decision Card 2				
Decision Card 3				
Decision Card 4				
Decision Card 5				
Decision Card 6				

Lecturer guidelines

33. The purpose of this card exercise is to encourage students to make decisions in given situations and to evaluate the decisions' ethical dimensions from the point of view of others. Lecturers could design their own cards and adapt the exercise accordingly.

Exercise 3: Pop culture examples of ethical leadership

34. Either during class or at home before the class, ask the students to research online a current example of ethical leadership among pop culture figures and celebrities. Ask each student to provide an explanation as to why this figure or celebrity demonstrates ethical leadership.

35. Alternatively, ask each student to prepare a two-minute video clip presenting the pop-culture ethical leader of their choice.

Lecturer guidelines

36. The point of this exercise is to encourage students to appreciate how ethical leadership impacts on and relates to their own lives, and to articulate what ethical leadership means in their own terms. Students should feel free to select any pop culture figure as an example of ethical leadership, but the lecturer could stimulate the students by providing some well-known examples from their region such as Bono, Oprah Winfrey, Beyoncé, Ivorian reggae singer Alpha Blondie, Nigerian rapper Falz, or Chinese basketball player Yao Ming.

Exercise 4: Case study *Telling the truth*

37. Invite students to consider the following case, taken from Robbins, Stephen P. and David A. De Cenzo (1998). *Fundamentals of management: Essential concepts and applications* (2nd ed.). New Jersey: Prentice-Hall, p. 28.

38. One of your employees has just been diagnosed with a treatable form of cancer. He has confided in you about the status of his health. He has also asked you not to say a word to anyone because he considers his health to be a personal matter. Over the next few months, this employee is absent frequently, especially during his radiation treatments. His absences are not a major problem for the company because his duties involve direct computer work which he can do while at home. However, some of your other employees have asked you what's wrong with him. You politely decline to discuss his situation. As a result, the other employees think that their co-worker is getting special treatment, and are ready to go to your boss to complain. You are confident that if they only knew of the employee's illness, they would understand. But you promised him not to reveal the reason for his absence. At the same time, it would create unnecessary and unhelpful problems for him if other employees complain about him.

39. Ask students to discuss the following questions:

- Should you reveal to your employees the reason for their co-worker's absence? Why or why not?
- Should you explain to your boss what is really going on?
- How would you handle this situation?

Lecturer guidelines

40. Gives students a few minutes to read the short case and prepare individual answers to the three questions. Have students discuss their answers in small groups and elect a spokesperson to provide feedback to the plenary group. Ask the group spokespersons to provide feedback. Summarize by explaining the dilemma (choosing between telling the truth and being loyal to a friend), and highlighting how the application of different ethical theories might lead to different actions.

Exercise 5: Case study: Stay neutral or not

41. You are the CEO of a large online platform that allows C2C business transactions (transactions directly between customers). At a leadership summit, the CEO of a video game company approaches you to express his concern over discovering a bootlegged version of a video game his company had began to produce on your platform. The CEO goes on to say that his company stopped the production of the game after receiving too much criticism over how violent the game is. He asks if you would consider taking down the game, not only because it is a bootlegged version, but also because it is violent. Previously, you have never evaluated the products sold on your platform since your company is protected under the Digital Millennium Copyright Act (DMCA). The DMCA states that an online platform like yours cannot be held liable for selling any particular product so long as the company does not selectively police its site. If your

company were to remove this product from the platform then, under the DMCA, you should review all products being sold. This would require the hiring of a new team, along with the added risk of significantly reduced transactions on your platform. If you stay neutral and let the product stay, you could risk criticism from the public for allowing the sale of such a violent game.

42. Ask students to discuss the decision they would have made if they were in this leader's position, and the reasons for that decision.

Lecturer guidelines

43. This case study involves a somewhat more complex ethical conflict for a leader compared to the previous one. The guidelines for conducting this exercise are similar to the previous one: After giving the students a few minutes to read the short case and prepare individual answers, have them discuss their answers in small groups and elect a spokesperson to provide feedback to the plenary group. Ask the groups' spokespersons to provide feedback. Summarize by explaining the dilemma and highlighting how the application of different ethical theories might lead to different actions.

Exercise 6: Turning knowledge into practice

44. The idea behind this exercise is to turn knowledge about ethical leadership into practical guidelines. Students are encouraged to carefully examine the ten activities Daft associates with a moral leader, and then to review the five principles of ethical leadership suggested by Northouse (see Key Issues (</e4j/en/integrity-ethics/module-4/key-issues.html>) section of the Module).

45. Daft summarizes the following ten activities of a moral leader:

- (1) Develop, articulate, and uphold high moral principles.

- (2) Focus on what is right for the organization as well as all the people involved.
- (3) Set the example you want others to live by.
- (4) Be honest with yourself and others.
- (5) Drive out fear and eliminate issues that cannot be discussed.
- (6) Establish and communicate ethics policies.
- (7) Develop a backbone – show zero tolerance for ethical violations.
- (8) Reward ethical conduct.
- (9) Treat everyone with fairness, dignity, and respect, from the lowest to the highest level of the organization.
- (10) Do the right thing in both your private and professional life – even if no one is looking.

46. Northouse's five principles of ethical leadership are as follows:

- (1) Ethical Leaders Respect Others: To do so means always to treat others as ends in themselves and never as means to ends. Respect means that a leader listens closely to followers, is empathic, and is tolerant of opposing points of view. It means treating followers in ways that confirm their beliefs, attitudes, and values.
- (2) Ethical Leaders Serve Others: Leaders who serve are altruistic. They place their followers' welfare foremost in their plans. In practicing the principle of service, ethical leaders must be willing to be follower-centered, must place others' interests foremost in their work, and must act in ways that will benefit others.

- (3) **Ethical Leaders Are Just:** Ethical leaders are concerned about issues of fairness and justice. They make it a top priority to treat all of their followers in an equal manner. As a rule, no one should receive special treatment or special consideration except when his or her particular situation demands it. When individuals are treated differently, the grounds for different treatment must be clear and reasonable, and must be based on moral values.
- (4) **Ethical Leaders Are Honest:** Being honest is not just about telling the truth. It has to do with being open with others and representing reality as fully and completely as possible.
- (5) **Ethical Leaders Build Community:** Ethical leadership demands attention to a civic virtue. Leaders and followers need to attend to more than their own mutually determined goals. They need to attend to the community's goals and purpose. An ethical leader is concerned with the common good, in the broadest sense, paying attention to how the changes proposed by a leader and followers will affect the larger organization, the community, and society.

47. After carefully considering the approaches of Northouse and Daft, Students are encouraged to critically evaluate these approaches, and come up with their own set of practical guidelines for ethical leadership.

Lecturer guidelines

48. The lecturer provides an overview of these two approaches, and a few examples of how this can work in practice. Students are asked to study the lists of activities individually, and then discuss them in small groups. Students should also consider these approaches critically. Do they agree with the lists? Invite students to prioritize items on the lists (for example by picking their top three)

and also to suggest new activities that can be added to the lists. Each small group is given the opportunity to present their top three list to the entire class and indicate the reasons behind their choices. The lecturer captures this on a whiteboard in order to be able to identify common activities across the groups. After all groups have presented their lists, the lecturer summarizes and concludes the exercise.

Possible class structure

49. This section contains recommendations for a teaching sequence and timing intended to achieve learning outcomes through a three-hour class. The lecturer may wish to disregard or shorten some of the segments below in order to give more time to other elements, including introduction, icebreakers, conclusion or short breaks. The structure could also be adapted for shorter or longer classes, given that the class durations vary across countries.

Introduction (5 minutes)

- Introduce the importance of leadership given the complexity and cultural variation of organizations worldwide.
- Introduce the three questions to be addressed in the Module: what is ethical leadership, why is ethical leadership important, and how to promote ethical leadership.

Leader's view exercise (20 minutes)

- Conduct exercise 1 (</e4j/en/integrity-ethics/module-4/exercises.html#module4exercise1>). Distribute a sheet to every student, and ask students to answer the questions (5 minutes).
- Have students share their answers and reasons behind their choices (10 minutes).

- Summarize the answers and reasons, and explains that the ambiguity and differences discovered in the discussion can be better resolved through obtaining more knowledge about ethical leadership (5 minutes).

Definition of leadership and ethical leadership (5 minutes)

- Present the definitions of leadership, paying special attention to the components central to the phenomenon: (a) leadership is a process, (b) leadership involves influence, (c) leadership occurs in groups, and (d) leadership involves common values and goals.
- Present the definitions of ethical leadership, and briefly explain the differences between ethical leadership and leadership ethics.

Why do leaders have ethical responsibility? (10 minutes)

- Discuss the importance of ethical leadership drawing on the relevant discussion in the Key Issues section of the Module.
- Use both theoretical reasons and real cases, with an emphasis on real cases which are relevant to students in addressing a leader's ethical responsibility.

The importance of ethical leadership for effective leadership (25 minutes)

- Introduce the 'interpersonal trust' model developed by Schindler and Thomas (2 minutes).
- Facilitate a discussion regarding the importance of ethical leadership for effective leadership based on the interpersonal trust model (10 minutes).
- Introduces the 'social power' model developed by French and Raven (3 minutes).

- Facilitates a discussion regarding the importance of ethical leadership for effective leadership based on the social power model. Pay special attention to the features of individuals, organizations and the contemporary world, and their impacts on the role of ethical leadership as a referent power (10 minutes).

Decision cards exercise (20 minutes)

- Conduct exercise 2 (</e4j/en/integrity-ethics/module-4/exercises.html#module4exercise2>). See guidelines in the Exercises section of the Module.

Pop-culture examples of ethical leadership (20 minutes)

- Conduct exercise 3 (</e4j/en/integrity-ethics/module-4/exercises.html#module4exercise3>). See guidelines in the Exercises section of the Module.

Case studies (20 minutes)

- Conduct exercise 4 (</e4j/en/integrity-ethics/module-4/exercises.html#module4exercise4>) or 5 (</e4j/en/integrity-ethics/module-4/exercises.html#module4exercise5>) See guidelines in the Exercises section of the Module.

Applying ethical theories, principle and models to leadership (30 minutes)

- Introduce the main ethical theories of utilitarianism, deontology and virtue, and apply them to the case study (15 minutes).
- Introduce the principles of ethical leadership proposed by Eisenbeiss and Northouse and apply them to the case study (10 minutes).
- Discuss ethical decision-making models and ethics quick tests and apply them to the case study (5 minutes).

Turning knowledge into practice (25 minutes)

- Conduct exercise 6 (</e4j/en/integrity-ethics/module-4/exercises.html#module4exercise6>). See guidelines in the Exercises section of the Module.
- Discuss questions such as: Will you add, delete, or modify any items? Why? (10 minutes)
- Discuss virtues leaders ought to possess. The lecturer presents the virtues suggested by thinkers like Aristotle, Confucius, or any others who are influential to the students (5 minutes).
- Discussion on what an ethical manager ought to do to infuse the organization with principles that will guide the actions of all employees and build an ethical organization (10 minutes).

Core reading

50. The following readings should be completed before the session.

- What is ethical leadership? (<https://www.villanovau.com/resources/leadership/what-is-ethical-leadership/#.WsZCAWaB01g>) » This resource from Villanova University defines ethical leadership as a "form of leadership in which individuals demonstrate conduct for the common good that is acceptable and appropriate in every area of their life". The article discusses both characteristics and impacts of leadership.
- What is a leader? (<http://www.leadership-central.com/what-is-a-leader.html#axzz5Bo39Ro00>)» This article describes the concept of a leader and distinguishes it from the concept of a manager.

- What is ethics? (<http://www.ethics.org.au/about/what-is-ethics>) » A brief introduction to ethical decision-making, and a discussion of the "ethics quick tests" referred to in the Key Issues section of this Module.

Advanced reading

51. The following readings are recommended for students interested in exploring the topics of this Module in more detail, and for lecturers teaching the Module:

- Bazerman, Max H. and Ann E. Tenbrunsel (2011). Ethical breakdowns. *Harvard Business Review*, vol. 89, No. 4, pp. 58–65.
- Bing, Stanley (2000). *What Would Machiavelli Do? The Ends Justify the Meanness*. New York: Harper Business.
- Ciulla, Joanne B. (2005). The state of leadership ethics and the work that lies before us. *Business Ethics: A European Review*, vol. 14, No. 4, pp. 323–335.
- Ciulla, Joanne B. (2014). *Ethics, the Heart of Leadership*. 3rd ed. Santa Barbara, California: Praeger.
- Coles, Robert (2000). *Lives of Moral Leadership*. New York: Random House.
- Daft, Richard L. (2008). *The Leadership Experience*. 4th ed. Stamford, CT: Cengage.
- de Hoogh, Annebel H.D., and Deanne N. den Hartog (2009). Ethical leadership: the positive and responsible use of power. In *Power and Interdependence in Organizations*, Dean Tjosvold and Barbara Wisse, eds. Cambridge: Cambridge University Press.

- Gentile, Mary C. (2012). Values-driven leadership development: where we have been and where we could go. *Organization Management Journal*, vol. 9, No. 3, pp. 188-196.
- Johnson, Craig E. (2011). *Meeting the ethical challenges of leadership: casting light or shadow*. 4th ed. Thousand Oaks, CA: SAGE.
- Northouse, Peter G. (2016). *Leadership: Theory and practice*. 7th ed. Thousand Oaks, CA: SAGE.
- Treviño, Linda Klebe, Laura Pincus Hartman and Michael E. Brown (2000). Moral person and moral manager: how executives develop a reputation for ethical leadership. *California Management Review*, vol. 42, No. 4, pp. 128-142.
- Watkins, Michael D. (2012). How managers become leaders. *Harvard Business Review*, vol. 90, No. 6, pp. 64-72.

Student assessment

52. This section provides a suggestion for a post-class assignment, be completed within two weeks after the Module, for the purpose of assessing student understanding of the Module. Suggestions for pre-class or in-class assignments are provided in the Exercises section.

53. Select a leader and write an essay on the ethical leadership of the selected person, focusing on one or more of the following questions:

- In your opinion, what characterizes a good leader? Do you think the leader is a good leader? Why?
- How does being a good leader differ from being an ethical leader?
- Did this person face any ethical dilemmas during his or her career or lifetime?

- How did he or she respond to these dilemmas?
- Is it possible to identify a particular ethical theory that informed the choices made by this person?

Length: between 2500 and 3000 words.

Additional teaching tools

54. This section includes links to relevant teaching aides such as PowerPoint slides and video material, that could help the lecturer teach the issues covered by the Module. Lecturers can adapt the slides and other resources to their needs.

PowerPoint presentation

- Presentation on Module 4: Ethical Leadership (/documents/e4j/powerpoints/M4_Ethical_Leadership_PPT_201810 01.ppsx)

Video material

- Why good leaders make you feel safe? (https://www.ted.com/talks/simon_sinek_why_good_leaders_make_you_feel_safe) (11:56min)
- Are you a giver or a taker? (https://www.ted.com/talks/adam_grant_are_you_a_giver_or_a_taker) (13:29min)
- Everyday leadership (https://www.ted.com/talks/drew_dudley_everyday_leadership) (6:11min)

Guidelines to develop a stand-alone course

55. This Module provides an outline for a three-hour class, but there is potential to develop its topics further into a stand-alone course. The scope and structure of such a course will be determined by the specific needs of each context, but a possible structure is presented here as a suggestion.

Session	Topic	Brief description
1	Introduction to leadership	Definition of leadership, introduction to the importance of leadership

Session	Topic	Brief description
2	Ethical responsibility	Discussion on the reasons that leaders usually have more ethical responsibility than followers
3	Effective leadership	Expose students to the important distinction between personal, theoretical, and professional ethics.
4	Ethical decision-making	Discussion on the effectiveness of leadership based on the relationship between leaders and followers, and organizational culture-building
5	Ethical theories	Utilitarianism, deontology, virtue ethics
6	Principles of ethical leadership	Discussion on principles of ethical leadership
7	Ethical decision-making	Application of ethical theories, principles to leadership cases
8	Ethics virtues	Discussion on the virtues an ethical person ought to possess
9	Ethical leadership in practice	Discussion on the measures an effective ethical manager ought to take

Vocabulary

2020 March

Vocabulary

No	English	Myanmar
1	abetment	အားပေးကူညီခြင်း
2	abuse	အလွဲသုံးစားမှု
3	accountability	တာဝန်ယူနိုင်မှု
4	accumulating	တိုးပွားလာခြင်း
5	accusing	စွပ်စွဲခြင်း
6	action plan	လုပ်ငန်းစီမံချက်
7	action taken	အရေးယူဆောင်ရွက်ခြင်း
8	administrative	အုပ်ချုပ်ရေး
9	advocate	တရားလွှတ်တော်ရှေ့နေ
10	aggrieved person	နစ်နာသူ
11	aids	အကူအညီများ
12	allegation	စွပ်စွဲချက်
13	allowance	စရိတ်
14	amend	ပြင်ဆင်သည်
15	annual	နှစ်စဉ်
16	anonymous complaints	ပစ်စာ
17	anti-corruption	အဂတိလိုက်စားမှုတိုက်ဖျက်ရေး
18	Rules	နည်းဥပဒေ
19	appropriate order	သင့်လျော်သည့်အမိန့်
20	armed conflicts	လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများ
21	asset declaration	ပိုင်ဆိုင်မှုကြေညာခြင်း
22	assign	တာဝန်ပေးအပ်ခြင်း
23	authorized organization	အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်း
24	awareness exhibition booths	အသိပညာပေးပြခန်းများ
25	awareness raising materials	အသိပညာပေးစာစောင်များ
26	basic premise	အခြေခံအကြောင်းအချက်များ
27	basic principles	အခြေခံမူများ
28	benefit	အကျိုးခံစားခွင့်
29	benevolence	သဒ္ဓါတရား
30	bias	ဘက်လိုက်ခြင်း
31	Bilateral Memorandum of Understanding	နှစ်နိုင်ငံချင်းနားလည်မှုစာချွန်လွှာ

No	English	Myanmar
32	bills of exchange	ငွေလွှဲလက်မှတ်များ
33	board	ဘုတ်အဖွဲ့
34	breach	ချိုးဖောက်သည်
35	bribery	လာဘ်ပေးလာဘ်ယူမှု
36	bullying	အနိုင်ကျင့်ခြင်း
37	business entity	စီးပွားရေးလုပ်ငန်းအဖွဲ့အစည်း
38	business environment	စီးပွားရေးနယ်ပယ်
39	business-to-customer relationship	စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များနှင့် ဝယ်ယူသူများအကြား ဆက်ဆံရေး
40	capability	စွမ်းဆောင်မှု
41	capacity enhancement	စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ခြင်း
42	capital budget	ငွေလုံးငွေရင်းဘတ်ဂျက်
43	categorical imperative	ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ အထူးတာဝန်ဝတ္တရား
44	certificates	အသိအမှတ်ပြုလက်မှတ်များ
45	charismatic	ဩဇာတိက္ကမနှင့် ပြည့်စုံသော
46	Civil Supplies Theft Prevention Committee	ပြည်သူ့ထောက်ပံ့ရေးပစ္စည်း ခိုးယူခြင်းမှ ကာကွယ်သည့်ကော်မတီ
47	clean government	သန့်ရှင်းသောအစိုးရ
48	client	တိုင်ကြားသူ
49	Code of Conduct (CoC)	ကျင့်ဝတ်
50	cognizable	တရားစီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသော
51	cognizable offence	ရဲအရေးယူပိုင်ခွင့်ရှိသော ပြစ်မှု
52	combat	တိုက်ဖျက်သည်
53	commemorative ceremony	အထိမ်းအမှတ်အခမ်းအနား
54	commencing	ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ခြင်း
55	Commissioner	ကော်မရှင်အဖွဲ့ဝင်
56	commitment	(အလုပ်၌) နှစ်မြှုပ်ထားခြင်း။
57	common morality	အခြေခံကိုယ်ကျင့်သီလ
58	competence	ကျွမ်းကျင်မှု
59	competent authority	လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာရှိသူ
60	Complain Scrutiny Working Committee	တိုင်ကြားစာစိစစ်သုံးသပ်ရေး လုပ်ငန်းကော်မတီ

No	English	Myanmar
61	complainant	တိုင်ကြားသူ
62	complaint	တိုင်ကြားစာ
63	complaint reporting system	သတင်းပို့တိုင်ကြားခြင်းစနစ်
64	complaints under scrutiny	စိစစ်ဆောင်ရွက်ဆဲတိုင်ကြားစာများ
65	compliance	လေးစားလိုက်နာခြင်း
66	conceal	ဖုံးကွယ်ခြင်း
67	conceptual clarity	အယူအဆပိုင်းဆိုင်ရာ တိကျပြတ်သားမှု
68	conferences	ညီလာခံများ
69	confer	ပေးအပ်သည်
70	confidential information	လျှို့ဝှက်ထိန်းသိမ်းရမည့် သတင်းအချက်အလက်များ
71	confiscate	ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာအဖြစ်သိမ်းဆည်းသည်
72	confiscation of proceeds	ငွေကြေးနှင့် ပစ္စည်းများကို ပြည်သူ့ ဘဏ္ဍာအဖြစ် သိမ်းဆည်းခြင်း
73	conflict of interest	အကျိုးစီးပွားပဋိပက္ခ
74	conformity	လိုက်လျောညီညွတ်မှု
75	confront	ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းသည်
76	consent	သဘောတူညီချက်
77	consequentialism	လက်ငင်းအကျိုးဆက်ဝါဒ
78	consistency	တစ်သမတ်တည်းဖြစ်မှု
79	consultation	လက်ခံတွေ့ဆုံဆွေးနွေးဖြေရှင်းပေးခြင်း
80	contestation	ခုခံပြောဆိုခြင်း
81	control of corruption	အဂတိလိုက်စားမှု ထိန်းချုပ်ခြင်း
82	conviction	ပြစ်မှုထင်ရှားခြင်း
83	corporeal	ဒြပ်ရှိသော
84	corrupt practices	အဂတိလိုက်စားသော အလေ့အထများ
85	corruptible	အဂတိလိုက်စားနိုင်ခြေရှိသော
86	corruption	အဂတိလိုက်စားမှု
87	corruption index	အဂတိလိုက်စားမှုဆိုင်ရာ ညွှန်းကိန်း
88	Corruption Prevention Unit (CPU)	အဂတိလိုက်စားမှုတားဆီး ကာကွယ်ရေးအဖွဲ့
89	corruption victims	အဂတိလိုက်စားမှု၏ သားကောင်များ
90	corruption-free	အဂတိလိုက်စားမှု ကင်းရှင်းသော

No	English	Myanmar
91	course of action	ဆောင်ရွက်ပုံနည်းလမ်း
92	creative-storytelling	လုပ်ကြံဇာတ်လမ်း ဖန်တီးခြင်း
93	credible information	ကျော်စောသတင်း
94	credit business	ငွေချေးလုပ်ငန်းများ
95	criminalization	ပြစ်မှုအဖြစ်သတ်မှတ်ခြင်း
96	critical reflection	အရေးပေါ်တုံ့ပြန်နိုင်စွမ်း
97	critique	ဝေဖန်ဆန်းစစ်သည်
98	crucial evidence	ခိုင်လုံသည့် သက်သေခံချက်
99	cultivating wisdom	ဉာဏ်ပညာ ပြုစုပျိုးထောင်မှု
100	debentures	ငွေချေးစာချုပ်များ
101	declaration	ကြေညာချက်
102	deeply-rooted	ခိုင်မြဲစွာ အမြစ်တွယ်မှု
103	defaming	ဂုဏ်သရေပျက်စေခြင်း
104	deliberation	စဉ်းစားဆင်ခြင်ခြင်း
105	demotion	ရာထူးအဆင့်လျှော့ချခြင်း
106	Deontology	တာဝန်ရှိမှုဗေဒ
107	departmental procedures	ဌာနဆိုင်ရာလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ
108	deprive	ရထိုက်သောအခွင့်အရေးကို ပိတ်ပင်ခြင်း
109	designation	ခန့်အပ်ခြင်း
110	destructive acts	အဖျက်လုပ်ရပ်များ
111	dignity	မွေးရာပါ ဂုဏ်သိက္ခာ
112	dilemmas	အကြပ်အတည်းများ
113	disastrous	ဆိုးရွားသော။ ဒုက္ခရောက်စေသော
114	discrimination	ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း
115	dismiss	ထုတ်ပစ်ခြင်း
116	disciplinary	စည်းကမ်းထိန်းသိမ်းရေး
117	dispositions	ပင်ကိုစိတ်
118	District Prosecutor	ခရိုင်ဥပဒေအရာရှိ
119	diversity	မတူကွဲပြားမှု
120	drawing account	ငွေထုတ်စာရင်း
121	economic exploitation	စီးပွားရေးခေါင်းပုံဖြတ်အမြတ်ထုတ်ခြင်း
122	emergence	ဖြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက်လာစေရေး

No	English	Myanmar
123	emolument	ချီးမြှင့်ငွေ
124	emotional disposition	စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ပင်ကိုစရိုက်လက္ခဏာ
125	empirical observation	လက်တွေ့ကွင်းဆင်း လေ့လာမှု
126	empower	လုပ်ပိုင်ခွင့်အပ်နှင်းသည်
127	enact	ပြဋ္ဌာန်းသည်
128	endeavours	ဆောင်ရွက်ချက်များ
129	endemic corruption	အဂတိလိုက်စားမှုအကျင့်ဆိုး
130	enforcement	အရေးယူဆောင်ရွက်ခြင်း
131	enhancement	မြှင့်တင်ခြင်း
132	enrichment	ကြွယ်ဝချမ်းသာခြင်း
133	enterprise	လုပ်ငန်း
134	equality	သာတူညီမျှမှု
135	equivalent	အလားတူ
136	establishment	ဖွဲ့စည်းခြင်း၊ တည်ဆောက်ခြင်း
137	ethics	ကျင့်ဝတ်
138	ethics of conviction	ယုံကြည်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်
139	ethics of responsibility	တာဝန်ယူမှုဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်
140	ethnocentricity	မှားယွင်းစွာဖော်ပြမှု
141	evaluation	သုံးသပ်အကဲဖြတ်ခြင်း
142	excellent trait of character	အထူးကောင်းမွန်သည့် ပင်ကိုလက္ခဏာ
143	execution	အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်း
144	exemptions	ကင်းလွတ်ခွင့်များ
145	expenditure	အသုံးစရိတ်
146	explore	ရှာဖွေသည်
147	fairness	တရားမျှတမှု
148	fidelity	သစ္စာရှိခြင်း
149	financial interests	ငွေကြေးဆိုင်ရာအကျိုးစီးပွားများ
150	fine	ငွေဒဏ်
151	fixed cycles	သံသရာစက်ဝန်းများ
152	foreign currency	နိုင်ငံခြားသုံးငွေများ
153	foreign investments	ပြည်ပ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု
154	formal leadership	တရားဝင် ခန့်အပ်ထားခြင်းခံရသည့် ခေါင်းဆောင်မှု

No	English	Myanmar
155	formulating	ရေးဆွဲခြင်း
156	Giving-Voice to Values (GVV)	တန်ဖိုးထားမှုများအား ထုတ်ဖော် ပြောကြားခြင်း
157	Golden Rule	စံထားဥပဒေ
158	good governance	ကောင်းမွန်သော အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်
159	gratification	တံစိုးလက်ဆောင်
160	guilty	အပြစ်ရှိသော
161	handling of complaints	တိုင်ကြားစာများအပေါ် စီမံဆောင်ရွက်ခြင်း
162	harassment	နှောင့်ယှက်ဟန့်တားခြင်း
163	harmonious	သဟဇာတဖြစ်မှု
164	high performance	စွမ်းဆောင်ရည်မြင့်မားသော
165	historical social system	သမိုင်းဝင် လူမှုရေးစနစ်များ
166	historical trajectory	သမိုင်းကြောင်းဆိုင်ရာ ဖြတ်သန်းမှု လမ်းကြောင်း
167	holistic approach	ပြည့်စုံသော လမ်းစဉ် ချဉ်းကပ်နည်း
168	honesty	ရိုးသားမှု
169	honorarium	ချီးမြှင့်ငွေ
170	ideational background	နောက်ခံအတွေးအခေါ်နှင့် ခံယူချက်
171	identity	စိတ်တူသဘောတူဖြစ်မှု
172	ideological beliefs	သဘောတရားရေးရာ ယုံကြည်ချက်
173	illegal substances	ဥပဒေနှင့်ဆန့်ကျင်သောပစ္စည်းများ
174	impairing	နစ်နာစေခြင်း
175	impartiality	ဘက်လိုက်ခြင်းကင်းမှု
176	impediment	အဟန့်အတား
177	imperial practices	နယ်မြေ ချဲ့ထွင်ခြင်း
178	imprisonment	ထောင်ဒဏ်ကျခံခြင်း
179	inclusiveness	အားလုံးပါဝင်နိုင်မှု
180	incorporeal	ဒြပ်မဲ့သော
181	In-Country Management Training	ပြည်တွင်းစီမံခန့်ခွဲမှုသင်တန်း
182	independence	လွတ်လပ်စွာရပ်တည်နိုင်မှု
183	ineligible rights	ရထိုက်ခွင့်မရှိသောအခွင့်အရေး
184	influence	ဩဇာလွှမ်းမိုးမှု

No	English	Myanmar
185	informal leadership	အလွတ်သဘော လက်ခံနိုင်သည့် ခေါင်းဆောင်မှု
186	informant/ informer	သတင်းပေးသူ
187	Information Working Committee	ပြန်ကြားရေးလုပ်ငန်းကော်မတီ
188	insane person	စိတ်ပေါ့သွပ်သူ
189	insolvent	လူမွဲ
190	inspector	စစ်ဆေးရေးမှူး
191	instigate	လှုံ့ဆော်ခြင်း
192	intangible	ထိတွေ့၍ မရနိုင်သော
193	integrity	ဖြောင့်မတ်တည်ကြည်မှု
194	intellectual commitment	အသိပညာဆိုင်ရာ ကတိကဝတ်
195	intellectual virtues	လက်တွေ့မြင့်မြတ်စင်ကြယ်မှု
196	interests	အကျိုးစီးပွားများ
197	interests of citizen	နိုင်ငံသားများ၏ အကျိုးစီးပွား
198	intermediary	ကြားဝင်ပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း
199	International Anti-Corruption Academy (IACA)	အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာအဂတိလိုက်စားမှု တိုက်ဖျက်ရေးအကယ်ဒမီ
200	interpersonal trust	ပုဂ္ဂိုလ်ရေးယုံကြည်မှု
201	interrogation	စစ်မေးခြင်း
202	intimidation	ခြိမ်းခြောက်ခံရမှု
203	Introductory Workshop	မိတ်ဆက် အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲ
204	Investigation	စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်း
205	investigation board	စုံစမ်းစစ်ဆေးရေးအဖွဲ့
206	investigation report	စုံစမ်းစစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်အစီရင်ခံစာ
207	issue	ထုတ်ပြန်ကြေညာခြင်း
208	joint declaration	ပူးတွဲကြေညာချက်
209	joint venture	အကျိုးတူပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း
210	judgment	တရားစီရင်ခြင်း
211	judicial matter	တရားစီရင်ရေးကိစ္စ
212	justification	ထိန်းညှိခြင်း
213	knowledge-sharing booths	အသိပညာပေးပြခန်းများ
214	land management	လယ်ယာမြေစီမံခန့်ခွဲမှု
215	lawsuit	တရားစွဲဆိုမှု

No	English	Myanmar
216	leave-enjoyment	ခွင့်ခံစားခြင်း
217	legal affairs	ဥပဒေရေးရာ
218	Legal Affairs Working Committee	ဥပဒေရေးရာလုပ်ငန်းကော်မတီ
219	legal instruments	ဥပဒေစာချုပ်စာတမ်းများ
220	liabilities	ပေးရန်တာဝန်/တာဝန်ရှိမှု
221	liquidation	ရှင်းလင်းဖျက်သိမ်းခြင်း
222	marxist	မာတ်စ်ဝါဒီ/ မာတ်စ်ဝါဒနှင့် ဆိုင်သော
223	materialization	အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်း
224	maturity	ရင့်ကျက်ခြင်း
225	measurable impact	ဆိုးသော အကျိုးသက်ရောက်မှု
226	mechanism	ယန္တရား
227	Memorandum of Understanding (MOU)	နားလည်မှုစာချွန်လွှာ
228	merit	ကောင်းမြတ်ခြင်း၊ အရည်အချင်းရှိခြင်း
229	message	သဝဏ်လွှာ
230	meta-ethics	ထူးကဲသာလွန်သည့် ကျင့်ဝတ်
231	miscellaneous	အထွေထွေ
232	misconduct	လွဲမှားဆောင်ရွက်မှု
233	mismanagements	လွဲမှားစွာစီမံခန့်ခွဲမှု
234	misperception	မှားယွင်းသော ယုံကြည်မှု
235	misrepresentation	ကိုယ်စားမပြုမှု
236	mission	ရည်မှန်းချက်တာဝန်/ လုပ်ငန်းတာဝန်
237	misunderstanding	ယုံမှတ်မှားမှု
238	misuse	အလွဲသုံးမှု
239	momentum	အရှိန်အဟုန်
240	monitoring	စောင့်ကြည့်ခြင်း
241	moral dilemma	ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာအကျပ်အတည်း
242	moral laws	ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ ဥပဒေ
243	motto	ဆောင်ပုဒ်
244	multicultural group	ယဉ်ကျေးမှုမတူညီသော အဖွဲ့အစည်းများ
245	mutual respect	အပြန်အလှန်လေးစားခြင်း
246	national cause	အမျိုးသားအရေး
247	national responsibility	အမျိုးသားရေးတာဝန်

No	English	Myanmar
248	naturalistic fallacy	သဘာဝတရားနှင့်ဆက်စပ်သော အတွေးမှား
249	nefarious	ယုတ်ညံ့သော
250	negative consequence	ဆိုးသော အကျိုးဆက်
251	negligence	ပေါ့ဆမှု
252	Non-Governmental Organization (NGO)	အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်း
253	non-naturalistic quality	သဘာဝတရားတွင်မရှိသော အရည်အသွေး
254	non-political manner	နိုင်ငံရေးကင်းရှင်းသည့်အပြုအမူ
255	non-released information	ထုတ်ပြန်ခြင်းမရှိသော အချက်အလက်များ
256	normative constraints	စံထားရမည့် သတ်မှတ်ချက်များ
257	notification	အမိန့်ကြော်ငြာစာ
258	objectives	ရည်ရွယ်ချက်များ
259	obliterate	ဖောက်ဖျက်ခြင်း
260	obstacle	အဟန့်အတား
261	occurrence	ပေါ်ပေါက်သည်
262	offence	ပြစ်မှု
263	on-going progress	ဆောင်ရွက်ဆဲလုပ်ငန်းများ
264	organized crimes	အုပ်စုဖွဲ့ကျူးလွန်သည့် မှုခင်းများ
265	overarching goal	ထားရှိသည့် ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်
266	own personality	ကိုယ်ပိုင်အရည်အသွေး
267	pain-avoiding	နာကျင်မှုကို ရှောင်ရှားခြင်း
268	paper writing	စာတမ်းရေးသားမှု
269	parameters	သတ်မှတ်ချက်ဘောင်များ
270	passing the buck	ပြဿနာဖြစ်လာပါက ရှောင်လွှဲခြင်း
271	peace and purity	ငြိမ်းချမ်းခြင်းနှင့် ဖြူစင်သန့်ရှင်းခြင်း
272	pennant	တံခွန်
273	people	ပြည်သူများ
274	perception	သဘောထားအမြင်
275	personal Misconduct	ပုဂ္ဂိုလ်ရေးမမှန်မကန်ဆောင်ရွက်မှု
276	pertinent	သက်ဆိုင်သော၊ အကျိုးဝင်သော

No	English	Myanmar
277	philanthropic	ပရဟိတ
278	philosophical questions	ဒဿနိကအပိုင်းဆိုင်ရာ မေးခွန်းများ
279	pilot plan	ရှေ့ပြေးစီမံချက်
280	plural order	ဗဟုအစီအမံ
281	pluralism	ဗဟုဝါဒ သဘောတရား
282	Police Custody	ရဲအချုပ်ကျခြင်း
283	Police Lieutenant	ရဲအုပ်
284	policy affairs	မူဝါဒရေးရာ
285	Policy Affairs Working Committee	မူဝါဒရေးရာလုပ်ငန်းကော်မတီ
286	political context	နိုင်ငံရေး အခင်းအကျင်း
287	political independence	နိုင်ငံရေးအရလွတ်လပ်မှု
288	political post	နိုင်ငံရေးရာထူး
289	political post holder	နိုင်ငံရေးရာထူးလက်ရှိဖြစ်သူ
290	political view	နိုင်ငံရေးအမြင်
291	political will	နိုင်ငံရေးစေတနာ
292	positive	အပြုသဘောဆောင်သော
293	possesses	ပိုင်ဆိုင်သည်
294	post-decision making	ဆုံးဖြတ်ချက် ချခြင်းအဆင့်
295	poverty reduction	ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုလျော့ကျရေး
296	practical guidance	လက်တွေ့ကျသော လမ်းညွှန်ချက်များ
297	practical wisdom	လက်တွေ့ကျသော ဉာဏ်အမြော်အမြင် ရှိမှု
298	predictability	ကြိုတင်တွက်ဆနိုင်မှု
299	prejudice	မလိုမုန်းထားမှု
300	preliminary scrutiny board	ပဏာမစိစစ်ရေးအဖွဲ့
301	prescribe qualification	သတ်မှတ်ထားသော အရည်အချင်း
302	presumption	ထင်မြင်ယူဆချက်
303	prevention	တားဆီးကာကွယ်ခြင်း
304	primates	နို့တိုက် သတ္တဝါများ
305	prior sanction	ကြိုတင်ခွင့်ပြုချက်
306	private entities	ပုဂ္ဂလိကအဖွဲ့အစည်းများ
307	private gain	ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအကျိုးအမြတ်
308	problem-solving	ပြဿနာကို ဖြေရှင်းနိုင်စွမ်းရှိသော

No	English	Myanmar
309	procedure	လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ
310	proceedings	တရားစွဲဆိုခြင်း
311	process	လုပ်ငန်းစဉ်
312	professionalism	ပညာရပ်ဆိုင်ရာအရည်အချင်းရှိမှု
313	promissory notes	ငွေပေးကတိစာချုပ်များ
314	properties	ပစ္စည်းများ
315	propriety	သင့်တင့်လျောက်ပတ်မှု
316	prosecute	တရားစွဲဆိုသည်
317	proselytizing	မိမိဘာသာအယူဝါဒကို လက်ခံရန် သိမ်းသွင်းခြင်း
318	Prosperity	သာယာဝပြောခြင်း
319	provision	ပြဋ္ဌာန်းချက်
320	provision order	တားမြစ်မိန့်
321	psychological shortcuts	စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာဖြတ်လမ်းနည်း
322	psychological unease	စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ မသက်မသာဖြစ်မှု
323	public	အများပြည်သူ
324	public awareness	အများပြည်သူအသိပညာပေးခြင်း
325	Public disclosure	အများပြည်သူသို့ ထုတ်ပြန်ခြင်း
326	Public Funds	ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေများ
327	public governance	အများပြည်သူဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်ရေး
328	Public institutions	အများပြည်သူဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်း
329	Public Opinion Polls	ပြည်သူ့လူထု၏ သဘောထားအမြင်ကို စစ်တမ်းကောက်ယူခြင်း
330	public perception	ပြည်သူ့လူထု၏ သဘောထားအမြင်
331	Public Property Protection Police	ပြည်သူ့ပစ္စည်းကာကွယ်ရေး ရဲအဖွဲ့
332	Public Reporting	ပြည်သူ့သို့အစီရင်ခံတင်ပြခြင်း
333	Public Sector	အစိုးရကဏ္ဍ
334	public servant	ပြည်သူ့ဝန်ထမ်း
335	public talks	ဟောပြောမှု
336	publicizing	အများပြည်သူသိရှိရန် ထုတ်ပြန်ကြေညာခြင်း
337	pursuing	အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်း
338	pursuit of gain	အကျိုးအမြတ်ရလိုမှု

No	English	Myanmar
339	pursuit of money	ငွေကြေးရလိုမှု
340	ratification	အတည်ပြုပြဋ္ဌာန်းခြင်း
341	ratify	အတည်ပြုသည်
342	Receipt	လက်ခံရရှိသည်
343	Receipt of Complaints	တိုင်ကြားစာများ လက်ခံရရှိမှု
344	Receiving Complaints for Discussion	တိုင်ကြားသူများနှင့် လက်ခံတွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှု
345	Reduced Pension	လျော့ပေါ့ပင်စင်ခံစားစေခြင်း
346	reduction of pay scale	လစာနှုန်းထားလျော့ချခြင်း
347	reduction of police service	ရဲအမှုထမ်းသက်လျော့ချခြင်း
348	refresher training	မွမ်းမံသင်တန်း
349	relativism	နှိုင်းယှဉ်မှုပုံစံ
350	religious context	ဘာသာရေးယုံကြည်ချက်
351	religious proselytizing	ဘာသာရေးဆိုင်ရာ ကိုယ်ပိုင်အယူဝါဒကို လက်ခံရန် သိမ်းသွင်းခြင်း
352	Remove Corruption Promote Prosperity	အဂတိပယ်ခွာ ပြည်သာယာ
353	rentals and sales	ငှားရမ်းခြင်းနှင့် ရောင်းချခြင်း
354	representative	ကိုယ်စားလှယ်
355	reputation	ဂုဏ်သတင်း
356	resignation	နှုတ်ထွက်ခြင်း
357	resistance	အတိုက်အခံလုပ်ခြင်း
358	resource	ကိုးကားချက်
359	response	ပြန်ကြားချက်
360	responsible	တာဝန်ယူမှုရှိသော
361	retaliation	လက်တုံ့ပြန်ခြင်း
362	revoke	ရုပ်သိမ်းမှု
363	right to appeal	အယူခံခွင့်
364	righteousness	တရား နည်းလမ်းကျမှု
365	rights	အခွင့်အရေးများ
366	sacrifice	စွန့်လွှတ်အနစ်နာခံသည်
367	sanction	ခွင့်ပြုမိန့်

No	English	Myanmar
368	scrutiny	စိစစ်ချက်
369	security bonds	ကြွေးမြီအာမခံစာချုပ်များ
370	seizure	သိမ်းဆည်းပစ္စည်း
371	self-assessment checklist	ကိုယ်တိုင်အကဲဖြတ်ဆန်းစစ်ချက်
372	self-concern	မိမိကိုယ်ကို အလေးထားမှု
373	self-constitution	ပင်ကိုကြံ့ခိုင်မှုအမြင်
374	self-deception	မိမိကိုယ်ကိုယ်လှည့်စားခြင်း
375	self-esteem	မိမိကိုယ်ကို တန်ဖိုးထားခြင်း
376	self-integration	ပင်ကိုယ်ပေါင်းစည်းခြင်း
377	self-loving	မိမိကိုယ်ကို ချစ်မြတ်နိုးမှု
378	self-righteousness	ကိုယ်တိုင် သမာသမတ်ရှိမှု
379	self-serving	မိမိကိုယ်ကျိုးအတွက် လုပ်ဆောင်သော
380	senior official	အဆင့်မြင့်အရာရှိ
381	sexual orientation	လိင်စိတ်ကိန်းညွတ်မှု
382	shortcomings	အားနည်းချက်များ
383	skill	အရည်အသွေး
384	social context	လူမှုရေးခံယူချက်
385	social contract	လူမှုပဋိညာဉ်
386	social dimension	လူမှုရေးရှုထောင့်
387	social interaction	လူမှုရေးဆိုင်ရာ အပြန်အလှန် ဆက်သွယ်မှု
388	social multiplier effect	လူမှုရေးအရ အကျိုးသက်ရောက်မှု အမျိုးမျိုး
389	social order	လူမှုရေးအစီအမံ
390	social organization	လူမှုရေးအသင်းအဖွဲ့
391	social status	လူမှုရေးအဆင့်အတန်း
392	socio-cultural life	လူမှုယဉ်ကျေးမှုဘဝ
393	solemnly	လေးနက်စွာ
394	sound evidence	ခိုင်လုံသော အထောက်အထား
395	specify	သတ်မှတ်ခြင်း
396	stability	အေးချမ်းတည်ငြိမ်ခြင်း
397	Staff affairs, Disciplinary and Security Working Committee	ဝန်ထမ်းရေးရာ၊ စည်ကမ်းထိန်းသိမ်း ရေးနှင့် လုံခြုံရေးလုပ်ငန်းကော်မတီ

No	English	Myanmar
398	standard of rationality	ဆင်ခြင်တုံတရားဆိုင်ရာစံသတ်မှတ်ချက်
399	standards of responsibility	တာဝန်ခံမှုစံနှုန်းများ
400	State	နိုင်ငံတော်
401	state monies	နိုင်ငံတော်ဘဏ္ဍာငွေ
402	state property	ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာ
403	State Property Protection Act	ပြည်သူပိုင်ပစ္စည်းကာကွယ်ရေးဥပဒေ
404	state-owned finance/money	နိုင်ငံတော်ပိုင်ငွေကြေး
405	state-owned properties	နိုင်ငံတော်ပိုင် ပစ္စည်းများ
406	stipulations	သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းချက်
407	strategic goals	မဟာဗျူဟာ ရည်မှန်းချက်များ
408	Strategy Plan	မဟာဗျူဟာစီမံချက်
409	strengths	အားသာချက်များ
410	submit	တင်ပြခြင်း
411	substantial	ခိုင်လုံသော
412	substantive constraints	ထိရောက်သော သတ်မှတ်ချက်များ
413	substantive ethics	စံထားရမည့် ကျင့်ဝတ်များ
414	substitution	အစားထိုးခြင်း
415	summon	ဆင့်ခေါ်ခြင်း
416	supervisor	ကြီးကြပ်သူအရာရှိ
417	supplement	ဖြည့်စွက်ခြင်း
418	supplement money	ငွေကြေးထပ်ဆောင်းပေးခြင်း
419	Suppression of Corruption Act	အဂတိလိုက်စားမှုတားမြစ်ရေး အက်ဥပဒေ
420	supreme principle of morality	ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ ထူးကဲသော အခြေခံမူသဘောတရား
421	Suspension of Increment	နှစ်တိုးလစာရပ်ဆိုင်းခြင်း
422	Suspension of Promotion	ရာထူးတိုးရပ်ဆိုင်းခြင်း
423	suspicious conduct	သင်္ကာမကင်းဖွယ်ရာဖြစ်ခြင်း
424	sustainable development	စဉ်ဆက်မပြတ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး
425	symposium	စာတမ်းဖတ်ကြားဆွေးနွေးပွဲ
426	tangible	ထိတွေ့၍ရနိုင်သော
427	temperance	ခြီးခြံချွေတာခြင်း။
428	temptation	ဖြားယောင်းမှု၊ ဆွဲဆောင်မှု

No	English	Myanmar
429	tender procedures	တင်ဒါလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ
430	tenure	တာဝန်ထမ်းဆောင်ခြင်း
431	termination	တာဝန်မှရပ်စဲခြင်း
432	norm	စံသတ်မှတ်ချက်
433	thematic areas	လုပ်ငန်းဧရိယာများ
434	timber auction	သစ်လေလံတင်ရောင်းချမှု
435	tolerance	လက်သင့်ခံနိုင်မှု
436	town elders	ရပ်မိရပ်ဖများ
437	trajectory	ဖြတ်သန်းမှုလမ်းကြောင်း
438	transcend	ကျော်လွှားသည်
439	transferred complaints	လွှဲပြောင်းပေးပို့သည့် တိုင်ကြားစာများ
440	transform	အသွင်ပြောင်းခြင်း
441	transnational	နိုင်ငံဖြတ်ကျော်
442	transparency	ပွင့်လင်းမြင်သာမှု
443	Transparency International (TI)	နိုင်ငံတကာပွင့်လင်းမြင်သာမှုအဖွဲ့
444	transparent	ပွင့်လင်းမြင်သာသော
445	treasury bonds	ငွေတိုက်စာချုပ်များ
446	trustee	ဘဏ္ဍာထိန်း
447	trustworthiness	ယုံကြည်စိတ်ချနိုင်မှု
448	undue influence	မလျော်ကြာလွှမ်းမိုးမှု
449	unethical behaviour	ကျင့်ဝတ်နှင့်မညီသော အပြုအမူ
450	United Nations Convention Against Corruption (UNCAC)	ကုလသမဂ္ဂ အဂတိလိုက်စားမှု တိုက်ဖျက်ရေးကွန်ဗင်းရှင်း
451	United Nations Office on Drugs and Crimes (UNODC)	ကုလသမဂ္ဂမူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် ပြစ်မှုဆိုင်ရာရုံး
452	universal values	ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ စံတန်ဖိုးများ/ တန်ဖိုးထားမှုများ
453	upbringing	ကြီးပြင်းလာခြင်း
454	uphold	ထိန်းသိမ်းသည်
455	Utilitarianism	လက်တွေ့အသုံးကျမှုဝါဒ
456	violation	ချိုးဖောက်ခြင်း
457	virtues	အကျင့်သီလ
458	vision	ရည်မှန်းချက်

No	English	Myanmar
459	vulnerable	ပျော့ကွက်၊ အားနည်းချက်ရှိသော
460	warning in written form	စာဖြင့်သတိပေးခြင်း
461	Whistleblower Protection Law (WPL)	ထုတ်ဖော်သတင်းပေးသူအကာအကွယ် ပေးရေးဥပဒေ
462	wholeness	တစ်ပေါင်းတစ်စည်းတည်းရှိမှု
463	wilful violation	တမင်ချိုးဖောက်မှု
464	willful default	တမင်ပျက်ကွက်ခြင်း
465	witness	မျက်မြင်သက်သေ
466	Zero Tolerance on Corruption	အဂတိလိုက်စားမှုကိုလုံးဝ သည်းခံခွင့်လွတ်ခြင်းမရှိရေး